

รายงานผลการใช้ชุดการสอนเผชิญประสบการณ์
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103
สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

นางสาวนิศากร ยมหา
ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ

โรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

รายงานผลการใช้ชุดการสอนเผชิญประสบการณ์
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103
สาระที่ 1 ศาสนา ศิลปกรรม จริยธรรม
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

นางสาวนิศากร ยมหา
ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ

โรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กิตติกรรมประกาศ

รายงานผลการใช้ชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาและได้รับความอนุเคราะห์จากบุคคลหลายฝ่าย ผู้รายงานขอขอบพระคุณ นายโกวิท สรวงท่าไม้ ข้าราชการบำนาญ (เดิมตำแหน่งศึกษานิเทศก์ วิทยาลัยศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 นายชรัส ไทยอุทิศ ตำแหน่งศึกษานิเทศก์ วิทยาลัยศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 นางสาวเพลินพิศ กอบตระกูล ตำแหน่งศึกษานิเทศก์ วิทยาลัยศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ที่ให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการศึกษาและกรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ และตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องด้วย ความเอาใจใส่เป็นอย่างดี ตั้งแต่เริ่มดำเนินการจนสำเร็จเรียบร้อย ขอขอบคุณนักเรียน โรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษา ค้นคว้า และขอขอบ คุณนายรณภพ ตรีภักกิจ ผู้อำนวยการโรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการทดลองใช้เครื่องมือกับนักเรียน ขอขอบคุณผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านที่ช่วยให้รายงานผลการใช้ชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ครั้งนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีของรายงานฉบับนี้ ผู้รายงานขอมอบเป็นสิ่งบูชาพระคุณของบิดา มารดา ครูอาจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่าน

นิศากร ยมहा

ชื่อผลงานวิชาการ รายงานผลการใช้ชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้
สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
รหัสวิชา ส 23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ผู้รายงาน นางสาวนิศากร ยมหา

หน่วยงาน โรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย อำเภอแกลง จังหวัดระยอง

ปี พ.ศ. 2558

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้ มีความมุ่งหมายทางการศึกษา 1) เพื่อพัฒนาชุดการสอนเผชิญ
ประสบการณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา
และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เพื่อหาประสิทธิผลชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระ
การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา
ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 3) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุดการสอนเผชิญ
ประสบการณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา
และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
4) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดการสอนเผชิญประสบการณ์
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและ วัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้
ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 โรงเรียน
มกุฎเมืองราชวิทยาลัย จำนวน 36 คน ได้มาโดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ 1) ชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา
ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา
ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 5 หน่วยประสบการณ์ คือ หน่วยประสบการณ์ที่ 1
การเผยแผ่และการนับถือพระพุทธศาสนาของประเทศต่างๆ ทั่วโลก หน่วยประสบการณ์ที่ 4
พุทธประวัติจากพระพุทธรูปปางต่างๆ และสรุปพุทธประวัติ หน่วยประสบการณ์ที่ 9 การสวดมนต์
แผ่เมตตา บริหารจิต และเจริญปัญญา หน่วยประสบการณ์ที่ 14 การปฏิบัติตนในศาสนพิธี
หน่วยประสบการณ์ที่ 15 วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาในประเทศไทย 2) แผนการจัดการเรียนรู้ด้วย

ชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 20 แผน 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 50 ข้อ 4) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การหาประสิทธิภาพของชุดการสอนด้วย E_1/E_2 และการหาค่าที (t-test)

ผลการศึกษา พบว่า

1. ชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 86.39/82.56
2. ชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิผลตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้
3. ชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.52

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ง
สารบัญ	จ
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ความมุ่งหมายของการศึกษา	6
สมมติฐานการศึกษา	7
ความสำคัญของการศึกษา	8
ขอบเขตของการศึกษา	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	10
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	10
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	13
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	13
หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	26
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแผนการสอน	30
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับชุดการสอน	35
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนเผชิญประสบการณ์	48
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ	82
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	84
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	89
3 วิธีดำเนินการศึกษา.....	97
ระเบียบวิธีการศึกษา	97
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	98

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	98
การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา.....	98
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	105
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	106
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	106
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	112
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	112
ลำดับขั้นการนำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูล	113
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	113
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	121
ความมุ่งหมายของการศึกษา	121
วิธีดำเนินการศึกษา	121
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	122
สรุปผลการศึกษา.....	123
อภิปรายผล.....	124
ข้อเสนอแนะ	128
บรรณานุกรม.....	129
ภาคผนวก.....	136
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	137
ภาคผนวก ข หนังสือขอความร่วมมือในการศึกษา.....	139
ภาคผนวก ค ผลการวิเคราะห์หาค่าประสิทธิภาพจากการทดสอบก่อนเรียนหลังเรียน ด้วยชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.....	143

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ภาคผนวก ง.....	146
- แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้วยชุดการสอนเผชิญ ประสบการณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.....	147
- แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอน เผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.....	158
ภาคผนวก จ	160
- การหาคุณภาพของชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.....	161
- การหาคุณภาพของแผนการสอนเผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.....	162
- ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียนในการจัดการเรียนรู้ ด้วยชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม กลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.....	163
- ค่าดัชนีความสอดคล้องสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม ความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้ ด้วยชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.....	164

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ภาคผนวก ฉ ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	165
ภาคผนวก ช หลักฐานการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ.....	167
ประวัติย่อผู้ศึกษา.....	182

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	รูปแบบการทดลอง 97
2	แสดงสาระชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และเวลาที่ใช้สอน 99
3	คะแนนจากการทดสอบประสิทธิภาพของชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ จากการทดสอบประสิทธิภาพแบบเดี่ยว กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (N = 3)..... 114
4	คะแนนจากการทดสอบประสิทธิภาพของชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ จากการทดสอบประสิทธิภาพแบบกลุ่ม กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (N = 6)..... 115
5	คะแนนจากการทดสอบประสิทธิภาพของชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ จากการทดสอบประสิทธิภาพภาคสนาม กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (N = 36)..... 116
6	แสดงดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 36 คน..... 117
7	คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3..... 118

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
8	119
<p>แสดงคะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความพึงพอใจ ของนักเรียน ที่มีต่อการเรียนรู้โดยใช้ชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.....</p>	
9	144
<p>ผลการวิเคราะห์หาค่าประสิทธิภาพจากการทดสอบก่อนเรียนหลังเรียน ด้วยชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.....</p>	
10	161
<p>การหาคุณภาพของชุดการสอนตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ.....</p>	
11	162
<p>การหาคุณภาพของแผนการสอนตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ.....</p>	
12	163
<p>ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.....</p>	
13	164
<p>ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้ ชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.....</p>	
14	166
<p>ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน</p>	

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 ขั้นตอนการผลิตชุดการสอนเผชิญประสบการณ์.....	57

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา

สังคมไทยในปัจจุบัน เป็นยุคแห่งโลกาภิวัตน์มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้คนไทยต้องปรับตัวให้เข้ากับยุคสมัยแห่งการเปลี่ยนแปลง การศึกษาเป็นกระบวนการหนึ่งซึ่งช่วยให้บุคคลสามารถพัฒนาและดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข ซึ่งจากสภาพปัจจุบันพบว่าการเปลี่ยนแปลงได้เร่งเร้าให้เยาวชนไทยจำนวนมากปฏิบัติตนไม่ถูกต้อง ขัดต่อหลักพระพุทธศาสนา หลงใหลไปกับวัตถุนิยมอย่างไร้ขีดจำกัด จนกลายเป็นปัญหาสังคม สิ่งเหล่านี้ล้วนสะท้อนให้เห็นถึงการไม่บรรลุผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของการศึกษาในด้านคุณธรรม จริยธรรมอย่างชัดเจน ดังนั้นสถาบันทางการศึกษาจึงมีหน้าที่ช่วยเหลือ หรือแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยการดำเนินการให้นักเรียนและเยาวชนได้ศึกษา เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ และประพฤติปฏิบัติตามหลักของพระพุทธศาสนาได้อย่างถูกต้องตั้งแต่วัยแรกจนถึงระดับอุดมศึกษา ทั้งนี้เพราะสาระการเรียนรู้เกี่ยวกับพระพุทธศาสนาช่วยสอนให้เด็กและเยาวชนเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดี สามารถปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้อง มีคุณธรรม จริยธรรม เป็นพลเมืองที่ดีของชาติ อันสอดคล้องกับพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบันที่ทรงให้ไว้ ดังนี้

“พระพุทธศาสนามีธรรมะอยู่มากมายหลายชั้น อันพอเหมาะพอดีกับอัธยาศัยจิตใจของบุคคลประเภทต่างๆ สำหรับเลือกเฟ้นมาแนะนำสั่งสอนขัดเกลาความประพฤติ การปฏิบัติของบุคคลให้ดีขึ้น เจริญขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ กล่าวโดยหลักใหญ่แล้ว คือสอนให้เป็นคนดี ให้ประพฤติประโยชน์ ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่นให้ลำบากเสียหาย สอนให้รู้จักตนเอง รู้จักฐานะของตน พร้อมทั้งรู้จักหน้าที่ที่จะต้องประพฤติปฏิบัติในฐานะนั้นๆ ซึ่งเมื่อปฏิบัติโดยถูกต้องครบถ้วนแล้วย่อมจะนำความสุข นำความเจริญสวัสดิ มาให้ได้ทั่วถึงกันทั้งหมด หรือกล่าวอีกอย่างหนึ่ง คือนำความสุข ความร่มเย็นและความวัฒนาถาวรให้เกิดแก่สังคมมนุษย์ หน้าที่ของท่านทั้งหลายอยู่ที่จะต้องพยายามศึกษา และพิจารณาธรรมะแต่ละข้อหมวดหมู่ด้วยความละเอียดรอบคอบด้วยความเที่ยงตรงเป็นกลาง ให้เกิดความกระจ่างแจ้งลึกซึ้งถึงเหตุ ถึงผล ถึงวัตถุประสงค์ แล้วนำไปปฏิบัติเผยแผรให้พอเหมาะพอดี โดยอุบายที่ฉลาดแยบคาย ธรรมะในพระพุทธศาสนาจะสามารถคุ้มครองรักษา และอุ้มชูประคับประคองสังคมให้ผาสุกร่มเย็นได้สมดังที่ต้องการ” พระบรมราโชวาทพระราชทานแก่ที่ประชุมยุวพุทธิกสมาคมทั่วประเทศ ครั้งที่ 16 วันที่ 30 พฤษภาคม พุทธศักราช 2524 (สุทธิวงศ์ ตันตยาพิศาลสุทธิ. 2544 : 31)

จากพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ พระองค์ทรงชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของพระพุทธศาสนา ที่ช่วยกล่อมเกลายบุคคลให้เป็นผู้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ สามารถดำรงตนอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข จากความสำคัญดังกล่าวทำให้มีการกำหนดให้วิชาในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระการเรียนรู้ที่สำคัญสาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม จัดหน่วยการเรียนรู้เกี่ยวกับพระพุทธศาสนาเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรการศึกษา ตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาศีลธรรม จริยธรรมของนักเรียน ให้สามารถดำรงตนได้อย่างเป็นปกติสุข และเป็นไปตามพัฒนาการตามวัยของนักเรียน เนื่องจากการพัฒนาทางศีลธรรม และจริยธรรมของนักเรียนนั้นจำเป็นต้องพัฒนาไปพร้อมกันในทุกๆ ด้าน ทั้งการพัฒนาด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย ด้านพฤติกรรม ด้านสังคม และด้านอารมณ์ของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนได้มีวิวัฒนาการการเจริญเติบโตทางสติปัญญา ความคิด อารมณ์ สังคม และพฤติกรรมที่เป็นไปในทางที่ถูกต้องดีงามของศีลธรรมนั้นๆ เมื่อโตขึ้นก็จะได้เป็นคนดี มีศีลธรรม และจริยธรรม (สมบัติ มหารศ. 2554 : 15 - 25)

การจัดสาระการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้จัดให้มีการเรียนเนื้อหาสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนาหลายเรื่อง เช่น เรื่องประวัติและความสำคัญของพระพุทธศาสนา เรื่อง พระไตรปิฎก เรื่องศาสนพิธี และเรื่องศาสนาอื่นๆ ในชุมชนท้องถิ่น เป็นต้น เนื้อหาที่สำคัญและขาดเสียไม่ได้คือ เนื้อหาเรื่องพุทธประวัติ หลักคำสอนทางพระพุทธศาสนา วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา พุทธศาสนพิธี พื้นฐาน การบำเพ็ญตนในพระพุทธศาสนา สมာธิปฏิบัติ และศาสนาอื่นๆ ในท้องถิ่น เนื่องจากว่าเป็นหลักการสำคัญที่จะทำให้ให้นักเรียนเข้าใจความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา หลักประเพณีปฏิบัติตนที่เกี่ยวข้องกับชีวิต ประจำวัน และการเรียนรู้ศาสนาอื่นๆ ที่บุคคลในชุมชนท้องถิ่นนับถือ เช่น การปฏิบัติตนในวันสำคัญต่างๆ เป็นต้น ซึ่งเนื้อหาดังกล่าว เป็นประเด็นที่มีปัญหาในการจัดการเรียนรู้ คือ นักเรียนยังขาดความสนใจใฝ่หาความรู้ การประพฤติปฏิบัติตนยังไม่ถูกต้อง ประกอบกับเวลาเรียนของนักเรียนมีจำกัด วิธีการสอนที่เน้นการบรรยาย ให้นักเรียนท่องจำจึงไม่เพียงพอในการเรียนรู้ของนักเรียนในช่วงเวลาของการจัดการเรียนการสอนตามปกติ อีกทั้งสื่อการเรียนรู้ก็ยังคงขาดความน่าสนใจ มีเนื้อหาสาระมากเกินไป ไม่เหมาะสมกับวัยของการเริ่มต้นการเรียนรู้และจดจำ นอกจากนี้ ในการเรียนรู้ สิ่งที่ขาดไม่ได้ คือสื่ออุปกรณ์ที่จะใช้ประกอบการเรียนรู้ เพื่อให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากที่สุด ดังปรากฏในรายงานผลการวิจัย เรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้รายวิชาพระพุทธศาสนา ซึ่งได้จัดทำไว้ กล่าวว่า สาเหตุที่นักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายในการเรียนรายวิชาในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา เนื่องจากขาดความน่าสนใจ ไม่เห็นคุณค่า ขาดสิ่งเร้า คำศัพท์และเนื้อหายากในการเรียนรู้เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา จึงไม่ค่อยประสบความสำเร็จ อีกทั้งการจัดการเรียนรู้ในท้องถิ่นขาดสื่อประกอบ

การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ และบรรยากาศในการเรียนไม่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน (ชาติรี ต่าง สมปอง. 2557 : 45)

นอกจากนั้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้รวบรวมสภาพปัญหาการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่เกี่ยวข้องกับสาระพระพุทธศาสนา ไว้ 3 ด้าน สามารถสรุปได้ ดังนี้ 1) ปัญหาด้านเนื้อหาและเวลาเรียนในสาระพระพุทธศาสนาทั้งใน รายวิชาบังคับและเลือกเสรี มีเนื้อหาซ้ำซ้อนและคล้ายคลึงกันมากทั้งเนื้อหาในภาคเรียนที่ 1 และ 2 เนื้อหาที่กำหนดไว้มีจำนวนเรื่องมากและยากเกินกว่าที่นักเรียนจะเข้าใจ และคาบเวลาที่กำหนด ให้เรียนน้อยเกินไป 2) ปัญหาด้านผู้สอนและวิธีสอนพบว่ามีปัญหาหลายด้าน ได้แก่ การนำสาระ พระพุทธศาสนาไปบรรจุเป็นวิชาหนึ่งในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ทำให้ลดบทบาทลงอย่างมาก และขาดความสนใจและขาดแรงจูงใจในการเรียนสาระพระพุทธศาสนา เนื้อหาสาระของพระพุทธศาสนาในแต่ละระดับชั้น มีความซับซ้อน และมักเน้นการท่องจำให้ถูกต้อง ครบถ้วนตามหมวดธรรมมากกว่าการทำความเข้าใจในสาระของหมวดธรรม และ 3) ปัญหาด้าน อุปกรณ์การเรียนรู้ที่พบ ได้แก่ นักเรียนไม่มีหนังสือในการเรียนที่เพียงพอและขาดสื่อ ในเรื่องประวัติ พระพุทธศาสนา วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและศาสนพิธี รวมทั้งขาดแคลนอุปกรณ์ หรือสื่อ เทคโนโลยีที่ใช้ประกอบการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมอย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2557 : 31)

ปัจจุบันจะเห็นได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งสาระเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาและศาสนาในชุมชนท้องถิ่น เป็นกิจกรรมที่เน้นการบรรยายหน้าชั้นเรียน ไม่เข้าใจ ขาดสิ่งเร้าหรือสิ่งจูงใจในการเรียนและไม่มีสื่อ การจัดการเรียนการสอนเสริม ทำให้นักเรียนเบื่อหน่าย ขาดแรงกระตุ้น ขาดความต่อเนื่องในการ เรียนรู้และจดจำเกี่ยวกับพุทธศาสนา และศาสนาในชุมชนท้องถิ่น ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้การเรียน การสอนสาระพระพุทธศาสนาในปัจจุบันยังไม่บรรลุผลสำเร็จเท่าที่ควร โดยที่จุดล้มเหลวได้เริ่มตั้งแต่ การบริหารวิชาการ และครูผู้สอนที่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับสาระพระพุทธศาสนาน้อย เป็นเหตุให้ นักเรียนไม่ค่อยสนใจและเห็นว่าเป็นสาระที่น่าเบื่อหน่าย ไม่น่าสนใจ วิธีการสอนสาระพระพุทธศาสนา ในโรงเรียนให้ได้ผลนั้นทำได้ยาก เพราะแต่เดิมจะใช้วิธีสอนแบบให้เนื้อหามากกว่าจะส่งเสริมและสร้าง ความเข้าใจ ความซาบซึ้งและนำไปปฏิบัติในชีวิตจนเป็นกิจนิสัยได้ ที่สำคัญการสอนในเรื่องนามธรรม ให้เห็นเป็นรูปธรรมนั้น ทำได้ยาก จำเป็นต้องอาศัยสื่อการสอนในรูปกิจกรรมการเรียนรู้ การฝึกฝน และอุปกรณ์ต่างๆ ที่สามารถทำให้เด็กเข้าใจ ซาบซึ้ง จนนำไปปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวันได้ (จินดา ทองทา. 2557 : 4)

ในการจัดการเรียนรู้ ให้บรรลุตามเป้าหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จะต้องอาศัยองค์ประกอบต่างๆ อาทิ เช่น ครูผู้สอน กิจกรรมการเรียนการสอน

หนังสือเรียน และสื่ออื่นๆ เป็นต้น เพื่อเป็นการสนองต่อความต้องการของนักเรียนในด้าน การพัฒนาความรู้ และในสภาพการณ์ปัจจุบัน วิธีการสอนของครูจะต้องมุ่งเน้นในการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ที่ให้นักเรียนเป็นสำคัญ การใช้หนังสือเรียนเพียงอย่างเดียวจึงไม่อาจจะเพียงพอสำหรับ การแสวงหาความรู้ ครูจึงจำเป็นที่จะต้องส่งเสริมให้มีการสอนวิชาพระพุทธศาสนาไม่ประสบ ความสำเร็จเท่าที่ควร เป็นเหตุมาจากอุปสรรคหลายอย่างๆ เช่น หลักสูตร เนื้อหาที่กำหนดให้เรียน ตัวครูผู้สอน เทคนิควิธีการสอน สื่ออุปกรณ์ในการสอน หนังสือตำราประกอบการเรียน การวัด ประเมินผล ทศนคติของผู้เรียน เป็นต้น เหตุนี้ความล้มเหลวในการสอนวิชาพระพุทธศาสนานั้น จึงกลับมีมากกว่าความสำเร็จ กล่าวคือ เมื่อเรียนวิชาพระพุทธศาสนาแล้ว นักเรียนได้มีแต่ความรู้ ความเข้าใจในพระพุทธศาสนาชั้นเบื้องต้นเท่านั้น เมื่อสอบปลายภาคผ่านไปแล้ว ก็แทบจะไม่เหลือ ความรู้ ความเข้าใจเลย จึงเป็นเหตุให้นักเรียนบางส่วนไม่ได้นำความรู้ที่ได้จากวิชาพระพุทธศาสนา ไปใช้ในชีวิตจริง รวมทั้งไม่นำหลักธรรมคำสอนไปใช้ในการตัดสินใจทำสิ่งต่างๆ ไม่ใช่หลักปฏิบัติใน พระพุทธศาสนาเพื่อแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน รวมทั้งไม่ค่อยร่วมปฏิบัติพิธีกรรมทางศาสนา แต่ก็เป็นนักเรียนส่วนน้อย ในทางกลับกันนักเรียนส่วนมากก็สามารถนำเอาหลักปฏิบัติในพุทธศาสนา ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้ก็ได้มีการสนับสนุนให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมทาง พระพุทธศาสนาโดยการจัดกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา ไม่ว่าจะเป็นวันสำคัญ การฟังเทศน์ การเข้าค่ายปฏิบัติธรรมสมาธิ เป็นต้น ซึ่งถือว่ามีส่วนช่วยให้นักเรียนเห็นความสำคัญและสามารถ นำเอาหลักปฏิบัติไปใช้ในชีวิตประจำวันได้มากขึ้นด้วย (วารินทร์ รัศมีพรหม. 2555 : 13)

จากปัญหาที่กล่าวข้างต้น ปัญหาที่พบในโรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย อำเภอแกลง จังหวัดระยอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ก็มีสภาพปัญหาในแนวทาง ใกล้เคียงกัน ซึ่งจากรายงานประจำปีของสถานศึกษา ปีการศึกษา 2557 ด้านผลการดำเนินงาน การบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา ผลการจัดการศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ด้านการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยภาพรวมได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 44.64 เมื่อพิจารณาผลการประเมินตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 50.99 เมื่อเทียบกับเป้าหมายในการจัด การศึกษาของโรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย ปีการศึกษา 2557 ตั้งเป้าหมายกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ไว้ร้อยละ 75.00 พบว่ายังต่ำกว่าเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 24.01 เมื่อวิเคราะห์เจาะลึกในการจัดการศึกษาของโรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย ปีการศึกษา 2557 สาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม พบว่า สาระที่ 1 ศาสนา ศิลธรรม จริยธรรมได้คะแนน เฉลี่ยร้อยละ 58.43 สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิต ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 50.64 สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 54.30 สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์ ได้คะแนน

เฉลี่ยร้อยละ 58.60 สารที่ 5 ภูมิศาสตร์ ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 60.40 เมื่อพิจารณารายละเอียด
 ในสารที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม และจริยธรรม แยกตามรายชั้นเรียน พบว่า ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1
 ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 84.84 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/2 ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 45.42 ชั้นมัธยมศึกษา
 ปีที่ 3/3 ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 47.22 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/4 ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 65.00
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/5 ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 50.00 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/6 ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ
 58.08 (รายงานประจำปีของสถานศึกษา ปีการศึกษา 2557 โรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย. 2557 :
 128 - 130)

ด้วยเหตุนี้ ผู้รายงานผลทราบถึงปัญหาของนักเรียนในการจัดการเรียนรู้ ในกลุ่มสาระ
 การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา
 ส23103 สารที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ที่มีความจำเป็นยิ่งต่อการพัฒนาคนให้มีความรู้
 คู่คุณธรรม รู้จักการปฏิบัติตนที่เป็นประโยชน์ต่อจิตใจ ไม่นำความรู้และความสามารถในด้านอื่นๆ
 ไปใช้ในทางที่ผิด อีกทั้งสามารถนำ พื้นฐานความรู้ในสาระเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาไปเป็นเครื่องมือ
 ในการเรียนรู้ ขยายผลในช่วงชั้นตามวัยที่เหมาะสมในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้รายงานผล
 จึงต้องการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพต่อการเรียนรู้ของนักเรียน เนื่องจากสื่อการเรียนรู้ นับว่า
 เป็นสิ่งที่มีบทบาทอย่างมาก เป็นตัวกลางที่ช่วยในการสื่อสารทำให้นักเรียนเกิดความเข้าใจในบทเรียน
 ได้ตรงกับความต้องการของผู้สอน ไม่ว่าสื่อจะอยู่ในรูปแบบใดก็ตาม ล้วนแต่เป็นทรัพยากรที่
 สามารถเอื้ออำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ และการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพและได้ประโยชน์
 สูงสุดนั้น สื่อการเรียนรู้ นับว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญให้เกิดความเข้าใจในเนื้อหาที่สอนที่ถ่ายทอดได้ตรง
 ตามจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ เช่น บทเรียนสำเร็จรูป บทเรียนโปรแกรม ชุดการสอน และหนังสือ
 อ่านเพิ่มเติม เป็นต้น สื่อการเรียนรู้ที่กล่าวมาต่างก็มีข้อดีและข้อด้อยแตกต่างกันไปซึ่งขึ้นอยู่กับ
 วัตถุประสงค์ของการใช้ เมื่อพิจารณาถึงการศึกษาค้นคว้าวิจัย ในรูปชุดการสอนพบว่า ชุดการสอน
 ช่วยให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน สำหรับรายวิชาสังคมศึกษา
 ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สารที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ที่จะทำให้บรรลุ
 วัตถุประสงค์ ด้วยการจัดเตรียมชุดการสอนที่สร้างขึ้นตามหลักเกณฑ์การสร้างชุดการสอนของ
 ศาสตราจารย์ ดร.ชัยยงค์ พรหมวงศ์ โดยกำหนดขอบข่ายของเนื้อหาตามหลักสูตรมัธยมศึกษา
 ตอนต้น กำหนดหมวดหมู่ เนื้อหา และประสบการณ์ หน่วยการสอน หัวเรื่อง มโนคติ และหลักการ
 วัตถุประสงค์ กิจกรรมการเรียน ประเมินผล การเลือกและการใช้สื่อการสอน และประสิทธิภาพของ
 ชุดการสอน เพื่อให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา
 และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สารที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม การนำเอาชุดการสอน
 แบบเผชิญประสบการณ์มาใช้ในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม การสอนแบบเผชิญ

ประสบการณ์มีข้อดีที่จะแก้ปัญหา เป็นสื่อที่จะให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติ มุ่งให้นักเรียนได้เรียนรู้ เพื่อนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ให้เกิดประโยชน์ และช่วยแก้ปัญหาในการจัดการเรียนการสอน เนื่องจากการใช้ชุดการสอนแบบเผชิญประสบการณ์ เน้นให้นักเรียนทำได้มากกว่าให้รู้ เป็นวิธีการเรียนที่ใช้การเผชิญประสบการณ์ที่หลากหลาย ได้แก่ วิธีการเรียนการสอนที่เน้นประสบการณ์ตรง วิธีการเรียนการสอนแบบบูรณาการ วิธีการเรียนการสอนแบบศึกษาด้วยตนเอง วิธีการเรียนการสอนโดยใช้กรณีศึกษา และวิธีการศึกษาจากชุมชน ข้อดีของชุดการสอนแบบเผชิญประสบการณ์เป็นสื่อการเรียนการสอน ประกอบด้วยสื่อที่หลากหลายเน้นรูปแบบการเรียนรู้ที่ครูกำกับ (Teacher Directed Learning – TDL) การเรียนที่เพื่อนกำกับ (Peer Directed Learning – PDL) และการเรียนที่นักเรียนกำกับการเรียนเอง (Self Directed Learning – SDL) และชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ เป็นชุดสื่อประสมที่ต้องการให้นักเรียนได้ เผชิญ ผจญ และเผชิญประสบการณ์ด้วยการเสาะแสวงหาความรู้ ในรูปสื่อการเรียนต่างๆ ในรูปสื่อสิ่งพิมพ์ และสื่อมัลติมีเดีย สภาพแวดล้อม ชุดการสอนเผชิญประสบการณ์เน้นการจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนเสมือนห้อง สื่อการสอนสังคม ประกอบด้วย มุมหนังสือ มุมวัสดุอุปกรณ์ และมุมแสดงผลงาน การประเมินในชุดการสอนแบบเผชิญประสบการณ์ จะประเมินผลตามสภาพจริง ได้แก่ การประเมินก่อนเผชิญประสบการณ์ การประเมินระหว่างเผชิญประสบการณ์ และการประเมินหลังเผชิญประสบการณ์ นอกจากนี้ การสอนเผชิญประสบการณ์ ช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาส เรียนกับเพื่อนและเรียนด้วยตนเอง การสอนเผชิญประสบการณ์นี้จะสร้างคุณลักษณะของผู้เรียน คือทำเป็น แก้ปัญหาเป็น มีความเชื่อมั่นในตนเอง รู้จักเสาะแสวงหาความรู้ รู้จักตัดสินใจและทำงานเป็นกลุ่ม ช่วยแก้ปัญหาของผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำได้ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์. 2545 : 53)

ผู้รายงานได้ศึกษาหลักการและเหตุผลดังกล่าวได้ดำเนินการพัฒนาชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ เพื่อเป็นเครื่องมือในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่ส่งผลให้เพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ และช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น อีกทั้งได้สื่อที่ใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนที่เป็นรูปธรรมมากขึ้น นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างเข้าใจไม่เบื่อหน่าย และเกิดความรู้พร้อมมีคุณธรรม จริยธรรมในการดำเนินชีวิต ตลอดจนเป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายของการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศิลปกรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

2. เพื่อหาประสิทธิผล ชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียนจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

สมมติฐานการศึกษา

1. ชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

2. ดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ไม่ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดคือ .05

3. การทดสอบหลังเรียนโดยใช้ชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

4. คะแนนเฉลี่ยค่าความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อยู่ในระดับมากที่สุด

ความสำคัญของการศึกษา

1. ชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีประสิทธิภาพ จะเป็นแนวทางในการนำเอาชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ ไปใช้พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้น

2. เป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนเรื่อง การพัฒนาสื่อการเรียนการสอนประเภทชุดการสอนเผชิญประสบการณ์

3. ส่งเสริมการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษามาใช้พัฒนาการเรียนการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ได้กำหนดขอบเขต ไว้ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เนื้อหา
3. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา
 - 3.1 ตัวแปรอิสระ
 - 3.2 ตัวแปรตาม
4. ระยะเวลาในการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย จำนวน 6 ห้องเรียน จำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 186 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย จำนวน 36 คน ได้มาโดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. เนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการสร้างชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีทั้งหมด 5 ชุด ใช้เวลาสำหรับการจัดการเรียนรู้ 20 ชั่วโมง ดังนี้

ชุดที่ 1 หน่วยประสบการณ์ที่ 1 การเผยแพร่ และการนับถือพระพุทธศาสนาของประเทศต่างๆ ทั่วโลก ใช้เวลาสอน 4 ชั่วโมง

ชุดที่ 2 หน่วยประสบการณ์ที่ 4 พุทธประวัติจากพระพุทธรูปปางต่าง ๆ และสรุปพุทธประวัติใช้เวลาสอน 4 ชั่วโมง

ชุดที่ 3 หน่วยประสบการณ์ที่ 9 การสวดมนต์ แผ่เมตตา บริหารจิต และเจริญปัญญา ใช้เวลาสอน 4 ชั่วโมง

ชุดที่ 4 หน่วยประสบการณ์ที่ 14 การปฏิบัติตนในศาสนพิธี ใช้เวลาสอน 4 ชั่วโมง

ชุดที่ 5 หน่วยประสบการณ์ที่ 15 วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาในประเทศไทย ใช้เวลาสอน 4 ชั่วโมง

3. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้รายงานจะกล่าวถึงเฉพาะตัวแปรจัดกระทำกับกลุ่มตัวอย่างและผลที่เกิดกับกลุ่มตัวอย่างเท่านั้น ตามรายละเอียด ดังนี้

3.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) คือ การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดการสอนแบบเผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

3.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable)

3.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้ชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

3.2.2 ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

3.2.3 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้โดยใช้ชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย คือ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. โรงเรียนมีชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีประสิทธิภาพ
2. ครูผู้สอนสามารถใช้ชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ให้เป็นไปตามนโยบายการปฏิรูปการเรียนรู้
3. ครูผู้สอนสามารถใช้ชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น
4. ครูผู้สอนมีกำลังใจในการสร้างสื่อและนวัตกรรมทางการศึกษาเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนในวิชาอื่นๆ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ชุดการสอน หมายถึง ชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นชุดสื่อประสมที่จัดเตรียมไว้สำหรับกำหนดแนวทางการเผชิญประสบการณ์ เพื่อให้นักเรียนได้ทราบประสบการณ์หลัก ประสบการณ์ตรง ภารกิจ และงาน รายละเอียด ขั้นตอนที่กำหนดไว้ในแบบเผชิญประสบการณ์เกี่ยวกับพระพุทธศาสนา โดยการศึกษาหาความรู้จากประมวลสาระ มัลติมีเดีย จากบริบทที่เตรียมไว้ได้แก่ มุมหนังสือ มุมแสดงผลงาน และมุมวัสดุอุปกรณ์เพื่อให้การเผชิญประสบการณ์สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ของชุดการสอนแบบเผชิญประสบการณ์ ครอบคลุมเนื้อหาสาระเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา ประกอบด้วย

1.1 หน่วยประสบการณ์ที่ 1 การเผยแผ่ และการนับถือพระพุทธศาสนาของประเทศต่างๆ ทั่วโลก (เวลา 4 ชั่วโมง)

1.2 หน่วยประสบการณ์ที่ 4 พุทธประวัติจากพระพุทธรูปปางต่างๆ และสรุปพุทธประวัติ (เวลา 4 ชั่วโมง)

1.3 หน่วยประสบการณ์ที่ 9 การสวดมนต์ แผ่เมตตา บริหารจิต และเจริญปัญญา (เวลา 4 ชั่วโมง)

1.4 หน่วยประสบการณ์ที่ 14 การปฏิบัติตนในศาสนพิธี (เวลา 4 ชั่วโมง)

1.5 หน่วยประสบการณ์ที่ 15 วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาในประเทศไทย
(เวลา 4 ชั่วโมง)

2. การสอนเผชิญประสบการณ์ หมายถึง การสอนที่กำหนดประสบการณ์ที่คาดหวังสำหรับนักเรียน เพื่อให้นักเรียนได้เผชิญ ผจญ และเผชิญประสบการณ์ ด้วยการหาความรู้ที่เป็นเนื้อหาสาระเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา สำหรับประกอบภารกิจ งาน และทักษะความชำนาญจากแหล่งวิทยาการที่ได้มีการวัดเตรียมไว้ในชุดการสอนเผชิญประสบการณ์มี 7 ขั้นตอน ดังนี้ (1) ประเมินก่อนเผชิญประสบการณ์ (2) ปฐมนิเทศประสบการณ์ (3) เผชิญประสบการณ์ (4) รายงานความก้าวหน้า (5) รายงานผลการเผชิญประสบการณ์ (6) สรุปผลการเผชิญประสบการณ์ (7) ประเมินหลังเผชิญประสบการณ์

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ ความสามารถ ทักษะทางวิชาการ และสมรรถภาพทางสมองของผู้เรียน ที่ได้รับการเรียนรู้ สามารถวัดได้จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ผู้รายงานสร้างขึ้นและพัฒนาจนได้คุณภาพแล้ว

4. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง เครื่องมือที่ผู้รายงานสร้างและพัฒนาจนได้คุณภาพแล้ว เพื่อใช้วัดระดับความรู้ ความสามารถ ทักษะทางวิชาการ และสมรรถภาพทางสมองในด้านต่างๆ ของผู้เรียน อันเป็นผลจากการเรียนรู้เนื้อหาสาระที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ซึ่งแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นแบบทดสอบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 50 ข้อ ใช้ทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

5. ความพึงพอใจ หมายถึง การแสดงออกทางอารมณ์ และความรู้สึกที่มีต่อการทำงาน หรือการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ เป็นการแสดงออกทางพฤติกรรมของบุคคลที่บ่งบอกถึงความรู้สึกที่ดีชอบและพอใจต่อการปฏิบัติกิจกรรมนั้น ความพึงพอใจมีความสำคัญ และเป็นที่ยังปรารถนาของบุคคลทุกคน เนื่องจากเป็นผลตอบแทนที่ทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกกระตือรือร้น มีขวัญกำลังใจ มีความมุ่งมั่นที่จะทำงานให้สำเร็จ มีผลต่อประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของการทำงานให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด

6. ประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 มีความหมายดังนี้

เกณฑ์ 80 ตัวแรก (E_1) หมายถึง ประสิทธิภาพของกระบวนการ คือ ผลรวมของคะแนนที่นักเรียนสามารถทำคะแนนกิจกรรม หรือแบบทดสอบประจำชุดการสอน ได้คะแนนรวมเฉลี่ย ร้อยละ 80 ขึ้นไป

เกณฑ์ 80 ตัวหลัง (E_2) หมายถึง ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ คือผลรวมของคะแนนทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ย ร้อยละ 80 ขึ้นไป

7. แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง แผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้รายงานสร้างขึ้น เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งได้จัดทำเป็นขั้นตอนไว้อย่างมีระบบ มีแบบแผน เป็นลายลักษณ์อักษร โดยคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียน เป็นการใช้กิจกรรม และกระบวนการที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นไปตามจุดประสงค์การเรียนรู้ ซึ่งผู้รายงานได้จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ จำนวน 20 แผน

8. การสอนเผชิญประสบการณ์ หมายถึง วิธีการสอนที่กำหนดประสบการณ์ที่คาดหวัง สำหรับนักเรียน เพื่อให้นักเรียนได้เผชิญ ผจญ และเผชิญประสบการณ์ มุ่งให้ผู้เรียนทำได้ มากกว่าให้รู้ด้วยการศึกษาหาความรู้ที่เป็นเนื้อหาสาระ สำหรับประกอบภารกิจ งาน และทักษะความชำนาญ โดยมีชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ เรื่อง พระพุทธศาสนาเป็นสื่อที่ใช้เป็นเครื่องมือ ในการเผชิญประสบการณ์

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

รายงานผลการใช้ชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผู้รายงานได้ทำการศึกษาค้นคว้าเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ขอเสนอตามลำดับ ดังนี้

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551
2. หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแผนการสอน
4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับชุดการสอน
5. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนเผชิญประสบการณ์
6. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ
7. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

การจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้มุ่งเน้นความสำคัญทั้งทางด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และความรับผิดชอบ ต่อสังคม เพื่อพัฒนาคนให้มีความสมดุล โดยยึดหลักผู้เรียนสำคัญที่สุด ทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ

1. วิสัยทัศน์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดวิสัยทัศน์ของหลักสูตร (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 3) ไว้ ดังนี้

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติ ให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย และเป็นพลโลกยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ และการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

2. หลักการ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 3) มีหลักการที่สำคัญ ดังนี้

1. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรม บนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล
2. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาคและมีคุณภาพ
3. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจ ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น
4. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้ เวลา และการจัดการเรียนรู้
5. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
6. เป็นหลักสูตรการศึกษา สำหรับ การศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้ และประสบการณ์

3. จุดหมาย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 3)

1. มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต
3. มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย
4. มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิต และการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
5. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

4. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

ในการพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 4)

1. ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่างๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสาร ที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม

2. ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

3. ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่างๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม

4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่างๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่างๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม และสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือก และใช้ เทคโนโลยี ด้านต่างๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคมในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหา อย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง เหมาะสม และมีคุณธรรม

5. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

ในการพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ทั้งในฐานะพลเมืองไทยและพลโลก ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 5)

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
2. ซื่อสัตย์สุจริต

3. มีวินัย
4. ใฝ่เรียนรู้
5. อยู่อย่างพอเพียง
6. มุ่งมั่นในการทำงาน
7. รักความเป็นไทย
8. มีจิตสาธารณะ

นอกจากนี้ สถานศึกษาสามารถกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพิ่มเติมให้สอดคล้องตามบริบทและจุดเน้นของตนเอง

6. มาตรฐานการเรียนรู้

การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความสมดุล ต้องคำนึงถึงหลักพัฒนาการทางสมองและพหุปัญญา หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงกำหนดให้ผู้เรียนเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 6)

1. ภาษาไทย
2. คณิตศาสตร์
3. วิทยาศาสตร์
4. สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
5. สุขศึกษาและพลศึกษา
6. ศิลปะ
7. การงานอาชีพและเทคโนโลยี
8. ภาษาต่างประเทศ

ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน มาตรฐานการเรียนรู้ระบุสิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้ ปฏิบัติได้ มีคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน นอกจากนี้มาตรฐานการเรียนรู้ยังเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนพัฒนาการศึกษาทั้งระบบ เพราะมาตรฐานการเรียนรู้จะสะท้อนให้ทราบว่าต้องการอะไร จะสอนอย่างไร และประเมินอย่างไร รวมทั้งเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาโดยใช้ระบบการประเมินคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอก ซึ่งรวมถึงการทดสอบระดับเขตพื้นที่การศึกษา และการทดสอบระดับชาติ ระบบการตรวจสอบเพื่อประกันคุณภาพดังกล่าว เป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยสะท้อนภาพการจัดการศึกษาว่าสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามที่มาตรฐานการเรียนรู้กำหนดเพียงใด

7. การจัดเวลาเรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดกรอบโครงสร้างเวลาเรียนขั้นต่ำสำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งสถานศึกษาสามารถเพิ่มเติมได้ตามความพร้อมและจุดเน้น โดยสามารถปรับให้เหมาะสมตามบริบทของสถานศึกษาและสภาพของผู้เรียน ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 17)

1. ระดับชั้นประถมศึกษา (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6) ให้จัดเวลาเรียนเป็นรายปี โดยมีเวลาเรียนวันละ ไม่เกิน 5 ชั่วโมง
2. ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3) ให้จัดเวลาเรียนเป็นรายภาค มีเวลาเรียนวันละไม่เกิน 6 ชั่วโมง คำนวณน้ำหนักของรายวิชาที่เรียนเป็นหน่วยกิต ใช้เกณฑ์ 40 ชั่วโมง ต่อภาคเรียน มีค่าน้ำหนักวิชา เท่ากับ 1 หน่วยกิต (นก.)
3. ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6) ให้จัดเวลาเรียนเป็นรายภาค มีเวลาเรียน วันละไม่น้อยกว่า 6 ชั่วโมง คำนวณน้ำหนักของรายวิชาที่เรียนเป็นหน่วยกิต ใช้เกณฑ์ 40 ชั่วโมง ต่อภาคเรียน มีค่าน้ำหนักวิชา เท่ากับ 1 หน่วยกิต (นก.)

8. ตัวชี้วัด

ตัวชี้วัดระบุสิ่งที่นักเรียนพึงรู้และปฏิบัติได้ รวมทั้งคุณลักษณะของผู้เรียนในแต่ละระดับชั้น ซึ่งสะท้อนถึงมาตรฐานการเรียนรู้ มีความเฉพาะเจาะจงและมีความเป็นรูปธรรม นำไปใช้ในการกำหนดเนื้อหา จัดทำหน่วยการเรียนรู้ จัดการเรียนการสอนและเป็นเกณฑ์สำคัญสำหรับการวัดประเมินผล เพื่อตรวจสอบคุณภาพผู้เรียน มีดังนี้

- 8.1 ตัวชี้วัดชั้นปี เป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนแต่ละชั้นปี ในระดับการศึกษาภาคบังคับ (ประถมศึกษาปีที่ 1 - มัธยมศึกษาปีที่ 3)
- 8.2 ตัวชี้วัดช่วงชั้นเป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (มัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6)

9. สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ เฉพาะกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเกี่ยวข้องกับการวิจัย มีดังนี้

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติความสำคัญศาสนาหลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่นมีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักธรรมเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

มาตรฐาน ส 1.2 เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นศาสนิกชนที่ดีและธำรงรักษาพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ

สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และดำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และสังคมโลกอย่างสันติสุข

มาตรฐาน ส 2.2 เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธา และดำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตย พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส 3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและ การบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ

มาตรฐาน ส 3.2 เข้าใจระบบ และสถาบันทางเศรษฐกิจต่างๆ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ และความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก

สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส 4.1 เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่างๆ อย่างเป็นระบบ

มาตรฐาน ส 4.2 เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ในด้านความสัมพันธ์ และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญและสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น

มาตรฐาน ส 4.3 เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรัก ความภูมิใจและธำรงความเป็นไทย

สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์

มาตรฐาน ส 5.1 เข้าใจลักษณะของโลกทางกายภาพและความสัมพันธ์ของสรรพสิ่ง ซึ่งมีผลต่อกันและกันในระบบของธรรมชาติ ใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการค้นหา วิเคราะห์ สรุป และใช้ข้อมูลภูมิสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรฐาน ส 5.2 เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรควัฒนธรรม มีจิตสำนึกและมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

10. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพ พัฒนาอย่างรอบด้าน เพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม เสริมสร้างให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย ปกป้อง และสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม สามารถจัดการตนเองได้และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน แบ่งเป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

10.1 กิจกรรมแนะแนว เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักตนเอง รู้รักษ์สิ่งแวดล้อม สามารถคิดตัดสินใจ คิดแก้ปัญหา กำหนดเป้าหมาย วางแผนชีวิตทั้งด้านการเรียน และอาชีพ สามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ยังช่วยให้ครูรู้จักและเข้าใจผู้เรียน ทั้งยังเป็นกิจกรรมที่ช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่ผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมพัฒนาผู้เรียน

10.2 กิจกรรมนักเรียน เป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาความมีระเบียบวินัย ความเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี ความรับผิดชอบการทำงานร่วมกัน การรู้จักแก้ปัญหา การตัดสินใจที่เหมาะสม ความมีเหตุผล การช่วยเหลือแบ่งปันกัน เอื้ออาทร และสมานฉันท์ โดยจัดให้สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน ให้ได้ปฏิบัติ ด้วยตนเองในทุกขั้นตอน ได้แก่ การศึกษาวิเคราะห์วางแผน ปฏิบัติตามแผน ประเมินและปรับปรุงการทำงาน เน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ตามความเหมาะสมและสอดคล้องกับวุฒิภาวะของผู้เรียน บริบทของสถานศึกษาและท้องถิ่นกิจกรรมนักเรียน ประกอบด้วย

10.2.1 กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ และนักศึกษาวิชาทหาร

10.2.2 กิจกรรมชุมนุม ชมรม

10.3 กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ชุมชนและท้องถิ่นตามความสนใจในลักษณะอาสาสมัคร เพื่อแสดงถึงความรับผิดชอบ ความดีงาม ความเสียสละต่อสังคม มีจิตสาธารณะ เช่น กิจกรรมอาสาพัฒนาต่างๆ กิจกรรมสร้างสรรค์สังคม

11. โครงสร้างเวลาเรียน

การกำหนดโครงสร้างเวลาเรียนพื้นฐานและเพิ่มเติม สถานศึกษาสามารถดำเนินการ ดังนี้

11.1 ระดับประถมศึกษา สามารถปรับเวลาเรียนพื้นฐานของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ต้องมีเวลาเรียนรวมตามที่กำหนดไว้ในโครงสร้างเวลาเรียนพื้นฐาน และผู้เรียนต้องมีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่กำหนด

11.2 ระดับมัธยมศึกษา ต้องจัดโครงสร้างเวลาเรียนพื้นฐานให้เป็นไปตามที่กำหนดและสอดคล้องกับเกณฑ์การจบหลักสูตร

สำหรับเวลาเรียนเพิ่มเติมทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ให้จัดเป็นรายวิชาเพิ่มเติม หรือกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยพิจารณาให้สอดคล้องกับความพร้อม จุดเน้นของสถานศึกษา และเกณฑ์การจบหลักสูตร เฉพาะระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 สถานศึกษาอาจจัดให้เป็นเวลาสำหรับสาระการเรียนรู้พื้นฐานในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่กำหนดไว้ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีละ 120 ชั่วโมง และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6 จำนวน 360 ชั่วโมงนั้น เป็นเวลาสำหรับปฏิบัติกิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ในส่วนกิจกรรม

เพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ให้สถานศึกษาจัดสรรเวลาให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรม ดังนี้

ระดับประถมศึกษา (ป.1 - 6) รวม 6 ปี จำนวน 60 ชั่วโมง

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1 - 3) รวม 3 ปี จำนวน 45 ชั่วโมง

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4 - 6) รวม 3 ปี จำนวน 60 ชั่วโมง

12. การจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ

การจัดการศึกษาบางประเภทสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ เช่น การศึกษาเฉพาะทาง การศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ การศึกษาทางเลือก การศึกษาสำหรับผู้ด้อยโอกาส การศึกษาตามอัธยาศัย สามารถนำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานไปปรับใช้ได้ตามความเหมาะสมกับสภาพและบริบทของแต่ละกลุ่มเป้าหมาย โดยให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด ทั้งนี้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

13. การจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการสำคัญในการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหลักสูตรที่มีมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชน

ในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณสมบัติตามเป้าหมายหลักสูตร ผู้สอนพยายามคัดสรรกระบวนการเรียนรู้ จัดการเรียนรู้โดยช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ผ่านสาระที่กำหนดไว้ในหลักสูตร 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมทั้งปลูกฝังเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ พัฒนาทักษะต่างๆ อันเป็นสมรรถนะสำคัญให้ผู้เรียนบรรลุตามเป้าหมาย มีดังนี้

13.1 หลักการจัดการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยยึดหลักว่า ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด เชื่อว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ยึดประโยชน์ที่เกิดกับผู้เรียน กระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมองเน้นให้ความสำคัญทั้งความรู้ และคุณธรรม

13.2 กระบวนการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนจะต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เป็นเครื่องมือที่จะนำพาตนเองไปสู่เป้าหมายของหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน อาทิ กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ กระบวนการสร้างความรู้ กระบวนการคิด กระบวนการทางสังคม กระบวนการเผชิญสถานการณ์ และแก้ปัญหา กระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง กระบวนการปฏิบัติ ลงมือทำจริงกระบวนการจัดการ กระบวนการวิจัย กระบวนการเรียนรู้การเรียนรู้ของตนเอง กระบวนการพัฒนาลักษณะนิสัยกระบวนการเหล่านี้เป็น

แนวทางในการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนควรได้รับการฝึกฝน พัฒนาเพราะ จะสามารถช่วยให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้ได้ดี บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร ดังนั้น ผู้สอน จึงจำเป็นต้องศึกษาทำความเข้าใจใน กระบวนการเรียนรู้ต่างๆ เพื่อให้สามารถเลือกใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

13.3 การออกแบบการจัดการเรียนรู้ผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาให้เข้าใจถึง มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และสาระการเรียนรู้ ที่เหมาะสมกับผู้เรียน แล้วจึงพิจารณาออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยเลือกใช้วิธีสอน และเทคนิคการสอน สื่อ/แหล่งเรียนรู้ การวัด และประเมินผล เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ และบรรลุตาม เป้าหมายที่กำหนด

13.4 บทบาทของผู้สอนและผู้เรียนการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามเป้าหมาย ของหลักสูตร ทั้งผู้สอนและผู้เรียนควรมีบทบาท ดังนี้

13.4.1 บทบาทของผู้สอน

- 1) ศึกษาวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล แล้วนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผน การจัดการเรียนรู้ ที่ท้าทายความสามารถของผู้เรียน
- 2) กำหนดเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ด้านความรู้และทักษะ กระบวนการ ที่เป็นความคิดรวบยอด หลักการ และความสัมพันธ์ รวมทั้งคุณลักษณะอันพึงประสงค์
- 3) ออกแบบการเรียนรู้และจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่าง บุคคลและพัฒนาการทางสมอง เพื่อนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมาย
- 4) จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้เกิด การเรียนรู้
- 5) จัดเตรียมและเลือกใช้สื่อให้เหมาะสมกับกิจกรรม นำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน
- 6) ประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย เหมาะสมกับ ธรรมชาติของวิชาและระดับพัฒนาการของผู้เรียน
- 7) วิเคราะห์ผลการประเมินมาใช้ในการซ่อมเสริมและพัฒนาผู้เรียน รวมทั้ง ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของตนเอง

13.4.2 บทบาทของผู้เรียน

- 1) กำหนดเป้าหมาย วางแผน และรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง
- 2) เสาะแสวงหาความรู้ เข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อความรู้ ตั้งคำถาม คิดหาคำตอบหรือหาแนวทางแก้ปัญหาด้วยวิธีการต่างๆ
- 3) ลงมือปฏิบัติจริง สร้างสิ่งที่ได้เรียนรู้ด้วยตนเอง และนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ ในสถานการณ์ต่างๆ

- 4) มีปฏิสัมพันธ์ ทำงาน ทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มและครู
- 5) ประเมินและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง

14. สื่อการเรียนรู้

สื่อการเรียนรู้เป็นเครื่องมือส่งเสริมสนับสนุนการจัดการกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเข้าถึงความรู้ ทักษะกระบวนการและคุณลักษณะตามมาตรฐานของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ สื่อการเรียนรู้ มีหลากหลายประเภททั้งสื่อธรรมชาติ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยี เครือข่ายการเรียนรู้ต่างๆ ที่มีในท้องถิ่น การเลือกใช้สื่อควรเลือกให้มีความเหมาะสมกับระดับพัฒนาการและลีลาการเรียนรู้ที่หลากหลายของผู้เรียน

การจัดการสื่อการเรียนรู้ ผู้เรียนและผู้สอนสามารถจัดทำและพัฒนาขึ้นเองหรือปรับปรุงเลือกใช้อย่างมีคุณภาพจากสื่อต่างๆ ที่มีอยู่รอบตัวเพื่อนำมาใช้ประกอบในการจัดการเรียนรู้ที่สามารถส่งเสริมและสื่อสารให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยสถานศึกษาควรจัดให้ได้อย่างพอเพียง เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง สถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้มีหน้าที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรดำเนินการ ดังนี้

14.1 จัดให้มีแหล่งการเรียนรู้ ศูนย์สื่อการเรียนรู้ ระบบสารสนเทศการเรียนรู้ และเครือข่ายการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพทั้งในสถานศึกษาและในชุมชน เพื่อการศึกษาค้นคว้าและ การแลกเปลี่ยน ประสบการณ์การเรียนรู้ระหว่างสถานศึกษา ท้องถิ่น ชุมชน สังคมโลก

14.2 จัดทำและจัดหาสื่อการเรียนรู้สำหรับการศึกษาค้นคว้าของผู้เรียน เสริมความรู้ให้ผู้สอน รวมทั้งจัดหาสิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้เป็นสื่อการเรียนรู้

14.3 เลือกและใช้สื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ มีความเหมาะสม มีความหลากหลาย สอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ ธรรมชาติของสาระการเรียนรู้และความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน

14.4 ประเมินคุณภาพของสื่อการเรียนรู้ที่เลือกใช้อย่างเป็นระบบ

14.5 ศึกษาค้นคว้า วิจัย เพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน

14.6 ให้มีการกำกับ ติดตาม ประเมินคุณภาพและประสิทธิภาพเกี่ยวกับสื่อและการใช้สื่อการเรียนรู้เป็นระยะๆ และสม่ำเสมอ

ในการจัดทำ การเลือกใช้และการประเมินคุณภาพสื่อการเรียนรู้ที่ใช้ในสถานศึกษาควรคำนึงถึงหลักการสำคัญของสื่อการเรียนรู้ เช่น ความสอดคล้องกับหลักสูตร วัตถุประสงค์การเรียนรู้ การออกแบบ กิจกรรมการเรียนรู้ การจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียน เนื้อหามีความถูกต้องและทันสมัย ไม่กระทบความมั่นคง ของชาติ ไม่ขัดต่อศีลธรรม มีการใช้ภาษาที่ถูกต้อง รูปแบบการนำเสนอที่เข้าใจง่าย และน่าสนใจ

15. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนต้องอยู่บนหลักการพื้นฐานสองประการ คือ การประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนและเพื่อตัดสินผลการเรียน ในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน ให้ประสบผลสำเร็จนั้น ผู้เรียนจะต้องได้รับการพัฒนาและประเมินตามตัวชี้วัดเพื่อให้บรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ สะท้อนสมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ซึ่งเป็นเป้าหมายหลักในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในทุกระดับไม่ว่าจะเป็นระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับชาติ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโดยใช้ผลการประเมินเป็นข้อมูลและสารสนเทศที่แสดงพัฒนาการความก้าวหน้า และความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียน ตลอดจนข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิด การพัฒนาและเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตามศักยภาพการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ แบ่งออกเป็น 4 ระดับ ได้แก่ ระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษาและระดับชาติ มีรายละเอียด ดังนี้

15.1 การประเมินระดับชั้นเรียน เป็นการวัดและประเมินผลที่อยู่ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ ผู้สอนดำเนินการเป็นปกติและสม่ำเสมอในการจัดการเรียนการสอน ใช้เทคนิคการประเมินอย่างหลากหลาย เช่น การซักถาม การสังเกต การตรวจการบ้าน การประเมินโครงงาน

การประเมินชิ้นงาน/ภาระงาน แฟ้มสะสมงาน การใช้แบบทดสอบ ฯลฯ โดยผู้สอนเป็นผู้ประเมินเอง หรือเปิดโอกาสให้ผู้เรียนประเมินตนเอง เพื่อนประเมินเพื่อน ผู้ปกครองร่วมประเมิน ในกรณีที่ไม่ผ่านตัวชี้วัดให้มีการสอนซ่อมเสริม การประเมินระดับชั้นเรียนเป็นการตรวจสอบว่าผู้เรียนมีพัฒนาการความก้าวหน้าในการเรียนรู้ อันเป็นผลมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือไม่ และมากน้อยเพียงใด มีสิ่งที่จะต้องได้รับการพัฒนาปรับปรุงและส่งเสริมในด้านใด นอกจากนี้ยังเป็นข้อมูลให้ผู้สอนใช้ปรับปรุงการเรียนการสอนของตนด้วย ทั้งนี้โดยสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัด

15.2 การประเมินระดับสถานศึกษา เป็นการประเมินที่สถานศึกษาดำเนินการเพื่อตัดสินผลการเรียนของผู้เรียนเป็นรายปี/รายภาค ผลการประเมินการอ่าน คติวิเคราะห์และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน นอกจากนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ว่าส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนตามเป้าหมายหรือไม่ ผู้เรียนมีจุดพัฒนาในด้านใด รวมทั้งสามารถนำผลการเรียนของผู้เรียนในสถานศึกษาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ระดับชาติ ผลการประเมินระดับสถานศึกษาจะเป็นข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการปรับปรุงนโยบาย หลักสูตร โครงการ หรือวิธีการจัดการเรียนการสอนตลอดจนเพื่อการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ตามแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาและการรายงานผลการจัดการศึกษา ต่อคณะกรรมการสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองและชุมชน

15.3 การประเมินระดับเขตพื้นที่การศึกษา เป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียนในระดับเขตพื้นที่การศึกษา ตามมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา ตามภาระความรับผิดชอบ สามารถดำเนินการโดยประเมินคุณภาพผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนด้วยข้อสอบมาตรฐานที่จัดทำและดำเนินการโดยเขตพื้นที่การศึกษา หรือด้วยความร่วมมือกับหน่วยงานต้นสังกัด ในการดำเนินการจัดสอบ นอกจากนี้ยังได้จากการตรวจสอบทบทวนข้อมูลจากการประเมินระดับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

15.4 การประเมินระดับชาติ เป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียนในระดับชาติ ตามมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคนที่เรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เข้ารับการประเมิน ผลจากการประเมินใช้เป็นข้อมูลในการเทียบเคียงคุณภาพการศึกษาในระดับต่างๆ เพื่อนำไปใช้ในการวางแผนยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา ตลอดจนเป็นข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจในระดับนโยบายของประเทศ

ข้อมูลการประเมินในระดับต่างๆ ข้างต้น เป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาในการตรวจสอบทบทวนพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ถือเป็นภาระความรับผิดชอบของสถานศึกษาที่จะต้องจัดระบบดูแลช่วยเหลือปรับปรุงแก้ไข ส่งเสริมสนับสนุนเพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพบนพื้นฐาน ความแตกต่างระหว่างบุคคล ที่จำแนกตามสภาพปัญหาและความต้องการ ได้แก่ กลุ่มผู้เรียนทั่วไป กลุ่มผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ กลุ่มผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ กลุ่มผู้เรียนที่มีปัญหาด้านวินัยและพฤติกรรม กลุ่มผู้เรียนที่ปฏิเสธโรงเรียน กลุ่มผู้เรียนที่มีปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคม กลุ่มพิการทางร่างกายและสติปัญญา เป็นต้น ข้อมูลจากการประเมินจึงเป็นหัวใจของสถานศึกษาในการดำเนินการช่วยเหลือผู้เรียนได้ทันทั่วถึง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาและประสบความสำเร็จในการเรียน

16. เกณฑ์การวัดและประเมินผลการเรียน

16.1 การตัดสินการให้ระดับและการรายงานผลการเรียน

16.1.1 การตัดสินผลการเรียน

ในการตัดสินผลการเรียนของกลุ่มสาระการเรียนรู้ การอ่าน คณิตศาสตร์ และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนนั้น ผู้สอนต้องคำนึงถึงการพัฒนาผู้เรียนแต่ละคนเป็นหลัก และต้องเก็บข้อมูลของผู้เรียนทุกด้านอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องในแต่ละภาคเรียน รวมทั้งสอนซ่อมเสริมผู้เรียนให้พัฒนาจนเต็มตามศักยภาพ

การตัดสินผลการเรียนระดับมัธยมศึกษา

1) ตัดสินผลการเรียนเป็นรายวิชา ผู้เรียนต้องมีเวลาเรียนตลอดภาคเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเวลาเรียนทั้งหมดในรายวิชานั้นๆ

- 2) ผู้เรียนต้องได้รับการประเมินทุกตัวชี้วัด และผ่านตามเกณฑ์ที่สถานศึกษา กำหนด
- 3) ผู้เรียนต้องได้รับการตัดสินผลการเรียนทุกรายวิชา
- 4) ผู้เรียนต้องได้รับการประเมินและมีผลการประเมินผ่านตามเกณฑ์ที่สถานศึกษา กำหนดในการอ่าน คติวิเคราะห์และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การพิจารณาเลื่อนชั้น ถ้าผู้เรียนมีข้อบกพร่องเพียงเล็กน้อย และสถานศึกษาพิจารณา เห็นว่าสามารถพัฒนาและสอนซ่อมเสริมได้ ให้อยู่ในดุลพินิจของสถานศึกษาที่จะผ่อนผันให้เลื่อนชั้นได้ แต่หากผู้เรียนไม่ผ่านรายวิชาจำนวนมาก และมีแนวโน้มว่าจะเป็นปัญหาต่อการเรียนในระดับชั้นที่สูงขึ้น สถานศึกษาอาจตั้งคณะกรรมการพิจารณาให้เรียนซ้ำชั้นได้ ทั้งนี้ให้คำนึงถึงวุฒิภาวะและความรู้ ความสามารถของผู้เรียนเป็นสำคัญ

16.1.2 การให้ระดับผลการเรียนระดับมัธยมศึกษา

ในการตัดสินเพื่อให้ระดับผลการเรียนรายวิชา ให้ใช้ตัวเลขแสดงระดับผลการเรียนเป็น 8 ระดับการประเมินการอ่าน คติวิเคราะห์และเขียนสื่อความ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์นั้น ให้ระดับผลการประเมินเป็น ดีเยี่ยม ดี และผ่านการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จะต้องพิจารณาทั้งเวลาการเข้าร่วมกิจกรรม การปฏิบัติกิจกรรมและผลงานของผู้เรียน ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษา กำหนด และให้ผลการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นผ่านและไม่ผ่าน

16.1.3 การรายงานผลการเรียน

การรายงานผลการเรียนเป็นการสื่อสารให้ผู้ปกครองและผู้เรียนทราบ ความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งสถานศึกษาต้องสรุปผลการประเมินและจัดทำเอกสารรายงาน ให้ผู้ปกครองทราบเป็นระยะๆ หรืออย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง

การรายงานผลการเรียนสามารถรายงานเป็นระดับคุณภาพการปฏิบัติของผู้เรียนที่สะท้อนมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้

16.1.4 เกณฑ์การจบการศึกษา

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดเกณฑ์กลางสำหรับการจบการศึกษาเป็น 3 ระดับ คือ ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

เกณฑ์การจบระดับมัธยมศึกษาปลาย

- 1) ผู้เรียนเรียนรายวิชาพื้นฐานและเพิ่มเติมไม่น้อยกว่า 81 หน่วยกิต โดยเป็นรายวิชาพื้นฐาน 39 หน่วยกิต และรายวิชาเพิ่มเติมตามที่สถานศึกษา กำหนด
- 2) ผู้เรียนต้องได้หน่วยกิต ตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 77 หน่วยกิต โดยเป็นรายวิชาพื้นฐาน 39 หน่วยกิต และรายวิชาเพิ่มเติมไม่น้อยกว่า 38 หน่วยกิต

3) ผู้เรียนมีผลการประเมิน การอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนในระดับผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

4) ผู้เรียนมีผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในระดับผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

5) ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและมีผลการประเมินผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 2 - 3) มีดังนี้

จุดประสงค์ของการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ การดำรงชีวิตของมนุษย์ทั้งในฐานะปัจเจกบุคคลและการอยู่ร่วมกันในสังคม

การปรับตัวตามสภาพแวดล้อม การจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด เข้าใจถึงการพัฒนาเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย กาลเวลาตามเหตุปัจจัยต่างๆ เกิดความเข้าใจในตนเองและผู้อื่น มีความอดทน อดกลั้น ยอมรับในความแตกต่างและมีคุณธรรม สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต เป็นพลเมืองดีของประเทศชาติ และสังคมโลก

เนื้อหาสาระของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ว่าด้วยการอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความเชื่อมสัมพันธ์กันและมีความแตกต่างกันอย่างหลากหลาย เพื่อช่วยให้สามารถปรับตนเองกับบริบทสภาพแวดล้อม เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ มีความรู้ ทักษะ คุณธรรม และค่านิยมที่เหมาะสม โดยได้กำหนดสาระต่างๆ ไว้ ดังนี้

1. ศาสนา ศีลธรรม และจริยธรรม แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ การนำหลักธรรมคำสอนไปปฏิบัติในการพัฒนาตนเอง และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข เป็นผู้กระทำความดี มีค่านิยมที่ดีงาม พัฒนาตนเองอยู่เสมอ รวมทั้งบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมและส่วนรวม

2. หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ลักษณะและความสำคัญ การเป็นพลเมืองดี ความแตกต่างและความหลากหลายทางวัฒนธรรม ค่านิยม ความเชื่อ ปลูกฝังค่านิยมด้านประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สิทธิ หน้าที่ เสรีภาพการดำเนินชีวิตอย่างสันติสุข ในสังคมไทยและสังคมโลก

3. เศรษฐศาสตร์การผลิต การแจกจ่าย และการบริโภคสินค้าและบริการ การบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดอย่างมีประสิทธิภาพ การดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ และการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน

4. ประวัติศาสตร์ เวลา และยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ วิธีการทางประวัติศาสตร์ พัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตถึงปัจจุบัน ความสัมพันธ์และเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่างๆ ผลกระทบที่เกิดจากเหตุการณ์สำคัญในอดีต บุคคลสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ในอดีต ความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย แหล่งอารยธรรมที่สำคัญของโลก

5. ภูมิศาสตร์ลักษณะของโลกทางกายภาพ ลักษณะทางกายภาพ แหล่งทรัพยากร และภูมิอากาศของประเทศไทย และภูมิภาคต่างๆ ของโลก การใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ ความสัมพันธ์กันของสิ่งต่างๆ ในระบบธรรมชาติ ความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ และสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น การนำเสนอข้อมูลภูมิสารสนเทศการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

คุณภาพผู้เรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

1. มีความรู้เกี่ยวกับความเป็นไปของโลกอย่างกว้างขวางและลึกซึ้งยิ่งขึ้น
2. เป็นพลเมืองที่ดีมีคุณธรรมจริยธรรมปฏิบัติตามหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือ รวมทั้งมีค่านิยมอันพึงประสงค์สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขรวมทั้งมีศักยภาพเพื่อการศึกษาต่อในชั้นสูงตามความประสงค์ได้
3. มีความรู้เรื่องภูมิปัญญาไทยความภูมิใจในความเป็นไทยประวัติศาสตร์ของชาติไทย ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
4. มีนิสัยที่ดีในการบริโภคเลือก และตัดสินใจบริโภคได้อย่างเหมาะสม มีจิตสำนึกและมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรมไทยและสิ่งแวดล้อมมีความรักท้องถิ่นและประเทศชาติ ทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามให้กับสังคม

5. มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของตนเองซึ่งนำตนเองได้และสามารถแสวงหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ ในสังคมได้ตลอดชีวิต

สาระการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

- 1) ประวัติและความสำคัญของพุทธศาสนา
 - (1) การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเข้าสู่ประเทศต่างๆ ทั่วโลก และการนับถือพระพุทธศาสนาของประเทศเหล่านั้นในปัจจุบัน
 - (2) ความสำคัญของพระพุทธศาสนาในฐานะที่ช่วยสร้างสรรค์อารยธรรมและความสงบสุขให้แก่โลก
 - (3) ศึกษาพุทธประวัติจากพระพุทธรูปปางต่างๆ เช่น
 - ปางมารวิชัย

- ปางปฐมเทศนา
 - ปางลีลา
 - ปางประจำวันเกิด
- (4) สรุปและวิเคราะห์พุทธประวัติ

- ปฐมเทศนา
- โอวาทปาฏิโมกข์

2) หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา

(1) พระรัตนตรัย

- สังฆคณ 9

(2) อริยสัจ 4

- ทุกข์ (ธรรมที่ควรรู้) ได้แก่ ชั้น 5 (ไตรลักษณ์)
- สมุทัย (ธรรมที่ควรละ) ได้แก่ หลักกรรม (วิภวัญญะ 3) ปปัญจธรรม 3

(ค้นหา มานะ ทิฏฐิ)

- นิโรธ (ธรรมที่ควรบรรลุ) ได้แก่ อตถะ 3
- มรรค (ธรรมที่ควรเจริญ) ได้แก่ มรรคมืองค์ 8 ปัญญา 3 สัมปสิธรรม 7

บุญกิริยาวัตถุ 10 อุบาสกธรรม 7 มงคล 38 (มีศีลปวิทยา พบสมณะ ฟังธรรมตามกาล สนทนาธรรมตามกาล)

(3) พุทธศาสนสุภาษิต

- อดตา หเว ชิต์ เสยโย ชนะตนนันแลตีกว่า
- ธมมจारी สุขิ์ เสติ ผู้ประพฤดิธรรมย่อมอยู่เป็นสุข
- ปมาโท มจจุโน ปทึ ความประมาทเป็นทางแห่งความตาย
- สุสุสุสิ ลภเต ปณญ์ ผู้ฟังด้วยดียอมได้ปัญญา

(4) เรื่องนำรู้จากพระไตรปิฎก

- พุทธปนิธาน 4 ในมหาปรินิพพานสูตร

3) ประวัติพุทธสาวก พุทธสาวิกา

(1) พระอัญญาโกณฑัญญะ

(2) พระมหาปชาบดีเถรี

(3) พระเขมาเถรี

(4) พระเจ้าปเสนทิโกศล

(5) ชาดก

- นันทวิสาขชาดก
- สุวัณณหังสชาดก

(6) ศาสนิกชนตัวอย่าง

- ม.จ.หญิงพูนพิสมัย ดิศกุล
- ศาสตราจารย์ สัจญา ธรรมศักดิ์

4) หน้าที่ชาวพุทธ

(1) หน้าที่ของพระภิกษุในการปฏิบัติตามหลักพระธรรมวินัย และจริยวัตรอย่าง

เหมาะสม

(2) การปฏิบัติตนต่อพระภิกษุในงานศาสนพิธีที่บ้าน การสนทนา การแต่งกายมรรยาท

การพูดกับพระภิกษุตามฐานะ

(3) การเป็นศิษย์ที่ดี ตามหลักทศเปื้องขวาในทศ 6 ของพระพุทธศาสนา

(4) การปฏิบัติหน้าที่ชาวพุทธตามพุทธปณิธาน 4 ในมหาปริณิพพานสูตร

(5) การปฏิบัติตนในศาสนพิธี

- พิธีทำบุญ งานมงคล งานอวมงคล
- การนิมนต์พระภิกษุ การเตรียมที่ตั้งพระพุทธรูปและเครื่องบูชา การวงด้าย

สายสิญจน์ การปลุกเสกอาสนะ การเตรียมเครื่องรับรอง การจุดธูปเทียน

- ข้อปฏิบัติในวันเสด็จพระ การถวายข้าวพระพุทธ การถวายไทยธรรม การกรวดน้ำ

(6) การแสดงตนเป็นพุทธมามกะ

- ชั้นเตรียมการ
- ชั้นพิธีการ

(7) การศึกษาเรียนรู้เรื่ององค์ประกอบของพระพุทธศาสนา นำไปปฏิบัติและเผยแพร่

ตามโอกาส

(8) การศึกษาการรวมตัวขององค์กรชาวพุทธ

(9) การปลูกจิตสำนึกในด้านการบำรุงรักษาวัดและพุทธสถานให้เกิดประโยชน์

(10) การปฏิบัติตนตามหลักธรรม (ตามสาระการเรียนรู้ ข้อ 6)

5) การบริหารจัดการและเจริญปัญญา

(1) สวดมนต์แปล และแผ่เมตตา

- รู้และเข้าใจวิธีปฏิบัติและประโยชน์ของการบริหารจัดการและเจริญปัญญา
- ฝึกการบริหารจิตและเจริญปัญญาตามหลักสติปัฏฐานเน้นอานาปานสติ
- นำวิธีการบริหารจัดการและเจริญปัญญาไปใช้ในชีวิตประจำวัน

(2) พัฒนาการเรียนรู้ด้วยวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ 2 วิธี คือ วิธีคิดแบบอริยสัจ และวิธี

คิดแบบสี่สาวเหตุปัจจัย

- 6) ประวัติวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาในประเทศไทย
- วันวิสาขบูชา (วันสำคัญสากล)
 - วันธรรมสวนะและเทศกาลสำคัญ
 - หลักปฏิบัติตน : การฟังพระธรรมเทศนา การแต่งกายในการประกอบศาสนพิธีที่วัด การงดเว้นอบายมุข
 - การประพฤติปฏิบัติในวันธรรมสวนะและเทศกาลสำคัญ
- 7) สัมมนาพระพุทธศาสนากับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการพัฒนาอย่างยั่งยืน (ที่สอดคล้องกับหลักธรรมในสาระการเรียนรู้ ข้อ 6)

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแผนการสอน

ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้

นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของคู่มือการจัดการเรียนรู้หรือแผนการสอนไว้ ดังนี้

กรมวิชาการ (2545 : 5) ให้ความหมายของแผนการเรียนการสอนว่า หมายถึง เอกสารที่ได้เตรียมการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไว้อย่างละเอียดและชัดเจน ซึ่งครูหรือผู้อื่นสามารถนำเอกสารแผนการสอนนี้ไปใช้สอนในห้องเรียนได้เลย

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2546 : 8) ได้ให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า หมายถึง แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อ การใช้สื่อการเรียนรู้อ การวัดผลประเมินผลที่สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้อ และจุดประสงค์การเรียนรู้อหรือผลการเรียนรู้อที่คาดหวังที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

สุวิทย์ มูลคำ และคณะ (2549 : 6) ได้กล่าวว่าแผนการจัดการเรียนรู้ คือแผนการเตรียมการสอน หรือการกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้อไว้ล่วงหน้าอย่างเป็นระบบ และจัดไว้เป็นลายลักษณ์อักษร โดยมีการรวบรวมข้อมูลต่างๆ มากำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ โดยเริ่มจากการกำหนดจุดประสงค์ที่จะให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงด้านใด (สติปัญญา/เจตคติ/ทักษะ) จะจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยวิธีใด ใช้สื่อการสอนหรือแหล่งเรียนรู้อใด จะประเมินผลอย่างไร

สุรัชย์ บุญญานุสิทธิ์ (ม.ป.ป. : 28) กล่าวว่า แผนการสอน หมายถึงแผนการเพื่อปฏิบัติการสอนในวิชาใดวิชาหนึ่ง เป็นการเตรียมการสอนอย่างมีระบบและเป็นเครื่องช่วยให้ครูพัฒนาการจัดการเรียนการสอนไปสู่จุดประสงค์การเรียนรู้อและจุดหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ

จากความหมายของแผนการสอนที่ผู้รู้ให้ไว้หลายท่านพอสรุปได้ว่า แผนการสอน คือแผนการที่ให้เป็นลายลักษณ์อักษรโดยกำหนดไว้ล่วงหน้าว่าจะทำอะไร โดยใคร ที่ไหน เมื่อไร และอย่างไร เพื่อสอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตร และเป็นแผนที่ยึดมาตรฐานการเรียนรู้อของกลุ่ม

สาระที่สอนเป็นแกน โดยมีการเตรียมสื่ออุปกรณ์ที่จะใช้ในการเรียนการสอนในรายวิชาใดวิชาหนึ่ง มีกระบวนการวัดผลประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ เป็นการระดมสรรพวิธีที่จะทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพดีขึ้น การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีระบบบรรลุจุดหมายของหลักสูตร

ความสำคัญของแผนการสอน

แผนการสอน หรือแผนการจัดการเรียนรู้มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้มีนักการศึกษาหลายท่านกล่าวถึงความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ ดังนี้ สุวิทย์ มูลคำ และคณะ (2549 : 10) กล่าวถึง ความสำคัญของแผนการสอนไว้ ดังนี้

1. การจัดทำแผนการสอนจะช่วยให้ครุมีโอกาสดูแลหลักสูตรแนวการสอนวิธีการวัดผลประเมินผล ศึกษาเอกสาร ตำรา ได้อย่างละเอียดทุกแง่มุม

2. แผนการสอนจะช่วยให้ครูผู้สอนสามารถจัดเตรียมกระบวนการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง ทั้งในเรื่องทรัพยากรของโรงเรียน ทรัพยากรท้องถิ่น ค่านิยม ความเชื่อและสภาพที่เป็นจริงของท้องถิ่น

3. แผนการสอนเป็นเครื่องมือที่มีคุณภาพของครูในการนำไปใช้สอนให้สอดคล้องกับสภาพของนักเรียน ระยะเวลาและสภาพการเรียนการสอนที่แท้จริงในแต่ละภาคเรียน ช่วยให้ครูสอนได้ครบถ้วน ทันเวลาและช่วยให้มีความมั่นใจในการสอนมากขึ้น

4. แผนการสอนจะช่วยให้ครูผู้สอนใช้เป็นข้อมูลหรือหลักฐานอ้างอิงได้อย่างถูกต้องเที่ยงตรงแก่ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องว่าได้ทำการสอนอย่างไร ใช้สื่ออุปกรณ์และทรัพยากรอะไรบ้าง อย่างไร

5. แผนการสอนจะใช้เป็นคู่มือครูที่สอนแทนได้

6. แผนการสอนจะเป็นเอกสารสำหรับใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนและพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้เป็นอย่างดี

7. แผนการสอนจะเป็นเอกสารที่แสดงถึงการพัฒนาวิชาชีพ และมาตรฐานวิชาชีพครูที่แสดงว่า งานสอนเป็นงานที่จะต้องได้รับการฝึกฝนโดยเฉพาะ มีเครื่องมือและเทคนิคที่จำเป็นสำหรับประกอบอาชีพด้วย

กรมวิชาการ (2545 : 15) กล่าวถึงความสำคัญของแผนการสอนไว้ ดังนี้

1. ทำให้เกิดการวางแผนวิธีการสอนที่ดี ที่เกิดจากการผสมผสานความรู้และจิตวิทยาการศึกษา

2. ช่วยให้ครุมีคู่มือการสอนที่ทำด้วยตนเองล่วงหน้า ทำให้ครุมีความมั่นใจในการสอนได้ตามเป้าหมาย

3. ส่งเสริมให้ครุใฝ่ศึกษาหาความรู้ทั้งหลักสูตร กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การสร้างสื่อ ตลอดจนการวัดผลและประเมินผล

4. ใช้เป็นคู่มือสำหรับครูที่มาสอนแทน
 5. เป็นหลักฐานแสดงข้อมูลที่เที่ยงตรง เน้นเพื่อประโยชน์ต่อวงการศึกษา
 6. เป็นผลงานทางวิชาการที่แสดงถึงความชำนาญและความเชี่ยวชาญของผู้จัดทำ
- อารมณ์ ใจเที่ยง (2546 : 203 - 204) ได้กล่าวถึงความสำคัญของแผนการสอน ดังนี้
1. ทำให้เกิดการวางแผนวิธีการสอน วิธีเรียนที่มีความหมายยิ่งขึ้น เพราะเป็นการจัดทำอย่างมีหลักการที่ถูกต้อง
 2. ช่วยให้ผู้มีคู่มือการสอนที่ทำด้วยตนเอง ทำให้เกิดความสะดวกในการจัดการเรียนการสอน ทำให้ได้ครบถ้วนตรงตามหลักสูตรและสอนได้ทันเวลา
 3. เป็นผลงานวิชาการที่สามารถเผยแพร่เป็นตัวอย่างได้
 4. ช่วยให้ความสะดวกแก่ครูผู้สอนแทนในกรณีที่ผู้สอนไม่สามารถเข้าสอนได้

องค์ประกอบของแผนการสอน

ได้มีนักการศึกษา กล่าวถึงองค์ประกอบของแผนการสอนหรือแผนการจัดการเรียนรู้ไว้หลายท่าน ดังนี้

อารมณ์ ใจเที่ยง (2546 : 20 - 24) กล่าวถึงองค์ประกอบของแผนการสอนเกิดขึ้นจากความพยายามตอบคำถาม ดังต่อไปนี้

สอนอะไร (หน่วย หัวเรื่อง ความคิดรวบยอด หรือสาระสำคัญ)

1. เพื่อจุดประสงค์อะไร (จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม)
 2. ด้วยสาระอะไร (โครงร่างเนื้อหา)
 3. ใช้วิธีการใด (กิจกรรมการเรียนการสอน)
 4. ใช้เครื่องมืออะไร (สื่อการเรียนการสอน)
 5. ทราบได้อย่างไรว่าประสบความสำเร็จหรือไม่ (วัดผลประเมินผล)
- เพื่อตอบคำถามดังกล่าว จึงกำหนดให้แผนการสอนมีองค์ประกอบ ดังนี้
1. วิชา หน่วยที่สอนและสาระสำคัญ (ความคิดรวบยอด) ของเรื่อง
 2. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม
 3. เนื้อหา
 4. กิจกรรมการเรียนการสอน
 5. สื่อการเรียนการสอน
 6. วัดผลประเมินผล

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2543 : 96 - 97) กล่าวถึงองค์ประกอบของแผนการสอนแบบจิตปัญญาไว้ ดังนี้

1. ชื่อเรื่อง

2. จุดประสงค์
3. เนื้อหาวิชา
4. กิจกรรม
5. สื่อ
6. การประเมินผล

ลักษณะของแผนการสอนที่ดี

ได้มีนักการศึกษากล่าวถึงลักษณะของแผนการจัดการเรียนรู้หรือแผนการสอนที่ดีไว้หลายท่าน ดังนี้

วิชัย ดิสสระ (2546 : 10) ได้กล่าวถึงแผนการสอนที่ดีควรมีลักษณะ ดังนี้

1. มีทางเลือกวิธีการได้หลายทาง ทั้งระยะสั้นและระยะยาว
2. มีคำอธิบายกระบวนการเรียนการสอนและขั้นตอนในการนำไปใช้อย่างละเอียดและชัดเจน และสามารถปฏิบัติได้จริง
3. มีหนังสืออ้างอิงและค้นคว้าเพิ่มเติมได้ (ในกรณีที่ต้องการค้นคว้า)
4. มีข้อเสนอแนะสำหรับครูที่จะสอนแทนสามารถสอนแทนได้
5. มีข้อเสนอแนะสำหรับครูที่จะมาสอนแทนสามารถสอนแทนได้
6. มีตัวอย่างประกอบที่จะแสดงให้เห็นว่า กิจกรรมที่ปฏิบัตินั้นมีผลต่อการเรียนการสอนอย่างน้อยแค่ไหนอย่างไร

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2546 : 21 - 25) ได้กล่าวถึง ลักษณะของแผนการสอนที่ดีว่า จะช่วยให้การเรียนการสอนประสบผลสำเร็จได้ดี ดังนั้น ผู้สอนจึงควรทราบถึงลักษณะของแผนการสอนที่ดี ซึ่งมี ดังนี้

1. สอดคล้องกับหลักสูตรและแนวการสอนของกรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ
2. นำไปใช้สอนได้จริงและมีประสิทธิภาพ
3. เขียนอย่างถูกต้องตามหลักวิชาเหมาะสมเวลาที่กำหนด
4. มีความกระชับชัดเจนทำให้ผู้อ่านเข้าใจง่ายและเข้าใจได้ตรงกัน
5. มีรายละเอียดมากพอที่จะทำให้ผู้อ่านสามารถนำไปใช้สอนได้
6. ทุกหัวข้อในแผนการสอนมีความสอดคล้องสัมพันธ์กัน

นอกจากนี้ ได้กล่าวว่าควรมีกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีลักษณะ 3 ประการ ต่อไปนี้

1. เป็นแผนการสอนที่มีกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติให้มากที่สุด โดยครูเป็นเพียงผู้คอยชี้แนะ ส่งเสริมหรือกระตุ้นให้กิจกรรมที่ผู้เรียนดำเนินการไปตามความมุ่งหมาย
2. เป็นแผนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเป็นผู้ค้นพบคำตอบหรือทำเสร็จด้วยตนเอง โดยครูพยายามลดบทบาทจากผู้บอกคำตอบมากเป็นผู้คอยกระตุ้นด้วยคำถามหรือปัญหาให้ผู้เรียน

คิดแก้หรือหาแนวทางไปสู่ความสำเร็จในการทำกิจกรรมเอง

3. เป็นแผนการสอนที่เน้นทักษะกระบวนการใช้วัสดุอุปกรณ์ที่สามารถจัดหาได้ในท้องถิ่น
หลีกเลี่ยงการใช้วัสดุอุปกรณ์สำเร็จรูปราคาสูง

ขั้นตอนการเขียนแผนการสอน

ได้มีนักการศึกษากล่าวถึงขั้นตอนการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้หรือแผนการสอนไว้หลายท่าน ดังนี้

กรมวิชาการ (2545 : 3 - 5) ได้เสนอแนะวิธีการเขียนแผนการสอนไว้ ดังนี้

1. ทำความเข้าใจกับหลักการและจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแล้วนำมาใช้เป็นกรอบแนวคิดปฏิบัติในการวางแผนจัดการเรียนการสอน

2. เขียนจุดประสงค์การเรียนรู้สำหรับวิชานั้น ในลักษณะเป็นจุดประสงค์ปลายทางที่ควรเกิดขึ้นกับนักเรียนเมื่อได้เรียนกับวิชานั้นจนครบถ้วนแล้ว สิ่งที่จะช่วยในการเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้ลักษณะจุดประสงค์ปลายทาง คือ

1) จุดประสงค์ของกลุ่มประสบการณ์ ซึ่งกล่าวไว้ในหลักสูตรก่อนที่จำแนกเป็นรายวิชาย่อย

2) คำอธิบายรายวิชาที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

3. เขียนเค้าโครงของวิชาที่จะสอนที่เรียกว่ากำหนดการสอน โดยกำหนดส่วนประกอบไว้ดังนี้

1) หัวข้อย่อยๆ อาศัยข้อเนื้อหาวิชาที่อ่านจากคำอธิบายรายวิชาและค้นคว้าจากหนังสืออ้างอิงประกอบ

2) จำนวนคาบที่ควรใช้ในการสอนแต่ละหัวข้อเรื่องย่อย อาศัยการคำนวณจากจำนวนคาบที่มีจริงตลอดภาคเรียนตามข้อกำหนดของหลักสูตร

3) สาระสำคัญที่เน้นถึงความคิดรวบยอดหรือหลักการ หรือทักษะ หรือลักษณะนิสัยที่ต้องการจะปลูกฝังให้เกิดขึ้นกับนักเรียนในการเรียนแต่ละหัวเรื่องที่จะเป็นหัวใจหรือตะกอนของความรู้ความสามารถที่จะติดค้างกับนักเรียนไปในอนาคต ปกติสาระสำคัญนี้จะเป็นการรอบกำหนดจุดประสงค์การเรียนประจำหัวข้อเรื่องนั้น ๆ

4. สร้างแผนการสอน โดยพิจารณาจากหัวข้อเรื่อง จำนวนคาบ สาระสำคัญ และจุดประสงค์การเรียนรู้ (จุดประสงค์นำทาง) ของแต่ละหัวข้อเรื่องมาทำเป็นแผนการสอนโดยทั่วไปแล้วสมมติว่า ในกำหนดการสอนมี 23 หัวข้อเรื่อง ควรทำแผนการสอนได้อย่างน้อย 23 แผนหรือมากกว่า 23 แผนก็ได้

ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้

การหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้

วารุ เฟิงส์วส์ตี (2546 : 28 - 29) ได้กล่าวถึงการหาประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ว่า หมายถึงการนำเอาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไปทดลองใช้ คือการนำไปทดลองตามขั้นตอนที่กำหนดไว้แล้วนำผลมาปรับปรุงแก้ไข แล้วจึงนำไปทดลองใช้จริงเพื่อให้ได้ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ให้นำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ได้ทดลองมาปรับปรุงแล้วทำการสอนจริงเป็นเวลา 1 ภาคเรียน

วารุ เฟิงส์วส์ตี (2546 : 28 - 29) ได้เสนอการหาประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ว่าเป็นการหาระดับประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นระดับที่ ผู้สร้างเกิดความพึงพอใจ หากแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีประสิทธิภาพถึงระดับนั้นแล้ว จะมีคุณค่าที่จะนำไปสอนได้ ดังนั้นในการกำหนดเกณฑ์ต้องคำนึงกระบวนการและผลลัพธ์ โดยกำหนดตัวเลขเป็นร้อยละของคะแนนเฉลี่ยมีค่าเป็น E_1/E_2

E_1 หมายถึง ประสิทธิภาพของกระบวนการ คิดเป็นร้อยละจากคะแนนการทำแบบฝึกปฏิบัติ แบบทดสอบย่อย และคะแนนจากประเมินพฤติกรรมของนักเรียน

E_2 หมายถึง ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ คิดเป็นร้อยละจากการทำแบบทดสอบหลังเรียน การกำหนด E_1/E_2 ให้มีค่าเท่าใดขึ้นอยู่กับผู้สอนพิจารณาตามความพอใจ โดยปกติแล้วเนื้อหาที่เป็นความรู้ ความจำจะตั้งเกณฑ์ไว้ที่ 80/80, 90/90 ส่วนเนื้อหาที่เป็นในเรื่องของทักษะจะตั้งไว้ต่ำ เช่น 75/75, 70/70

ผู้รายงานได้ศึกษาเกี่ยวกับแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพพอสรุปได้ว่า แผนการสอนที่มีคุณภาพเป็นแผนที่ให้แนวทางการสอนแก่ผู้สอนอย่างชัดเจนทั้งด้านจุดประสงค์การสอน เนื้อหา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการสอน และวัดประเมิน โดยเฉพาะแนวทางการจัดกิจกรรมควรเป็นกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้ผู้เรียนได้ฝึกคิด ฝึกปฏิบัติ และฝึกแก้ปัญหา เพื่อให้เกิดทักษะกระบวนการสามารถนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตได้

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับชุดการสอน

ความหมายของชุดการสอน

ชุดการสอน เป็นนวัตกรรมทางการศึกษาอย่างหนึ่ง ซึ่งเข้ามามีบทบาทต่อการเรียนการสอน และช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ชุดการสอนมีชื่อเรียกกันหลายอย่าง คือชุดการเรียน ชุดการเรียนการสอน ในภาษาอังกฤษใช้ชื่อต่างๆ กัน เช่น Learning Packages, Instructional Packages, Self Instructional Package, Learning Kits, Individualized Package, หรือ Instructional Modules การจะไขชื่ออย่างไหนนั้นขึ้นอยู่กับแนวคิดของผู้ให้ความหมายแต่ละท่าน

ในการศึกษาครั้งนี้ใช้ชื่อว่า ชุดการสอนเพราะชื่อนี้ให้ความเข้าใจตรงกับคนทั่วไปว่า ชุดการสอนให้ความสะดวกแก่ผู้สอนในการใช้สื่อการสอนและเป็นการให้แนวทางในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแก่ครูผู้สอน เพื่อให้นักเรียนได้รับความรู้เพื่อใ้บรรลุวัตถุประสงค์ประสงค์ของการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น

ความหมายของชุดการสอนนั้น มีผู้ให้ความหมายไว้อย่างคลึงกันหลายท่าน ดังนี้

จันทร์โชติ รอดโพธิ์ทอง (ม.ป.ป. : 1) ให้ความหมายของชุดการเรียนการสอนว่าเป็นสื่อการเรียนการสอน ที่มีทั้งส่วนที่ครูใช้และส่วนที่นักเรียนใช้ ทั้งสองส่วนนี้มีความประสานสัมพันธ์กัน ทำให้การเรียนรู้ ตามจุดประสงค์เกิดขึ้นในตัวนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ และทำให้แนวคิดที่จะปรับปรุงแก้ไขเกิดขึ้นในตัวครู

วาโร เพ็งสวัสดิ์ (2546 : 30) ให้ความหมายของชุดการสอนว่าเป็นสื่อประสม ชนิดหนึ่ง ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเฉพาะเรื่องที่สอนโดยมีระบบการผลิต และการนำสื่อการสอนที่สอดคล้องกับวิชา หน่วย หัวเรื่อง และวัตถุประสงค์เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2546 : 20) ได้ให้ความหมายของชุดการสอน หมายถึง ระบบการผลิต และการนำสื่อการเรียนการสอนหลายอย่างมาสัมพันธ์กัน และมีคุณค่าส่งเสริมซึ่งกันและกัน สื่อการเรียนหนึ่งอาจใช้เพื่อสร้างสิ่งเร้าความสนใจในขณะที่อีกอย่างหนึ่งใช้เพื่ออธิบายข้อเท็จจริงของเนื้อหา สื่ออีกอย่างหนึ่งอาจก่อให้เกิดการเสาะแสวงหาอันนำไปสู่ความเข้าใจลึกซึ้งและป้องกันการเข้าใจความหมายผิด สื่อการเรียนการสอนเหล่านี้เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า สื่อประสมที่เรานำมาใช้ให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา เพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การเรียนรู้ให้เป็นอย่างดีมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

สุวิทย์ มูลคำ และคณะ (2549 : 22) ได้กล่าวถึงชุดการสอนหรือชุดการเรียนการสอนว่า ชุดการเรียนการสอนถือว่าเป็นสื่อการเรียนการสอนประเภทวัสดุประดิษฐ์เป็นสื่อประสม ดำเนินการเช่นเดียวกับชุดการเรียนการสอนรายบุคคลตามลำดับขั้น ดังนี้

1. วางจุดประสงค์การเรียนรู้และเลือกเนื้อหา
2. นำเนื้อหา มาแบ่งคาบเป็นหน่วยซึ่งเรียกว่าโมดูลเพื่อสะดวกต่อการสอน อาจจะแบ่งเป็นรายคาบ โมดูลย่อยหลายๆ โมดูล ประกอบกันเรียกว่า ชุดการเรียนการสอน
3. คำนึงถึงวิธีสอน อาจจะมีการทดสอบก่อนเรียน หลังเรียน และเมื่อทำไปหลายๆ หัวข้อหรือหลายจุดประสงค์อาจจะมีการทดสอบย่อย ในแต่ละโมดูลหรือกลองย่อยประกอบด้วยสิ่งต่างๆ ดังนี้

3.1 แผนการสอนรายคาบ

3.2 สื่อการเรียนการสอนรูปธรรม (ถ้ามี) และสื่อการเรียนการสอนประเภทสิ่งพิมพ์ เช่น

เอกสารแนะแนวทาง บทเรียนแบบโปรแกรม นอกจากนั้นอาจจะมีเอกสารดังต่อไปนี้ เอกสารฝึกหัด เป็นเอกสารที่ครูใช้ประกอบระหว่างการสอน โดยจะให้นักเรียนทำไปพร้อมๆ กับการอธิบายของครู เมื่อครูใช้คำถามนักเรียนสามารถตอบได้ก็จะกรอกลงไป ในเอกสารฝึกหัด ทำให้สะดวกต่อการสอน เพราะจะทำให้สอนได้เนื้อหาเมื่อนักเรียนไม่เข้าใจ ครูก็อธิบายทันที และนักเรียนก็จะได้เอกสารฝึกหัดกลับบ้านไปทบทวนอีกครั้งหนึ่ง เหมาะที่จะนำมาใช้กับเนื้อหาที่เป็นนามธรรม เอกสารฝึกหัดนี้ ไม่จำเป็นต้องมีทุกคาบ ครูอาจใช้เอกสารฝึกหัดแบบแบบฝึกก็ได้ เอกสารแบบฝึกหัดเพิ่มเติม ตามปกติ ครูจะให้การบ้านในหนังสือเรียน แต่บางครั้ง โจทย์ในหนังสือเรียนน้อยเกินไป ครูก็ควรสร้างเพิ่มเติม เอกสารซ่อมเสริม ครูส่วนใหญ่มีปัญหาเรื่องการซ่อมเสริมเพราะถ้าไม่เตรียมเอกสารไว้ให้พร้อมครู ก็จะซ่อมเสริมไม่ทัน นักเรียนที่ไม่เข้าใจบทเรียนก็ไม่มีโอกาสที่จะได้รับการซ่อมเสริม จึงทำให้ไม่เข้าใจบทเรียนต่อไปยิ่งขึ้น

สรุปได้ว่า ชุดการสอน หมายถึง สื่อการเรียนการสอนที่นำเอาสื่อหลายๆ ชนิดมาไขรวมกัน หรือที่เรียกว่า “สื่อประสม” สื่อดังกล่าวมีทั้งส่วนที่ครูใช้ และส่วนที่นักเรียนใช้ เพื่อสนองจุดประสงค์ การเรียนรู้ที่ตั้งไว้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ช่วยให้การเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมการเรียนรู้ไปอย่างมีประสิทธิภาพและให้ความสะดวกต่อการใช้ในการเรียนการสอน

ประเภทของชุดการสอน ในการจัดแบ่งประเภทของชุดการสอน มีผู้แบ่งเป็นประเภทต่างๆ ดังนี้

กรมวิชาการ (2545 : 35) ได้จำแนกชุดการสอนหรือชุดการเรียนการสอน ออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. ชุดการเรียนการสอนสำหรับครูเป็นชุดที่จัดไว้สำหรับครูโดยเฉพาะเป็นคู่มือและเครื่องมือ สำหรับครูซึ่งพร้อมจะให้ครูนำไปใช้สอนเพื่อให้นักเรียนเกิดความรู้และมีพฤติกรรม ตามที่คาดหวังครู เป็นผู้ดำเนินการควบคุมกิจกรรม นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม ภายใต้การดูแลของครู

2. ชุดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียน เป็นชุดที่นักเรียนสามารถเรียนได้ด้วยตนเอง ซึ่งเหมาะสำหรับแก้ปัญหาหลายประการที่เกิดขึ้นกับครู เช่น การสอนไม่ทันหลักสูตรความแตกต่าง ของนักเรียนในการเรียนรู้ช่วยซ่อมเสริมนักเรียนที่เรียนอ่อน หรือกรณีครูไม่มีเวลาเตรียมการสอน หรือต้องสอนแทนครูที่สอนประจำ

3. ชุดการเรียนการสอนที่ครูและนักเรียนใช้ร่วมกัน มีลักษณะผสมระหว่างแบบที่ 1 และแบบที่ 2 ครูเป็นผู้คอยควบคุมดูแลกิจกรรมบางอย่าง ครูต้องแสดงให้นักเรียนดูกิจกรรมบางอย่าง นักเรียนแสดงเองทั้งหมดเหมาะสำหรับฝึกนักเรียนให้เรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งอยู่ภายใต้การดูแลของครู

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2546 : 20) ได้แบ่งประเภทของชุดการสอนไว้ 4 ประเภท ดังนี้

1. ชุดการสอนประกอบการบรรยาย เป็นชุดการสอนที่มุ่งช่วยขยายเนื้อหาสาระ การสอนแบบบรรยายได้ชัดเจนขึ้น ช่วยให้ผู้สอนพูดน้อยลงและให้สื่อการสอนทำหน้าที่แทน นิยมใช้กับ

การฝึกอบรมและการสอนในระดับอุดมศึกษา

2. ชุดการสอนแบบกลุ่มกิจกรรมเป็นชุดการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมกลุ่ม เช่น ในการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้ การสอนแบบกลุ่มสัมพันธ์
3. ชุดการสอนแบบเอกัตภาพหรือชุดการสอนแบบรายบุคคลเป็นชุดการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง ตามความแตกต่างระหว่างบุคคลอาจเป็นการเรียนในโรงเรียน หรือเรียนที่บ้านก็ได้เพื่อให้ผู้เรียนก้าวไปข้างหน้าตามความสามารถความสนใจและความพร้อมของผู้เรียน
4. ชุดการสอนทางไกลเป็นชุดการสอนที่ผู้สอนกับผู้เรียนนั้นอยู่ต่างถิ่น ต่างเวลากัน มุ่งสอนให้ผู้เรียนศึกษาได้ด้วยตนเองโดยไม่ต้องเข้าชั้นเรียน เช่น ชุดการสอนทางไกล มหาวิทยาลัยสุโขทัย-ธรรมาธิราช

วารุ เพ็งสวัสดิ์ (2546 : 36) แบ่งชุดการสอนออกเป็นประเภทใด 3 ประเภท ดังนี้

1. ชุดการสอนประกอบการบรรยาย ประกอบด้วยสื่อหลายอย่าง เช่น แผนใส ฯลฯ
2. ชุดการสอนสำหรับกิจกรรมกลุ่ม เป็นชุดการสอนที่ผลิตเป็นศูนย์การเรียนรู้
3. ชุดการสอนรายบุคคลเป็นชุดการสอนที่ผลิตขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนศึกษาด้วยตนเอง นอกจากนี้ยังมีชุดการสอนประเภทอื่นๆ ที่แตกต่างออกไปตามลักษณะของการใช้ เช่น ชุดการสอนทางไกล ชุดการสอนสำหรับผู้ปกครอง ชุดการสอนซ่อมเสริม ชุดการสอนสำหรับผลิตรายการโทรทัศน์ ชุดการสอนแบบสื่อประสม เป็นต้น

องค์ประกอบของชุดการสอน

สุวิทย์ มูลคำและคณะ (2549 : 40) กล่าวถึงชุดการสอนมีองค์ประกอบ สำคัญ 3 ส่วน ดังนี้

1. คู่มือการใช้ชุดการสอน อาจเป็นกระดาษแผ่นเดียว หลายแผ่น หรือเป็นเล่มคู่มือ เป็นแนวทางสำหรับครูหรือผู้ใช้ชุดการสอน ที่คอยแนะนำให้ทราบกิจกรรมต่างๆ ในการเรียนรู้ และกำหนดบทบาทใดเด่นชัด ไม่วาจะเป็นชุดการสอนประเภทใดมีส่วนประกอบ 10 ประการคือ (1) คำนำ (2) วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในชุดการสอน (3) คำชี้แจงสำหรับครู-อาจารย์หรือผู้ใช้ชุดการสอน (4) สิ่งที่ต้องเตรียมพิเศษ (5) การจัดชั้นเรียน (6) บทบาทของครูและนักเรียน (7) แผนการสอน (8) แบบฝึกปฏิบัติ (9) แบบทดสอบก่อน/หลังเรียน (10) เฉลยแบบฝึกหัดและแบบทดสอบก่อน/หลังเรียน
2. สื่อการสอน สื่อการสอนในชุดการสอนหมายถึง พาหะที่จะถ่ายทอดความรู้จากครูไปยังนักเรียน อาจจะเป็นวัสดุอุปกรณ์ หรือกิจกรรมต่างๆ ได้แก่ ภาพ แผนโปรงใส บัตรคำสั่ง แบบฝึกปฏิบัติ เป็นต้น ส่วนอุปกรณ์ประเภทเครื่องมือราคาแพง เช่น เครื่องฉายจะบอกไว้ในสิ่งที่ครูต้องเตรียม แบบฝึกปฏิบัติหมายถึง คู่มือนักเรียนที่จะต้องไขควบคูกับการเรียน อาจแยกเป็นแผ่นแต่ละหน่วยหรือรวมเป็นเล่มได้
3. แบบประเมินผลแบบประเมินผลในชุดการสอนมี 2 ประเภท ได้แก่ แบบฝึกปฏิบัติซึ่งถือ

เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้และแบบทดสอบซึ่งเป็นแบบทดสอบที่ใช้วัดพฤติกรรมสุดท้ายของนักเรียน ลักษณะของแบบทดสอบเป็นแบบทดสอบอิงเกณฑ์มุ่งวัดพฤติกรรมที่เปลี่ยนไปตามเกณฑ์ที่เขียนไว้ในจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม แบบทดสอบจะต้องครอบคลุมพฤติกรรมต่างๆ และจะต้องมีจำนวนข้อเหมาะสมกับเวลาที่ใช้ด้วย อาจจะมีจำนวน 5 - 20 ข้อ แลวแตขนาดของแต่ละหน่วยจึงจะตรวจคนเอาพฤติกรรม ที่ครูคาดหวังได้

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2545 : 28) ได้จำแนกส่วนประกอบของชุดการสอนไว้ 4 ส่วน คือ

1. คู่มือสำหรับครูหรือผู้ใช้ชุดการสอน และผู้เรียนที่ต้องการเรียนจากชุดการสอน
2. คำสั่ง หรือการมอบงาน เพื่อกำหนดแนวทางการเรียนให้ผู้เรียน
3. เนื้อหาสาระและสื่อการเรียนการสอน โดยจัดอยู่ในรูปของสื่อการเรียนการสอนแบบ

ประสม กิจกรรมการเรียนการสอนแบบกลุ่มและรายบุคคลตามวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

4. การประเมินผลการประเมินผลของกระบวนการ ได้แก่ แบบฝึกหัด การค้นคว้ารายงาน

และผลของการเรียนรู้ในรูปแบบของแบบทดสอบต่างๆ

กิดานันท์ มลิทอง (2546 : 181) กล่าวถึงองค์ประกอบของชุดการสอน ดังนี้

1. คู่มือสำหรับผู้สอนในการใช้ชุดการสอน และสำหรับผู้เรียน
2. คำสั่งเพื่อกำหนดแนวทางในการเรียนการสอน
3. เนื้อหาสาระบทเรียน จะจัดอยู่ในรูปสื่อต่างๆ เช่น สไลด์ เทป ฯลฯ
4. กิจกรรมการเรียน เป็นการจัดกิจกรรมใหญ่เรียนรายงานหรือคนคว่าต่อจากที่เรียน
5. การประเมินผลแบบทดสอบที่เกี่ยวกับเนื้อหาบทเรียนนั้น

บุญชม ศรีสะอาด (2547 : 80) ได้แบ่งองค์ประกอบของชุดการสอนออกเป็น 4 ส่วน

ที่สำคัญ ดังนี้

1. คู่มือการใช้ชุดการสอน เป็นคู่มือที่ให้ผู้สอนศึกษาและปฏิบัติตาม
2. บัตรงาน เป็นบัตรที่มีคำสั่งใหญ่เรียนปฏิบัติตามกิจกรรมนั้นๆ
3. การทดสอบวัดผลความก้าวหน้าของผู้เรียน
4. สื่อการเรียนต่างๆ โดยสรุปแล้วองค์ประกอบของชุดการสอนมีส่วนที่สำคัญอยู่ 4 ส่วน คือ
 - 4.1 คู่มือครูหรือคู่มือการใช้ชุดการสอน
 - 4.2 คำสั่งหรือการกำหนดแนวทางในการเรียนการสอน
 - 4.3 เนื้อหาสาระและสื่อการเรียน
 - 4.4 แบบฝึกหัดและแบบทดสอบวัดผลการเรียน

ประโยชน์และคุณค่าของชุดการสอน ชุดการสอนมีคุณค่าต่อการเพิ่มคุณภาพในการเรียนการสอน หากได้มีระบบการผลิตที่ดี และมีการประเมินการใช้ มีผู้สรุปประโยชน์และคุณค่าของชุดการสอนไว้ ดังนี้

ชัยยงค์ พรหมวงษ์ (2545 : 35) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการใช้ชุดการสอน ไว้ดังนี้

1. ทำให้นักเรียนเกิดความสนใจไม่เบื่อหน่ายเพราะมีการเปลี่ยนสิ่งเรายืดตลอดเวลา
2. ทำให้นักเรียนได้รับความรู้กว้างขวางและเข้าใจบทเรียนดียิ่งขึ้น
3. เป็นการประหยัดเวลา และทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้รวดเร็วเพราะได้เรียนจากสื่อการเรียนการสอนที่แตกต่างกันหลายๆ อย่าง
4. เป็นแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอนทั้งวิธีสอน กลวิธีเทคนิควิธีการ และการเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนให้ผสมผสานกัน

สุคนธ์ สีนธพานนท์ (2553 : 26) ได้กล่าวถึงคุณค่าของชุดการสอนว่า

1. ช่วยให้ผู้สอนและผู้เรียนมีความมั่นใจในการดำเนินการสอน เพราะลดเวลาในการเตรียมล่วงหน้า
2. ช่วยแก้ปัญหาในการขาดแคลนครู
3. สามารถถ่ายทอดประสบการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
4. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนศึกษาด้วยตนเองและมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างแท้จริง จากชุดการสอนรายบุคคลและชุดการสอนแบบกลุ่มกิจกรรม

5. ช่วยสนับสนุนการจัดการศึกษานอกระบบ เพราะชุดการสอนเอื้อต่อการใช้ ทั้งในแง่เวลาและสถานที่

6. มีสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้มากที่สุดที่บูรณาการเป็นอย่างดีจึงทำให้ การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ชัยยงค์ พรหมวงษ์ (2545 : 25) ให้แนวคิดเกี่ยวกับประโยชน์ของชุดการสอน สรุปได้ ดังนี้

1. ช่วยให้ผู้สอนถ่ายทอดเนื้อหาสาระ ประสบการณ์ที่สลับซับซ้อน และมีลักษณะเป็นนามธรรม ซึ่งผู้สอนไม่สามารถถ่ายทอดได้ด้วยการบรรยายได้ดี
2. ช่วยสร้างความสนใจของนักเรียนต่อสิ่งที่กำลังศึกษา เพราะชุดการสอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนของตนเองและสังคม
3. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น หรือการตัดสินใจการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม
4. ช่วยสร้างความพร้อมและความมั่นใจแก่ผู้สอนเพราะแยกการสอนเป็นหมวดหมู่ หยิบใช้ได้ทันที
5. ทำให้การเรียนการสอนของผู้เรียนเป็นอิสระจากอารมณ์ผู้สอน
6. ช่วยให้การเรียนเป็นอิสระจากบุคลิกภาพของผู้สอน
7. ในกรณีขาดครู ครูคนอื่นก็สามารถสอนแทนได้โดยใช้ชุดการสอน

8. สำหรับชุดการสอนรายบุคคล และชุดการสอนทางไกล จะช่วยให้การศึกษามวลชน ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพราะผู้เรียนสามารถเรียนได้เองที่บ้าน นอกจากนี้ยังมีข้อสรุปของ ผู้รู้ทั้งหลายท่าน ที่ได้แสดงให้เห็นข้อดีและประโยชน์ของชุดการสอนที่มีผลดีต่อการเรียนการสอน

ธัญสินี ฐานา (2546 : 15) ได้สรุปประโยชน์ ของชุดการสอนไว้ว่า ให้ความสะดวกและ สร้างความมั่นใจในตนเองแก่ครูทำให้การเรียนการสอนมีมาตรฐานในระดับเดียวกันทำให้ครูมีเวลา เพียงพอในการเตรียมการสอน

จากความเห็นต่างๆ พอสรุปได้ว่า ชุดการสอน มีคุณค่าต่อการเรียนการสอนมากมาย กล่าวคือ ช่วยทำให้ผู้สอนมีความสะดวกและมั่นใจในการสอน ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้รวดเร็ว มีส่วนรวมในกิจกรรมการเรียน ประหยัดเวลา สามารถแก้ปัญหาเรื่องการขาดครูสอน โดยใช้ ชุดการสอนแทนได้ทำให้การเรียนการสอนเป็นมาตรฐานเดียวกัน และเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการสร้างชุดการสอน มีผู้ทรงคุณวุฒิด้านงานชุดการสอน หลายท่าน ได้สรุปแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการสร้าง ชุดการสอนไว้ ดังนี้

ไชยยศ เรื่องสุวรรณ (2545 : 29) กล่าวว่า การสร้างชุดการสอนมีหลักเกณฑ์และทฤษฎี ดังนี้

1. ทฤษฎีที่เกี่ยวกับความแตกต ชุดการสอนเป็นสื่ออางระหว่างบุคคล และกิจกรรม การเรียน ที่จัดขึ้นเพื่อสนองความสามารถความสนใจและความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญทฤษฎี ที่ว่าด้วยความแตกต่าระหว่างบุคคลจึงนำมาใช้เป็นทฤษฎีพื้นฐานในการทำและการใช้ชุดการสอน

2. หลักการเกี่ยวกับสื่อประสม จากความหมายของชุดการสอนซึ่งหมายถึง การใช้สื่อหลายๆ อย่างเสริมซึ่งกันและกันอย่างมีระบบ มาใช้เป็นแนวทางการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียน ทำให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้จากสื่อ ซึ่งสื่อสร้างโดยอาศัยหลักการแนวคิดทฤษฎีหลากหลายอาทิเช่น

2.1 ทฤษฎีความสัมพันธ์เชื่อมโยง (S-R Bond Theory or Connectionism Theory) ของธอร์นไดค (Edward Lee Thorndike) ซึ่งกล่าวว่า การเรียนรู้จะเกิดจากปฏิกิริยาโต้ตอบสนอง กล่าวคือ การเรียนรู้ของมนุษย์หรือสัตว์จะเกิดขึ้นได้ เมื่อสามารถเลือกตอบสนอง (Response) ที่ครู นำมาเชื่อมโยง (Connect) เข้ากับสิ่งเร้า (Stimulus) ได้อย่างเหมาะสมเกิดสิ่งเชื่อมโยง (Bone) ระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนอง

2.2 กฎการเรียนรู้ของธอร์นไดคธอร์นไดคได้เสนอกฎการเรียนรู้ไว้ 3 ข้อ ดังนี้

2.2.1 กฎแห่งผล (Law of Effect) จากการจัดสิ่งเร้าให้ผู้เรียนได้ตอบสนอง ถ้าเราสามารถสร้างสภาพอันพึงพอใจแก่ผู้เรียน ผู้เรียนจะมีความแน่ใจว่าการตอบสนองการกระทำของตน ถูกต้อง สภาพดังกล่าวจะเกิดขึ้นได้ด้วยการจัดแรงจูงใจหรือรางวัลเช่น ให้คำตอบที่ถูกต้องทันที เมื่อผู้เรียนได้ตอบสนองเพื่อเขาจะได้เปรียบเทียบกับคำตอบของตนว่าถูกหรือไม่ดังนั้น จึงควรจัด สถานการณ์ให้ผู้เรียนมีโอกาสตอบถูกต้องมากที่สุด

2.2.2 กฎแห่งการฝึกหัด (Law of Exercise) เมื่อผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ผู้เรียนจะมีการเชื่อมโยงกันระหว่างสิ่งเรากับการตอบสนองการสร่างสถานการณ์ หรือปัญหาแบบเดียวกันเกิดขึ้นอีก ให้ผู้เรียนได้ตอบสนองจะเป็นการสร่างให้เกิดการเรียนรู้ที่มั่นคงยิ่งขึ้นนั่นคือยิ่งได้ทำแบบฝึกหัดมากเท่าใดการเรียนรู้จะมั่นคงยิ่งขึ้น

2.2.3 กฎแห่งความพร้อม (Law of Readiness) เมื่อร่างกายพร้อมที่จะแสดงพฤติกรรมใดๆ ออกมาถ้ามีโอกาสได้กระทำสิ่งนั้นยอมเป็นที่พึงพอใจแต่ถ้าไม่ได้กระทำสิ่งนั้น ก็เกิดความไม่พอใจ หรือร่างกายไม่พร้อมที่จะกระทำแต่ถูกบังคับให้ทำก็จะเกิดความไม่พอใจเช่นกัน ดังนั้นบทเรียนใดๆ จะต้องมีการเตรียมความพร้อมเสียก่อน

2.3 ทฤษฎีการเสริมแรง (Reinforcement Theory) ของสกินเนอร์ (B.K. Skinner) ซึ่งอธิบายว่าการเสริมแรงทางบวกจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีที่สุดและการเสริมแรงจะต้องเกิดขึ้นทันทีภายหลังที่ผู้เรียนได้ตอบสนองต่อสิ่งเราย่างถูกต้อง

2.4 ทฤษฎีสิ่งเร้าและการตอบสนอง (S-R Theory) ของสกินเนอร์ซึ่งกล่าวไว้ว่า ขบวนการเรียนรู้ของมนุษย์ประกอบด้วยขั้นตอนย่อยต่อเนื่องกัน 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนการเสนอสิ่งเร้า ขั้นตอนการตอบสนองและขั้นตอนการให้ขอมูลย้อนกลับต่อเนื่องกัน

2.5 กฎการเรียนรู้เพื่อรู้แจ้ง (Mastery Learning) ของบลูม (Benjamin S. Bloom) ซึ่งกล่าวว่า คนเราทุกคนสามารถเรียนรู้แจ้งได้ (ทำพฤติกรรมใด 80% ขึ้นไป) ถ้าจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เขาอย่างเหมาะสม ดังนี้

2.5.1 มีการแจจจุดประสงค์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนทราบ ว่า เมื่อเรียนจบแล้วเขาจะทำอะไรได้บ้าง เป็นการบอกใหญ่ทั้งขนาดและทิศทางของการเรียนในครั้งนั้น

2.5.2 ใ้เวลาในการเรียนรู้ ตามความสามารถของแต่ละบุคคล คนเก่งก็เรียนได้เร็ว คนไม่เก่งก็เรียนได้ช้า

2.5.3 ใ้เรียนเนื้อหาทีละน้อยเป็นขั้นตอนมีการถามไ้ผู้เรียนตอบเป็นระยะ

2.5.4 ใ้ได้ทราบผลการเรียน การปฏิบัติเป็นระยะเพื่อเป็นการปรับปรุง ขอบกพรองของผู้เรียน

2.5.5 ใ้ผู้เรียนมีโอกาสประสบผลสำเร็จอันจะเป็นตัวเสริมแรงอาจโดยวิธีการเรียนที่ง่าย ๆ ก่อนแล้วค่อยๆ เพิ่มความยากขึ้นทีละน้อย

2.5.6 ใ้การฝึกฝนที่เพียงพอจนสามารถมั่นใจได้ว่าเขาสามารถแสดงพฤติกรรมตามที่กำหนดไว้ในจุดประสงค์

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2545 : 45) ได้กล่าวถึงแนวคิดในการผลิตชุดการสอนไว้ ดังนี้

แนวคิดแรกคือ การประยุกต์ทฤษฎีความแตกต่างระหว่างบุคคลโดยยึดหลักว่ามนุษย์แต่ละคนมีความแตกต่างกัน ดานความสามารถ สติปัญญาความต้องการ ความสนใจร่างกาย อารมณ์ สังคม และความแตกต่างในปลีกย่อยอื่นๆ ดังนั้นการนำหลักการเรียนรู้ต่างๆ มาใช้ในกระบวนการเรียนรู้ ต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

แนวคิดที่สองคือ ความพยายามที่จะเปลี่ยนการเรียนการสอนจากเดิมที่เคยยึด “ครู” เป็นแหล่งความรู้หลักมาเป็นการจัดประสบการณ์ใหญ่เรียนเรียนรู้ด้วยการใช้แหล่งความรู้จากสื่อต่างๆ

แนวคิดที่สามคือ แนวคิดด้านการใช้สื่อที่สนับสนุนการเป็นแนวคิดเกี่ยวกับการจัดสื่อการสอนในรูปแบบสื่อประสมให้เป็นชุดการสอนอันจะมีผลต่อการใช้ของครูคือ เปลี่ยนจากการใช้สื่อ “เพื่อช่วยครูสอน” เป็นการใช้สื่อ “เพื่อช่วยนักเรียนเรียน”

แนวคิดที่สี่คือ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน นักเรียนกับนักเรียน และนักเรียนกับสภาพแวดล้อม แนวคิดนี้จะมีการนำกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์มาใช้ในการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ประกอบกิจกรรมร่วมกัน ทฤษฎีกระบวนการกลุ่มจึงเป็นแนวคิดทางพฤติกรรมศาสตร์ซึ่งนำมาสู่การจัดระบบการผลิตสื่อออกมาในรูปแบบชุดการสอน

แนวคิดสุดท้ายคือ การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้โดยยึดหลักจิตวิทยาการเรียนรู้มาใช้จัดสภาพการณ์ในการสอนเป็นการสอนแบบโปรแกรม คือ

1. ไต่เขารวมในกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยตนเอง
2. มีทางทราบว่าการตัดสินใจหรือการทำงานของตนถูกหรือผิดอย่างไร
3. มีการเสริมแรงบวกที่ทำให้นักเรียนภาคภูมิใจ
4. ไต่เรียนรู้ไปที่ละขั้นตอนตามความสามารถและความสนใจของนักเรียน

ัญญัตินี้ ฐานา (2546 : 24) ก็สอดคล้องกับสองแนวคิดที่กล่าวมา คือ

1. คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
2. เน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง
3. การใช้สื่อที่สนับสนุนได้เปลี่ยนแปลงมาเป็นในรูปแบบของสื่อการสอน
4. ปฏิสัมพันธ์ (Interaction) ครูนักเรียนต่างจากเดิม ครูทำหน้าที่อำนวยความสะดวก

ช่วยเหลือเมื่อผู้เรียนต้องการ

สรุปได้ว่า แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับชุดการสอนจะคำนึงถึง

1. ความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยชุดการสอนจะต้องผลิตขึ้นเพื่อตอบสนองในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล
2. การใช้สื่อการสอนจะเป็นลักษณะของการใช้แบบสื่อประสมที่มีความสอดคล้อง และสนับสนุนส่งเสริมให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น
3. พฤติกรรมในการเรียนจะมีการจัดลำดับการเรียนรู้อย่างเป็นขั้นตอน

4. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน มุ่งให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้มาก โดยผู้สอนจะเป็นผู้คอยช่วยเหลือเมื่อผู้เรียนต้องการ ดังนั้นถ้าหากการสร้างชุดการสอน ได้คำนึงถึง หลักการและทฤษฎีดังกล่าวจะทำให้ ชุดการสอนที่สร้างขึ้น มีคุณภาพและประสิทธิภาพต่อการเรียน การสอนอย่างยิ่ง

ความหมายและคุณค่าของชุดการสอนแบบสื่อประสม

นักการศึกษาได้พยายามหาวิธีการปรับปรุงการเรียนการสอน ให้มีประสิทธิภาพด้วยการคิดหาวิธีสอนเพื่อเปลี่ยนบทบาทของครูและผู้เรียน รวมทั้งพยายามเสาะแสวงหาสื่อการสอนมาช่วยให้ การเปลี่ยนพฤติกรรมของครูและผู้เรียน ให้เป็นไปตามจุดหมายปลายทาง นวัตกรรมหนึ่งที่นักการ ศึกษาให้ความสนใจคือวิธีสอนแบบสื่อประสมที่เรียกว่า “ชุดการสอนแบบสื่อประสม” มีผู้ให้ ความหมายและคุณค่าของชุดการสอนแบบสื่อประสมไว้ ดังนี้

ไชยยศ เรืองสุวรรณ (2545 : 141) กล่าวว่า ชุดสื่อประสม หมายถึง การนำเอาสื่อประเภท ต่างๆ ทั้งที่เป็นเครื่องมือวัสดุและวิธีการมาไขรวมกันอย่างสัมพันธ์กัน ในลักษณะที่สื่อแต่ละชนิด ส่งเสริมและสนับสนุนซึ่งกันและกัน เนื่องจากไม่มีสื่อชนิดใดที่สามารถสร้างความรู้และความเข้าใจแก่ผู้ เรียนได้ทุกจุดประสงค์

ทองคำ สารระวงษ์สุทธิ (2545 : 6) ได้ให้ ความหมายของชุดการสอน แบบสื่อประสมว่า ชุดการสอนแบบสื่อประสม หมายถึง การนำสื่อการเรียนการสอนในรูป วัสดุ อุปกรณ์สิ่งพิมพ์และ วิธีการตั้งแต่สองอย่างขึ้นไป มาบูรณาการเข้าด้วยกันเป็นชุดการสอนโดยใช้ วิธีการจัดระบบ

ประหยัด เนตรหาญ (2547 : 8) ให้ความหมายของชุดการสอนแบบสื่อประสมว่า ชุดการสอนแบบสื่อประสม หมายถึงการนำชุดการสอนในรูปวัสดุอุปกรณ์สิ่งพิมพ์และวิธีการตั้งแต่ สองอย่างขึ้นไปมาบูรณาการเข้าด้วยกันเป็นชุดการสอนโดยใช้วิธีการจัดระบบ

ดำรงค ตูลาสืบ (2547 : 4) ได้ให้ความหมายของชุดการสอนแบบสื่อประสมว่า ชุดการสอน แบบสื่อประสม หมายถึง การนำสื่อการเรียนการสอนในรูป วัสดุอุปกรณ์และวิธีการ ตั้งแต่สองอย่าง ขึ้นไป มาจัดระบบเข้าด้วยกันเป็นชุดการสอน ชุดการสอนแบบสื่อประสมเป็นการนำสื่อหลายอย่าง มาไขรวมกันทั้งวัสดุอุปกรณ์ สิ่งพิมพ์และวิธีการเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการเรียนการสอน โดยใช้สื่อแต่ละอย่างตามลำดับขั้นตอนของการนำเสนอเนื้อหาสาระสื่อแต่ละชนิดให้ความรู้และ ประสบการณ์การเรียนรู้แตกต่างกัน ตามลักษณะเฉพาะของตัวสื่อ เช่น สื่อบางชนิดเหมาะสมในการ ให้นักเรียนค้นพบความรู้ด้วยตนเอง สื่อบางชนิดเหมาะสมในการสอนเนื้อหาและตัวอย่าง บางชนิด แสดงให้เห็นการเคลื่อนไหว ช่วยดึงดูดความสนใจและเราใจ สื่อบางชนิดเหมาะสำหรับสรุปเนื้อหาและ ทบทวน เป็นต้น การใช้สื่อการเรียนการสอนเพียงชนิดใดชนิดหนึ่งจึงไม่อาจทำให้บรรลุผลตาม วัตถุประสงค์ เทาที่ควรตั้งนั้นจำเป็นต้องเอาสื่อหลายๆ ชนิดมาไขรวมกันอย่างมีระบบ เพื่อให้การ

เรียนการสอนเป็นอย่างดีและมีประสิทธิภาพ ทำให้สื่อประสมนั้นมีคุณค่าต่อการเพิ่มคุณภาพในการเรียนการสอน

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2545 : 121) ได้กล่าวไว้ว่า ชุดสื่อประสมหรือชุดการสอน ประเภทใดก็ตามย่อมมีคุณค่าต่อการเพิ่มคุณภาพในการเรียนการสอนด้วยกันทั้งสิ้น หากมีการผลิตที่มีการทดสอบวิจัยแล้วคุณค่าของสื่อประสม สรุปได้ดังนี้

1. ช่วยให้ผู้สอนถ่ายทอดเนื้อหาและประสบการณ์ที่สลับซับซ้อนและมีลักษณะเป็นนามธรรมสูง ซึ่งผู้สอนไม่สามารถถ่ายทอดด้วยวิธีการบรรยายได้ดี
2. ช่วยสร้างความสนใจของนักเรียนต่อสิ่งที่กำลังศึกษาเพราะเนื่องจากชุดสื่อประสมหรือชุดการสอนจะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนของตนเอง
3. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น ผกตัดสินใจแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง
4. ช่วยสร้างความพร้อม และความมั่นใจแก่ผู้สอน เพราะชุดสื่อประสมที่ผลิตไว้เป็นหมวดหมู่สามารถหยิบไปใช้ได้ทันที โดยเฉพาะผู้ที่ไม่ค่อยมีเวลาในการเตรียมการสอนล่วงหน้า
5. ทำให้การเรียนของผู้เรียนเป็นอิสระจากอารมณ์ของผู้สอน ชุดสื่อประสมสามารถทำให้ผู้เรียนเรียนได้ตลอดเวลา ไม่ว่าผู้สอนจะมีสภาพความคับข้องทางอารมณ์มากน้อยเพียงใด
6. ช่วยให้การเรียนเป็นอิสระจากบุคลิกของครูผู้สอน เนื่องจากชุดสื่อประสมทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้แทนครูแม่ครูจะพูดหรือสอนไม่เก่งผู้เรียนก็สามารถเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพจากชุดสื่อประสมที่ได้อ่านการทดสอบประสิทธิภาพมาแล้ว
7. ในกรณีครูขาด ครูคนอื่นสามารถสอนแทนโดยใช้ชุดสื่อประสม เพราะเนื้อหาวิชาอยู่ในชุดสื่อประสมเรียบร้อยแล้ว ครูผู้สอนแทนก็ไม่ต้องเตรียมอะไรมาก
8. สำหรับชุดสื่อประสมหรือชุดการสอนรายบุคคลและชุดสื่อประสมทางไกล เช่น มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ช่วยให้การศึกษามวลชนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพราะผู้เรียนสามารถเรียนได้เองที่บ้าน ไม่ต้องเสียเวลาและค่าใช้จ่ายมาก

การประเมินประสิทธิภาพของชุดการสอน ดังนี้

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2545 : 80 - 85) ได้กล่าวถึงการประเมินประสิทธิภาพของชุดการสอนเอาไว้ ดังนี้

ชุดการสอนที่ครู-อาจารย์ผลิตขึ้นใช้ในโรงเรียน แต่ละหัวเรื่องนั้นนับว่ามีคุณค่าต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างยิ่ง ควรจะมีการส่งเสริมให้มีการผลิตให้มากขึ้นจนครบ ทุกเนื้อหาวิชาอย่างไรก็ดี เพื่อเป็นหลักประกันว่าชุดการสอนที่ผลิตขึ้นนั้นดีมีคุณภาพ จะต้องผ่านการตรวจสอบและวิเคราะห์คุณลักษณะที่เป็นเกณฑ์ประสิทธิภาพของชุดการสอนแต่ละประเภทเสียก่อน การประเมินประสิทธิภาพของชุดการสอนมี 2 ลักษณะ คือ

1. การประเมินโดยผู้ชำนาญการเป็นการนำชุดการสอนที่ผลิตขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับ

ชุดการสอนเป็นผู้ประเมิน ซึ่งมักเป็นคุณลักษณะทางกายภาพ เช่น ความถูกต้องเชิงเนื้อหา การผลิตการใช้คุณภาพของสื่อการออกแบบ เป็นต้น ผู้ชำนาญการที่จะประเมินอาจประกอบด้วย ผู้ชำนาญการด้านเนื้อหา ผู้ชำนาญการด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา ผู้ชำนาญการในด้านการวัดผลและประเมินผล

2. การประเมินประสิทธิภาพการเรียนรู้ชุดการสอน จะมีคุณค่าก็ต่อเมื่อนำไปสอนนักเรียน แล้วนักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่สูงขึ้นตามเกณฑ์ประสิทธิภาพที่กำหนด ดังนั้นการประเมินประสิทธิภาพลักษณะนี้ จึงต้องนำสื่อการสอนไปทดลองใช้กับนักเรียน ในระดับที่ระบุในสื่อการสอน การทดลองต้องทำหลายๆ ครั้งและนักเรียนมีจำนวนมากที่ต่างสภาพแวดล้อมกัน จึงจะได้ผลที่เป็น มาตรฐานทั่วๆ ไป การประเมินผลประสิทธิภาพชุดการสอน ถ้าเป็นสื่อเดียวผู้ผลิตสื่อการสอนนั้นจะต้องสร้างแบบทดสอบขณะเรียน แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการตรวจประสิทธิภาพด้วย ส่วนสื่อการสอนที่เป็นสื่อประสมซึ่งมีแบบทดสอบอยู่แล้วเมื่อนำไปทดลองใช้ จะนำผลของการทำแบบทดสอบต่างๆ มาคำนวณประสิทธิภาพได้เลย

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2545 : 134 - 135) ได้กล่าวถึงความจำเป็นที่จะต้องหาประสิทธิภาพของชุดการสอน สรุปได้ดังนี้

1. เป็นการประกันคุณภาพของชุดการสอนว่าอยู่ในขั้นสูง เหมาะสมที่จะลงทุนผลิตออกมาเป็นจำนวนมาก

2. เป็นการช่วยให้ได้ชุดการสอนที่มีคุณค่าทางการสอนจริงตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

3. ทำให้ผู้ผลิตมั่นใจได้ว่า เนื้อหาสาระที่บรรจุลงในชุดการสอนเหมาะสม ง่ายต่อการเข้าใจ นอกจากนี้การกำหนด เกณฑ์การประเมินประสิทธิภาพของชุดการสอน ต้องคำนึงถึง

กระบวนการและผลลัพธ์โดยกำหนดตัวเลขเปอร์เซ็นต์ของคะแนนเฉลี่ยมีค่าเป็น E_1/E_2

E_1 คือ ค่าประสิทธิภาพของกระบวนการคิดเป็นร้อยละของคะแนนที่นักเรียนได้รับโดยเฉลี่ยจากการทำแบบฝึกหัดและการประกอบกิจกรรม

E_2 คือ ค่าประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (พฤติกรรมที่เปลี่ยนในตัวนักเรียนหลังเรียน) คิดเป็นร้อยละของคะแนนที่นักเรียนได้รับจากการทดสอบหลังเรียน การกำหนดเกณฑ์การประเมินประสิทธิภาพของชุดการสอน โดยปกติแล้วเนื้อหา ที่เป็นความรู้ความจำ มักจะตั้งไว้ 80/80, 85/85 หรือ 90/90 ส่วนเนื้อหาที่เป็นทักษะอาจตั้งไว้ต่ำกว่านี้เช่น 75/75 การกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพโดยใช้สูตรดังกล่าวข้างต้น ต้องดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. แบบเดี่ยว (1 : 1) นำชุดการสอนไปทดลองใช้กับนักเรียนจำนวน 1 - 3 คน โดยทดลองกับนักเรียนเก่ง ปานกลางและอ่อน การทดลองแต่ละครั้งต้องปรับปรุงสื่อการสอนให้ดีขึ้น

2. แบบกลุ่ม (1 : 10) นำชุดการสอนที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองกับนักเรียน จำนวน 4 - 6 คน ที่มีความสามารถคละกัน แล้วทำการปรับปรุงให้ดีขึ้น

3. ภาคสนาม (1 : 100) นำชุดการสอนไปทดลองใช้ในชั้นเรียนที่มีนักเรียนตั้งแต่ 30 -100 คน หากการทดสอบภาคสนามให้ค่า E_1 และ E_2 ไม่ถึงเกณฑ์ที่ตั้งไว้จะต้องปรับปรุงชุดการสอนและทำการทดสอบหาประสิทธิภาพซ้ำอีก

ในกรณีที่ประสิทธิภาพของชุดการสอนที่สร้างขึ้นไม่ถึงเกณฑ์ที่ตั้งไว้ เนื่องจาก มีตัวแปรที่ควบคุมไม่ได้เช่น สภาพห้องเรียน ความพร้อมของนักเรียน บทบาทและความชำนาญ ในการใช้ชุดการสอนของครู เป็นต้น อาจจะอนุโลมให้ผิดพลาดได้ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 2.50 %

ประสิทธิภาพชุดการสอนจะปรากฏใน 3 ลักษณะคือ

1. สูงกว่าเกณฑ์เมื่อประสิทธิภาพชุดการสอนสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้มีค่าเกินกว่า 2.50 % ขึ้นไป

2. พอถึงเกณฑ์เมื่อประสิทธิภาพชุดการสอนพอถึงเกณฑ์ที่ตั้งไว้แต่ไม่เกิน 2.50 %

3. ต่ำกว่าเกณฑ์เมื่อประสิทธิภาพชุดการสอนต่ำกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้แต่ไม่ต่ำกว่า 2.50 %

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ม.ป.ป. : 133 - 134)

ไดกลาวถึงขั้นตอนในการหาประสิทธิภาพหรือคุณภาพของชุดการสอน (นวัตกรรม) ซึ่งพอสรุปได้ ดังนี้

1. ขั้นทดลองหนึ่งต่อหนึ่ง เป็นการนำชุดการสอนที่สร้างขึ้นไปทดลองกับนักเรียน 3 คนที่มีความสามารถแตกต่างกัน คือเก่ง ปานกลางและอ่อน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบ การใช้งานและความสอดคล้องเหมาะสมในด้านต่างๆ อย่างละเอียดจากการสังเกตพฤติกรรมการใช้ของนักเรียนและนำมาแก้ไขข้อบกพร่องที่พบให้สมบูรณ์

2. ขั้นการทดลองกลุ่มเล็ก เป็นการนำชุดการสอนที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้กับนักเรียน ตั้งแต่ 5 - 10 คน ที่มีความสามารถแตกต่างกัน ทั้ง เก่ง ปานกลางและอ่อน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของชุดการสอนที่สร้างขึ้นหรือพัฒนาขึ้น และนำมาผลมาแก้ไขอีกครั้งหนึ่ง

3. ขั้นการทดลองกลุ่มใหญ่ เป็นการนำชุดการสอนที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้กับนักเรียนตั้งแต่ 30 คน ขึ้นไป เพื่อหาประสิทธิภาพ ซึ่งมีเกณฑ์ดังนี้ เกณฑ์ประสิทธิภาพของชุดการสอน ด้านความรู้ ความจำ E_1/E_2 ต้องมีค่า 80/80 ส่วนด้านทักษะปฏิบัติ E_1/E_2 ต้องมีค่า 70/70 ขึ้นไป โดยที่ค่า E_1/E_2 ต้องไม่ต่างกันเกินกว่าร้อยละ 5 เมื่อ E_1 คือ ค่าประสิทธิภาพของกระบวนการ คิดเป็นร้อยละของคะแนนที่นักเรียนได้จากการวัดระหว่างเรียน และ E_2 คือ ค่าประสิทธิภาพของผลลัพธ์ที่ได้จากร้อยละของคะแนนเฉลี่ยในการทำแบบทดสอบหลังเรียนของนักเรียนทั้งหมด

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนเผชิญประสบการณ์

ความเป็นมาของการสอนเผชิญประสบการณ์

การสอนเผชิญประสบการณ์เป็นชุดการสอนที่ศาสตราจารย์ ดร.ชัยยงค์ พรหมวงศ์ พัฒนาขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2540 สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เพื่อให้เป็นการสอนเต็มรูปแบบที่ต่อยอดจากวิธีการสอน แบบศูนย์การเรียนรู้ที่เน้นการสอน แบบกลุ่ม การสอนที่อิงประสบการณ์ ใช้รูปแบบการสอนที่ครูกำกับ (Teacher Directed Learning – TDL) การสอนที่เพื่อนกำกับ (Peer Directed Learning – PDL) และการสอนที่ผู้เรียนกำกับเอง (Self Directed Learning – SDL) ทดลองใช้ครั้งแรกที่โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย การสอนเผชิญประสบการณ์ เป็นการสอนที่กำหนดประสบการณ์ที่คาดหวังให้นักเรียนได้ เผชิญ ผจญและเผชิญประสบการณ์ ตามแนวทาบบริบท สถานการณ์ เส้นทางความรู้ ข้อมูลและสื่อที่กำหนดเพื่อให้นักเรียน ทำได้ มากกว่า มุ่งให้รู้ โดยใช้ชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ เป็นเครื่องมือ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และวาสนา ทวีกุลทรัพย์. 2551 : 224 – 231)

โดยสรุป วิธีการสอนเผชิญประสบการณ์เป็นวิธีการสอนที่ ศาสตราจารย์ ดร.ชัยยงค์ พรหมวงศ์ ได้ต่อยอดมาจากวิธีการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้ใช้รูปแบบการสอน 3 ประเภท ได้แก่ (1) รูปแบบการเรียนกับครู (2) รูปแบบการเรียนกับเพื่อน และ (3) รูปแบบการเรียนด้วยตนเอง

ความหมายของการสอนเผชิญประสบการณ์

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2545 : 148) กล่าวว่า การสอนเผชิญประสบการณ์ (Experience – Base Approach) เป็นวิธีการสอนที่กำหนดประสบการณ์ที่คาดหวังสำหรับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้ เผชิญ ผจญ และเผชิญประสบการณ์ ด้วยการเสาะแสวงหาความรู้ที่เป็นเนื้อหาสาระสำหรับประกอบภารกิจ และงาน และทักษะความชำนาญจากแหล่งวิทยาการที่ได้มีการชี้แนะหรือจัดเตรียมไว้ให้ ประสบการณ์ที่กำหนดไว้

โดยสรุป การสอนเผชิญประสบการณ์ หมายถึง วิธีการสอนที่นักเรียนได้แสวงหาความรู้ที่เป็นเนื้อหาสาระตามการประกอบ ภารกิจ และงาน จากแหล่งวิทยาการ หรือแหล่งที่จัดเตรียมไว้ให้ บรรลุเป้าหมาย

ผลกระทบการสอนเผชิญประสบการณ์

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2545 : 5) ได้กล่าวถึงผลกระทบของการสอนเผชิญประสบการณ์ ดังนี้

1. ทำให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ที่สามารถนำไปใช้ในการดำเนินชีวิต และการทำงาน โดยมุ่งให้ ทำได้ มากกว่า มุ่งให้รู้ แต่ไม่มีเป้าหมายเด่นชัดว่าจะนำความรู้ไปทำอะไร
2. เป็นการเลียนแบบธรรมชาติของชีวิตจริง เมื่อมีปัญหาที่ต้องประสบผู้เรียนก็จะชวนชวหายหาความรู้จากแหล่งต่างๆ มาใช้ในการแก้ปัญหา ทำให้ได้กระบวนการทำงานที่สามารถนำติดตัวไปใช้ได้

3. สร้างคุณลักษณะที่สำคัญในการเป็นสมาชิกสังคมโลก คือ ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น มีความเชื่อมั่นในตนเอง รู้จักแสวงหาความรู้ รู้จักตัดสินใจ และการทำงานเป็นกลุ่ม

4. บทบาทของผู้สอน และผู้เรียนจะเปลี่ยนไป ผู้เรียนจะต้องมีความรับผิดชอบในการแสวงหาความรู้มาใช้ในการเผชิญประสบการณ์ต่างๆ ผู้สอนจะทำหน้าที่เกื้อกูลเอื้ออำนวยความสะดวกในการเรียนเป็นผู้ประสานงานให้กำลังใจ ให้คำปรึกษา และให้ข้อมูลตามที่คุณเรียนเรียกร้องขอ และทำหน้าที่ประเมินการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่กำหนดให้ผู้เรียนเผชิญ

5. ระบบการสอนเผชิญประสบการณ์ จะเป็นระบบการเรียนการสอนที่เป็นสากล และเป็นระบบแห่งอนาคต โดยสรุป ผลกระทบของการสอนเผชิญประสบการณ์ ประกอบด้วย ผู้เรียน ได้รับประสบการณ์ เลียนแบบธรรมชาติของชีวิตจริง สร้างคุณลักษณะที่สำคัญในการเป็นสมาชิกสังคมโลก และเป็นระบบการเรียนการสอนที่เป็นสากล

หลักการทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสอนเผชิญประสบการณ์

ปรัชญาที่ใช้ในการสอนเผชิญประสบการณ์

การสอนเผชิญประสบการณ์ ยึดหลักปรัชญาจากกลุ่มพัฒนาการนิยม (Progressivism) และหลักการสภาวะนิยม (Existentialism) โดยกลุ่มสารนิยม (Essentialism) และจริยสุนทรียนิยม (Parennialism) สนับสนุน และยึดหลักจิตวิทยาผสมผสานกันระหว่างกลุ่มเชื่อมโยงนิยม (SR Theoreis) และกลุ่มประสบการณ์ที่นิยม (Gestalt/Field Theories) เพื่อสร้างสภาพการณ์ที่พึงประสงค์ (Desirable Conditions) สำหรับกระบวนการเรียนอย่างกระฉับกระเฉง (Active Learning Process) (ชัยยงค์ พรหมวงศ์. 2545 : 20)

1) ปรัชญาจากกลุ่มพัฒนาการนิยม ทฤษฎีนี้มีหลักการสำคัญ 6 ประการ คือ

(1) การศึกษา คือชีวิต ไม่ใช่การเตรียมตัวเพื่อการดำเนินชีวิต หมายความว่า โรงเรียนควรเป็นแบบจำลองของสังคมที่จะช่วยให้เด็กมีประสบการณ์ทางสังคม เสมือนหนึ่งการดำเนินชีวิตจริง โรงเรียนจึงมีสภาพเป็นสังคมย่อยในสังคมใหญ่ เป็นแหล่งจัดประสบการณ์

(2) การศึกษาควรจัดให้สอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการศึกษา มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความเจริญงอกงามรอบด้าน ทั้งด้านอารมณ์ สังคม ร่างกาย และสติปัญญา

(3) การเรียนรู้โดยวิธีแก้ปัญหา ควรจะได้รับการเน้นมากกว่าการมุ่งสอนเนื้อหาวิชา

(4) บทบาทของครูควรจะเป็นที่ปรึกษามากกว่าเป็นผู้กำกับการเรียนการสอน หรือเป็นผู้ออกคำสั่ง

(5) โรงเรียนควรส่งเสริมความร่วมมือมากกว่าการแข่งขัน เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักการทำงานเป็นหมู่คณะ รู้จักบทบาทของผู้นำ และผู้ตาม

(6) วิถีชีวิต และค่านิยมประชาธิปไตย ได้รับการเน้นเป็นพิเศษเพราะวิถีทางประชาธิปไตยเท่านั้น ที่จะช่วยให้เกิดบรรยากาศของการเปลี่ยนแปลง ข้อคิดเห็นกันอย่างเสรี

2) ปรัชญากลุ่มสวภาพนิยม มุ่งเน้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ด้วยการพัฒนาตนเองโดยไม่มีใครบังคับหรือจัดโปรแกรมการพัฒนาให้ แต่ผู้เกี่ยวข้องกับการพัฒนาจะต้องช่วยให้บุคคลที่ต้องพัฒนาเห็นความจำเป็น หรือปัญหาที่ตนจะต้องพัฒนา แล้วลงมือศึกษาหาความรู้ และแก้ปัญหาเอง ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เหมาะสม ปรัชญากลุ่มนี้จึงมุ่งเน้นการศึกษาด้วยตนเองในกระบวนการศึกษาตลอดชีวิต (ชัยยงค์ พรหมวงศ์. 2545 : 23 – 26)

3) ปรัชญากลุ่มสารนิยม หลักการสำคัญของทฤษฎีนี้ คือ

(1) การศึกษาเป็นงานหนัก ที่ผู้เรียนจะต้องเอาจริงเอาจังโดยการเรียนรู้อย่างมีวินัย ใช้ความพยายามอย่างเต็มที่ จึงจะได้ผลและข้อสำคัญจะต้องมีระเบียบ วินัย ให้สมกับคำว่า ความพยายามอยู่ที่ไหน ความสำเร็จอยู่ที่นั่น

(2) ความคิดริเริ่มทางการศึกษาควรมาจากครูมากกว่าเด็ก ทั้งนี้เพราะครูเป็นผู้ที่มีความรู้ และประสบการณ์มากกว่า ในขณะที่เดียวกันโดยธรรมชาติก็ต้องการ การแนะนำ การควบคุมจากผู้ใหญ่ ทฤษฎีนี้จึงยึดครูเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอน

(3) หัวใจของการศึกษา คือการจำเนื้อหาวิชาที่กำหนด ทฤษฎีการศึกษานี้เน้นเนื้อหาวิชา ในขณะที่ทฤษฎีพัฒนาการนิยม เน้นกระบวนการ การเรียนรู้

(4) โรงเรียนควรจะรักษาวิธีการดั้งเดิม ที่ใช้ระเบียบวินัย และการอบรมทางจิตใจเป็น เครื่องมือในการส่งเสริมความรู้ฝึกการคิด

4) ปรัชญากลุ่มจริย – สุนทรียนิยม ไม่ได้มุ่งพัฒนาความรู้ด้านวิทยาการแต่มุ่งการพัฒนาที่จิตใจ ให้เป็นผู้ มีคุณธรรม และจริยธรรม และชื่นชมความสวยงาม เพื่อจะได้บรรลุสภาวะสูงสุดตามที่บุคคลปรารถนา อาทิ บรรลุอรหัตผลนิพพานตามแนวพุทธ หรือไปมีชีวิตนิรันดร์กับผู้เป็นเจ้าของในสวรรค์ตามแนว คริสเตียน ฯลฯ อย่างน้อยที่สุดก็มุ่งให้แต่ละคนทำความดี เพื่อที่จะได้มีจิตใจที่ผ่องใส ปราศจากความกังวล เมื่อจิตใจผ่องใสก็สามารถมองปัญหาต่างๆ อย่างชัดเจน และหาทางแก้ไขปัญหาได้ โดยง่าย เมื่อไร้ปัญหา โลกโดยรอบจะแลดูสวยงาม ศาสนาจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนามนุษย์ตามแนวนี้ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ 2545 : 26)

โดยสรุป การสอนเผชิญประสบการณ์ยึดหลักปรัชญาการสอนทั้ง 4 ปรัชญานำมาผสมผสานกัน คือ

(1) กลุ่มพิพัฒนาการนิยม เน้นการลงมือกระทำกิจกรรมด้วยตัวของนักเรียนเอง และประสบการณ์ตรง

(2) กลุ่มสวภาพนิยมเน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้นักเรียนก้าวหน้าตามความสามารถ ความสนใจและความพร้อมของแต่ละบุคคล

(3) กลุ่มสารนิยาม เน้นเนื้อหาสาระในรายวิชาต่างๆ

(4) กลุ่มจริย-สุนทรินิยม เน้นนักเรียนในเรื่อง การเรียนรู้ควบคู่คุณธรรม

จิตวิทยาที่ใช้ในการสอนเผชิญประสบการณ์

การสอนเผชิญประสบการณ์ยึดหลักจิตวิทยาผสมผสานกันระหว่างกลุ่มเชื่อมโยงนิยม (SR Theories) และกลุ่มประสบการณ์นิยม (Gestalt/Field Theories) จำแนกได้ ดังนี้ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์. 2545 : 22 - 23)

1) จิตวิทยากลุ่มเชื่อมโยงนิยม ถือว่าการเรียนรู้เกิดขึ้นจากคนเรามีคนแห่ หรือสิ่งเร้าแล้ว เราสนองตอบด้วยตัวแห่นั้น เมื่อสนองตอบไปแล้วก็เกิดมีการเสริมแรง คือคำชมของผู้อื่น หรือ ความพึงพอใจของเราเอง การเรียนรู้ตามแนวคิดของกลุ่มนี้มองเห็นได้ง่าย คือครูต้องจัดตัวอย่าง ในรูปของสื่อการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนตอบสนองเมื่อมีการตอบสนองก็เกิดการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมตามมาโดยมีแรงเสริมได้แก่ สิ่งที่นักเรียนพอใจที่จะได้รับเป็นตัวกระตุ้น และเสริมแรง พฤติกรรมนั้นให้เกิดขึ้น

2) จิตวิทยากลุ่มประสบการณ์นิยม หรือทฤษฎีสถานะ ถือว่าการเรียนรู้จะเกิดขึ้นเมื่อนักเรียน อยู่ในปัญหา เกิดการต้องการแก้ปัญหาเพื่อความอยู่รอด หรือการทำงานให้ลุล่วง ด้วยการลงมือ กระทำเพื่อแก้ปัญหานั้น ทั้งนี้โดยมีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับการแก้ปัญหา ตามแนวคิดนี้เด็ก จะไม่เกิดการเรียนรู้หากเขาไม่เห็นคุณค่าของตนเอง มีปัญหา หรือไม่มีปัญหาหากไม่มีการเรียนรู้ ในเรื่องนั้นครูจำเป็นต้องกระตุ้นให้เด็กเห็นปัญหา หรืออยากเรียน แล้วก็จัดให้ลงมือปฏิบัติกิจกรรม เพื่อแก้ปัญหา โดยครูต้องจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนของนักเรียนโดยสรุป หลักจิตวิทยา สำหรับการเรียนการสอนเผชิญประสบการณ์ ประกอบด้วย

(1) กลุ่มเชื่อมโยงนิยมที่ถือว่า จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนนั้นควรมีแรงกระตุ้น หรือเสริมแรง เพื่อให้ผู้เรียนอยากเรียน

(2) กลุ่มประสบการณ์นิยมที่ถือว่าหลักการเรียนรู้ จะเกิดขึ้นเมื่อผู้เรียนอยู่ในปัญหา และต้องการแก้ปัญหาด้วยการลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง

ขั้นตอนการสอนเผชิญประสบการณ์

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2545 : 10) ได้กำหนดวิธีใช้ชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ จากวิธีการสอนหลายแบบ ขั้นตอนการสอนเผชิญประสบการณ์มี 7 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ประเมินก่อนเผชิญประสบการณ์ เป็นการทดสอบประสบการณ์เดิมของผู้เรียน ก่อนเรียน

ขั้นที่ 2 ปฐมนิเทศการเผชิญประสบการณ์ เป็นการชี้แจงในเรื่อง วัตถุประสงค์ ประสบการณ์ ที่คาดหวัง เสนอสถานการณ์/ฉาก อธิบายภารกิจ/งาน ชี้แนะแหล่งความรู้ สื่อ และสิ่งอำนวยความสะดวก และระบุผลที่คาดหวัง

ขั้นที่ 3 เผลอประสพการณื เป็นการดำเนินการตามขั้นตอนของการเผลอประสพการณื จนกระทั่งเกิดประสพการณืขึ้น

ขั้นที่ 4 รายงานความก้าวหน้า เป็นการรายงาน ภารกิจของนักเรียนที่ทำการเผลอประสพการณื ได้ดำเนินการในขั้นตอนใดมีปัญหา และอุปสรรคอย่างไร

ขั้นที่ 5 รายงานผลการเผลอประสพการณื เป็นการสรุปการเผลอประสพการณื

ขั้นที่ 6 สรุปประสพการณื เป็นการสรุปขั้นตอนการเผลอประสพการณื

ขั้นที่ 7 ประเมินหลังเผลอประสพการณื เป็นการศีกษาความก้าวหน้าของนักเรียนที่เรียน จากชุดการสอนเผลอประสพการณื

โดยสรุป ขั้นตอนการสอนเผลอประสพการณืประกอบด้วย 7 ขั้นตอน คือ (1) ประเมิน ก่อนเผลอประสพการณื (2) ปฐมนิเทศการเผลอประสพการณื (3) เผลอประสพการณื (4) รายงาน ความก้าวหน้า (5) รายงานผลการเผลอประสพการณื (6) สรุปประสพการณื และ(7) ประเมินหลัง เผลอประสพการณื

รูปแบบการให้ประสพการณื

รูปแบบและวิธีการให้ประสพการณื เป็นการกำหนดรูปแบบ และวิธีการให้ประสพการณื ให้สอดคล้องกับภารกิจ และงาน รูปแบบการให้ประสพการณื 3 รูปแบบ คือ (1) การเรียนกับครู หรือ TDL (Teacher Directed Learning) (2) การเรียนกับเพื่อน หรือ PDL (Peer Directed Learning) (3) การเรียนด้วยตนเองหรือ SDL (Self Directed Learning) (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2545 : 30)

การเรียนกับครู (Teacher Directed Learning) เป็นการเรียนซึ่งได้รับการสอนจากครู ส่วนมากจะใช้วิธีการสอนแบบสาธิต หรือบรรยาย ครูเป็นศูนย์กลางในการจัดการเรียนการสอน มีการใช้ สื่อการสอนต่างๆ ประกอบเพื่อให้การเรียนมีประสิทธิภาพ การเรียนการสอนขึ้นอยู่กับปัจจัย หลายอย่าง เช่น เนื้อหา สภาพของนักเรียน ความถนัดของครู เวลาที่ใช้ในการสอน และวัตถุประสงค์ ในการสอน

การเรียนกับเพื่อน (Peer Directed Learning) เป็นการเรียนที่มีพื้นฐานมาจากแนวคิด เกี่ยวกับการกระจายบทบาทในการสอน การเรียนกับเพื่อนมิได้ หมายถึง การให้นักเรียนมาเรียน หน้าชั้นเรียนให้ความรู้ทุกอย่างแทนครู แต่หมายถึง การให้นักเรียนได้ร่วมประกอบกิจกรรมการเรียน ร่วมกับผู้อื่นในชั้นเรียน และให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกัน และกัน

การเรียนด้วยตนเอง (Self Directed Learning) เน้นการเรียนที่นักเรียนกำกับการเรียน และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนซึ่งจัดขึ้นโดยเปิดโอกาสให้นักเรียนสามารถกำหนดวัตถุประสงค์ ในการเรียนรู้ ตลอดจนวิธีการบรรลุถึงวัตถุประสงค์เหล่านั้นด้วยตนเอง กิจกรรมที่จัดขึ้นมุ่งส่งเสริม ให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ ครูจะเป็นเพียงผู้คอยให้คำแนะนำและผู้จัดเตรียมอุปกรณ์ตลอดจน สถานที่ศึกษาค้นคว้าไว้ให้พร้อม การที่นักเรียนได้เรียน และได้ทำงานด้วยใจรักทำให้เกิดแรงกระตุ้น

ในการเรียน นักเรียนจะค่อยๆ พัฒนา และปรับปรุงแก้ไขตนเอง และสามารถศึกษาค้นคว้า และเรียนด้วยตนเอง การเรียนการสอนควรนึกถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลมีหลักว่าแต่ละบุคคลมีความแตกต่างกันในแต่ละด้าน คือ ความสามารถ สติปัญญา ความต้องการ และความสนใจ

โดยสรุป การเรียนกับครูเป็นวิธีการที่ครูเป็นศูนย์การเรียน โดยนักเรียนได้รับความรู้จากการสาธิต หรือฟังบรรยายจากครูเป็นหลัก การเรียนกับเพื่อน เป็นกระบวนการที่ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการสอน และผลจากการเรียนกับเพื่อนทำให้เกิดการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน มีการช่วยเหลือกันและมีความร่วมมือในการทำงาน ส่วนการเรียนด้วยตนเอง เป็นการเรียนที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นหลัก

วิธีการสอนที่ใช้กับการสอนเผชิญประสบการณ์

การเรียนการสอนเผชิญประสบการณ์ คือ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางโดยให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมแสวงหาความรู้ด้วยตนเองซึ่งมีวิธีการเรียนการสอนเผชิญประสบการณ์ มีหลายวิธีด้วยกัน คือ การสอนแบบกลุ่มสัมพันธ์ การสอนแบบแบ่งกลุ่มทำกิจกรรมการสอนแบบแก้ปัญหาการสอนแบบทดลอง การฝึกงาน การสอนปฏิบัติ หรือการสอนฝึกปฏิบัติ

การสอนแบบกลุ่มกิจกรรม

1. ความของการสอนแบบ กลุ่มกิจกรรม หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ประกอบกิจกรรมร่วมกันโดยเน้นการสอนที่ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และวาสนา ทวีกุลทรัพย์. 2551 : 60)

2. ความสำคัญของการสอนแบบ แบ่งกลุ่มกิจกรรม ช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ สร้างบรรยากาศที่ดีในการเรียนรู้ นักเรียนรู้จักทำงานร่วมกันมีโอกาสแสดงความคิดเห็นรู้จักตัดสินใจอย่างมีเหตุผลมากขึ้น และมีระเบียบวินัยในตนเองมากขึ้น (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และวาสนา ทวีกุล-ทรัพย์. 2551 : 60)

3. ขั้นตอนการสอนแบบแบ่ง กลุ่มกิจกรรม ช่วยให้นักเรียนมีโอกาสฝึกลักษณะนิสัยที่ดี รู้จักยอมรับความคิดเห็น และเหตุผลของผู้อื่น สร้างความสามัคคีในหมู่คณะ และส่งเสริมการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองตามความสนใจ และความถนัด (กรมวิชาการ. 2545 : 268)

4. ข้อจำกัดของการสอนแบบ กลุ่มกิจกรรม การแบ่งกลุ่มถ้าครูไม่อธิบายวิธีการให้ละเอียดเข้าใจจะทำให้เกิดความสับสน การแบ่งกลุ่มปฏิบัติงานครูควรแบ่งให้แต่ละกลุ่มประกอบด้วยนักเรียนหลายระดับตามความสามารถ (กรมวิชาการ. 2545 : 268)

5. หลักการจัดกิจกรรมการสอนแบบ กลุ่มกิจกรรม ควรเป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนเข้าร่วมในกิจกรรมการเรียนอย่างทั่วถึง และมากที่สุด เท่าที่จะทำได้ซึ่งเป็นกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางมีลักษณะ (วัฒนาพร ระบุว่าทุกซ์. 2542 : 94) ดังนี้ ส่งเสริมให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าและ

สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งต่างๆ ทำความเข้าใจ สร้างความหลากหลายของข้อความรู้ให้แก่ตนเอง

- (1) ส่งเสริมให้นักเรียนได้คิด ทำ และแสดงออก เพื่อแก้ปัญหา และสร้างผลงาน
- (2) ส่งเสริมให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน หรือกลุ่มที่เรียนรู้ร่วมกันแลกเปลี่ยนข้อมูล ความรู้ ความคิด และประสบการณ์แก่กัน และกันให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้
- (3) ส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้ และปฏิบัติอย่างมีขั้นตอน หรือเป็นกระบวนการ
- (4) ส่งเสริมให้นักเรียนมีผลงานจากการปฏิบัติ
- (5) ส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินตนเอง และเพื่อน
- (6) ส่งเสริมให้นักเรียนได้นำความรู้ไปใช้ประโยชน์

โดยสรุป การสอบแบบแบ่งกลุ่มกิจกรรมเป็นการสอนที่ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลางเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ประกอบกิจกรรมร่วมกัน ส่งเสริมให้นักเรียนได้ฝึกฝนการทำงานร่วมกันแสดงความคิดเห็น และยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น

การสอนปฏิบัติ

ความหมายของการสอนการปฏิบัติ มีผู้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

กรมวิชาการ (2545 : 1) ให้ความหมายของการสอนปฏิบัติ หรือการสอนฝึกปฏิบัติ หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนฝึกทักษะนักเรียนที่ยังทำงานไม่เป็น และฝึกฝนทักษะนักเรียนที่ทำงานเป็นแล้วให้เกิดความชำนาญยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นการให้ประสบการณ์ของนักเรียนที่มุ่งให้เกิดการผสมผสานกันระหว่างทฤษฎี และการปฏิบัติ

วีระ ไทยพานิช (2545 : 20) กล่าวว่า การสอนฝึก และการปฏิบัติ หมายถึงการกระทำซ้ำซ้ำ เพื่อพัฒนาทักษะโดยลงมือปฏิบัติจริงในสิ่งที่ได้เรียนมา ซึ่งการปฏิบัติบ่อยๆ จะเป็นกระทำซ้ำๆ ที่มีจุดมุ่งหมาย เพื่อลงมือกระทำจริง และเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง

กรมวิชาการ (2545 : 1) ให้ความสำคัญของการสอนปฏิบัติช่วยกระตุ้นให้นักเรียนมีเจอยากเรียนรู้ฝึกฝน และปฏิบัติตามความรู้ ความเข้าใจ ให้เกิดทักษะในการทำงาน นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความคิดริเริ่ม และพัฒนานิสัยในการทำงาน มีเจตคติที่ดี มั่นใจต่อการปฏิบัติ และเพื่อให้มองเห็นปัญหา และหาวิธีแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างถูกต้อง

กรมวิชาการ (2545 : 3) ข้อดีของการสอนปฏิบัติ เป็นการให้ความรู้พื้นฐานเพื่อศึกษาเพิ่มเติมไปประยุกต์ ในชีวิตจริง ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความสนใจ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และมีความสนุกสนานเพลิดเพลินไม่เกิดความเบื่อหน่าย การจะลงมือปฏิบัติจริง นักเรียนมีโอกาสพบปัญหา และรู้จักแก้ปัญหาด้วยตนเอง ฝึกนิสัยที่ดีในการทำงาน เช่น ความรับผิดชอบความเพียรพยายาม ความสามัคคี ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความประหยัด การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และเป็นแหล่งส่งเสริมให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาสาระได้ดีจากการปฏิบัติจริง เข้าใจจดจำไปนาน นอกจากนี้ยังเป็น

การเรียนรู้ที่เกิดจากการทำจริง และจากประสบการณ์ตรง นักเรียนเห็นคุณค่าของสิ่งที่เรียน และเหมาะสมสำหรับการพัฒนาด้านทักษะ

กรมวิชาการ (2545 : 4) ข้อจำกัดการสอนปฏิบัติ ผู้สอนจะต้องกำหนดจุดมุ่งหมายให้แน่นอน และจัดขั้นตอนการปฏิบัติให้สอดคล้องจุดประสงค์ ควรเลือกเนื้อหาสาระให้เหมาะสมกับวิธีการปฏิบัติแต่ละแบบ การสอนปฏิบัติต้องใช้เวลาอาจไม่ช่วยให้เข้าใจจุดมุ่งหมายใหม่ และกระทำซ้ำๆ อย่างไม่มีความหมาย อาจเป็นอุปสรรคที่จะทำให้เกิดความเข้าใจ (วีระ ไทยพานิช. 2545 : 21 – 22)

รูปแบบของการสอนปฏิบัติมี 3 รูปแบบ ได้แก่ สอนทฤษฎีก่อนฝึกปฏิบัติ สอนปฏิบัติก่อนทฤษฎี และสอนทฤษฎีและปฏิบัติไปพร้อมๆ กัน (นวลจิต เขาวงกิตพิงศ์. 2544 : 210 – 211)

1. สอนทฤษฎีก่อนปฏิบัติมีลักษณะ ดังนี้

ก. เนื้อหา และงานมีลักษณะซับซ้อน นักเรียนจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจในหลักการพื้นฐานความเป็นเหตุเป็นผลให้เกิดความเข้าใจเพื่อนำไปสู่การเรียนการปฏิบัติให้ได้ผลดี

ข. ลักษณะของเนื้อหา การสอนทฤษฎี สามารถแยกส่วนออกจากส่วนที่เป็นเนื้อหาภาคปฏิบัติได้อย่างชัดเจน

ค. ผู้สอนต้องการให้นักเรียนรู้ผลการปฏิบัติเพื่อยืนยันความรู้ทางทฤษฎี

ง. งานปฏิบัติที่ผู้สอนต้องการสอนเป็นเรื่องใหม่ที่นักเรียนไม่เคยเรียนรู้มาก่อนหรือเป็นงานที่มีระดับความยากสูงกว่าความรู้ที่มีที่นักเรียนมีอยู่เดิม

2. สอนปฏิบัติก่อนทฤษฎี มีลักษณะ ดังนี้

ก. เนื้อหาการปฏิบัติมีลักษณะไม่ซับซ้อน หรือเป็นการปฏิบัติที่เคยมีประสบการณ์มาบ้างแล้ว

ข. ผู้สอนต้องการให้นักเรียน ได้ค้นพบความรู้โดยการให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติงานมาบ้างแล้ว จึงเชื่อมโยงให้เกิดการเรียนรู้ ความเข้าใจทางทฤษฎีได้ชัดเจนในภายหลัง

ค. ผู้สอนต้องการทบทวน หรือทดสอบความรู้เดิมของนักเรียน เรื่องของการทำงานปฏิบัติหรือความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับงานปฏิบัตินั้น

ง. ผู้สอนต้องการให้นักเรียนแสดงฝีมือ ผลงาน หรือความคิดสร้างสรรค์ของงานอย่างอิสระเต็มที่

3. สอนทฤษฎี และปฏิบัติไปพร้อมๆ กัน มีลักษณะ ดังนี้

ก. บทเรียนที่ต้องการสอนมีเนื้อหาทฤษฎี และปฏิบัติไม่สามารถแยกออกจากกันได้ อย่างชัดเจน

ข. เนื้อหางานปฏิบัติเป็นเรื่องที่มีความยากซับซ้อน ไม่สามารถแยกส่วนงานปฏิบัติเป็นงานย่อยๆ ได้อย่างชัดเจน หรือเป็นงานที่ต้องใช้เวลาทำงานตั้งแต่ต้นจนจบได้ หรือเป็นงานที่ต้องใช้

วัสดุฝึกจำนวนมาก มีจำกัดราคาแพง และเป็นวัสดุอุปกรณ์ที่ต้องใช้ความระมัดระวังเป็นพิเศษ

ค. นักเรียนมีพื้นฐานความรู้ทฤษฎี และงานปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องนั้นๆ มาบ้างแล้ว แต่ยังไม่มากพอจะลงมือปฏิบัติงานได้

ง. มีลักษณะของการสอนการทำงานภายในกลุ่มย่อย เป็นงานเฉพาะกิจที่ผู้สอน และนักเรียนได้รับรู้ลักษณะงาน หรือปัญหาในเวลาเดียวกันต้องช่วยกันทำงาน หรือแก้ปัญหาหนึ่งไปพร้อมๆ กัน

วิธีการสอนปฏิบัติ ครูต้องเตรียมตัวให้แน่นอนว่าสิ่งจำเป็นที่จะสอนให้นักเรียนรู้อะไรบ้าง มีการบรรยายอย่างสั้นๆ ติดตามด้วยการสาธิต หรือตัวอย่าง นักเรียนร่วมถามคำถาม พยายาม ให้นักเรียนทำด้วยตนเอง และสังเกตทักษะอื่นๆ ของเพื่อน ปฏิบัติซ้ำๆ ภายใต้คำแนะนำ จนเกิดความชำนาญ ครูควรอธิบายชี้แนะตลอดช่วงปฏิบัติถึงสิ่งที่นักเรียนต้องทำ (วีระ ไทยพานิช. 2545 : 20)

กรมวิชาการ (2545 : 1 - 3) ได้กำหนดวิธีการสอนปฏิบัติไว้ ดังนี้

1. จัดเตรียมสื่อการเรียนการสอนให้พร้อม
2. ครูผู้สอนให้ความรู้ และทักษะพื้นฐานในการปฏิบัติ
3. สังเกตพฤติกรรมของนักเรียน เช่น ความสนใจความร่วมมือ ความรับผิดชอบในการทำงาน และการแสดงความคิดเห็น

โดยสรุป การสอนปฏิบัติ เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนฝึกหัดทักษะนักเรียนที่ยังทำงานไม่เป็น และฝึกฝนทักษะนักเรียนที่ทำงานเป็นแล้วให้เกิดความชำนาญยิ่งขึ้น รูปแบบของการสอนปฏิบัติ มี 3 รูปแบบ คือ (1) สอนทฤษฎีก่อนปฏิบัติ (2) สอนปฏิบัติก่อนทฤษฎี และ (3) สอนทฤษฎี และปฏิบัติพร้อมๆ กัน

ชุดการสอนเผชิญประสบการณ์

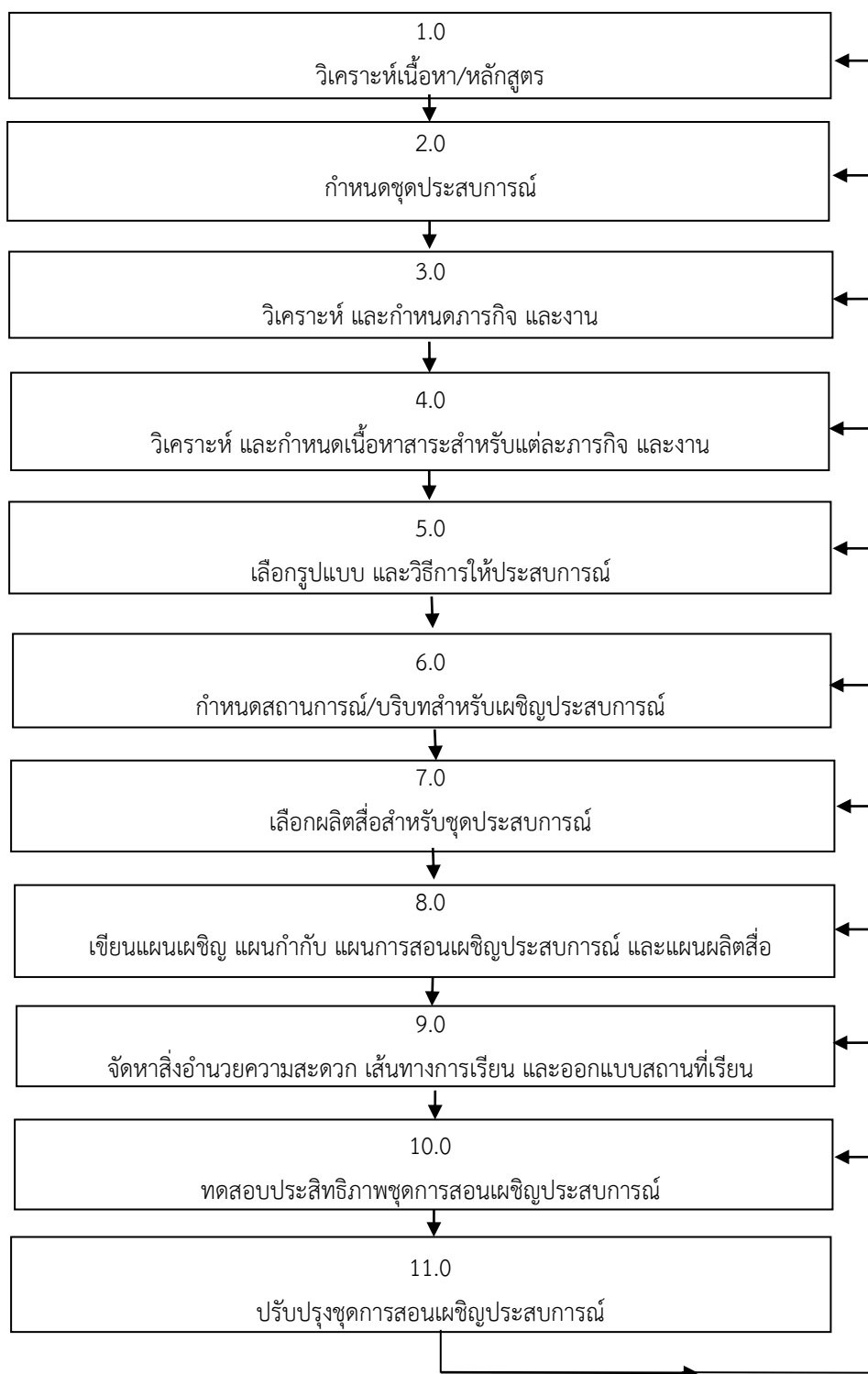
ความหมายของชุดการสอนเผชิญประสบการณ์

ชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ เป็นชุดสื่อประสมที่จัดเตรียมไว้สำหรับกำหนดแนวทางการเผชิญประสบการณ์ เพื่อให้ผู้เรียนได้ทราบถึงประสบการณ์หลัก ประสบการณ์รอง ภารกิจและงาน ซึ่งกำหนดรายละเอียด และขั้นตอนไว้ในแผนเผชิญประสบการณ์โดยใช้ความรู้ข้อมูลจากประมวลสาระ และแหล่งความรู้ในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้การเผชิญประสบการณ์สำเร็จลุล่วง (ชัยยงค์ พรหมวงศ์. 2545 : 2 - 3)

ขั้นตอนการผลิตชุดการสอนเผชิญประสบการณ์

มีขั้นตอน 11 ขั้นตอน (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และวาสนา ทวีกุลทรัพย์. 2551 : 225 - 228)

ขั้นตอนการผลิตชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ มีขั้นตอนการผลิต 11 ขั้นตอน

ภาพที่ 2.1 ขั้นตอนการผลิตชุดการสอนเผชิญประสบการณ์

ที่มา : ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และวาสนา ทวีกุลทรัพย์ (2551) “ปฏิบัติการชุดสื่อประสมเพื่อการศึกษา” ในเอกสารการสอน ชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพเทคโนโลยีและสื่อการศึกษา หน่วยที่ 7 หน้า 229 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ขั้นที่ 1 การวิเคราะห์เนื้อหา (หลักสูตร/วิชา) เป็นการแบ่งเนื้อหาออกเป็นหน่วยอย่างน้อย มี 15 หน่วย 1 หน่วยใช้เวลาเรียนเท่ากับ 1 สัปดาห์ สำหรับใน 1 ภาคการศึกษา

ขั้นที่ 2 การกำหนดชุดประสบการณ์ เป็นการกำหนดหน่วยประสบการณ์เป็น 15 หน่วย ในการกำหนดหน่วยประสบการณ์มีวิธีการและข้อคำนึง ดังนี้

1) วิธีการกำหนดหน่วยประสบการณ์

(1) การอิงหน่วยเนื้อหาโดยการเติม อากาณนาม (การ+คำกริยา) หรือบูรณาการ ประสบการณ์ใหม่ที่มีอากาณนำหน้า

(2) เมื่อได้หน่วยประสบการณ์ทั้ง 15 หน่วย แล้วแยกหน่วยประสบการณ์ เป็นหน่วย ประสบการณ์หลักอย่างน้อย 2 ประสบการณ์หลัก

(3) พิจารณาแต่ละประสบการณ์หลักแล้วแยกเป็นประสบการณ์รองอย่างน้อย 2 ประสบการณ์รอง

(4) ใส่รหัสหมายเลขของหน่วยประสบการณ์ ประสบการณ์หลัก และประสบการณ์รอง

2) ข้อคำนึงในการกำหนดหน่วยประสบการณ์

(1) ชื่อหน่วยประสบการณ์อาจซ้ำกับหน่วยเนื้อหา ควรเปลี่ยนเป็นการกระทำ (Action Word)

(2) ชื่อประสบการณ์หลัก และประสบการณ์รองต้องมีคำกริยานำหน้า

(3) ต้องมีการกำหนดหน่วยประสบการณ์ ประสบการณ์หลัก และประสบการณ์รอง เป็นชั่วโมง

(4) ควรใส่รหัสประสบการณ์ โดยยึดหมายเลขหน่วยเป็นหลัก

(5) ชื่อหน่วยประสบการณ์ ประสบการณ์หลัก และประสบการณ์รองไม่ควรเป็นชื่อ เดียวกัน

ขั้นที่ 3 วิเคราะห์ และกำหนดภารกิจ/งาน เป็นการนำประสบการณ์รองมาแยกเป็นขั้นตอน ย่อย 2 ระดับ คือ

1) ภารกิจ (job) เป็นกิจกรรมหลักที่ต้องทำตามลำดับจากต้นไปจนจบการกำหนดภารกิจ ให้กำหนดเป็นภารกิจ 1- 2- 3 ...หรือ (1) job (2) job (3) job... job(n)

2) งาน (Task) เป็นกิจกรรมย่อยที่ต้องทำแต่ละภารกิจย่อยที่ต้องทำเพื่อให้บรรลุแต่ละ ภารกิจ การกำหนดงานให้ระบุกิจกรรมที่ผู้เรียนต้องทำตามระดับเป็นงาน 1- 2 -3 ...หรือ Task (1)

Task (2) Task (3)... Task (n) ในการเขียน ภารกิจ และงานให้ใช้คำกริยาโดยไม่ต้องมีอากรนาม ประกอบ

ขั้นที่ 4 การวิเคราะห์ และกำหนดเนื้อหาสาระสำหรับแต่ละ ภารกิจ/งาน เป็นการจำแนก เนื้อหาเป็นหัวข้อย่อยตาม ภารกิจ และงาน

ขั้นที่ 5 การเลือกรูปแบบ และวิธีการให้ประสบการณ์ เป็นการกำหนดรูปแบบ และวิธีการ ให้ประสบการณ์ให้สอดคล้องกับ ภารกิจ และงาน

รูปแบบการให้ประสบการณ์มี 3 รูปแบบ คือ (1) การเรียนกับครู หรือ TDL (Teacher Directed Learning) (2) การเรียนกับเพื่อน หรือ PDL (peer Directed Learning) และ (3) การ เรียนด้วยตนเอง หรือ SDL (Self - Directed Learning)

วิธีการให้ประสบการณ์มีหลากหลาย คือ กลุ่มสัมพันธ์ (Group Process) สถานการณ์ จำลอง (Simulation) เกม (Game) วิทยกรณี (Case Studies) การสอนแบบโครงการ (Project Teaching) การสอนเผชิญปัญหา (problem - Based Teaching) การฝึกงาน (On the Job Teaching) การทดลอง (Experiment) และการปฏิบัติจริง (Real Life)

ขั้นที่ 6 กำหนดบริบท และสถานการณ์ สำหรับเผชิญประสบการณ์เป็นการระบุ และ สถานการณ์ในหน่วยประสบการณ์ ประสบการณ์หลัก และประสบการณ์รอง บริบท (Setting) เป็นเงื่อนไข ผู้ที่เกี่ยวข้อง สิ่งที่ต้องมี สถานการณ์ เวลาที่ประสบการณ์จะต้องเกิดขึ้น (อะไร ใคร ที่ไหน อย่างไร) ส่วนสถานการณ์ เป็นเหตุการณ์/เรื่องย่อที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปสู่ประสบการณ์ (การผูกเรื่อง ที่สอดคล้องกับความเป็นจริง) การกำหนดบริบท และสถานการณ์มีแนวทาง ดังนี้ (1) การกำหนด บริบท และสถานการณ์หน่วยประสบการณ์ ให้กำหนดบริบท และสถานการณ์ของหน่วยประสบการณ์ และเขียนในหัวข้อบริบท และสถานการณ์ในแผนการสอนอิงประสบการณ์ (2) การกำหนดบริบท และ สถานการณ์สำหรับประสบการณ์หลัก ให้กำหนดบริบทสถานการณ์ของประสบการณ์หลักในการเผชิญ ประสบการณ์โดยเขียนบรรยายสั้นๆ เพื่อแสดงว่านักเรียนต้องทำอะไร (ในประสบการณ์รอง) มีรายละเอียดอย่างไร (ภารกิจ/งาน) ที่ไหน เมื่อไร และต้องเตรียมการอย่างไร (3) การกำหนดบริบท และสถานการณ์สำหรับประสบการณ์หลักให้กำหนดบริบท และสถานการณ์อย่างย่อ โดยเขียน เฉพาะสถานที่เผชิญประสบการณ์อย่างเดียวในแผนเผชิญประสบการณ์

ขั้นที่ 7 การเลือกและผลิตสื่อสำหรับชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ ก่อนเลือกและผลิต สื่อควรจะศึกษาทบทวน ภารกิจ และงานกำหนดเนื้อหาของแต่ละประสบการณ์ การเลือกสื่อและ ผลิตสื่อสำหรับชุดการสอนเผชิญประสบการณ์เป็นการระบุสื่อที่ใช้เป็นสื่อประเภทใด และเป็นสื่อที่มี อยู่แล้วหรือต้องผลิตใหม่เมื่อกำหนดประเภทสื่อได้แล้วก็จะจัดทำแผนผลิตสื่อ รายละเอียดเกี่ยวกับ แผนผลิตสื่อ สื่อสำหรับชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ประกอบด้วย สื่อหลัก และสื่อเสริม สื่อหลัก ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเสริม เช่น เทปบันทึกเสียง หรือเทปภาพ หรือแผ่นใส เป็นต้น

ขั้นที่ 8 การเขียนแผนเผชิญรสบการณั แผนการสอนเผชิญรสบการณั แผนกำกับรสบการณั และแผนผลิตสื่อการสอน

1) การเขียนแผนเผชิญรสบการณั เป็นการเขียนแผนเผชิญรสบการณัของรสบการณัรอง ประกอบด้วย วัตฤประสงคั รสบการณั และบริบท รายละเอียดของการเผชิญรสบการณัครอบคฤมรสบการณัรอง ภารกัจ งาน ขัันตอน/วฤการ เนือหา/ขือมูล บริบท สื่อ และ แหล่งความรู้ สิ่งอำนวยความสะตวก และประเมิน

2) การเขียนแผนการสอนเผชิญรสบการณั เป็นการเขียนแผนหน่วยรสบการณัที่ได้ศึษาวิเคราะห์ห้มาแล้วให้อยู่ในรูป สิ่งจ้จัดแนวคัคิดล่งหน้าประกอบด้วย หน่วยรสบการณั รสบการณัหลัก รสบการณัรอง วัตฤประสงคั บริบท และสถานการณั ขัันตอนการเผชิญรสบการณั สื่อ และหล่งรสบการณั และการประเมิน

3) การเขียนแผนกำกับรสบการณั เป็นการระบุงัขัันตอนการสอนเผชิญรสบการณัด้วยการใช้ชุดรสบการณั ประกอบด้วย รายละเอียดกัจกรรม ภารกัจในการสอน มี 7 ขัันตอน

(1) ประเมินก่อนเผชิญรสบการณั

(2) ปฐมนิเทศรสบการณั

(3) เผชิญรสบการณั

(4) รายงานความกำวหน้า

(5) รายงานผลการเผชิญรสบการณั

(6) สรุปลผลการเผชิญรสบการณั

(7) ประเมินหล่งเผชิญรสบการณั

4) การเขียนแผนผลิตสื่อการสอน เป็นการระบุงัรายละเอียดของสื่อการสอนที่มีอยู่แล้วหรือต้อผลิตใหม่ที่ครอบคฤม ประเภทสื่อ ชื่อเรือจ ความยาวของสื่อ วัตฤประสงคั สรุปลเนือหา (Synopsis) แหล่ง/ที่มาจากสื่อ ขัันตอนการผลิต และทรัพยากรที่ต้อใช้ผลิตสื่อการสอน

ขั้นที่ 9 การจ้จัดสิ่งอำนวยความสะตวก เส้นทางการเรียน และออกแบบสถานที่เรียนรสบการณั

1) สิ่งอำนวยความสะตวก ได้แก่ สิ่งของต้อางๆ ที่ใช้ในการทดลอง หรือใช้ร่วมกับสื่อ เช่น จอภาพ ปลั๊กไฟ ฯลฯ จะต้อกำหนดไว้ในแผนเผชิญรสบการณั

2) เส้นทางการเรียน เป็นการลำดับขัันการเรียนที่นักเรียนต้อผ่านการเผชิญรสบการณัต้อางๆ มักเขียนในรูปแผนภูมิ (Flowchart)

3) การออกแบบสถานที่เผชิญรสบการณั เป็นการกำหนดสถานที่เผชิญรสบการณั การเขียนแผนที่ เส้นทางการเรียนของอาคารที่เกี่ยวข้อง และการเขียนแผนผังการจ้จัดขัันเรียน

(1) การกำหนดสถานที่เผชิญรสบการณัเช่น ห้องเรียนห้องสมุดห้องปฏิบัติการ ฯลฯ

(2) การเขียนแผนที่เส้นทางการเรียนของอาคารที่เกี่ยวข้อง เป็นการเขียนอาคารที่ห้องเรียนตั้งอยู่ และอาคารอื่นที่นักเรียนต้องออกไปค้นคว้าตามสื่อ และแหล่งความรู้ที่กำหนดไว้ในแผนเผชิญประสบการณ์ โดยเขียนเส้นทางถนน ชื่ออาคาร และลูกศรอย่างชัดเจน

(3) การเขียนแผนผังการจัดชั้นเรียน เป็นการเขียนแผนผังแสดงห้องเรียน ประกอบด้วย ระเบียง ประตู ทางเข้าออก หน้าต่าง กระดานดำ โต๊ะครู มุมวิชาการ หิ้งหนังสือ โต๊ะปฏิบัติการ ฯลฯ และตำแหน่งของการเผชิญประสบการณ์แบบเดี่ยว (SDL) แบบกลุ่ม (PDL) และเรียนกับครู (TDL)

ขั้นที่ 10 การทดสอบประสิทธิภาพชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ เป็นกระบวนการนำชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้ในสถานการณ์ที่ใกล้เคียงกับสถานการณ์จริง เพื่อให้ทราบว่า ชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ มีคุณภาพในการทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้เพิ่มขึ้นหรือไม่

1) ความหมายของการทดสอบประสิทธิภาพชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ คือการนำชุดการสอนที่ผลิตขึ้นแล้วไปทดลองใช้เพื่อปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้สอนจริง ในการทดสอบหาประสิทธิภาพ ดำเนินการโดยนำชุดการสอนที่ผลิตขึ้นไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง ตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในแต่ละระบบ ทั้งนี้เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ให้เท่ากับเกณฑ์ที่กำหนดไว้

2) ประสิทธิภาพชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ มี 3 ประเภท คือ เกณฑ์ประสิทธิภาพ เกณฑ์ความก้าวหน้าในการเรียน และเกณฑ์ด้านคุณภาพ

(1) เกณฑ์ประสิทธิภาพ หาได้จากการประเมินกระบวนการ (Evaluation of Process – E_1) คือ การพิจารณาผลของการประกอบ ภารกิจ และงานระหว่างการเรียนรู้จากชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ มาให้คะแนนเปรียบเทียบกับประเมินผลลัพธ์ (Evaluation of Process – E_2) คือ พิจารณาผลของการทดสอบหลังเรียน (Protest) เกณฑ์ที่ตั้งไว้ คือ $E_1/E_2 = 90/90$ หรือ $85/85$ สำหรับเนื้อหาสาระที่เน้นพุทธิพิสัย $E_1/E_2 = 80/80$ หรือ $75/75$ สำหรับเนื้อหาสาระที่เน้นจิตพิสัยและทักษะพิสัย

(2) เกณฑ์ความก้าวหน้าในการเรียน หาได้จากผลต่างระหว่างการทดสอบหลังเรียนและการทดสอบก่อนเรียนโดยหาความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 เกณฑ์ที่ตั้งไว้ คือ มีการพัฒนา เพิ่มขึ้น โดยเฉลี่ยร้อยละ 25 หรือเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ

(3) เกณฑ์ด้านคุณภาพ หาได้จากความพอใจของผู้สอนและนักเรียนที่ได้เรียนจากชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ ได้แก่

ก. พัฒนาการในทางที่ดีของคุณลักษณะของนักเรียน

ข. การควบคุมมาตรฐานทางวิชาการที่นักเรียนจะได้รับจากชุดการสอน

เผชิญประสบการณ์ ในด้านความถูกต้อง และการปรุงแต่งเนื้อหาสาระที่เหมาะสมกับนักเรียน

ค. ความสนใจที่นักเรียนมีต่อชุดการสอนเผชิญประสบการณ์

ง. คุณภาพด้านเทคนิค การออกแบบที่น่าจับ น่าอ่านของชุดการสอน

เผชิญประสบการณ์เกณฑ์ที่ตั้งไว้ควรอยู่ในรูปดีมาก (4.50 – 5.00) ดี (3.50 – 4.49) หรือเกณฑ์ในรูปแบบอื่นที่สามารถตรวจสอบคุณภาพได้ (วาสนา ทวีกุลทรัพย์. 2541 : 132) ในกรณีที่ประสิทธิภาพของชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ ที่สร้างขึ้นไม่ถึงเกณฑ์ที่ตั้งไว้เนื่องจากตัวแปรที่ควบคุมไม่ได้ เช่น สภาพห้องเรียน ความพร้อมของผู้เรียน ความชำนาญในการใช้ชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ของผู้สอน เป็นต้น อาจอนุโลมให้มีระดับผิดพลาดได้ต่ำกว่าที่กำหนดไว้ที่กำหนดไว้ประมาณ ± 2.5 เปอร์เซนต์

(4) วิธีทดสอบประสิทธิภาพชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ การทดสอบ

ประสิทธิภาพชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ สามารถดำเนินการได้ 2 ระดับ คือ การทดลองใช้เบื้องต้นก่อน และทดลองใช้จริง

1. การทดลองใช้เบื้องต้น (Try out) มีขั้นตอน 3 ขั้นตอนคือแบบเดี่ยว แบบกลุ่ม

และแบบสนาม

1.1 แบบเดี่ยว เป็นการทดสอบโดยใช้ชุดการสอนเผชิญประสบการณ์กับผู้เรียน 1 คน โดยทดลองกับผู้เรียน ระดับอ่อน ระดับปานกลาง และระดับเก่ง โดยปกติคะแนนที่ได้ต่ำกว่าเกณฑ์มากในขั้นนี้ E_1/E_2 ที่ได้จะมีค่าประมาณ 60/60 เมื่อผลต้องนำไปปรับปรุงให้ถึงเกณฑ์

1.2 แบบกลุ่ม เป็นการทดสอบชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ที่ได้ปรับปรุงแล้วกับผู้เรียนตัวอย่าง 6 – 10 คน โดยสุ่มทดลองกับผู้เรียนที่ ระดับอ่อน ระดับปานกลาง และระดับเก่ง คะแนนของผู้เรียนจะเพิ่มเกือบเท่าเกณฑ์ โดยเฉลี่ยจะห่างจากเกณฑ์ประมาณ 10 เปอร์เซนต์นั่นคือ E_1/E_2 ที่ได้จะมีค่าประมาณ 70/70

1.3 แบบสนาม เป็นการทดสอบชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ที่ปรับปรุงแล้วจากกลุ่ม แล้วทดสอบจากผู้เรียนทั้งชั้น 30 – 100 คน ผลลัพธ์ควรใกล้เคียงเกณฑ์ที่ตั้งไว้ผู้สอนต้องกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพของชุดการสอนใหม่โดยยึดสภาพความเป็นจริงเป็นเกณฑ์

2. การทดลองใช้จริง (Trial Run) เป็นการนำชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ที่ผ่านการทดลองใช้เบื้องต้นปรับปรุงแล้วไปสอนในระยะเวลาเช่นภาคเรียนการศึกษาให้กับกลุ่มนักเรียนที่มีจำนวนพอ เพื่อให้แน่ใจว่าชุดการสอนเผชิญประสบการณ์มีสภาพดีในสถานการณ์จริง (ชัยยงค์ พรหมวงศ์และวาสนา ทวีกุลทรัพย์. 2551 : 102)

ขั้นที่ 11 ปรับปรุงชุดประสบการณ์ เป็นการนำชุดประสบการณ์ที่ได้ผ่านการทดสอบประสิทธิภาพแล้ว ปรับปรุงในด้านประสบการณ์รอง ภารกิจ – งาน สื่อ ฯลฯ เพื่อให้ชุดการสอนเผชิญประสบการณ์มีคุณภาพสูงขึ้น

โดยสรุป การผลิตชุดการสอนเผชิญประสบการณ์มี 11 ขั้นตอน ดังนี้

1. การวิเคราะห์เนื้อหา
2. การกำหนดชุดการสอนเผชิญประสบการณ์
3. การวิเคราะห์ และกำหนดภารกิจ
4. การวิเคราะห์ และกำหนดเนื้อหาสาระสำหรับแต่ละภารกิจ และงาน
5. การเลือกรูปแบบ และวิธีใช้ประสบการณ์
6. การกำหนดบริบท และสถานการณ์สำหรับเผชิญประสบการณ์แผนการสอนเผชิญ

ประสบการณ์ (มีเพียง 1 แผน) เป็นแผนประสบการณ์หลัก

7. การเลือก และผลิตสื่อสำหรับชุดประสบการณ์
8. การเขียนแผนการสอนเผชิญประสบการณ์
9. การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก เส้นทางการเรียน การออกแบบสถานที่เผชิญ

ประสบการณ์

10. การทดสอบประสิทธิภาพชุดการสอนเผชิญประสบการณ์
11. ปรับชุดการสอนเผชิญประสบการณ์

องค์ประกอบของชุดการสอนเผชิญประสบการณ์

ชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ ประกอบด้วยคู่มือการใช้ชุดการสอนเผชิญประสบการณ์
ประมวลสาระ และคู่มือเผชิญประสบการณ์ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์และวาสนา ทวีกุลทรัพย์. 2551 :
231)

คู่มือการใช้ชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 บทนำ ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ของการใช้ชุดการสอนเผชิญประสบการณ์
คำอธิบายรายวิชา/หลักสูตร การเตรียมตัวของผู้สอน/ผู้เรียน แผนผังการจัดห้องเรียน และบริบท และ
สิ่งที่ผู้เรียนต้องเตรียมตัวล่วงหน้า

ส่วนที่ 2 รายละเอียดประสบการณ์ ประกอบด้วยแผนการสอนเผชิญประสบการณ์ แผน
เผชิญประสบการณ์ แผนกำกับประสบการณ์ ชุดประสบการณ์ เครื่องมือประเมินประสบการณ์ เช่น
แบบสอบถามความคิดเห็น แบบสังเกต ฯลฯ และภาคผนวก

ส่วนที่ 3 คู่มือเผชิญประสบการณ์สำหรับนักเรียน ประกอบด้วย แบบประเมินก่อนเผชิญ
ประสบการณ์ แผนเผชิญประสบการณ์ แบบฝึกปฏิบัติพร้อมเฉลย แบบประเมินหลังเผชิญ
ประสบการณ์ และภาคผนวก (ถ้ามี)

ประมวลสาระ ประกอบด้วย แผนผังความคิด ส่วนนำ (ความจำเป็นที่ต้องเรียน ขอบข่าย
สาระ และวัตถุประสงค์) เนื้อหาตามหัวเรื่อง พร้อมภาพประกอบ (ถ้ามี) ส่วนสรุป และภาคผนวก

คู่มือเผชิญประสบการณ์ ประกอบด้วย แบบประเมินเผชิญประสบการณ์ แผนเผชิญ
ประสบการณ์ แบบฝึกปฏิบัติพร้อมเฉลย แบบประเมินหลังเผชิญประสบการณ์ และภาคผนวก (ถ้ามี)

โดยสรุป องค์ประกอบของชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ ประกอบด้วย คู่มือการใช้
ชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ ประมวลสาระ และคู่มือเผชิญประสบการณ์

สื่อประกอบชุดการสอนเผชิญประสบการณ์

สื่อที่ใช้ประกอบชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ ผู้วิจัยได้ใช้สื่อ ดังนี้ (1) สื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่
ประมวลสาระ และแบบฝึกปฏิบัติ (2) สื่อเสริม ได้แก่ เทปเสียง ภาพเคลื่อนไหว และมัลติมีเดีย

สื่อสิ่งพิมพ์

สื่อสิ่งพิมพ์ที่ใช้ประกอบชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ ได้แก่ ประมวลสาระ และแบบฝึก
ปฏิบัติ

ประมวลสาระ

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2545 : 220) ได้กำหนดส่วนประกอบของประมวลสาระไว้ ดังนี้

1. คำนำ ประกอบด้วย ที่มาของชุดประสบการณ์ วัตถุประสงค์ของประมวลสาระ และ
ขอบเขตเนื้อหาในประมวลสาระ

2. เนื้อหาสาระ ประกอบด้วย แผนผังแนวคิด ส่วนนำ ความจำเป็นที่ต้องเรียน ขอบข่าย
สาระและวัตถุประสงค์ เนื้อหาตามหัวเรื่องพร้อมภาพประกอบ (ถ้ามี) ส่วนสรุป

นอกจากนี้ ได้กำหนดส่วนประกอบของประมวลสาระไว้ ดังนี้

1. แผนการสอนระดับหน่วย ประกอบด้วย ชื่อชุดวิชา และชื่อหน่วย ชื่อตอน แนวคิด
วัตถุประสงค์ กิจกรรม สื่อการสอน และการประเมิน

2. แผนการสอนระดับตอน ประกอบด้วย ชื่อชุดวิชา และหน่วย ตอนที่ และเลขหมาย

3. เนื้อหาสาระ

ในการรายงานครั้งนี้ ผู้รายงานได้เขียนประมวลสาระโดยยึดแนวทางการเขียนของ
ศาสตราจารย์ ดร. ชัยยงค์ พรหมวงศ์ ที่ได้พัฒนาชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ และตำราทางไกล
หรือประมวลสาระของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชเป็นแนวทางในการดำเนินงาน
(ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และวาสนา ทวีกุลทรัพย์. 2551 : 161)

1. ความหมายของประมวลสาระ หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งตำราทางไกล ใช้สำหรับการสอน
ระดับปริญญาโทของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช เป็นสื่อสิ่งพิมพ์ที่ออกแบบให้นักเรียนได้เรียน
ตามลำพัง ด้วยการลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ที่กำหนดให้ในส่วนหนึ่งส่วนใด หรือท้ายสุดของเรื่อง
ให้ได้รับแนวตอบ ที่เป็นผลย้อนกลับทันทีที่ได้รับการเสริมแรงและประสบการณ์ที่เป็นความภูมิใจ
ในการศึกษาและให้นักเรียนได้เรียนรู้ไปทีละน้อยตามลำดับขั้น

2. ความสำคัญของประมวลสาระ ช่วยให้นักเรียนสามารถศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ และพึงพาความช่วยเหลือจากผู้สอนน้อยที่สุด ช่วยให้นักเรียนได้รับความรู้ครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้เป็นอย่างดี และมีระบบการประเมินที่จะประกันคุณภาพของนักเรียนในแต่ละวิชา

3. การผลิตประมวลสาระ ประกอบด้วย

3.1 การเขียนแผนผังแนวคิด ครอบคลุม ความจำเป็นที่ต้องเขียนแผนผังแนวคิด ความหมายของแผนผังแนวคิด และวิธีเขียนแผนผังแนวคิด

3.1.1 ความจำเป็นที่ต้องเขียนแผนผังแนวคิด เพื่อช่วยประกันว่าผู้เขียนจะสามารถเสนอเนื้อหาสาระที่สมดุล และครบถ้วนบริบูรณ์ ไม่ลืมนประเด็นสำคัญ

3.1.2 ความหมายของแผนผังแนวคิด เป็นแผนผังแสดงความสัมพันธ์ของแนวคิด หรือ Concept ในระดับตอน หัวเรื่องและหัวเรื่องย่อย ทั้งที่เป็นความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดในตอนเดียวกันและความสัมพันธ์กับแนวคิดในตอนอื่นๆ เพื่อแสดงลำดับและความต่อเนื่องของแนวคิดช่วยในการเสนอเนื้อหาให้มีความครบถ้วนสมบูรณ์ และมีลำดับขั้นตอนต่อเนื่องอย่างเหมาะสม

3.1.3 วิธีเขียนแผนผังแนวคิด ผู้เขียนอาจเขียนลงบนกระดาษโดยนำ เรื่องที่จะเขียนเป็นหน่วยมาแบ่งเป็น เรื่องที่แยกย่อยลงไป แล้วกำหนดให้มีชื่อแทนแนวคิดของ เรื่องย่อย ซึ่งเรื่องย่อยที่แยกออกมานี้จะเริ่มจากชื่อหน่วยลงมาจนถึงชื่อตอน หัวเรื่อง หัวเรื่องย่อย และหัวข้อต่างๆ การเขียนแผนผังแนวคิดมี 2 วิธี คือ

1) การเขียนแผนผังแนวคิดในรูปแบบจำลอง เป็นการนำชื่อเรื่องในระดับตอน หัวเรื่อง และหัวเรื่องย่อย ใส่กรอบสี่เหลี่ยม หรือวงกลมเสร็จแล้วโยงส่วนที่สัมพันธ์กัน และกำหนดลำดับชั้นโดยใส่หมายเลขกำกับเช่นเดียวกับการเขียนแบบจำลองระบบ

2) การเขียนแผนผังแนวคิดในรูปโครงสร้างเรียงความ เป็นการเขียนชื่อเรื่อง ของตอน หัวเรื่อง และหัวเรื่องย่อยเรียงตามลำดับ การเขียนแนวคิดจะเริ่มจากระดับตอนก่อนโดยเขียนชื่อตอน แล้วจึงเขียนหัวเรื่องของแต่ละตอน เว้นช่องระหว่างหัวเรื่องไว้จากนั้นเขียนรายละเอียดของหัวเรื่อง

3.2 การเขียนแผนการสอน เป็นการกำหนดขั้นตอนการสอนเพื่อให้ผู้สอนสามารถถ่ายทอดเนื้อหาสาระแก่นักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพมี 2 ประเภท คือแผนการสอนระดับหน่วย หรือแผนการสอนประจำหน่วย และแผนการสอนระดับตอน หรือแผนตอน

3.2.1 แผนการสอนระดับหน่วย ประกอบด้วย องค์ประกอบและแนวทางการเขียนแผนการสอนระดับหน่วย ดังนี้

1) องค์ประกอบของแผนการสอนระดับหน่วย ต้องกำหนดไว้ให้ชัดเจน คือ ชื่อชุดวิชา และชื่อหน่วย ชื่อตอน แนวคิด วัตถุประสงค์ กิจกรรม สื่อการสอน และการประเมิน

2) แนวทางการเขียนแผนการสอนระดับหน่วย ต้องมีการวิเคราะห์เนื้อหาเป็นตอน หัวเรื่อง และหัวเรื่องย่อยเสียก่อน จึงลงมือเขียนแผนการสอนประจำหน่วย ต้องเขียนแผนการสอนประจำหน่วยก่อนที่จะลงมือเขียนเนื้อหาสาระ เมื่อเขียนแผนการสอนประจำหน่วยแล้ว ต้องกลับมาทบทวนปรับปรุง ให้เหมาะสมกับเนื้อหา แนวคิด วัตถุประสงค์ และกิจกรรมที่ได้เสนอไปแล้ว และต้องควบคุมเนื้อหาสาระให้ตรงกับเป้าหมาย ที่กำหนดไว้โดยไม่หลง หรือเขียนออกนอกกลุ่มนอกทาง

3.2.2 แผนการสอนระดับตอน เป็นส่วนนำของแต่ละตอน โดยบรรจุหัวเรื่อง แนวคิด และวัตถุประสงค์ของตอน เพื่อให้ให้นักเรียนทราบขอบเขตของ เรื่องที่จะเรียนได้ล่วงหน้า องค์ประกอบของแผนการสอนระดับตอนประกอบด้วยชื่อชุดวิชาและหน่วยตอนที่และเลขหมาย ชื่อตอนอยู่บรรทัดถัดไป มีข้อความว่า “โปรดอ่านหัวเรื่องแนวคิด และวัตถุประสงค์ก่อน แล้วจึงศึกษาเรื่อง” และภายในกรอบประกอบด้วยหัวเรื่อง แนวคิด และวัตถุประสงค์ แนวทางการเขียนแผนการสอนระดับตอน มีสิ่งที่ควรคำนึงดังนี้ การเขียนหัวเรื่องแต่ละตอนอาจแบ่งเป็น 2 - 6 หัวเรื่อง โดยอาจกำหนดหัวเรื่องเป็นแบบง่ายแบบตายตัว แบบบูรณาการ หรือแบบยึดสติปัญญาก็ได้ การเขียนแนวคิด ควรให้ 1 หัวเรื่อง มีแนวคิดอย่างน้อย 1 แนวคิด และการเขียนวัตถุประสงค์ต้องเป็นวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมเช่นเดียวกับวัตถุประสงค์ในระดับหน่วย แต่มีความจำเพาะเจาะจงมากกว่าวัตถุประสงค์ที่สังเกตหรือวัดได้

3.2.3 การเขียนเนื้อหาสาระ ครอบคลุม การเกริ่นนำการเสนอเนื้อหาและการสรุปเนื้อหา

1) การเกริ่นนำ เป็นการดึงความสนใจของนักเรียนมาสู่เรื่องที่จะเรียนด้วยการชี้ให้เห็นสภาพการณ์ที่อยู่รอบตัว ซึ่งเป็นการรู้จักดี ระหว่างผู้เขียนกับนักเรียน อาจเล่าประสบการณ์ของผู้เขียน หรือคำถามให้ชวนคิด เพื่อให้นักเรียนเปิดใจรับความรู้ใหม่

2) การเสนอเนื้อหา เป็นขั้นการนำเสนอเนื้อหาตามลำดับหัวเรื่องย่อย โดยนำข้อความที่เป็นแนวคิด หรือความคิดรวบยอดจากแผนการสอนมาใช้เพราะในแผนการสอนมีคำหลัก (Keyword) ซึ่งจะนำคำหลักของแต่ละคำมากำหนดเป็นหัวข้อในแต่ละหัวข้อ ผู้เขียนต้องเขียนแนวคิดรอง (Sub - Concept) ที่เป็นข้อความหลัก (Main Idea) ซึ่งมีคำหลักอยู่ด้วย และใช้คำหลักนั้นมาเป็นหัวข้อเพื่อเสนอเนื้อหา ต่อไป

3) การสรุปเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า การสรุปเนื้อหาทำให้นักเรียนมีความเข้าใจในเรื่องที่เรียนสูงกว่าที่เรียนจากบทเรียนที่ไม่มีการสรุป แม้ว่าข้อสรุปจะเป็นข้อความเดียวกับแนวคิดที่ยกมา อาจดูซ้ำซ้อนแต่ที่จริงแล้วจะเป็นประโยชน์ต่อการเรียน เพราะเป็นการทบทวนเนื้อหาที่ได้อ่านไปแล้วแต่ข้อควรระวังในการสรุปเนื้อหา คือจะต้องไม่นำสิ่งที่ไม่ได้สอน หรือเสนอมาใส่ไว้ในสรุปเนื้อหา

4) การกำหนดภาพประกอบในประมวลสาระ ครอบคลุมความหมายของ ภาพประกอบ วัตถุประสงค์การใช้ภาพประกอบ ขนาด และการให้รายละเอียดของภาพประกอบ และแนวทางในการกำหนดภาพประกอบ

(1) ความหมายของภาพประกอบ หมายถึง ภาพถ่าย ภาพเขียน หรืองานรายเส้นในรูปแบบต่างๆ ที่ใส่ไว้ในประมวลสาระโดยมีจุดมุ่งหมายช่วยให้นักเรียนได้เข้าใจแนวคิด และเนื้อหาสาระชัดเจนขึ้น

(2) วัตถุประสงค์ของการใช้ภาพประกอบมี ดังนี้

ก) เพื่อให้เห็นลักษณะรูปร่างของสิ่งที่เรากล่าวถึง เพื่อช่วยบรรยายลักษณะให้เด่นชัดขึ้น โดยเฉพาะรูปร่างลักษณะที่นักเรียนไม่เคยเห็นมาก่อน

ข) เพื่อเร้าใจให้เกิดอารมณ์ ความสนใจ และคล้อยตามในสิ่งที่เขียน

ค) เพื่อวิเคราะห์ให้เห็นขั้นตอน กระบวนการ หรือโครงสร้างภายใน

ง) เพื่อแสดงจำนวน เช่น กราฟในทางสถิติ แทนตัวเลขในรูปของ กราฟแท่ง กราฟวงกลม

(3) ขนาด และการให้รายละเอียดของ ภาพประกอบ โดยทั่วไปกำหนดมาตรฐานของภาพไว้ 4 ขนาด คือ ภาพเต็มหน้า ภาพครึ่งหน้าแนวนอน ภาพของหน้าแนวนอน และ ภาพของภาพแนวตั้ง

ก) ภาพเต็มหน้า ใช้สัญลักษณ์ P1

ข) ภาพครึ่งหน้าแนวนอน ใช้สัญลักษณ์ P2 อาจอยู่ส่วนบนหรือล่าง

ค) ภาพของหน้าแนวนอน ใช้สัญลักษณ์ P3 อาจอยู่ส่วนบนตรงกลาง หรือส่วนล่าง

ง) ภาพของแนวตั้ง ใช้สัญลักษณ์ P4 อาจอยู่บนซ้ายหรือขวา

(4) แนวทางในการกำหนดภาพประกอบ ในการกำหนดภาพประกอบทำได้ 2 แนวทาง คือกำหนดภาพพร้อมกับการเขียนเรื่องนั้น และเขียนหน่วยเสร็จเรียบร้อยแล้วจึงกำหนดภาพ

ก) กำหนดภาพพร้อมกับการเขียนเรื่องนั้น หมายความว่า ในขณะที่ผู้เขียน เขียนหน่วย ก็นึกถึงภาพประกอบไปพร้อมกัน แล้วเว้นที่ไว้ตามขนาดที่ต้องการพร้อมกับเขียนคำอธิบายภาพโดยมีคำว่า “ภาพที่” หรือ “รูปที่” ตามด้วยหมายเลขลำดับภาพ และคำอธิบาย

ข) เขียนหน่วยเสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงกำหนดภาพโดยอาจขอความช่วยเหลือจากนักเทคโนโลยีการศึกษาในด้านขนาด รายละเอียด และความเหมาะสมของภาพต่างๆ

โดยสรุป ประมวลสาระ เป็นสื่อสิ่งพิมพ์ที่ออกแบบให้นักเรียนได้เรียนตามลำพังได้รับ
แนวตอบที่เป็นผลย้อนกลับทันทีได้รับการเสริมแรง และให้นักเรียนได้เรียนไปทีละน้อยตามลำดับขั้น

แบบฝึกปฏิบัติ

1. ความหมายของแบบฝึกปฏิบัติ แบบฝึกปฏิบัติ หรือ Work book เป็นเอกสารที่จัดเตรียม
ไว้ให้ผู้เรียนควบคู่กับประมวลสาระ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และวาสนา ทวีกุลทรัพย์. 2551 : 163)

2. ความสำคัญของแบบฝึกปฏิบัติ คือ

2.1 ช่วยให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนอย่างกระฉับกระเฉง โดยมีกิจกรรมให้ผู้เรียน
ใคร่ครวญ มีการถามปัญหา และมีช่องว่างให้ผู้เรียนบันทึกสาระสำคัญจากการอ่านเนื้อหาที่ผู้สอน
กำหนดไว้ และผู้สอนสามารถประเมินในส่วนที่เป็นกระบวนการได้ช่วยแนะแนวทางให้ผู้เรียนดำเนิน
ไปตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 ขั้นตอนการผลิตแบบฝึกปฏิบัติ มีแนวทางการผลิตดังนี้ คือการเขียนแบบฝึกปฏิบัติ
การจัดพิมพ์ และการตกแต่ง

2.3 การเขียนแบบฝึกปฏิบัติ ส่วนประกอบที่ต้องมีในแบบฝึกปฏิบัติ ได้แก่ คำชี้แจงในแต่ละ
ประสบการณ์ บันทึกสาระสำคัญของแต่ละภารกิจ และงานที่กำหนดให้ทำ

2.3.1 ชี้แจง เป็นการกำหนดสิ่งที่ผู้เรียนควรปฏิบัติ

2.3.2 แผนการเผชิญประสบการณ์ เพื่อให้ผู้เรียนได้ทราบทิศทางเป้าหมาย และ
บทบาทของตนเองในการเรียน

2.3.3 บันทึกสาระสำคัญของแต่ละประสบการณ์รอง หลังจากผู้เรียนศึกษาจาก
ประมวลสาระแล้ว อาจมีที่ว่างให้ผู้เรียนได้จดประเด็นที่สำคัญไว้ศึกษา ต่อไป

2.3.4 ภารกิจ และงานที่กำหนดให้ทำในแต่ละประสบการณ์รองอาจมี ภารกิจ และ
งานที่กำหนดให้ทำหลายอย่าง เช่น อภิปราย ฝึกปฏิบัติ ฯลฯ และมีการตอบคำถามตามที่กำหนดไว้
ในแต่ละภารกิจ และงานต้องเว้นที่ว่างไว้ในแบบฝึกปฏิบัติเพื่อให้ผู้เรียนบันทึกสิ่งที่ทำไว้ในประมวล
สาระ

2.4 การจัดพิมพ์ จัดพิมพ์เป็นเล่มโดยใช้กระดาษ A4 เพื่อสะดวกในการใช้ทำกิจกรรม
ของแต่ละคนจะทำให้ทราบความก้าวหน้าของตนเอง

2.5 การตกแต่งด้วยการเข้าเล่ม และทำปก เพื่อให้สวยงามน่าหยิบใช้

โดยสรุปแบบฝึกปฏิบัติเป็นเอกสารที่ผู้สอนจัดเตรียมไว้เพื่อเป็นคู่มือให้นักเรียนใช้
เผชิญประสบการณ์ คู่กับชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ จะช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้สึกระฉับกระเฉง
ทราบแนวทางในการดำเนินกิจกรรม และผู้สอนสามารถใช้ในการประเมินได้

สื่อเสริม

1. เทปเสียงในการใช้เทปเสียงเพื่อการศึกษาที่มีความสำคัญ 4 ประการ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์. 2545 : 8) ดังนี้

1.1 เพิ่มคุณภาพการจัดรายการวิทยุ สามารถแก้ไขข้อบกพร่องได้เสียก่อนที่จะออกอากาศ ข้อความสามารถตรวจสอบความถูกต้องในเนื้อหาสาระของรายการ ก่อนที่จะนำไปออกอากาศตาม สถานีวิทยุกระจายเสียง

1.2 ใช้เป็นแหล่งอ้างอิงทางวิชาการได้ดีข้อความ หรือคำพูดของผู้รู้บางคนเป็นคำพูดที่มีประโยชน์ในทางวิชาการที่ควรเก็บไว้เป็นประวัติศาสตร์

1.3 ทำให้ผู้เรียนสามารถนำสิ่งที่ได้บันทึกไว้แล้วมาเปิดฟังซ้ำได้ เพื่อทำให้สิ่งที่ได้ฟังชัดเจนขึ้นทำให้ได้ความรู้

โดยสรุป เทปเสียง มีความสำคัญ คือ แพร่เสียงไปสู่กลุ่มเป้าหมายจำนวนมากนี้คุณภาพการจัดรายการวิทยุใช้เป็นแหล่งอ้างอิงทางวิชาการ และนำสิ่งที่บันทึกไว้แล้ว มาเปิดฟังอีกได้ความเข้าใจ เนื้อหาสาระของสิ่งที่ได้ฟัง ดีขึ้น

2. ประเภทของเทปเสียง

เทปเสียงที่ใช้ในการศึกษาเป็นเทปเสียงที่เสนอเนื้อหาสาระที่เป็นความรู้ ประสบการณ์ ทักษะ และความชำนาญ และทัศนคติ ค่านิยมแก่ผู้ฟัง เทปเสียงเพื่อการศึกษา แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ เทปเสียงเพื่อการศึกษา และเทปเสียงเพื่อการสอน (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และวาสนา ทวีกุลทรัพย์. 2551 : 240)

2.1 เทปเสียงเพื่อการศึกษา เป็นเทปเสียงเพื่อเสนอความรู้โดยทั่วไปแก่ผู้ฟัง

2.2 เทปเสียงเพื่อการสอน เป็นเทปเสียงที่เสนอเนื้อหาสาระที่เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร สถานศึกษาการศึกษาทุกระดับ เทปเสียงเพื่อการสอนอาจจำแนกได้ 2 ประเภท คือ

2.2.1 เทปเสียงเป็นสื่อหลัก เป็นการใช้เทปบันทึกเสียงเป็นสื่อหลักในการถ่ายทอด เนื้อหาสาระโดยมีสื่อประเภทอื่นเป็นสื่อเสริม

2.2.2 เทปเสียงเป็นสื่อเสริม เป็นการใช้เทปเสียงเป็นสื่อเสริมในการถ่ายทอดเนื้อหา สาระที่นักเรียนน่ารู้ หรือควรรู้โดยมีสื่อประเภทอื่นๆ เช่น สื่อสิ่งพิมพ์เป็นสื่อหลักโดยสรุป เทปเสียง มี 2 ประเภท คือ เทปเสียงเพื่อการศึกษา และเทปเสียงเพื่อการสอน

3. รูปแบบของเทปเสียง

รูปแบบของเทปเสียงเพื่อการสอน ได้แก่ พุด หรือบรรยายคนเดียว สัมภาษณ์ สาทิต และ ทดลอง (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และวาสนา ทวีกุลทรัพย์. 2551 : 240 - 241)

3.1 รูปแบบบรรยายคนเดียว เป็นเทปเสียงที่มีวิทยากรบรรยาย หรือพุดคนเดียว การบรรยายโดยใช้เทปเสียงมีแนวทางการใช้หลายแนวทาง

3.2 รูปแบบสัมภาษณ์ เป็นเทปที่บันทึกเสียง ผู้ทรงคุณวุฒิมาเสริมให้ผู้เรียนเข้าใจเรื่อง
ที่เรียนดีขึ้น

3.3 รูปแบบสาธิต และทดลอง เป็นเทปที่บันทึกเสียง ผู้ทรงคุณวุฒิมาเสริมให้ผู้เรียน
เข้าใจเรื่องที่เรียนดีขึ้น

โดยสรุปแล้ว รูปแบบของเทปเสียง มี 3 ประเภท คือ รูปแบบบรรยายคนเดียว สัมภาษณ์
และ สาธิตทดลองแล้ว

4. ขั้นตอนการผลิตเทปเสียง การผลิตเทปเสียง ผู้รายงานยึดขั้นตอนสำคัญ 4 ขั้นตอน คือ

4.1 การวางแผนการผลิตเทปเสียง ครอบคลุม การแสวงหาความคิดการกำหนด
วัตถุประสงค์ การวิเคราะห์ผู้ฟัง การวิเคราะห์ และการกำหนดเนื้อหา การเขียนบท เทปเสียง การ
กำหนดบุคลากร การกำหนดสถานที่ การกำหนดอุปกรณ์การผลิต การกำหนดวัสดุรายการ และการ
กำหนดงบประมาณ

4.1.1 การแสวงหาความคิดหรือเรื่องที่จะผลิตเทปเสียง มักจะพิจารณาจากเนื้อหา
สาระในชุดวิชา หรือรายวิชา แล้วกำหนดว่าจะใช้เทปเสียงในลักษณะใด

4.1.2 การกำหนดวัตถุประสงค์ เมื่อได้แนวความคิดในการใช้เทปเสียงแล้วจึงนำมา
กำหนดวัตถุประสงค์เขียนในรูปวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

4.1.3 การวิเคราะห์ผู้ฟัง เป็นการทำความเข้าใจเกี่ยวกับผู้ฟังเทปเสียง ในกรณีที่เป็น
เทปเสียงเพื่อการสอน อาจวิเคราะห์ผู้ฟังเฉพาะ เพศ อายุ พื้นฐานการศึกษา ระดับสติปัญญาความ
บกพร่องทางการได้ยิน จำนวนผู้ฟัง หรือผู้เรียน จำนวนเครื่องบันทึกเสียง เป็นต้น

4.1.4 การวิเคราะห์ และกำหนดเนื้อหา เป็นการเสาะแสวงหาเนื้อหาสาระ และข้อมูล
นำมาวิเคราะห์กำหนดเป็นประเด็นหลัก และประเด็นย่อย

4.1.5 การเขียนบทเทปเสียงเป็นการกำหนดลำดับก่อน หลังในการเสนอเสียง เพื่อให้
ผู้เรียน หรือผู้ฟังได้เนื้อหาสาระตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ การเขียนเทปเสียงมักจะแตกต่างกันตาม
รูปแบบเทปเสียงที่กำหนดขึ้น

4.1.6 การกำหนดบุคลากร เป็นการคัดเลือกวิทยากร ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ดำเนินรายการ
และผู้ร่วมรายการ ในกรณีวิทยากรมักจะเป็นครู หรืออาจารย์ที่สอนเรื่องนั้น ส่วนผู้ทรงคุณวุฒิเป็นผู้
ที่มีความรู้ และประสบการณ์ในเรื่องนั้นโดยตรง

4.1.7 การกำหนดอุปกรณ์การผลิตรายการ เป็นการระบุจำนวนอุปกรณ์ที่ใช้ใน
การผลิตเทปเสียง

4.1.8 การกำหนดวัสดุรายการ การผลิตเทปเสียงด้วยเครื่องบันทึกเสียง แบบตลับ
ในกรณีที่มีเสียงดนตรีประกอบรายการก็ต้องคัดเลือก เทปเพลง

4.1.9 การกำหนดงบประมาณ เป็นการจ้ดเตรียมค่าใช้จ่ายในการผลิต เทปเสียง ได้แก่ ค่าตอบแทนวิทยากร หรือผู้ทรงคุณวุฒิ ค่าเขียนบทเทปเสียง ค่าผู้ดำเนินรายการ ค่าผู้ผลิต รายการค่าวัสดุรายการ และค่าพาหนะในการบันทึกเสียงนอกสถานที่

4.2 การเตรียมการผลิตเทปเสียง

เมื่อได้มีการวางแผนการผลิตเทปเสียงเป็นอย่างดีแล้ว ขั้นตอนสำคัญอีกขั้นตอนหนึ่ง คือการเตรียมตัวผลิตเทปเสียงครอบคลุม การเตรียมการด้านบุคลากร สถานที่ อุปกรณ์การผลิต วัสดุ รายการ และผู้ให้เสียง

4.2.1 การเตรียมการด้านบุคลากร เป็นการแจกบทเทปเสียงเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง ทุกคนได้ศึกษาบทล่วงหน้า

4.2.2 การเตรียมการด้านสถานที่ ผู้ผลิตจะต้องจัดสภาพแวดล้อมในห้องที่ใช้ บันทึกเสียง เช่น จัดโต๊ะสำหรับวางอุปกรณ์บันทึกเสียง วางบทเทปภาพ แก้วน้ำสำหรับผู้ให้เสียง เจ้าหน้าที่ควบคุมเสียง นอกจากนี้ ผู้ผลิตจะต้องควบคุมเสียงรบกวนให้น้อยที่สุด

4.2.3 การเตรียมอุปกรณ์การผลิต เป็นการตรวจสอบความพร้อมของอุปกรณ์ที่ใช้ ในการผลิตรายการ

4.2.4 การเตรียมวัสดุรายการในการผลิตเทปเสียงในกรณีที่ใช้ดนตรี หรือเทปเพลง ควรจะทดสอบเสียงเพลงที่ใช้พร้อมทั้งเตรียมตั้งเทปที่ต้องการ

4.2.5 การเตรียมการด้านผู้ให้เสียง เป็นการดูแลให้ผู้ดำเนินรายการวิทยากรได้มีการ ซักซ้อมบทเพื่อการบันทึกเสียงรวดเร็วขึ้น

5. การดำเนินการผลิตเทปเสียง

การดำเนินการผลิตเทปเสียง มีขั้นตอนที่ผู้ผลิตต้องดำเนินการ คือ การประชุม การซ้อม และการบันทึกเสียงสมบูรณ์

5.1 การประชุมก่อนการบันทึกเทปเสียงสมบูรณ์ เป็นการพบปะระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้องกับการผลิต เพื่อให้ทราบขั้นตอนต่างๆ ที่เกิดขึ้น ซักซ้อมความเข้าใจ และมอบหมายหน้าที่ต่างๆ

5.2 การซ้อม เป็นกระบวนการเตรียมทุกคนให้ผ่านขั้นตอนเหมือนที่ เกิดจริงในรายการ บางครั้งอาจจะซ้อมแห้งให้เข้าใจขั้นตอนในการบันทึกเสียง

5.3 การบันทึกเสียงสมบูรณ์ เป็นขั้นตอนการดำเนินการทันทีหลังจากการซ้อมเรียบร้อยแล้ว ผู้ผลิต หรือผู้กำกับจะดำเนินการบันทึกเสียงตามบทที่กำหนดไว้ ความชัดเจนของเสียง และความต่อเนื่องของเสียง อาจจะมีคุณภาพไม่ดีเท่ากับการบันทึกเสียงในห้องบันทึกเสียง

5.4 การประเมินการผลิตเทปเสียง

การประเมินการผลิตเทปเสียง เป็นการพิจารณาว่าเทปเสียงมีคุณภาพควรแก่การนำไปใช้ในการเรียนการสอน และตรวจสอบเมื่อได้นำไปใช้แล้วมีผลย้อนกลับจากผู้ฟัง หรือผู้เรียน อย่างไรก็ตามการประเมินการผลิตเทปเสียงอาจทำได้ 3 ทาง คือ

5.4.1 การประเมินขณะผลิตเทปเสียง เป็นการประเมินจากบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการผลิต เทปเสียงระหว่างการบันทึกเทปเสียง บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการผลิต จะทำหน้าที่ประเมินโดยการตรวจสอบในด้านความถูกต้องของเนื้อหา คำพูด ภาษาที่ใช้ และคุณภาพของเสียง

5.4.2 การประเมินหลังการผลิตเทปเสียง เป็นการประเมินโดยกลุ่มบุคคลที่หน่วยงานการผลิตแต่งตั้งขึ้นเป็นกรรมการประเมินการประเมินหลังผลิตเทปเสียงมักจะประเมินในประเด็นต่อไปนี้เป็นความถูกต้องของเนื้อหา ความเหมาะสมด้านวิทยากร และผู้ดำเนินรายการ คุณภาพด้านเทคนิค ความเหมาะสม ด้านรูปแบบการนำเสนอ เป็นต้น

5.4.3 การประเมินเมื่อนำไปใช้แล้ว เป็นการประเมินในชั้นการใช้จริงโดยผู้เรียน หรือผู้ฟังเป็นผู้ประเมิน การประเมินลักษณะนี้มักจะใช้แบบสอบถาม หรือการสัมภาษณ์ หรือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการใช้เทปเสียง

โดยสรุปขั้นตอนการผลิตเทปเสียงมี 4 ข้อ คือ (1) การวางแผน (2) การเตรียมการ (3) การดำเนินการ และ (4) การประเมิน

ภาพเคลื่อนไหว

ภาพเคลื่อนไหว ครอบคลุม ประเภท รูปแบบ และขั้นตอนการผลิต

ประเภทของภาพเคลื่อนไหว

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และวาสนา ทวีกุลทรัพย์ (2551 : 345) ได้กล่าวถึงภาพเคลื่อนไหวแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. ภาพเคลื่อนไหวเพื่อการศึกษา (Education Video Tape) เป็นภาพเคลื่อนไหวที่เสนอความรู้ทั่วไปแก่ผู้ชม
2. ภาพเคลื่อนไหวเพื่อการสอน (Instructional Video Tape) เป็นภาพเคลื่อนไหวที่เสนอเนื้อหาสาระที่เป็นส่วนหนึ่งของสถาบันการศึกษาทุกระดับ

โดยสรุป ประเภทของภาพเคลื่อนไหวมี 2 ประเภท คือ 1. ภาพเคลื่อนไหวเพื่อการศึกษา และ 2. ภาพเคลื่อนไหวเพื่อการสอน

รูปแบบของภาพเคลื่อนไหว

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และวาสนา ทวีกุลทรัพย์ (2551 : 345 - 346) ได้กล่าวถึงภาพเคลื่อนไหวเพื่อการสอนส่วนใหญ่มักจะใช้รูปแบบพูด หรือบรรยายคนเดียว สัมภาษณ์ สนทนา สาธิต ทดลองและสารคดี ได้กล่าวถึง ภาพเคลื่อนไหว คือ

1. รูปแบบพูด หรือบรรยายคนเดียว เป็นภาพเคลื่อนไหวที่มีวิทยากร หรือ ผู้ทรงคุณวุฒิเพียงคนเดียวมาบรรยายให้ฟัง หรือการบรรยายประกอบภาพ
2. รูปแบบสัมภาษณ์ เป็นภาพเคลื่อนไหวที่มีผู้สัมภาษณ์ และผู้ให้สัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์คือ วิทยากรที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาสาระในสื่อพิมพ์มาแล้วเรื่องให้ฟังโดยผู้สัมภาษณ์ซักถามในประเด็นต่างๆ ให้วิทยากรได้
3. รูปแบบสนทนา เป็นภาพเคลื่อนไหวที่มีวิทยากรมาพูดคุยกัน 2 คน ทั้ง 2 คน จะเป็นผู้ถามคู่สนทนา และทั้งคู่แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในประเด็นที่น่าสนใจ
4. รูปแบบสาธิต และทดลอง เป็นภาพเคลื่อนไหวที่เสนอวิธีทำอะไรรื่องใดเรื่องหนึ่ง เพื่อให้ผู้เรียนได้นำไปใช้จริง
5. รูปแบบสารคดี เป็นภาพเคลื่อนไหวเสนอเนื้อหาสาระด้วยภาพ และเสียงบรรยายตลอดรายการโดยไม่มีผู้ดำเนินรายการ

โดยสรุป รูปแบบภาพเคลื่อนไหว มี 5 รูปแบบ คือ 1. รูปแบบพูด หรือบรรยายคนเดียว 2. รูปแบบสัมภาษณ์ 3. รูปแบบสนทนา 4. รูปแบบสาธิตหรือทดลอง และ 5. รูปแบบสารคดี

ขั้นตอนการผลิตภาพเคลื่อนไหว

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และวาสนา ทวีกุลทรัพย์ (2551 : 354 – 357) ได้กล่าวถึงการผลิตภาพเคลื่อนไหวประกอบด้วยขั้นตอนการผลิต 4 ขั้นตอน คือ (1) การวางแผน (2) การเตรียมการ (3) การดำเนินการ และ (4) การประเมิน

1. การวางแผนการผลิตภาพเคลื่อนไหว

การวางแผนการผลิตภาพเคลื่อนไหว ครอบคลุมการแสวงหาแนวคิด การกำหนดวัตถุประสงค์ การวิเคราะห์ผู้ชม การวิเคราะห์เนื้อหา และการกำหนดประเด็น การเขียนบท การกำหนดบุคลากร การกำหนดฉาก และวัสดุประกอบฉาก การกำหนดวัสดุรายการ การกำหนดสถานที่ และการกำหนดงบประมาณ ดังนี้

1.1 การแสวงหาแนวคิด หรือหา เรื่องในกรณีเป็นภาพเคลื่อนไหวเพื่อการสอน เรื่องที่จัดรายการมาจากเนื้อหาสาระในบทเรียน หรือชุดวิชา ส่วนภาพเคลื่อนไหวที่ให้ความรู้ทั่วไปอาจจะพิจารณา เรื่องที่จะทำรายการ ต้องน่าสนใจ ควรแก่การศึกษา และวิจัยมีวัตถุประสงค์เด่นชัด และมีประโยชน์ต่อผู้ชม

1.2 การกำหนดวัตถุประสงค์ เป็นการคาดหวังผลที่จะเกิดขึ้นหลังจากผู้ชมได้ชม รายการไปแล้ว การกำหนดวัตถุประสงค์ นิยมเขียนในรูปวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

1.3 การวิเคราะห์ผู้ชม หรือผู้เรียน เป็นการทำความรู้จักผู้ชมในแง่มุมต่างๆ เพื่อให้ ผลิตภาพ เคลื่อนไหว ได้ตรงตามความต้องการมากที่สุด การวิเคราะห์ผู้ชมอาจวิเคราะห์ในด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา ความรู้พื้นฐาน และการรับรู้

1.4 การวิเคราะห์เนื้อหา และกำหนดประเด็น เป็นการศึกษา และเสาะแสวงหา เนื้อหาสาระ และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับ เรื่องที่จะผลิตภาพเคลื่อนไหว อาจศึกษาจากตำราเอกสาร แล้วนำมา กลั่นกรองเพื่อวินิจฉัยกำหนดประเด็นหลัก และประเด็นย่อย

1.5 การเขียนบทภาพเคลื่อนไหว เป็นการกำหนดลำดับ ก่อนหลัง การเสนอภาพและเสียง เพื่อให้ผู้ชม หรือผู้เรียนได้รับเนื้อหาสาระตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยระบุลักษณะภาพและเสียง ไว้อย่างเด่นชัด

1.6 การกำหนดบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการผลิตรายการ เป็นการคัดเลือกผู้ปรากฏ ตัวตาม ภาพเคลื่อนไหว เช่น ผู้ดำเนินรายการ วิทยากร ผู้ให้สัมภาษณ์ ผู้แสดง

1.7 การกำหนดฉาก และวัสดุประกอบฉาก การผลิตภาพเคลื่อนไหวส่วนใหญ่จะใช้สถานที่จริง ในการบันทึกเป็นฉาก แต่อาจจะจัดหาหรือจัดสร้างวัสดุประกอบฉาก

1.8 การกำหนดวัสดุรายการ วัสดุรายการเป็นวัสดุเนื้อหาประเภท รูปภาพ การ์ตูน แผนภูมิ ข้อมูลทางสถิติ แคปชั่น ที่จะทำไต่เต็นรายการ และเครดิตรายการ

1.9 การกำหนดสถานที่ เป็นการระบุสถานที่ในการถ่ายทำ ส่วนใหญ่จะถ่ายทำในสถานที่จริง (On Location) จะต้องระบุสถานที่ใช้ถ่ายทำบท วิทยุ โทรทัศน์

1.10 การกำหนดงบประมาณ เป็นการกำหนดค่าใช้จ่ายในการผลิต เทปภาพ ค่าตอบแทน ค่าใช้สอย และค่าวัสดุ

2. การเตรียมการผลิตภาพเคลื่อนไหว

การเตรียมการผลิตภาพเคลื่อนไหว เป็นขั้นการนำสิ่งที่วางแผนไว้แล้วมาสร้าง ผลิตให้พร้อมก่อนจะถึงวันเวลาถ่ายทำ การเตรียมการผลิต เทปภาพ ครอบคลุมการเตรียมการด้านบุคลากร สถานที่ อุปกรณ์การผลิตฉาก และวัสดุประกอบฉาก และวัสดุ ดังนี้

2.1 การเตรียมการด้านบุคลากร เป็นการให้ผู้เกี่ยวข้องกับการผลิตภาพเคลื่อนไหวได้ ศึกษานิท วิทยุล่วงหน้า ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตภาพเคลื่อนไหว ได้แก่ ผู้ดำเนินรายการ วิทยากร และช่างกล้อง

2.2 การเตรียมสถานที่ เป็นการตรวจสอบความพร้อมของสถานที่ ที่ใช้ในการผลิต ภาพเคลื่อนไหว ส่วนใหญ่มักจะใช้ถ่ายทำนอกสถานที่ จะต้องสำรวจความเหมาะสมของสถานที่ ถ่ายทำ เช่น ห้องทดลอง ห้องรับแขก ฯลฯ

2.3 การเตรียมอุปกรณ์การผลิต เป็นการตรวจสอบความพร้อมเกี่ยวกับอุปกรณ์ที่ใช้ ถ่ายทำ เช่น กล้อง ไมโครโฟน โคมไฟให้แสงสว่าง เป็นต้น

2.4 การเตรียมฉาก และวัสดุประกอบฉาก เป็นการตรวจสอบความพร้อม ในการสร้างฉาก และวัสดุประกอบฉาก ตรงตามต้องการ

2.5 การเตรียมวัสดุรายการ เป็นการตรวจสอบวัสดุรายการ เช่น รูปภาพ ภาพการ์ตูน แผนภูมิ แผนภาพ เป็นต้น

3. การดำเนินการผลิตภาพเคลื่อนไหว

การดำเนินการผลิตภาพเคลื่อนไหว หรือการบันทึกภาพสมบูรณ์ประกอบด้วยขั้นตอนย่อย 3 ขั้นตอน คือ

3.1 การประชุมก่อนการบันทึกภาพ เป็นการพบปะ ระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายทำ ได้แก่ ผู้ผลิต ผู้กำกับ วิทยากร ผู้ดำเนินรายการ ผู้แสดง และช่างกล้อง เพื่อให้ทราบขั้นตอนต่างๆ ในการถ่ายทำ และซักซ้อมความเข้าใจ

3.2 การซ้อม เป็นกระบวนการเตรียมทุกคนให้ผ่านขั้นตอนที่เกิดขึ้นจริงในการถ่ายทำ การซ้อมก่อนการถ่ายทำอาจซ้อมแห้งอย่างเดียวให้รู้ลำดับก่อนหลังการถ่ายทำ

3.3 การบันทึกภาพสมบูรณ์ เป็นขั้นการดำเนินการหลังจากการซ้อมเรียบร้อยแล้ว

4. การประเมินการผลิตภาพเคลื่อนไหว

การประเมินการผลิตภาพเคลื่อนไหว ทำได้ 3 แนวทาง คือ

4.1 การประเมินขณะผลิตภาพ เป็นการประเมินจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตภาพเคลื่อนไหว เช่น ครู อาจารย์ที่ทำหน้าที่เป็นผู้ผลิต ช่างกล้อง วิทยากร ผู้ดำเนินรายการ เป็นต้น จะประเมินในด้านความถูกต้องของเนื้อหาสาระ ความต่อเนื่องของภาพ และเสียง ภาษาที่ใช้ สื่ากการพูด ฯลฯ

4.2 การประเมินหลังผลิตภาพเคลื่อนไหวแล้ว เป็นการประเมินโดยกลุ่มบุคคลที่แต่งตั้งขึ้นเป็นคณะกรรมการประเมินการประเมินในขั้นนี้อาจประเมินในแง่ความถูกต้องเนื้อหาสาระความเหมาะสมด้านรูปแบบ ภาษาที่ใช้ สื่ากการพูด ประโยชน์ที่ผู้ชม หรือผู้เรียนได้รับ ฯลฯ

4.3 การประเมินเมื่อนำไปใช้แล้ว เป็นการประเมินการใช้จริงเมื่อนำไปใช้แล้วเป็นผู้ประเมิน คือ ผู้ชม หรือผู้เรียน เมื่อได้ผลประเมินแล้ว ผู้ผลิตต้องนำข้อมูลไปปรับปรุงเพื่อภาพเคลื่อนไหวเป็นสื่อที่มีคุณภาพเพื่อใช้ในการเรียนการสอน ต่อไป

โดยสรุป การผลิตภาพเคลื่อนไหวมีขั้นตอนการผลิต 4 ขั้นตอน คือ (1) การวางแผน (2) การเตรียมการผลิต (3) การดำเนินการผลิต และ (4) การประเมินการผลิต

มัลติมีเดีย

ความหมายของมัลติมีเดีย

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2545 : 116) มัลติมีเดีย หมายถึง การนำเสนอเนื้อหาสาระด้วยสื่อตั้งแต่สองอย่างขึ้นไป โดยจัดให้อยู่ในรูปของชุด (Packages)

ทวีศักดิ์ กาญจนสุวรรณ (2546 : 2 – 3) ให้ความหมายมัลติมีเดีย หมายถึง การนำองค์ประกอบของสื่อชนิดต่างๆ มาผสมผสานเข้าด้วยกันซึ่งประกอบด้วย ตัวอักษร (Text) ภาพนิ่ง (Image) ภาพเคลื่อนไหว หรืออะนิเมชัน (Animation) เสียง (Sound) และวิดีโอ (Video) โดยผ่านกระบวนการทางระบบคอมพิวเตอร์เพื่อสื่อความหมายกับผู้ใช้อย่างมีปฏิสัมพันธ์ (Interactive Multimedia) และได้บรรจุวัตถุประสงค์การใช้งาน

กระทรวงศึกษาธิการ (2548 : 4) มัลติมีเดีย หรือสื่อผสม หมายถึง การนำสื่อหลายๆ ประเภทมาใช้ร่วมกันทั้งวัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลสูงสุดในการเรียนการสอนโดยใช้สื่อแต่ละอย่างตามลำดับขั้นของเนื้อหา และในปัจจุบันมีการนำคอมพิวเตอร์มาใช้ร่วมด้วย เพื่อการผลิตหรือการควบคุมการทำงานของอุปกรณ์ต่างๆ ในการนำเสนอข้อมูลทั้งตัวอักษร ภาพกราฟิกภาพถ่ายภาพเคลื่อนไหว และเสียง

โดยสรุป มัลติมีเดีย เป็นสื่อประสมที่นำเสนอเนื้อหาสาระด้วยสื่อหลายๆ ประเภทมาใช้ร่วมกัน ได้แก่ ตัวอักษร ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว เสียงและวิดีโอเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการเรียนการสอน

ความสำคัญของมัลติมีเดีย

มัลติมีเดีย มีความสำคัญต่อการศึกษา คือช่วยให้การออกแบบการเรียนตอบสนองต่อแนวคิดและทฤษฎีการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น ช่วยเสริมการเรียนรู้ทำให้นักเรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้นได้ มัลติมีเดียในรูปแบบของซีดีรอมใช้ง่ายเก็บรักษาง่าย พกพาสะดวก และสามารถทำสำเนาได้ง่าย เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามศักยภาพ ความต้องการ และความสะดวก มีโปรแกรมช่วยสร้างบทเรียนที่ง่ายต่อการใช้งานทำให้สร้างมัลติมีเดียใช้เองได้ ครูสามารถใช้มัลติมีเดีย เพื่อสอนเนื้อหาใหม่เพื่อการฝึกฝน เพื่อเสนอสถานการณ์จำลอง และเพื่อสอนการคิดแก้ปัญหา ช่วยสนับสนุนให้มีสถานที่เรียนไม่จำกัดอยู่เพียงห้องเรียน เท่านั้น นักเรียนอาจเรียนรู้ที่บ้านห้องสมุด หรือสภาพแวดล้อมอื่นๆ ตามเวลาที่ตนเองต้องการ และมัลติมีเดียที่มีคุณภาพนอกจากจะช่วยให้เกิดความคุ้มค่า ในการลงทุนของโรงเรียนแล้วความก้าวหน้าของระบบเครือข่ายยังช่วยเสริมให้การใช้มัลติมีเดียเป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาอื่นๆ อีกด้วย (กรมวิชาการ. 2545 : 17)

โดยสรุป มัลติมีเดียมีความสำคัญในการช่วยเสริมการเรียนรู้ ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้นได้ เปิดโอกาสให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง ตามศักยภาพตามต้องการและความสะดวก

หลักการผลิตมัลติมีเดีย

การใช้มัลติมีเดีย หรือสื่อประสมมีหลักการผลิตดังนี้ (สุเชษฐ์ เวชพิทักษ์ และบุญเลิศ อรุณพิบูลย์. 2546 : 16 – 19)

1. ข้อความ ประกอบด้วยรูปแบบ และขนาดตัวอักษรเลือกรูปแบบ และขนาดตัวอักษร

ให้เหมาะสมกับระดับของนักเรียน นักเรียนที่จัดอยู่ในเกณฑ์ผู้อ่านช้า ขนาดของตัวอักษรต้องใหญ่กว่า กลุ่มนักเรียนที่อ่านคล่อง ความหนาแน่นของตัวอักษรผลการวิจัย พบว่า นักเรียนชอบจอภาพที่มีความหนาแน่นของตัวอักษรประมาณ 40 – 50 ของพื้นที่หน้าจอบมากที่สุด สีข้อความเป็นตัวกระตุ้นประสาทการรับรู้ที่สำคัญ การใช้สีที่เหมาะสมจะช่วยให้อ่านง่าย และสบายตาการกำหนดสีข้อความต้องพิจารณาสีพื้นหลังประกอบเสมอ เรียกว่า “คู่สี” ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ชอบสีคู่อักษรขาว หรือเหลืองบนพื้นสีน้ำเงิน อักษรเขียวบนพื้นสีดำ และอักษรสีดำบนพื้นสีเหลือง หากใช้พื้นเป็นสีเทาคู่สีที่นักเรียนชอบ คือ สีฟ้า สีแดง สีม่วง และสีดำ หลักการเกี่ยวกับสี ที่สำคัญอีกข้อหนึ่งคือ ควรใช้พื้นหลังเป็นสีเข้มมากกว่า สีอ่อน เนื่องจากสีเข้มช่วยลดความสว่างของจอภาพทำให้รู้สึกสบายตา มากกว่าการใช้สีอ่อนเป็นพื้นหลัง และช่วยลดความล้า ของสายตาเมื่อต้องการมองจอภาพเป็นเวลานาน และการวางรูปแบบข้อความการนำเสนอข้อความให้อ่านง่ายสวยงามน่าสนใจทำได้หลายวิธีโดยทั่วไปใช้หลักการออกแบบงาน กราฟิกทั่วไป ที่คำนึงถึงความสมดุลของหน้าจอโดยรวม คือ การเคลื่อนย้ายน้ำหนักขององค์ประกอบทั้งฉบับบนจอภาพทั้ง ซ้าย ขวา บน และล่างอย่างเหมาะสม ความเรียบง่ายเป็นคุณสมบัติสำคัญของการออกแบบสื่อทุกประเภท

2. ภาพนิ่ง การออกแบบมัลติมีเดีย และสื่อการสอนทุกชนิดจะใช้ภาพประกอบในการอธิบาย ซึ่งช่วยลดความแตกต่างของนักเรียน เช่น เพศ ภูมิภาค หลัง พื้นฐานทางวัฒนธรรม พื้นฐานทางสังคมให้น้อยลง ช่วยให้เข้าใจของนักเรียนเป็นไปในทิศทางเดียวกันมากขึ้นผลการวิจัย พบว่า ภาพสีเหมือนจริง ให้การรับรู้ได้มากที่สุดในขณะที่ภาพขาวดำเหมือนจริง ให้ประสิทธิภาพสูงสุดในกลุ่มภาพขาวดำด้วยกัน ส่วนในกลุ่มภาพสี ภาพสีเหมือนจริง ยังคงให้ประสิทธิภาพต่อการเรียนรู้ มากที่สุด

3. ภาพเคลื่อนไหว มี 2 ประเภท ได้แก่ ภาพเคลื่อนไหว 2 มิติ หรือ 2 D และภาพเคลื่อนไหว 3 มิติ หรือ 3 D การใช้ภาพเคลื่อนไหวช่วยให้มัลติมีเดียมีความน่าสนใจ แต่ไม่ได้ช่วยให้เกิดการเรียนรู้มากกว่าใช้ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหวที่นำมาใช้พร้อมกันหลาย ๆ ชุดในจอภาพเดียว

4. เสียง หลักการใช้เสียงประกอบมัลติมีเดีย ได้แก่ เสียงบรรยายควรเลือกใช้ให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่อง และระดับของนักเรียนมีความชัดเจนถูกต้องไม่ควรออกแบบให้มีเสียงอ่านข้อความที่เป็นเนื้อหา เว้นแต่จะมีวัตถุประสงค์เฉพาะ และเสียงดนตรีควรตรวจสอบเรื่องลิขสิทธิ์ของดนตรีที่นำมาใช้ กรณีที่ใช้เสียงดนตรีเป็นเสียงดนตรีพื้นหลัง (Background Music) ไม่ควรให้เสียงดนตรีดัง จนรบกวนการเรียนรู้ของนักเรียน

โดยสรุป หลักการผลิตมัลติมีเดีย ประกอบด้วย ข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว และเสียง

การทดสอบประสิทธิภาพ

ชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ที่ ผู้รายงานพัฒนาขึ้นใช้กระบวนการทดสอบประสิทธิภาพของศาสตราจารย์ ดร.ชัยยงค์ พรหมวงศ์ วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการทดสอบประสิทธิภาพของ

ชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ ครอบคลุม (1) ความหมายของการทดสอบประสิทธิภาพ (2) การกำหนดเกณฑ์การทดสอบประสิทธิภาพ (3) วิธีการคำนวณหาประสิทธิภาพ (4) ขั้นตอนการทดสอบประสิทธิภาพ (5) การยอมรับ หรือไม่ยอมรับประสิทธิภาพ

ความหมายของการทดสอบประสิทธิภาพชุดการสอน

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2545 : 134) ได้ให้ความหมายของการทดสอบประสิทธิภาพชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ว่า เป็นการตรวจสอบคุณภาพของชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ เพื่อให้ทราบว่าชุดการสอนเผชิญประสบการณ์มีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ หรือไม่ โดยการนำชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ไปทดลองใช้เบื้องต้น ปรับปรุง และนำไปใช้จริง จนแน่ใจว่าชุดการสอนเผชิญประสบการณ์มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด

การทดสอบประสิทธิภาพของชุดการสอน ตรงกับภาษาอังกฤษว่า “Developmental Testing” หมายถึง การนำชุดการสอนไปทดลองใช้ (Try out) เพื่อปรับปรุง แล้วก็นำไปทดลองสอนจริง (Trial run) นำผลที่ได้ไปปรับปรุงแก้ไขเสร็จแล้วจึงผลิตออกมาเป็นจำนวนมาก (ชัยยงค์ พรหมวงศ์. 2545 : 494)

การทดลองใช้ หมายถึง การนำชุดการสอนที่ผลิตขึ้นเป็นต้นแบบ (Prototype) ไปทดลองใช้ตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในแต่ละระบบ เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพของชุดการสอนเท่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

การทดลองสอนจริง หมายถึง การนำชุดการสอนที่ได้ทดลองใช้ และปรับปรุงแล้วทุกหน่วยในแต่ละวิชาไปสอนจริง ในชั้นเรียน หรือในสถานการณ์ การเรียนที่แท้จริงเป็นเวลา 1 ภาคการศึกษา เป็นอย่างน้อย

โดยสรุป การทดสอบประสิทธิภาพของชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ เป็นการนำชุดการสอนไปทดลองใช้แล้วก็ทำการปรับปรุงประสิทธิภาพให้เท่ากับเกณฑ์ที่กำหนดแล้วก็นำไปสอนจริงในชั้นเรียน หรือสถานการณ์การเรียนที่แท้จริงอย่างน้อย 1 ภาคการศึกษา เป็นอย่างน้อย

การกำหนดเกณฑ์การทดสอบประสิทธิภาพ

เกณฑ์ประสิทธิภาพ หมายถึง ระดับประสิทธิภาพของชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ที่จะช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ เป็นระดับที่ผู้ผลิตชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ จะพึงพอใจว่าหากชุดการสอนเผชิญประสบการณ์มีประสิทธิภาพถึงระดับนั้น แล้วชุดการสอนเผชิญประสบการณ์นั้นก็มีความดีที่จะนำไปสอนนักเรียน และคุ้มแก่การลงทุนผลิตออกมาเป็นจำนวนมาก (ชัยยงค์ พรหมวงศ์. 2545 : 494)

การกำหนดประสิทธิภาพ กระทำได้โดยการประเมินผลพฤติกรรมของนักเรียน 2 ประเภท คือ

1. พฤติกรรมต่อเนื่อง (กระบวนการ)

2. พฤติกรรมขั้นสุดท้าย (ผลลัพธ์) โดยกำหนดค่าประสิทธิภาพเป็น E_1 (ประสิทธิภาพของกระบวนการ) E_2 (ประสิทธิภาพของผลลัพธ์)

ประเมินพฤติกรรมต่อเนื่อง (Transitional Behavior) คือประเมินผลต่อเนื่อง ประกอบด้วย พฤติกรรมย่อยหลายๆ พฤติกรรม เรียกว่า “กระบวนการ” (Process) ของนักเรียนที่สังเกตจากการประกอบกิจกรรมกลุ่ม (รายงานของกลุ่ม) และรายงานบุคคล ได้แก่ งานที่มอบหมาย และกิจกรรมอื่นใดที่ผู้สอนกำหนดไว้

ประเมินพฤติกรรมขั้นสุดท้าย (Terminal Behavior) คือ ประเมินผลลัพธ์ (product) ของนักเรียนโดยพิจารณาจากการสอนหลังเรียน และการสอบไล่

ประสิทธิภาพของชุดการสอนจะกำหนดเป็นเกณฑ์ที่ผู้สอนคาดหวังว่านักเรียนจะเปลี่ยนพฤติกรรมเป็นที่พึงพอใจโดยกำหนดให้เป็นเปอร์เซ็นต์ของผลเฉลี่ยของคะแนนการทำงาน และการประกอบกิจกรรมของนักเรียนทั้งหมดต่อเปอร์เซ็นต์ของผลทดสอบหลังเรียนของนักเรียนทั้งหมด นั่นคือ E_1/E_2 คือ ประสิทธิภาพของกระบวนการ/ประสิทธิภาพของผลลัพธ์

ตัวอย่าง 80/80 หมายความว่า เมื่อเรียนจากชุดการสอนแล้ว นักเรียนจะสามารถทำแบบฝึกหัด หรืองานได้ผลเฉลี่ย 80 เปอร์เซ็นต์ และทดสอบหลังเรียนได้ผลเฉลี่ย 80 เปอร์เซ็นต์

การที่จะกำหนดเกณฑ์ E_1/E_2 ให้มีค่าเท่าใดนั้นผู้สอนเป็นผู้พิจารณาตามความพอใจ โดยปกติเนื้อหาที่เป็นความรู้ความจำมักจะตั้งไว้ 90/90, 85/85 หรือ 80/80 ส่วนเนื้อหาที่เป็นทักษะ หรือจิตพิสัยตั้งต่ำกว่านี้ เช่น 80/80, 75/75 เป็นต้น อย่างไรก็ตามไม่ควรตั้งเกณฑ์ไว้ต่ำกว่า 75/75 เพราะตั้งเกณฑ์ไว้เท่าใดมักจะได้ผล เท่านั้น

โดยสรุป การกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพของชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ที่ผู้ผลิตสามารถตั้งเกณฑ์โดยตามความพึงพอใจ ตามระดับที่กำหนดไว้ซึ่งสามารถช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้สามารถประเมินพฤติกรรมต่อเนื่อง และพฤติกรรมขั้นสุดท้ายโดยที่ชุดการสอนของเราไม่ควรตั้งเกณฑ์ไว้ต่ำเพราะผลที่ได้ก็จะออกมาต่ำ เช่นกัน

วิธีการคำนวณหาประสิทธิภาพ

1. วิธีการคำนวณหาประสิทธิภาพโดยใช้สูตร กระทำโดยใช้สูตร ดังนี้ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์. 2545 : 495)

การหาประสิทธิภาพของกระบวนการใช้สูตร ดังนี้

$$\text{สูตรที่ 1} \quad E_1 = \frac{\left(\frac{\sum X}{N} \right)}{A} \times 100$$

เมื่อ E_1 คือ ประสิทธิภาพของกระบวนการ

$\sum X$	คือ	คะแนนรวมของการบันทึกสาระสำคัญ แบบฝึกหัด พฤติกรรมการทำงาน และชิ้นงานที่กำหนดให้ทำ
A	คือ	คะแนนเต็มของการบันทึกสาระสำคัญ แบบฝึกหัด พฤติกรรมการทำงาน และชิ้นงานที่กำหนดให้ทำ
N	คือ	จำนวนนักเรียน

สูตรที่ 2

$$E_2 = \frac{\left(\frac{\sum F}{N} \right)}{B} \times 100$$

เมื่อ E_2	คือ	ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ คือคะแนนรวมของการทดสอบหลังเผชิญประสบการณ์
B	คือ	คะแนนเต็มของการทดสอบหลังเผชิญประสบการณ์
N	คือ	จำนวนนักเรียน

การคำนวณหาประสิทธิภาพโดยใช้สูตรจะมีการนำคะแนนแบบฝึกปฏิบัติ หรือผลงานในขณะประกอบกิจกรรม กลุ่ม/เดี่ยว และคะแนนทดสอบหลังเรียน มาเข้าตารางแล้วจึงคำนวณหาค่า E_1/E_2

2. โดยใช้วิธีคำนวณธรรมดา ถ้าไม่ยากใช้สูตรก็ใช้วิธีการคำนวณธรรมดาหาค่า E_1 และ E_2 ได้ สำหรับค่า E_2 ของแต่ละชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ไม่มีปัญหาในการคำนวณมากนัก เพราะอาจทำได้โดยเอาคะแนนของนักเรียนทั้งหมดรวมกัน หาค่าเฉลี่ย แล้วเทียบส่วนร้อยเพื่อหาค่าร้อยละ สำหรับค่า E_1 คือค่าประสิทธิภาพของงาน และแบบฝึกปฏิบัตินั้น กระทำได้โดยเอาคะแนนงานทุกชิ้นของนักเรียนแต่ละคนมารวมกัน และหาค่าเฉลี่ย และเทียบส่วนโดยเป็นส่วนร้อย หลังจากคำนวณหาค่า E_1 และ E_2 แล้วผลลัพธ์ที่ได้มักจะใกล้เคียงกัน และห่างกันไม่เกิน ± 2.5 เปอร์เซนต์ ซึ่งเป็นตัวชี้ที่ยืนยันได้ว่านักเรียนได้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างต่อเนื่องตามลำดับขั้น หรือไม่ ก่อนจะมีการเปลี่ยนพฤติกรรมขั้นสุดท้าย (ชัยยงค์ พรหมวงศ์. 2545 : 496)

โดยสรุป วิธีการคำนวณหาประสิทธิภาพ มี 2 วิธีการ ได้แก่ (1) การใช้สูตรหาประสิทธิภาพ E_1/E_2 และ (2) การใช้วิธีการคำนวณธรรมดาทำได้โดยการเอาคะแนนของนักเรียนทั้งหมดรวมกัน หาค่าเฉลี่ยแล้วเทียบส่วนร้อยเพื่อหาค่าร้อยละ

ขั้นตอนการทดสอบประสิทธิภาพ

เมื่อผลิตชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ขึ้นเป็นต้นแบบ แล้วต้องนำชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ไปทดสอบประสิทธิภาพตามขั้นตอน ต่อไปนี้ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์. 2545 : 496 – 497)

1. 1:1 (แบบเดี่ยว) เป็นการทดลองกับนักเรียน 3 คน โดยใช้นักเรียนที่มีระดับผลการเรียนระดับอ่อน จำนวน 1 คน นักเรียนที่มีระดับผลการเรียนระดับปานกลาง จำนวน 1 คน และนักเรียนที่มีระดับผลการเรียนระดับเก่ง จำนวน 1 คน คำนวณหาประสิทธิภาพเสร็จแล้วปรับปรุงให้ดีขึ้นโดยปกติคะแนนที่ได้จากการทดลอง แบบเดี่ยวนี้นี้จะได้คะแนนต่ำกว่าเกณฑ์มาก แต่เมื่อปรับปรุงแล้วจะสูงขึ้นมาก ก่อนนำไปทดลองแบบกลุ่ม ในขั้นนี้ E_1/E_2 ที่ได้มีค่าประมาณ ที่ได้จะมีค่าประมาณ 60/60

2. 1:10 (แบบกลุ่ม) เป็นการทดลองกับนักเรียน 6 - 10 คน (คละกับนักเรียนที่มีระดับผลการเรียนระดับอ่อน ปานกลาง และ เก่ง) คำนวณหาประสิทธิภาพแล้วปรับปรุง ในคราวนี้คะแนนของนักเรียนจะเพิ่มขึ้นอีกเกือบเท่าเกณฑ์โดยเฉลี่ยห่างจากเกณฑ์ประมาณ 10 เปอร์เซนต์นั้นคือ E_1/E_2 ที่ได้จะมีค่าประมาณ 70/70

3. 1:100 (ภาคสนาม) เป็นการทดลองกับนักเรียนทั้งสิ้น 30 - 100 คน คำนวณหาประสิทธิภาพ และทำการปรับปรุงผลลัพธ์ที่ควรได้ ควรใกล้เคียงกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ หากต่ำจากเกณฑ์ไม่เกิน 2.5 เปอร์เซนต์ ก็ให้ยอมรับ หากแตกต่างกันมากผู้สอนต้องกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพของชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ใหม่ โดยยึดสภาพความจริง เป็นเกณฑ์ สมมติเมื่อทดลองหาประสิทธิภาพแล้วได้ 83.5/85.4 ก็แสดงว่าชุดการสอนเผชิญประสบการณ์นั้นมีประสิทธิภาพ 83.5/84.5 ใกล้เคียงกับเกณฑ์ 85/85 ที่ตั้งไว้ แต่ถ้าตั้งเกณฑ์ไว้ 75/75 เมื่อผลการทดลองเป็น 83.5/85.4 อาจเลื่อนเกณฑ์ขึ้นมาเป็น 85/85 ได้

โดยสรุป การทดสอบประสิทธิภาพของชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ มี 3 ขั้นตอน ได้แก่

1. การทดสอบแบบเดี่ยว เป็นการทดสอบนักเรียน 3 คน โดยใช้นักเรียนที่มีระดับผลการเรียนระดับอ่อน 1 คนนักเรียนที่มีระดับผลการเรียนระดับปานกลาง 1 คนและนักเรียนที่มีระดับผลการเรียนระดับเก่ง 1 คน

2. การทดสอบแบบกลุ่ม เป็นการทดลองกับนักเรียน 6 - 10 คน (คละกับนักเรียนที่มีระดับผลการเรียนระดับอ่อน ปานกลาง และ เก่ง)

3. การทดสอบแบบภาคสนาม เป็นการทดลองกับนักเรียนทั้งสิ้น 30 - 100 คน
การยอมรับ หรือไม่ยอมรับประสิทธิภาพ

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2545 : 497) กล่าวถึง การยอมรับประสิทธิภาพของชุดการสอนแบบอิงประสบการณ์ให้ถือว่า ความคลาดเคลื่อนที่ระดับ .05 นั่นคือ ประสิทธิภาพของชุดการสอนแบบอิงประสบการณ์ไม่ควรต่ำหรือสูงกว่า ± 2.5 เปอร์เซนต์ การยอมรับประสิทธิภาพของชุดการสอนเผชิญประสบการณ์จะยอมรับได้เมื่อมีค่าเท่ากับเกณฑ์ หรือสูงต่ำกว่าเกณฑ์ไม่เกิน 2.5 เปอร์เซนต์ กำหนดไว้ 3 ระดับ ดังนี้

1. สูงกว่าเกณฑ์ เมื่อมีประสิทธิภาพของชุดการสอนเผชิญประสบการณ์สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้มีค่าเกิน 2.5 เปอร์เซนต์ ขึ้นไป ต้องปรับกิจกรรมและแบบทดสอบแล้วทดลองใหม่ หากค่ายังสูงเกิน

2.5 เปอร์เซนต์ ต้องปรับเกณฑ์ให้สูงขึ้น เช่น กำหนดเกณฑ์ไว้ 80/80 ต้องปรับเกณฑ์เป็น 85/85

2. เท่ากับเกณฑ์ เมื่อประสิทธิภาพของชุดการสอนเผชิญประสบการณ์เท่ากับหรือสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ไม่เกิน ± 2.5 เปอร์เซนต์

3. ต่ำกว่าเกณฑ์ เมื่อประสิทธิภาพของชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ต่ำกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้มีค่าต่ำกว่า 2.5 เปอร์เซนต์ จะต้องนำชุดการสอนไปปรับปรุง และไปทดลองภาคสนามซ้ำจนถึงเกณฑ์ที่กำหนด

โดยสรุป การยอมรับไม่ยอมรับประสิทธิภาพเป็นการเทียบค่า E_1/E_2 ของเกณฑ์ที่กำหนดไว้ การยอมรับประสิทธิภาพให้ถือว่ามีความคลาดเคลื่อนที่ระดับ ± 2.5 เปอร์เซนต์ นั่นคือ ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ไม่เกิน 2.5 เปอร์เซนต์ และสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ไม่เกิน 2.5 เปอร์เซนต์

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ

ความพึงพอใจ

ความหมายของความพึงพอใจ

ความพึงพอใจเป็นปัจจัยที่สำคัญ ประการหนึ่งที่มีผลต่อความสำเร็จของภารกิจให้เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นผลมาจากการได้รับการตอบสนองต่อแรงจูงใจ หรือความต้องการของแต่ละบุคคลในแนวทางที่เขาพึงประสงค์ ผู้ศึกษา ได้ศึกษาเกี่ยวกับความหมาย ของความพึงพอใจ โดยมีผู้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้หลายทฤษฎีด้วยกันพอสรุปได้ ดังต่อไปนี้

ทวิพงษ์ หันคา (2541 : 8) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจว่าเป็นความชอบของบุคคล ที่มีต่อสิ่งหนึ่ง สิ่งใด ซึ่งสามารถลดความตึงเครียดและตอบสนองความต้องการของบุคคลได้ทำให้เกิดความพึงพอใจต่อสิ่งนั้น

ธनिया ปัญญาแก้ว (2541 : 12) ได้ให้ความหมายว่า สิ่งที่ทำให้เกิดความพึงพอใจที่เกี่ยวกับลักษณะของงานปัจจัยเหล่านี้นำไปสู่ความพอใจในงานที่ทำ ได้แก่ความสำเร็จ การยกย่องลักษณะงาน ความรับผิดชอบ และ ความก้าวหน้า เมื่อปัจจัยเหล่านี้อยู่ต่ำกว่าจะทำให้เกิดความไม่พอใจงานที่ทำ ถ้าหากงานให้ความก้าวหน้า ความท้าทาย ความรับผิดชอบ ความสำเร็จและการยกย่องแก่ผู้ปฏิบัติงานแล้ว พวกเขาจะพอใจและมีแรงจูงใจในการทำงานเป็นอย่างมาก

วิทย์ เทียงบุญธรรม (2541 : 754) ให้ความหมายของความพึงพอใจว่า หมายถึง ความพอใจ การทำให้พอใจ ความสนใจ ความสนใจ ความตั้งใจ ความแนใจ การชดเชย การไถ่บาป การแก้แค้น สิ่งที่ชดเชย

วิรุฬ พรรณเทวี (2542 : 11) ให้ความหมายไว้ว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกภายในจิตใจของมนุษย์ที่ไม่เหมือนกัน ซึ่งเป็นอยู่กับแต่ละบุคคลว่าจะคาดหวังกับสิ่งหนึ่ง สิ่งใด อย่างไร ถ้าคาดหวังหรือมีความตั้งใจมาก และได้รับการตอบสนองด้วยดี จะมีความพึงพอใจมากแต่ในทางตรงกัน

ข้ามอาจผิดหวังหรือไม่พึงพอใจเป็นอย่างยิ่ง เมื่อไม่ได้รับการตอบสนองตามที่คาดหวังไว้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสิ่งที่ตนตั้งใจไว้ว่าจะมีมากหรือน้อย

กรองแก้ว อยู่สุข (2542 : 33) ให้ความหมายของความพึงพอใจในการทำงานว่า หมายถึงทัศนคติโดยทั่วไปของพนักงานที่มีต่องานของเขา ถ้าเขาได้รับการปฏิบัติที่ดีตอบสนองความต้องการของเขาตามสมควร เช่น สภาพการทำงานที่มั่นคงปลอดภัย ได้เงินเดือนค่าตอบแทน เพียงพอแก่การยังชีพ ฯลฯ จะทำให้พนักงานพอใจและมีความรู้สึก (ทัศนคติ) ที่ดีต่อองค์กร

จากความหมายที่กล่าวมาทั้งหมด สรุปความหมายของความพึงพอใจได้ว่า เป็นความรู้สึกของบุคคลใน ทางบวก ความชอบ ความสบายใจ ความสุขใจต่อสภาพแวดล้อมในด้านต่างๆ หรือเป็นความรู้สึกที่พอใจต่อสิ่งทำให้เกิดความชอบ ความสบายใจ และเป็นความรู้สึกที่บรรลุถึงความต้องการ

ทฤษฎีความต้องการตามลำดับขั้นของ มาสโลว์ (Maslow's Hierarchy of Needs) ที่กล่าวว่า มนุษย์ทุกคนมีความต้องการเหมือนกันแต่ความต้องการนั้น เป็นลำดับขั้น และได้ตั้งสมมุติฐานเกี่ยวกับความต้องการของมนุษย์ ดังนี้ (Maslow. 1970 : unpagged)

1. มนุษย์มีความต้องการอยู่เสมอและไม่มีที่สิ้นสุด ขณะที่ความต้องการสิ่งใดได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการอย่างอื่นก็จะเกิดขึ้นอีกไม่มีวันจบสิ้น
2. ความต้องการที่ได้รับการตอบสนองแล้วจะไม่เป็นสิ่งจูงใจสำหรับพฤติกรรมอื่นต่อไป ความต้องการที่ได้รับการตอบสนองเท่านั้น ที่เป็นสิ่งจูงใจของพฤติกรรม
3. ความต้องการของมนุษย์ จะเรียงเป็นลำดับความสำคัญกล่าวคือเมื่อความต้องการในระดับต่ำได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการระดับสูงก็จะเรียกร้องให้มีการตอบสนองตามลำดับความต้องการของมนุษย์ 5 ชั้นจากต่ำไปสูง ดังนี้

3.1 ความต้องการด้านร่างกาย (Physiological Needs) เป็นความต้องการเบื้องต้นเพื่อความอยู่รอดของชีวิต เช่น ความต้องการในเรื่องของอาหาร น้ำ อากาศ เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรคที่อยู่อาศัย และความต้องการทางเพศความต้องการทางด้านร่างกายจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของคนก็ต่อเมื่อความต้องการทั้งหมดของคนยังไม่ได้รับการตอบสนอง

3.2 ความต้องการด้านความปลอดภัยหรือความมั่นคง (Security of Safety Needs) ถ้าความต้องการทางด้านร่างกายได้รับการตอบสนองตามสมควรแล้วมนุษย์จะต้องการในขั้นสูงต่อไป คือเป็นความรู้สึกที่ต้องการความปลอดภัยหรือความมั่นคงในปัจจุบันและอนาคตซึ่งรวมถึงความก้าวหน้าและความอบอุ่นใจ

3.3 ความต้องการทางด้านสังคม (Social or Belonging Needs) หลังจากที่มนุษย์ได้รับการตอบสนองในสองขั้นดังกล่าวแล้วก็จะมีความต้องการสูงขึ้นอีก คือ ความต้องการทาง สังคมเป็นความต้องการที่จะเข้าร่วมและได้รับการยอมรับในสังคม ความเป็นมิตรและความรักจากเพื่อน

3.4 ความต้องการที่จะได้รับการยอมรับนับถือ (Esteem Needs) เป็นความต้องการให้คนอื่นยกย่อง ให้เกียรติและเห็นความสำคัญของตนเองอยากเด่นในสังคม รวมถึงความสำเร็จ ความรู้ความสามารถ ความเป็นอิสระ และเสรีภาพ

3.5 ความต้องการความสำเร็จในชีวิต (Self Actualization) เป็นความต้องการระดับสูงสุดของมนุษย์ ส่วนมากจะเป็นการอยาก จะเป็นอยากจะได้ตามความคิดของตน หรือ ต้องการจะเป็นมากกว่าที่ตัวเองเป็นอยู่ในขณะนั้น จากสาระสำคัญของทฤษฎีความต้องการตามลำดับขั้นของมาสโลว์ สรุปได้ว่า ความต้องการทั้ง 5 ชั้นของมนุษย์มีความสำคัญไม่เท่ากันการมุ่งใจตามทฤษฎีนั้นจะต้องพยายามตอบสนองความต้องการของมนุษย์ซึ่งมีความต้องการที่แตกต่างกันไป และความต้องการในแต่ละชั้นจะมี ความสำคัญแก่บุคคลมากน้อยเพียงใดนั้นย่อมขึ้นอยู่กับความพึงพอใจที่ได้รับจากการตอบสนองความต้องการในลำดับขั้นๆ

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผู้รายงานขอเสนอเอกสารที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ตามลำดับ ดังนี้ ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แนวความคิดที่ใช้ในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และลักษณะของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี

ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

นักการศึกษาได้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้หลายท่าน ดังนี้

ภพ เลหาไพบุลย์ (2542 : 295) ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คือ พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถในการกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดได้จากที่เคยทำหรือทำได้มาก่อนที่จะมีการเรียนการสอน ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่สามารถวัดได้

กระทรวงศึกษาธิการ (2545 : 11) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสำเร็จ หรือ ความสามารถในการกระทำใดๆ ที่ต้องอาศัยทักษะหรือต้องอาศัยความรู้ในวิชาใดวิชาหนึ่งโดยเฉพาะ

สุรชัย ขวัญเมือง (2545 : 232 - 233) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คือ ความรู้ที่ได้รับจากการจัดการเรียนรู้ หรือทักษะที่ได้พัฒนาขึ้นตามลำดับขั้นในวิชาต่างๆ ที่ได้เรียนมาแล้วในสถานศึกษาและการที่ครูทราบว่าเด็กได้มีความรู้หรือทักษะในวิชาต่างๆ เพิ่มขึ้นเพียงใด ก็จำเป็นที่จะต้องอาศัยเครื่องมือในการวัดผลการศึกษาเข้ามาช่วย สำหรับเครื่องมือที่สามารถใช้ได้ง่ายและสะดวกที่สุดได้แก่ การทดสอบ ซึ่งเราอาจทดสอบโดยอาศัยการใช้แบบทดสอบ หรือทดลองในทางด้านปฏิบัติ เป็นต้น

อรุณศรี ดำบรรณ (2548 : 28) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ หรือทักษะที่เกิดจากการเรียนรู้ในวิชาต่างๆ ที่ได้เรียนมาแล้ว ซึ่งโดยปกติพิจารณาจากคะแนนสอบที่กำหนดให้ หรือคะแนนที่ได้จากการที่ครูมอบหมายงานให้ หรือทั้งสองอย่างรวมกัน

สรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ ความสามารถ ทักษะทางวิชาการ และสมรรถภาพทางสมองของผู้เรียน ที่ได้รับจากการเรียนรู้ สามารถวัดได้จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง หลักกรรมนำชีวิต ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและพัฒนาจนได้คุณภาพแล้ว

องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

นักวิชาการได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ดังนี้

บลูม (Bloom. 1976 : 139) กล่าวว่า สิ่งที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมี ดังนี้

1. พฤติกรรมด้านความรู้และความคิด (cognitive entry behaviors) หมายถึง ความรู้ ความสามารถ และทักษะต่างๆ ของผู้เรียนที่เป็นพื้นฐานมาก่อน

2. คุณลักษณะทางจิตใจ (affective entry characteristics) หมายถึงประสิทธิภาพการเรียนการสอน ที่นักเรียนจะได้รับ ได้แก่ คำแนะนำการปฏิบัติและแรงเสริมจากผู้สอน

อัญญา โปธิพลกร (2545 : 95) กล่าวว่า องค์ประกอบหลายประการที่ทำให้เกิดผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคือ ด้านตัวผู้เรียนเช่น สติปัญญา อารมณ์ ความสนใจ เจตคติต่อการเรียน ด้านตัวครู เช่น คุณภาพของครู การจัดระบบ การบริหารของผู้บริหาร ด้านสังคม เช่น สภาพเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัวของผู้เรียน เป็นต้น แต่ปัจจัยที่มีผลโดยตรง คือการจัดการเรียนรู้ของครู

อรุณศรี คำบรรณ (2548 : 41) กล่าวไว้ว่า องค์ประกอบที่มีอิทธิพลที่ทำให้เกิดผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยเฉพาะองค์ประกอบที่เกี่ยวกับตัวผู้เรียนในด้านต่างๆ เช่น สติปัญญา อารมณ์ ความสนใจ เจตคติต่อการเรียน รวมถึงองค์ประกอบทางวัฒนธรรมและสังคมของผู้เรียนและทั้งคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูก็เป็นผล เช่นกัน

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า องค์ประกอบสำคัญที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้แก่ องค์ประกอบด้านคุณลักษณะเกี่ยวกับผู้เรียน ประกอบด้วย องค์ประกอบสติปัญญา ได้แก่ เขวามันปัญญา ความถนัด ความรู้พื้นฐานของผู้เรียน องค์ประกอบด้านอารมณ์ ได้แก่ แรงจูงใจในการเรียน ความสนใจ ทศนคติ นิสัยในการเรียน การปรับตัว และองค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อม สิ่งแวดล้อมทางครอบครัว ฐานะเศรษฐกิจของครอบครัว ที่อยู่อาศัย ความคาดหวังของบิดาและมารดา บรรยากาศของสถานที่เรียน รวมทั้งหลักสูตรและคุณภาพการสอนของครู

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสามารถวัดได้โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นเครื่องมือในการวัด ซึ่งนักการศึกษาได้ให้ความหมายของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้หลายท่าน ดังนี้

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2538 : 170 - 176) ให้ความหมายของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ว่าเป็นแบบทดสอบที่วัดความรู้ของนักเรียนที่ได้เรียนไปแล้ว ซึ่งเป็นคำถามให้นักเรียนตอบลงในกระดาษ และ

ให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริง ซึ่งแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ สามารถแบ่งได้เป็น 2 แบบ คือ

1. แบบทดสอบของครู หมายถึง ชุดของข้อคำถามที่ครูเป็นผู้สร้างขึ้น ซึ่งจะเป็นข้อคำถามที่ถามเกี่ยวกับความรู้ที่นักเรียนได้เรียนในห้องเรียน ว่านักเรียนมีความรู้มากเพียงใด บกพร่องตรงไหน จะได้สอนซ่อมเสริม หรือวัดดูความพร้อมก่อนที่จะสอนเรื่องใหม่

2. แบบทดสอบมาตรฐาน สร้างขึ้นจากผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาวิชาหรือจากครูที่สอนวิชานั้น แต่ผ่านการทดลองหาคุณภาพหลายครั้งจนกระทั่งมีคุณภาพดีพอ จึงสร้างเกณฑ์ปกติ ของแบบทดสอบนั้น สามารถใช้เป็นหลักและเปรียบเทียบผล เพื่อประเมินค่าของการเรียนการสอนในเรื่องใดๆ จะใช้วัดอัตราการพัฒนาของเด็กแต่ละวัยในแต่ละกลุ่ม แต่ละภาคก็ได้ จะใช้สำหรับให้ครูวินิจฉัยผลสัมฤทธิ์ระหว่างวิชาต่างๆ ของเด็กแต่ละคนก็ได้ ข้อสอบมาตรฐานแบบทดสอบจะต้องมีคุณภาพสูงและมีมาตรฐานในการ แปลคะแนน

โดยทั้งแบบที่ครูสร้างขึ้นและแบบทดสอบมาตรฐาน มีวิธีการในการสร้างข้อคำถามเหมือนกัน คือ จะเป็นคำถามที่วัดเนื้อหาและพฤติกรรมที่ได้สอนนักเรียนไปแล้ว สำหรับพฤติกรรมที่ใช้วัดจะเป็นพฤติกรรมที่สามารถตั้งคำถามวัดได้

บุญชม ศรีสะอาด (2545 : 53) ได้กล่าวว่า แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ หมายถึง แบบทดสอบที่ใช้วัดความรู้ความสามารถของบุคคลในด้านวิชาการ ซึ่งเป็นผลจากการเรียนรู้เนื้อหาสาระตามจุดประสงค์ของวิชาหรือเนื้อหาที่สอบนั้นโดยทั่วไปจะวัดผลสัมฤทธิ์ในวิชาต่างๆ ที่เรียนในโรงเรียน วิทยาลัย หรือมหาวิทยาลัยหรือสถาบันการศึกษาต่างๆ จำแนกออกเป็น 2 ประเภท คือ แบบทดสอบอิงเกณฑ์ กับแบบทดสอบเผชิญกลุ่ม

สรุปได้ว่าแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง เครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาจนได้คุณภาพแล้ว เพื่อใช้วัดระดับความรู้ ความสามารถ ทักษะทางวิชาการ และสมรรถภาพทางสมองในด้านต่างๆ ของผู้เรียน ซึ่งเป็นผลจากการเรียนรู้ในเนื้อหาสาระที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ของวิชาหรือเนื้อหาที่สอบนั้น

แนวความคิดที่ใช้ในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

การเขียนข้อสอบวัดตามการจัดประเภทจุดมุ่งหมายทางการศึกษา ด้านพุทธิพิสัย (cognitive) ของ บลูม (วารี ธีระจิตร. 2534 : 220 - 221 ; อ้างอิงจาก Bloom. 1976) จำแนกออกเป็น 6 ประเภท ดังนี้

1. ความรู้ (knowledge) เป็นเรื่องที่ต้องการรู้ว่าผู้เรียนระลึกได้ จำข้อมูลที่ เป็นข้อเท็จจริงได้
2. ความเข้าใจ (comprehension) แสดงถึงระดับความสามารถ การแปลความ การตีความ ขยายความ ในเรื่องราวและเหตุการณ์ต่างๆ ได้ เช่น การจับใจความได้ อธิบายความหมาย และขยายเนื้อหาได้
3. การวิเคราะห์ (analysis) เป็นทักษะทางปัญญาที่เน้นการแยกแยะข้อมูลออกเป็นส่วนย่อยๆ และพยายามมองหาส่วนประกอบว่ามีความสัมพันธ์ และการจัดรวบรวม บลูม (Bloom) ได้แยกจุดมุ่งหมายของการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ระดับ คือ การจัดประเภทองค์ประกอบต่างๆ การสร้างความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกัน ระหว่างองค์ประกอบเหล่านั้น และการคำนึงถึงหลักการที่ได้จัดรวบรวมไว้แล้ว

4. การสังเคราะห์ (synthesis) การนำเอาองค์ประกอบต่างๆ ที่แยกแยะกันอยู่มารวมเข้าด้วยกันในรูปแบบใหม่

5. การประเมินค่า (evaluation) หมายถึง การใช้เกณฑ์และมาตรฐานเพื่อพิจารณาว่าจุดมุ่งหมายที่ต้องการนั้นบรรลุผลหรือไม่ การที่ให้นักเรียนสามารถประเมินค่าได้ต้องอาศัยเกณฑ์หรือมาตรฐานเป็นแนวทางในการตัดสินประเมินคุณค่า

6. การนำไปใช้ (application) ต้องอาศัยความเข้าใจเป็นพื้นฐานในการช่วยตีความของข้อมูล เมื่อต้องการทราบว่าข้อมูลนั้นมีประเด็นสำคัญอะไรบ้าง ต้องอาศัยการรู้จักเปรียบเทียบ แยกแยะความแตกต่าง พิจารณานำข้อมูลไปใช้โดยใช้เหตุผลได้

สรุปแนวความคิดที่นิยมใช้ในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของบลูม จำแนกจุดมุ่งหมายทางการศึกษาด้านพุทธิพิสัยออกเป็นประเภทต่างๆ ได้แก่ ความรู้ ความเข้าใจ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การประเมินค่า และการนำไปใช้

ลักษณะของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี

มีนักวิชาการได้กล่าวถึงลักษณะของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีไว้ ดังนี้

วินิดา เดชตานนท์ (2540 : 26 - 28) กล่าวถึงคุณลักษณะของแบบทดสอบที่ดีไว้ 10 ประการ ดังนี้

1. มีความเที่ยงตรง หมายถึง ความสามารถของแบบทดสอบที่สามารถวัดได้ในสิ่งที่ต้องการจะวัด หรือคะแนนจากแบบทดสอบนั้นให้ความหมายตรงตามที่ต้องการ ซึ่งความเที่ยงตรงของแบบทดสอบแบ่งได้เป็น 4 ชนิด ได้แก่ ความเที่ยงตรงตามเนื้อหา ความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง ความเที่ยงตรงตามสภาพ และความเที่ยงตรงเชิงพยากรณ์

2. มีความเชื่อมั่นได้ หมายถึงแบบทดสอบนั้นสามารถให้ผลการวัดที่ไม่กลับไปกลับมา ไม่ว่าจะนำไปวัดกี่ครั้งกับผู้เรียนกลุ่มเดิมก็ตาม เด็กเก่งก็ยังเก่งอยู่ เด็กอ่อนก็ยังอ่อนอยู่เหมือนเดิม แสดงว่าแบบทดสอบนั้นมีความเชื่อมั่นสูง การสร้างแบบทดสอบให้มีความเชื่อมั่นก็คือ ข้อคำถามของแบบทดสอบจะต้องถามพฤติกรรมในระดับสูง ไม่ควรถามแต่ความจำ และจำนวนข้อมากพอที่จะครอบคลุมเนื้อหาในวิชานั้นๆ

3. มีความยุติธรรม หมายถึง ข้อคำถามของแบบทดสอบนั้นต้องไม่แนะแนวทางให้ผู้เรียนเดาคำตอบได้ถูก ไม่ลำเอียงต่อเด็กในกลุ่มโดยเฉพาะ การที่จะให้ข้อสอบมีความเสมอภาคนั้น ต้องอาศัยการสร้างข้อสอบให้ครอบคลุมเนื้อหาในหลักสูตรนั่นเอง

4. ถามลึก หมายถึง ข้อคำถามของแบบทดสอบที่มีคำถามวัดพฤติกรรมหลายด้าน ไม่เน้นเฉพาะด้านความจำเพียงอย่างเดียว ควรถามให้นักเรียนใช้สติปัญญาในการคิดหาคำตอบให้มากกว่าความจำ นั่นคือ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า

5. มีความง่ายพอเหมาะ หมายถึง ข้อสอบแต่ละข้อควรมีคนตอบถูกและผิดอย่างละครึ่งของจำนวนคนที่เข้าสอบ ข้อสอบง่ายคือ จำนวนคนตอบถูกมาก และข้อสอบที่ยากเกินไป คือ จำนวนคนตอบถูกน้อย ซึ่งจัดว่าไม่มีประโยชน์อะไร เพราะไม่สามารถจำแนกผู้เรียนได้ว่าเก่ง-อ่อนกว่ากัน

6. มีอำนาจจำแนก หมายถึง แบบทดสอบนั้นสามารถแยกเด็กออกเป็นประเภทๆ ได้ทุกชั้นทุกระดับ ตั้งแต่อ่อนสุดจนถึงเก่งที่สุด
 7. ความเป็นปรนัย หมายถึง ความชัดเจนของคำถาม ชัดเจนในวิธีตรวจหรือการให้คะแนน และชัดเจนในการแปลความหมายของคะแนน
 8. ต้องช่วยๆ หมายถึง แบบทดสอบนั้นจะต้องมีลักษณะท้าทาย ชวนให้นักเรียนคิดค้นหาคำตอบคำถาม เช่นการเรียงลำดับคำถามจากข้อง่ายไปหาข้อยาก การใช้รูปภาพประกอบคำถาม หรือเป็นข้อสอบที่มีลักษณะช่วยๆ เป็นเยี่ยงอย่างที่ดีให้กับผู้สอบ
 9. มีความจำเพาะเจาะจง หมายถึง มีความชัดเจนในคำถาม ไม่ถามหลายแง่หลายมุมหรือใช้คำถามคลุมเครือซึ่งทำให้ผู้เรียนงงได้ คำถามที่จำเพาะเจาะจง คือทุกคนที่อ่านแล้วต้องเข้าใจตรงกัน
 10. ประสิทธิภาพ หมายถึงแบบทดสอบนั้นวัดความรู้ได้มากที่สุดภายในระยะเวลาที่กำหนดให้สอบสามารถตรวจให้คะแนนได้รวดเร็ว ถูกต้อง สะดวกในการคุมสอบ และดำเนินการสอบที่ค่าใช้จ่ายในการจัดทำแบบทดสอบน้อย พิมพ์ได้ชัดเจน อ่านง่ายและถูกต้อง
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2549 : 278 - 285) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของแบบทดสอบที่ดีไว้ ดังนี้
1. มีความเที่ยงตรง (validity) หมายถึงคุณสมบัติที่จะทำให้ผู้ใช้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ แบบทดสอบที่มีความเที่ยงตรงสูง คือ แบบทดสอบที่สามารถทำหน้าที่วัดสิ่งที่เราจะวัดได้อย่างถูกต้องตามความมุ่งหมาย
 2. มีความยุติธรรม (fair) คือ โจทย์คำถามทั้งหลายไม่มีช่องทางแนะให้เด็กเดาคำตอบได้
 3. ความเป็นปรนัย (objectivity) คือ แจ่มชัดในความหมายของคำถาม แจ่มชัดในวิธีตรวจหรือมาตรฐานการให้คะแนน แจ่มชัดในการแปลความหมายของคะแนน
 4. มีประสิทธิภาพ (efficiency) คือ สามารถให้คะแนนที่เที่ยงตรงและเชื่อถือได้มากที่สุดภายในระยะเวลา แรงงาน และเงินน้อยที่สุด
 5. มีอำนาจจำแนก (discrimination) คือ สามารถแยกเด็กออกเป็นประเภทๆ ได้ทุกระดับตั้งแต่อ่อนสุดจนถึงเก่งที่สุด
 6. มีความเชื่อมั่น (reliability) คือ ข้อสอบนั้นสามารถให้คะแนนได้คงที่แน่นอนไม่แปรเปลี่ยน
 7. มีความยากพอเหมาะ (difficulty)
 8. มีการถามลึก (searching) วัดความลึกซึ้งของความรู้ตามแนวตั้งมากกว่าที่จะวัดตามแนวกว้างว่ารู้มากน้อยเพียงใด
 9. มีการช่วยๆ (exemplary) คำถามมีลักษณะท้าทายชักชวนให้คิด
 10. มีความจำเพาะเจาะจง (definite) เด็กอ่านคำถามแล้วต้องเข้าใจแจ่มชัดว่าครูถามถึงอะไร หรือให้คิดอะไร ไม่ถามคลุมเครือ

สรุปได้ว่า แบบทดสอบที่ดีจะต้องมีคุณลักษณะสำคัญดังนี้ ต้องมีความเที่ยงตรง ยุติธรรม คำถามต้องย่อย ต้องจำเพาะเจาะจง เป็นปรนัย มีประสิทธิภาพ ยากพอเหมาะ มีอำนาจจำแนก และต้องมีความเชื่อมั่นได้ จึงจะถือเป็นแบบทดสอบที่ดีมีมาตรฐาน และสามารถใช่วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ตรงตามจุดประสงค์ที่กำหนด

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดการสอน มีทั้งงานวิจัยในประเทศและงานวิจัยต่างประเทศ ดังนี้

งานวิจัยในประเทศ

จำเนียร เดชคำภู (2548 : 122) ได้พัฒนาชุดการสอน รายวิชากฎหมายน่ารู้ เรื่อง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชุมชน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) พัฒนาชุดการสอนรายวิชากลุ่มกฎหมายน่ารู้เรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชุมชนสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) (2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชากฎหมายน่ารู้เรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชุมชนระหว่างคะแนนทดสอบก่อนเรียนกับหลังเรียนด้วยชุดการสอนและ (3) ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยชุดการสอนรายวิชากฎหมายน่ารู้เรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชุมชน ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2546 โรงเรียนเบ็ญจะมะมหาราช อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี กลุ่มตัวอย่างได้แก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2546 โรงเรียนเบ็ญจะมะมหาราช อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 2 ห้องเรียนมีนักเรียน 108 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่ายเวลาที่ใช้ในการทดลอง คือ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2546 ในการทดลองใช้ชุดการสอนได้กระทำโดยผู้วิจัย และผู้ร่วมวิจัยซึ่งสอนคนละห้องแบบคู่ขนานและสลับห้องสอนเมื่อสอนใช้ชุดการสอนครบ 3 ชุดการสอนเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ชุดการสอน เรื่อง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชุมชนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 6 หน่วยการสอน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชากฎหมายน่ารู้ เรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชุมชน แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนด้วยการสอนโดยใช้ชุดการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานค่าร้อยละ และการทดสอบค่า t แบบ dependent ผลการวิจัยพบว่า 1. ชุดการสอนรายวิชากฎหมายน่ารู้เรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชุมชนสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ทุกชุดมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ถึงสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 2. นักเรียนโดยชุดการสอนรายวิชากฎหมายน่ารู้เรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชุมชนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภายหลังการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ในทุกชุด

การสอน 3. นักเรียนเห็นว่าชุดการสอนรายวิชากฎหมาย น่ารู้ทั้งในภาพรวมทุกด้านภาพรวมรายด้าน และรายข้อมีความเหมาะสมในระดับมาก

สมาลี คล้ายหิรัญ (2549 : 92) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัย พบว่า ชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องพระพุทธศาสนาที่พัฒนาขึ้นทั้ง 3 หน่วยประสบการณ์มีประสิทธิภาพ 74.31/74.30 และ 74.66/75.50 ตามลำดับ เป็นไปตามเกณฑ์ 75/75 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่องพระพุทธศาสนา มีความก้าวหน้าทางการเรียน เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีความคิดเห็นต่อชุดการสอนเผชิญประสบการณ์กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่องพระพุทธศาสนาในระดับเห็นด้วยมากที่สุด

พงษ์ศักดิ์ ปัญญาดี (2550 : 92) ได้สร้างชุดการสอนวิชาพระพุทธศาสนา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างชุดการสอนวิชาพระพุทธศาสนา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ตามเกณฑ์ 70/70 และศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอนวิชาพระพุทธศาสนา กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเมืองแพร่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแพร่ เขต 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 40 คน ผลการวิจัยพบว่า ชุดการสอนทุกชุดโดยภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมากชุดการสอนมีประสิทธิภาพ 81.68/76.15 และนักเรียนมีความพึงพอใจที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอนวิชาพระพุทธศาสนาอยู่ในระดับมาก

ณชนก แสงอินตะ (2550 : 98) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาชุดการสอน เรื่องอาณาจักรอยุธยา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านค่างป็นใจ จังหวัดแพร่ กลุ่มตัวอย่างได้แก่นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านค่างป็นใจ อำเภอวังชิ้น จังหวัดแพร่ จำนวน 16 คน ผลการศึกษาพบว่า ผลการพัฒนาชุดการสอน เรื่องอาณาจักรอยุธยา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80.95/82.80 เป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ผลการใช้ชุดการสอน เรื่องพัฒนาการอาณาจักรอยุธยา สำหรับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลการประเมินความพึงพอใจ การใช้ชุดการสอน เรื่อง พัฒนาการอาณาจักรอยุธยา นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด

อรุณา นิชรรัตน์ (2551 : 85) การพัฒนาชุดการสอนแบบศูนย์การเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง ประวัติศาสตร์เมืองอุบลราชธานี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 36 คน ผลการวิจัยพบว่า ชุดการสอนแบบศูนย์การเรียนมีประสิทธิภาพ 82.30/82.00 เป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ชุดการสอน

มีค่าดัชนีประสิทธิผล 0.60 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอนแบบศูนย์การเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอนแบบศูนย์การเรียน วิชาประวัติศาสตร์ไทย เรื่องประวัติศาสตร์เมืองอุบลราชธานี มีความคงทนในการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ชอนกลีน เพียรกรสิกรวม (2551 : 93) ได้พัฒนาชุดการสอน วิชาประวัติศาสตร์ไทย เรื่องอาณาจักรสุโขทัยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีจุดมุ่งหมายของการวิจัยเพื่อพัฒนาชุดการสอน วิชาประวัติศาสตร์ไทย เรื่อง อาณาจักรสุโขทัย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ศึกษาดัชนีประสิทธิผลชุดการสอนที่พัฒนาขึ้น เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทย และศึกษาความคงทนในการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียน โดยใช้ชุดการสอน กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนไตรราษฎร์อุปถัมภ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ชุดการสอนมีประสิทธิภาพ 82.30/81.00 เป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ชุดการสอนมีค่าดัชนีประสิทธิผล 0.60 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอน วิชาประวัติศาสตร์ไทย เรื่อง อาณาจักร สุโขทัยมีความคงทนในการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จิราภรณ์ บุญเจือ (2551 : 95) ได้พัฒนาชุดการสอนเรื่องการดำเนินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาชุดการสอน เรื่องการดำเนินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 และเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยชุดการสอน เรื่องการดำเนินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชุมชนบ้านหนองยาว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 จำนวน 33 คนได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย ดำเนินการทดลองโดยใช้รูปแบบการทดลองแบบ One Group Pretest – Posttest Design เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยชุดการสอนเรื่องการดำเนินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 12 ชุดแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการดำเนินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงมีค่าดัชนีความยากง่ายตั้งแต่ .40 - .72 ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .23 - .69 และค่าความเชื่อมั่น .98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละค่าเฉลี่ย

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่า t ผลการวิจัยพบว่า 1. ชุดการสอนเรื่องการค้าเงินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 88.56/86.06 2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่องการค้าเงินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนด้วยชุดการสอนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

หอง ลันโรสง (2551 : 89) ได้พัฒนาชุดการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง หลักธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาชุดการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่องหลักธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 และเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องหลักธรรม ก่อนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง หลักธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้จะเป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2551 โรงเรียนบ้านหนองไฮ กลุ่มเครือข่ายโพธิ์ทองหนองไฮ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร จำนวน 32 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่ายเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือชุดทดสอบแบบศูนย์การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีค่าความยากง่ายตั้งแต่ .32 ถึง .70 ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .30 ถึง .56 และค่าความเชื่อมั่น .85 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบค่า t ผลการวิจัยพบว่า ชุดการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่องหลักธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 87.02/84.53 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้มีคะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จุฬารัตน์ ณ พิบูล (2552 : 97) ได้ใช้ชุดการสอนจัดกิจกรรมการปลูกฝังคุณธรรมตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 3 การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของชุดสอนกิจกรรมปลูกฝังคุณธรรมตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ศึกษาผลการใช้ชุดสอนกิจกรรมปลูกฝังคุณธรรมปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และศึกษาเจตคติของนักเรียนที่มีต่อการสอนกิจกรรมปลูกฝังคุณธรรมตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียน อนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 3 จำนวน 30 คนในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2551 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยชุดสอนกิจกรรมการสอนการปลูกฝัง

คุณธรรมตามปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดการสอนการปลูกฝังคุณธรรมตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แบบทดสอบวัดคุณธรรมของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมปลูกฝังคุณธรรมตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแบบ ประเมินคุณธรรมโดยตนเอง เพื่อน ครูและแบบวัดเจตคติของนักเรียนที่มี ต่อการจัดกิจกรรมปลูกฝังคุณธรรมตาม ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 3 การวิจัยครั้งนี้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และฐานนิยม ผลการวิจัยพบว่า ผลการประเมินชุดการสอนจากผู้เชี่ยวชาญ ในภาพรวมมีความเหมาะสมมากที่สุด ชุดการสอนทุกชุดมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ที่ 80/80 การวัดคุณธรรมด้วยแบบทดสอบวัดคุณธรรมพบว่าผลการทดสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ผลการประเมินคุณธรรมนักเรียน พบว่า ภาพรวมนักเรียนมีคุณธรรมอยู่ในระดับ ดี และในภาพรวมนักเรียนมีเจตคติต่อชุดการสอนระดับมาก

วชิรี มูลทองสุข (2555 : 98) ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ เรื่อง โปรแกรมตารางทำการ สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพให้มีประสิทธิภาพ การวิจัย ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อผลิตชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ เรื่องโปรแกรมตารางทำการ สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด 75/75 2) เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาคอมพิวเตอร์เพื่องานอาชีพ เรื่อง โปรแกรมตารางทำการ 3) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพที่มีต่อการใช้ชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ เรื่องโปรแกรมตารางทำการ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 ที่กำลังศึกษาอยู่ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 วิทยาลัยการอาชีพพุมธานี จำนวน 1 ห้องเรียน 36 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) ชุดการสอนเผชิญประสบการณ์วิชาคอมพิวเตอร์เพื่องานอาชีพ เรื่อง การใช้โปรแกรมตารางทำการ จำนวน 3 หน่วยประสบการณ์คือ หน่วยที่ 12 การใช้โปรแกรมตารางทำการ หน่วยที่ 13 การใช้เครื่องหมายคณิตศาสตร์และฟังก์ชัน และหน่วยที่ 14 การใช้โปรแกรมตารางทำการเพื่องานอาชีพ 2) แบบทดสอบก่อนและหลังเผชิญประสบการณ์ และ 3) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ เรื่องการใช้โปรแกรมตารางทำการ สถิติ ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ การหาประสิทธิภาพด้วย E_1/E_2 การทดสอบค่าที (t) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ผลการวิจัยพบว่า 1) ชุดการสอนเผชิญประสบการณ์วิชาคอมพิวเตอร์เพื่องานอาชีพ เรื่อง การใช้โปรแกรมตารางทำการที่ได้สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด คือ 76.33/75.40, 75.88/73.53 และ 76.67/72.602) นักเรียนที่เรียนด้วยชุดการสอนเผชิญประสบการณ์เรื่องโปรแกรมตารางทำการ มีความผลสัมฤทธิ์ทางการเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 และ 3) นักเรียนที่เรียนด้วยชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ เรื่องโปรแกรมตารางทำการ มีความคิดเห็นต่อคุณภาพชุดการสอนเผชิญประสบการณ์อยู่ในระดับมาก

อรุณจิต บัดจัตรัส (2558 : 85) ได้ทำการวิจัย เรื่องการพัฒนาชุดการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/2 โรงเรียนกุสุมาลย์วิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาชุดการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ผู้รายงานสร้างขึ้น มีประสิทธิภาพเท่ากับ 85.32/86.67 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยชุดการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนด้วยชุดการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ธนา ภาทองดี (2558 : 86) ได้ทำการวิจัยการพัฒนาชุดการสอนเรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนบางลายพิทยาคม อำเภอบึงนาราง จังหวัดพิจิตร ผลการวิจัย พบว่า ชุดการสอน เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ 0.67 - 1.00 เป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอน เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอนที่มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตั้งแต่ร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม มีจำนวนร้อยละ 89.47 ซึ่งมากกว่าร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

งานวิจัยต่างประเทศ

แม็กโดแนลด์ (MacDonald. 2001 : 965) ได้ศึกษาเพื่ออธิบายงานวิจัยที่ดำเนินการที่มหาวิทยาลัยเซนต์ฟรังซิสซาเวียร์ เพื่อตรวจสอบประสิทธิผลของเทคโนโลยี ซีดี-รอม เชิงปฏิบัติสัมพันธ์ในโปรแกรมศึกษาทางไกลสำหรับพยาบาลที่ทำงานจากชุมชนทั่วจังหวัดโนวาสโกเชียและเกาะปรินส์เอ็ดเวิร์ด และการศึกษาครั้งนี้หาทางกำหนดว่า เทคโนโลยีซีดีรอมใหม่ สามารถปรับปรุงวิธีการส่งคำสอนทางไกลที่มีอยู่ได้หรือไม่ ในด้านการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางความรู้ความเข้าใจเจตคติต่อการเรียนรู้และความพึงพอใจของผู้เรียนวิธีการศึกษาได้อภิปรายการนำไปใช้ในการประเมินการศึกษาครั้งนี้การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้บทสนทนากลุ่มที่บันทึกเสียงไว้ แบบทดสอบก่อนและหลังการเรียนและคำตอบที่ตอบแบบสอบถาม ผลการศึกษาพบว่า ทั้งการทดลองปฏิบัติแบบเน้นการพิมพ์และแบบซีดี-รอม ต่างก็ให้ประสบการณ์ในรายวิชาที่ประสบความสำเร็จสำหรับผู้เข้าร่วมการวิจัย นักเรียนได้รับมอบอำนาจ จากกระบวนการเรียนทางไกล โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กลุ่มที่ใช้ซีดี-รอม นอกเหนือจากการเรียนเกี่ยวกับการพยาบาลได้มีความรู้ในเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ไปพร้อมๆ กัน

Philpotts (Philpotts. 2001 : 1158-A) ได้ทำการศึกษาเพื่อประเมินประสิทธิผลของสื่อประสมเชิงปฏิสัมพันธ์อันเป็นเครื่องมือการสอนเพื่อช่วยนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการอ่าน และการเขียนเนื่องจากสมองผิดปกติ และเพื่อลดช่องว่างทางการเรียนระหว่างนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการอ่านและการเขียน และนักเรียนที่ไม่มีความบกพร่องทางการอ่านและการเขียน วิธีการศึกษาได้สร้างบทเรียนวิชาภูมิศาสตร์สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ทั้งในรูปแบบตำราแบบดั้งเดิม และรูปแบบสื่อประสมเชิงปฏิสัมพันธ์ เนื้อหาใช้มาตรฐานของ National Geography เป็นแนวทางและมุ่งเน้น สันทรายชายฝั่งทะเลเม็กซิกัน แบ่งออกเป็น 4 ตอน ครึ่งหนึ่งของนักเรียนแต่ละกลุ่ม ดูลำดับเหตุการณ์ แบบดั้งเดิม แบบสื่อประสม และแบบดั้งเดิมบันทึกความถูกต้องและจำนวนครั้งที่ถูกต้องของกลุ่มตัวอย่าง คำถามเจตคติ ถามเพื่อวัดระดับความกระตือรือร้น กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 46 คน เข้าร่วมการทดสอบ ตอบคำถามก่อนการสอน แล้วเรียนบทเรียนตลอดทั้ง 4 ตอน เมื่อจบแต่ละตอนตอบคำถามเนื้อหาแบบหลายตัวเลือก เมื่อจบทั้ง 4 อัน แล้วนักเรียนตอบคำถามเจตคติและคำตอบปลายปิด ผลการศึกษาพบว่า ความแม่นยำถูกต้องปรับปรุงดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ระหว่างการทดสอบก่อนการเรียนกับการทดสอบหลังเรียนทั้ง 4 ตอน การวิเคราะห์สถิติแสดงว่านักเรียนทั้งกลุ่มมีบทบาทมากขึ้นด้วยรูปแบบสื่อประสม และเรียนรู้มากขึ้น เมื่อนำเสนอสารสนเทศเดียวกันในลักษณะการรวมที่ต่างกัน (ตำรา กราฟิก และเสียง) นักเรียนทั้ง 2 กลุ่มนี้ดูเหมือนตอบได้ถูกต้องมากขึ้น ถ้าเคยเห็นคำถามเดิมจากการทดสอบก่อนเรียน จากการวิเคราะห์สถิติ นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการอ่าน และการเขียนปรับปรุงดีขึ้นอย่างสำคัญ มากกว่านักเรียนที่ไม่มีความบกพร่องด้านเนื้อหาเมื่อใช้สื่อประสมแต่ความแตกต่างมีน้อยมาก ระดับคำตอบที่ถูกต้องมีสูงขึ้น สำหรับกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดนี้หมายความว่า อัตราส่วนความถูกต้องแม่นยำระหว่างนักเรียนที่ไม่มีความบกพร่องทางการอ่านและการเขียนกับนักเรียนที่มีความบกพร่องดังกล่าวลดลงเมื่อมีการใช้สื่อประสม การวิเคราะห์ความแปรปรวนในจำนวนครั้งของปฏิบัติการแสดงว่าสื่อประสมและจำนวนที่ลดลง และจำนวนที่ลดลงของวิธีการสารสนเทศเดียวกัน นำเสนอมีความสัมพันธ์กับเวลาที่ตอบที่ดีขึ้น ของทั้ง 2 กลุ่ม นักเรียนที่มีความบกพร่องดังกล่าวปรับปรุงดีขึ้นด้วยสื่อประสม และทั้ง 2 กลุ่มปรับปรุงดีขึ้นด้วยสื่อประสมโดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อคำถามไม่ปรากฏในแบบทดสอบก่อนการเรียน คำตอบที่ตอบคำถามเจตคติบ่งชี้อย่างท่วมท้นพบว่านักเรียนทั้ง 2 กลุ่มกระตือรือร้นมากเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์สื่อประสมมากกว่าตำราแบบดั้งเดิมแม้จะมีการลดช่องว่างลงจำกัด ระหว่างทั้ง 2 กลุ่ม ข้อความก็ชัดเจนว่าสื่อประสมสามารถเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิผลมากได้ สำหรับการสอน ภูมิศาสตร์แก่นักเรียนไม่ว่าจะเป็นความบกพร่องทางการอ่านและการเขียนหรือไม่ก็ตาม

Martinez (Martinez. 2002 : 4132-A) ได้ทำการศึกษาเพื่อประเมินนักเรียนที่มีความคล่องแคล่วทางภาษาอังกฤษจัดทำโดยใช้ห้องสมุดซอฟต์แวร์ เกี่ยวกับจักษวาลของไอแซ็ก อาซิมอฟ และผลของการสอนที่ส่งเสริมสื่อประสมเมื่อเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้มาจาก

การใช้สื่อประสมของ AIMS ในการสำรวจระบบสุริยะของเรา รูปแบบการประเมินของครู และเพื่อเปรียบเทียบรูปแบบนี้กับการสอนที่ไม่ส่งเสริมสื่อ ความมุ่งหมายรองคือ เพื่อกำหนดว่ามีความสัมพันธ์ระหว่างทฤษฎีสไตล์การคิดกับผลการเรียนรู้ของนักเรียนหรือไม่ วิธีการศึกษา ดำเนินการศึกษาครั้งนี้กับห้องเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 2 ห้อง รวมจำนวน นักเรียน 32 คน ในแต่ละห้องเรียน ได้เลือกกลุ่มนักเรียน จำนวน 16 คน มารับการสอนที่ส่งเสริมสื่อประสม นักเรียนที่เหลือในห้องได้รับการสอนที่ไม่ได้ส่งเสริมสื่อโดยไม่มีคอมพิวเตอร์หรือการประยุกต์ใช้ซอฟต์แวร์ ครูคนเดียวกันสอนทั้ง 2 ห้อง ก่อนเริ่มการศึกษาได้ใช้เครื่องมือวัดสไตล์การคิดของสไตร์เบิร์ก-วากเนอร์ วัดนักเรียนทุกคนเพื่อให้ระบุ สไตล์การคิดของตน ใช้แบบทดสอบก่อนการสอนจากรูปแบบการประเมินสื่อประสมของ AIMS กับทั้ง 2 ห้องเรียน เพื่อกำหนดความรู้เดิมของตน นักเรียนในห้องการสอนที่ส่งเสริมสื่อประสมและในห้องการสอนที่ไม่ส่งเสริมสื่อได้รับอุปกรณ์การศึกษาอย่างเดียวกันในห้องเรียนที่มีการสอนที่ส่งเสริมสื่อประสมได้ทำการทดสอบทบทวนในตอนจบ แต่ละบท หลังการศึกษาวิจัย 2 เดือน ทำการทดสอบหลังการเรียนเพื่อกำหนดความรู้ที่ได้เพิ่ม ผลการศึกษา สรุปได้ว่า หลังการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการสอนที่ส่งเสริมสื่อประสมกับการสอนที่ไม่ส่งเสริมสื่อประสมพบว่า มีประโยชน์เพิ่มขึ้นในการทดสอบหลังการเรียนของห้องเรียนที่มีการสอนที่ไม่ส่งเสริมสื่อเปรียบเทียบกับห้องเรียนที่มีการสอนที่ส่งเสริมสื่อประสม มีประสพการณ์ในการได้ประโยชน์เพิ่มขึ้นสูงกว่าการสอนที่ส่งเสริมสื่อประสม 2.75 % อย่างไรก็ตามทั้ง 2 ห้องเรียนทำคะแนนได้สูงขึ้น ในการทดสอบหลังเรียน มีประสพการณ์ได้ประโยชน์เพิ่มขึ้นตั้งแต่ 28.43 เปอร์เซ็นต์ ถึง 33.37 เปอร์เซ็นต์ ในการสอนที่ส่งเสริมสื่อประสม และจาก 21.93 ถึง 31.81 เปอร์เซ็นต์ เมื่อหาสัมพันธภาพสไตล์การคิดกับคะแนนทดสอบหลังเรียน พบว่า มีสหสัมพันธ์กับคะแนนการทดสอบหลังการเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .74, .44 และ .15 ตามลำดับ ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน พบว่า สไตล์การคิดแบบผู้บริหาร แบบใช้กฎหมาย และแบบอื่นๆ พบว่า มีความแปรปรวนในคะแนนการทดสอบหลังการเรียนเท่ากับ 3.35

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทำให้ผู้รายงานพบว่า การจัดการเรียนการสอนที่จะทำให้นักเรียนสนใจได้นั้น ควรเป็นกิจกรรมที่นักเรียนมีส่วนร่วม เนื้อหาสาระควรเป็นเรื่องที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้จริง และมีสื่อการสอนที่เหมาะสม ผู้รายงานได้องค์ความรู้เกี่ยวกับแนวคิด ทักษะ กระบวนการ และทฤษฎี ในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ และชุดการสอน ให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับเนื้อหาที่สอน ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนสามารถพัฒนาความรู้ได้อย่างเต็มศักยภาพ

บทที่ 3

การดำเนินการศึกษา

รายงานผลการใช้ชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย มีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

1. ระเบียบวิธีการศึกษา
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
4. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
5. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล
7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ระเบียบวิธีการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษารูปแบบเดียวกันกับการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) ตามแผนการทดลอง One Group Pretest Posttest Design เนื่องจากมีข้อมูลในการเปรียบเทียบ กล่าวคือ ใช้การวัดซ้ำก่อนเรียนและหลังเรียน เป็นข้อมูลเปรียบเทียบพัฒนาการของกลุ่มทดลอง ดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงรูปแบบการทดลอง

ทดสอบก่อนเรียน	การทดลอง	ทดสอบหลังเรียน
T_1	X	T_2

เมื่อ T_1 แทน การทดสอบก่อนเรียน
X แทน การทดลองใช้นวัตกรรม (ชุดการสอน)
 T_2 แทน การทดสอบหลังเรียน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย ที่ศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 6 ห้องเรียน จำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 186 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 44) ซึ่งเป็นชั้นเรียนที่ผู้ศึกษาเป็นครูที่ปรึกษาและมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนในวิชาพุทธศาสนาอยู่ในเกณฑ์ต่ำ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/2 โรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย ที่ศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 36 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ มี 4 ชนิด ได้แก่

1. ชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม จำนวน 5 ชุด
2. แผนการจัดการเรียนรู้ ด้วยชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม จำนวน 2 เล่ม
3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งก่อนและหลังเรียน ด้วยชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม จำนวน 50 ข้อ
4. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ผู้รายงานจะกล่าวถึงโดยเรียงลำดับตามชนิดของเครื่องมือ ดังนี้

1. ชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ ที่ผู้รายงานดำเนินการสร้างตามลำดับขั้นตอนต่อไปนี้
 - 1.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551
 - 1.2 ศึกษาหลักการ และเทคนิคการสร้างชุดการสอนที่มีประสิทธิภาพภาพของ

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2545 : 133 - 149) และไชยยศ เรืองสุวรรณ (2545 : 134 - 137)

1.3 กำหนดเนื้อหาและกรอบการสร้างชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 5 ชุด 5 หน่วยการเรียนรู้

1.4 สร้างชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 แสดงสาระชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และเวลาที่ใช้สอน

ชุดที่	สาระ/เรื่อง	เวลาที่ใช้สอน (ชั่วโมง)
1	หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง การเผยแผ่ และการนับถือพระพุทธศาสนาของประเทศต่างๆ ทั่วโลก	4
2	หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง พุทธประวัติจากพระพุทธรูปปางต่างๆ และสรุปพุทธประวัติ	4
3	หน่วยการเรียนรู้ที่ 9 เรื่อง การสวดมนต์ แผ่เมตตา บริหารจิต และเจริญปัญญา	4
4	หน่วยการเรียนรู้ที่ 14 เรื่อง การปฏิบัติตนในศาสนพิธี	4
5	หน่วยการเรียนรู้ที่ 15 เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาในประเทศไทย	4
	รวม	20

ชุดการสอนแต่ละชุดมีองค์ประกอบ ดังนี้

(1) คู่มือครู ได้แก่ คำชี้แจงสำหรับครูที่ใช้ชุดการสอนซึ่งประกอบด้วย

(1.1) คำนำ เป็นการแสดงให้เห็นคุณค่าของชุดการสอนที่นำมาใช้ในการสอน

(1.2) องค์ประกอบของชุดการเรียน เป็นการอธิบายให้ทราบว่าชุดการสอน

มีวัตถุประสงค์ วัตถุประสงค์อะไรบ้าง เพื่อตรวจสอบความเรียบร้อยก่อนนำไปใช้สอน

(1.3) คำชี้แจงสำหรับครู เพื่อให้ครูดำเนินการได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

(1.4) เนื้อหา

1.7 นำชุดการสอนที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้ว พร้อมทั้งแบบประเมินที่ผู้ศึกษาพัฒนาขึ้น เสนอผู้ทรงคุณวุฒิ ชุดเดียวกับข้อ 1.5 เพื่อทำการประเมินว่าเนื้อหา ขั้นตอนและความเหมาะสมในส่วนต่างๆ ของชุดการสอนและแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ก่อนนำไปทดลองใช้

1.8 นำคะแนนที่ผู้ทรงคุณวุฒิให้ค่าเรียบร้อยแล้วไปหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายคะแนนเฉลี่ยของข้อมูล ตามเกณฑ์ ของ บุญชม ศรีสะอาด (2546 : 162) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51 - 5.00 แปลผลว่า มีความเหมาะสมมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51 - 4.50 แปลผลว่า มีความเหมาะสมมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51 - 3.50 แปลผลว่า มีความเหมาะสมปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51 - 2.50 แปลผลว่า มีความเหมาะสมน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.50 แปลผลว่า มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

ซึ่งผลการประเมินความเหมาะสมของชุดการเรียนโดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่าชุดการสอนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.70 และมีข้อเสนอแนะให้ปรับปรุงในเรื่องความเหมาะสมของเนื้อหาเกี่ยวกับเวลาเรียน และการใช้สำนวนภาษาที่ถูกต้อง

1.9 ทดลองใช้ชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการนำชุดการสอนที่ผ่านการปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิแล้วไปทดลองใช้ จำนวน 3 ครั้ง ซึ่งในแต่ละครั้งจะทดลองใช้กับนักเรียนที่ยังไม่ผ่านการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มาก่อน และคัดเลือกนักเรียนแบบอิสระความสามารถ กลุ่มเก่ง กลุ่มปานกลาง และกลุ่มอ่อนโดยใช้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นเกณฑ์ในการจัดกลุ่ม ดังนี้ จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน นักเรียนที่ได้คะแนน 75 - 100 จัดเป็นกลุ่มเก่ง นักเรียนที่ได้คะแนน 60 - 74 จัดเป็นกลุ่มปานกลาง และนักเรียนที่ได้คะแนน ต่ำกว่า 60 จัดเป็นกลุ่มอ่อน การทดลองมีรายละเอียด ดังนี้

1.9.1 ทดลองแบบ 1 : 1 ทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1 โรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย จำนวน 3 คน โดยเลือกนักเรียนเก่ง ปานกลาง และอ่อน อย่างละ 1 คน ใช้เวลาในการทดลองสอนก่อนเปิดภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัยเป็นสถานที่ในการทดลอง โดยใช้คาบว่าง และคาบซ่อมเสริมของนักเรียน ซึ่งการทดลองครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อดูความเป็นไปได้ของเวลา และความเหมาะสมของชุดการเรียน โดยเริ่มจากให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน

เมื่อนักเรียนทำแบบทดสอบเสร็จแล้ว ให้นักเรียนเรียนด้วยชุดการสอนที่สร้างขึ้น โดยผู้สอนจะต้องอธิบาย ให้นักเรียนเข้าใจ ถึงความมุ่งหมาย และวิธีเรียนเสียก่อน หลังจากนั้นนักเรียนเรียนจบแต่ละชุด ให้นักเรียนทำ แบบทดสอบท้ายชุด บันทึกคะแนนไว้ และเมื่อเรียนจบทุกชุดแล้ว ให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ หลังเรียน ซึ่งเป็นแบบทดสอบชุดเดียวกับแบบทดสอบก่อนเรียน บันทึกคะแนนไว้ เพื่อนำไปวิเคราะห์ ข้อมูลต่อไป

1.9.2 ทดลองแบบกลุ่มเล็ก (1 : 10) ทดลองกับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1

โรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย จำนวน 6 คน โดยเลือกนักเรียนกลุ่มเก่ง 2 คน กลุ่มปานกลาง 2 คน กลุ่มอ่อน 2 คน และไม่ซ้ำกับนักเรียนที่ทดลองครั้งที่ 1 ใช้เวลาในการทดลองสอนภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 ใช้โรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัยเป็นสถานที่ในการทดลอง โดยใช้คาบว่าง และคาบซ่อมเสริม ของนักเรียนการทดลองครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อหาข้อบกพร่อง อย่างละเอียดในชุดการสอน ขั้นตอน การทดลองเช่นเดียวกับการทดลองครั้งที่ 1 และนำข้อบกพร่องของบทเรียนมาปรับปรุงแก้ไข อีกครั้งหนึ่ง

1.9.3 ทดลองแบบภาคสนาม (1 : 36) ทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/2

โรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย จำนวน 36 คน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 การทดลองครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อต้องการทราบว่า ชุดการสอนที่สร้างและพัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้หรือไม่ ผลปรากฏว่า ชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 86.39/82.56 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 สามารถนำไปใช้สอนจริงได้

2. แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

2.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

2.2 ศึกษาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมวิเคราะห์ มาตรฐานการเรียนรู้ และกำหนดผลการเรียนรู้ วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

2.3 ศึกษาเอกสาร ตำรา ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนที่ใช้ในการเรียนรู้ วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม และกำหนดลำดับ ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอน ในคู่มือการจัดการเรียนรู้

2.4 จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

2.4.1 วิเคราะห์ความสอดคล้องกับสาระ/มาตรฐาน

2.4.2 สาระสำคัญ

2.4.3 ผลการเรียนรู้

2.4.4 สารະการการเรียนรู้

2.4.5 กระบวนการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วย ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นสอน ขั้นสรุป สื่อการเรียนการสอน วัตถุประสงค์ ประเมินผล และบันทึกหลังสอน

2.5 นำแผนการจัดการเรียนรู้ ส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความถูกต้อง และประเมินคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แบบประเมินเป็นเครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งมี 5 ระดับ คือ เหมาะสมมากที่สุด เหมาะสมมาก เหมาะสมปานกลาง เหมาะสมน้อย และเหมาะสมน้อยที่สุด (บุญชม ศรีสะอาด. 2546 : 163)

2.6 นำคะแนนที่ผู้ทรงคุณวุฒิให้ค่าเรียบร้อยแล้วไปหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายคะแนนเฉลี่ยของข้อมูล ตามเกณฑ์ ของ บุญชม ศรีสะอาด (2546 : 162) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00 แปลผลว่า มีความเหมาะสมมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51 - 4.50 แปลผลว่า มีความเหมาะสมมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51 - 3.50 แปลผลว่า มีความเหมาะสมปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51 - 2.50 แปลผลว่า มีความเหมาะสมน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.50 แปลผลว่า มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

ซึ่งผลการประเมินคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ ด้วยชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศิลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของผู้ทรงคุณวุฒิ ปรากฏว่า แผนการจัดการเรียนรู้ มีความเหมาะสมมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.72 ตามลำดับ

2.7 ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วจึงเสนอต่อ ผู้อำนวยการโรงเรียน มกุฏเมืองราชวิทยาลัย ตามระเบียบปฏิบัติที่กำหนดให้ครูผู้สอนส่งแผนการจัดการเรียนรู้ล่วงหน้า ก่อนการสอน

3. แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผู้ศึกษาได้ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพตามลำดับดังนี้

3.1 ศึกษาวิธีการสร้างข้อสอบของ ชวาล แพร์ตกุล (2552 : 1 - 20) วิเคราะห์เนื้อหา และจุดประสงค์จากหนังสือการสร้างและการพัฒนาแบบทดสอบของการวัดผลและประเมินผลทางการศึกษาของบุญชม ศรีสะอาด (2546 : 49 - 80) เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบ

3.2 ศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตร กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศิลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551

3.3 สร้างตารางวิเคราะห์หลักสูตร เนื้อหาในสาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม เพื่อให้สามารถสร้างข้อสอบให้ครอบคลุมจุดประสงค์ และเนื้อหา

3.4 นำตารางวิเคราะห์หลักสูตรไปให้ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 3 คน เพื่อกำหนดความสำคัญของเนื้อหา

3.5 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยสร้างเป็นปรนัยชนิดเลือกตอบ (Multiple Choice)

4 ตัวเลือก โดยยึดผลจากจุดประสงค์การเรียนรู้ตามจำนวนข้อที่กำหนดไว้ในตารางวิเคราะห์หลักสูตร จำนวน 50 ข้อ

3.6 นำแบบทดสอบทั้ง 50 ข้อ ตามข้อ 3.5 ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ชุดเดียวกันกับผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจสอบชุดการเรียน และคู่มือการจัดการเรียนรู้ เพื่อพิจารณาความสอดคล้องของข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ให้คะแนน +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบนั้นวัดตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้

ให้คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อสอบนั้นวัดตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้

ให้คะแนน -1 เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบนั้นวัดไม่ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้

วิเคราะห์ข้อมูลโดยนำผลการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ปรากฏว่าข้อสอบทุกข้อ มีค่า IOC ระหว่าง 0.60 – 1.00 ใช้ได้ทั้งหมด 50 ข้อ

3.7 นำแบบทดสอบไปทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย ก่อนเปิดภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 36 คน ซึ่งเป็นนักเรียนที่ผ่านการเรียนรู้เรื่อง พระพุทธศาสนา รหัสวิชา ส 23103 เพื่อหาค่าความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนก โดยใช้เทคนิค 50 % และคัดเลือกข้อสอบไว้จำนวน 50 ข้อ ซึ่งข้อสอบที่คัดเลือกไว้มีค่าความยากง่ายตั้งแต่ 0.33 ถึง 0.77 ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.33 ถึง 0.67 ครอบคลุมทุกจุดประสงค์การเรียนรู้

3.8 นำแบบทดสอบที่คัดเลือกไว้จำนวน 50 ข้อ มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ โดยใช้สูตร KR-20 ของ คูเดอร์-ริชาร์ดสัน ผลปรากฏว่า แบบทดสอบมีความเชื่อมั่น ทั้งฉบับเท่ากับ 0.90

3.9 จัดพิมพ์เพื่อเป็นแบบทดสอบในการนำไปใช้ในการศึกษากับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

4. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการเรียนรู้ ด้วยชุดการสอนเผชิญประสบการณ์กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

4.1 ศึกษาเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ และวิธีสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจที่ดี

4.2 สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ จำนวน 10 ข้อ

4.3 นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่สร้างเสร็จแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิชุดเดียวกันกับผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจสอบชุดการสอน แผนการจัดการเรียนรู้ และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อพิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถามกับจุดประสงค์ของการวัดและปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมยิ่งขึ้นผลการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 10 ข้อ มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ของการวัด มีค่า IOC เท่ากับ 0.66 - 1.00

4.4 นำแบบสอบถามความพึงพอใจจัดทำเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ต่อไป

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการดำเนินการศึกษาในครั้งนี้ผู้รายงานได้สรุปขั้นตอนไว้ 2 ช่วงเวลา คือการทดลองใช้ชุดการสอน และการดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา ตามรายละเอียด ดังนี้

1. ชี้แจงนักเรียนถึงขั้นตอนการเรียนการสอนด้วยชุดการสอนเผชิญประสบการณ์กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

2. ทดสอบก่อนเรียนด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส 23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 1 ฉบับ 50 ข้อ

3. ดำเนินการสอนโดยใช้แผนการจัดการจัดการเรียนรู้และชุดการสอน มีขั้นตอนดังนี้

3.1 ชี้แจงนำเข้าสู่บทเรียน เพื่อเป็นการกระตุ้นความสนใจและสร้างความพร้อมในการเรียน

3.2 ชี้แจงประกอบกิจกรรมการเรียนการสอน โดยให้ผู้เรียนมีบทบาทในกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้บรรลุถึงผลการเรียนรู้ที่ได้วางไว้

3.3 ชี้แจงสรุปบทเรียน เป็นการสรุปความเข้าใจของนักเรียน

4. ทดสอบหลังเรียน ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งเป็นชุดเดียวกันกับแบบทดสอบก่อนเรียนแต่สลับข้อกัน

5. ให้นักเรียนทำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาดำเนินการจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ชั้นทดลองใช้ชุดการเรียนรู้เพื่อหาประสิทธิภาพของชุดการสอนทั้ง 3 ครั้ง ได้วิเคราะห์ข้อมูลวิธีเดียวกัน คือ

1. ตรวจสอบและให้คะแนนแบบทดสอบย่อยหลังเรียนด้วยชุดการสอนแต่ละชุด และนำคะแนนของนักเรียนทุกคนไปวิเคราะห์ เพื่อหาประสิทธิภาพของกระบวนการตามเกณฑ์ 80 ตัวแรก

2. ตรวจสอบและให้คะแนนแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยชุดการสอนของนักเรียนทุกคน และนำไปวิเคราะห์ข้อมูลหลังเรียนเพื่อหาประสิทธิภาพของผลลัพธ์ตามเกณฑ์ 80 ตัวหลัง

ตอนที่ 2 ชั้นใช้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ได้วิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ตรวจสอบและให้คะแนนแบบทดสอบย่อยหลังเรียนด้วยชุดการสอนแต่ละชุด และนำคะแนนของนักเรียนทุกคนไปวิเคราะห์ เพื่อหาประสิทธิภาพของชุดการสอนตามเกณฑ์ 80 ตัวแรก

2. ตรวจสอบและให้คะแนนแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนด้วยชุดการสอนของนักเรียนทุกคน และนำไปวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนด้วยชุดการสอน

3. วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามความพึงพอใจเพื่อหาระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการสอนเผชิญประสบการณ์กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

1. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนใช้สถิติ ดังนี้

1.1 หาความเที่ยงตรงเชิงพินิจ โดยการพิจารณาจากค่าดัชนีความสอดคล้อง

(Index of consistency : IOC) (ลัวน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2543 : 248 - 249) จากสูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้อง

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

1.2 ค่าความยากง่าย (Difficulty) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ใช้สูตรของ ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2543 : 209 - 210)

$$p = \frac{R}{N}$$

เมื่อ p แทน	ค่าความยากง่ายของข้อสอบ
R แทน	จำนวนนักเรียนที่ทำข้อสอบข้อนั้นถูก
N แทน	จำนวนนักเรียนทั้งหมดที่ทำข้อสอบข้อนั้น

1.3 ค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ใช้สูตรของ ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2543 : 210 - 211)

$$D = \frac{R_U - R_L}{\frac{N}{2}}$$

เมื่อ D แทน	ค่าอำนาจจำแนก
R_U แทน	จำนวนนักเรียนที่ตอบถูกในกลุ่มเก่ง
R_L แทน	จำนวนนักเรียนที่ตอบถูกในกลุ่มอ่อน
N แทน	จำนวนนักเรียนทั้งหมด

1.4 ค่าความแปรปรวนของเครื่องมือ (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2543 : 77)

$$S_t^2 = \frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}$$

เมื่อ N แทน	จำนวนนักเรียนทั้งหมด
X แทน	คะแนนของนักเรียนแต่ละคน
S_t^2 แทน	คะแนนความแปรปรวนของเครื่องมือฉบับนั้น

1.5 ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ใช้สูตรของ Kuder - Richardson (KR-20) (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2543 : 215)

$$r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum pq}{s_t^2} \right]$$

เมื่อ r_{tt} แทน	ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
n แทน	จำนวนข้อของแบบทดสอบ
p แทน	สัดส่วนของผู้ทำถูกกับคนทั้งหมดในแต่ละข้อ

q	แทน	สัดส่วนของผู้ทำผิดในแต่ละข้อ
s_i^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของแบบทดสอบทั้งฉบับ

2. ชุดการสอนเผชิญประสบการณ์กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
 วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สถิติที่ใช้ในการหาประสิทธิภาพชุดการสอน ผู้ศึกษาใช้สถิติต่อไปนี้

2.1 ค่าเฉลี่ยใช้สูตร (พิสนุ พงศ์ศรี. 2550 : 154) ดังนี้

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ \bar{X} คือ ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ คือ ผลรวมของข้อมูลทั้งหมด

n คือ จำนวนข้อมูลทั้งหมด

2.2 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานใช้สูตร (พิสนุ พงศ์ศรี. 2550 : 157)

$$S.D. = \sqrt{\frac{n\sum X^2 - (\sum X)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ S.D. คือ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum X$ คือ ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

n คือ จำนวนข้อมูล

3. แบบสอบถามความพึงพอใจ ใช้สถิติดังนี้

3.1 หาความเที่ยงตรงเชิงพินิจ โดยการพิจารณาจากค่าดัชนีความสอดคล้อง

(Index of consistency : IOC) (ถ้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2543 : 248 - 249) จากสูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้อง

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อทดสอบสมมติฐานได้แก่

1. สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนใช้สูตรในการคำนวณค่า E_1 และ E_2 (เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต. 2538 : 294 - 295) ดังนี้

$$E_1 = \frac{\sum X}{N} \times 100$$

$$E_2 = \frac{\sum F}{N} \times 100$$

เมื่อ E_1 แทน ประสิทธิภาพของกระบวนการซึ่งได้จากการนำคะแนนรวมจากแบบทดสอบท้ายชุดการเรียนแต่ละชุด ทั้ง 5 ชุดมาคิดเป็นร้อยละ โดยเทียบกับคะแนนเต็ม (คะแนนเต็ม 100 คะแนน)

$\sum X$ แทน คะแนนรวมของนักเรียนจากการทำแบบทดสอบท้ายชุดการเรียนทั้ง 5 ชุด

A แทน คะแนนเต็มของการทำแบบทดสอบท้ายชุดการเรียนทั้ง 5 ชุด

N แทน จำนวนนักเรียนทั้งหมด

E_2 แทน ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ ซึ่งได้จากการนำผลรวมของคะแนนการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนมาคิดเป็นร้อยละโดยเทียบกับ คะแนนเต็ม (คะแนนเต็ม 50 คะแนน)

$\sum F$ แทน คะแนนรวมของนักเรียนจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียน

B แทน คะแนนเต็มของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (คะแนนเต็ม 50 คะแนน)

2. การวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อน และหลังเรียนด้วยชุดการเรียน การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้รายงานใช้ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนน จากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติที่ใช้สูตร ดังนี้

2.1 ค่าเฉลี่ยใช้สูตร (พิสนุ พองศรี. 2550 : 154) ดังนี้

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ \bar{X} คือ ค่าเฉลี่ย
 $\sum X$ คือ ผลรวมของข้อมูลทั้งหมด
 n คือ จำนวนข้อมูลทั้งหมด

2.2 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานใช้สูตร (พิสนุ พงศรี. 2550 : 157)

$$S.D. = \sqrt{\frac{n\sum X^2 - (\sum X)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ S.D. คือ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 $\sum X$ คือ ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 n คือ จำนวนข้อมูล

2.3 ค่าที ใช้สูตร (พิสนุ พงศรี. 2550 : 165) ดังนี้

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n\sum D^2 - (\sum D)^2}{n-1}}} \quad df = n - 1$$

เมื่อ t คือ ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา t - distribution
 D คือ ผลต่างระหว่างข้อมูลแต่ละคู่
 $\sum D$ คือ ผลรวมทั้งหมดของผลต่างระหว่างข้อมูลแต่ละคู่
 $\sum D^2$ คือ ผลรวมทั้งหมดของผลต่างระหว่างข้อมูลแต่ละคู่ ยกกำลังสอง
 n คือ จำนวนกลุ่มตัวอย่างหรือจำนวนคู่

3. การวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยชุดการสอนเผชิญประสบการณ์กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ใช้สถิติ ดังนี้

3.1 ค่าเฉลี่ยใช้สูตร (พิสนุ พงศรี (2550 : 154) ดังนี้

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ \bar{X} คือ ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ คือ ผลรวมของข้อมูลทั้งหมด
 n คือ จำนวนข้อมูลทั้งหมด

3.2 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานใช้สูตร (พิสนุ พองศรี. 2550 : 157)

$$S.D. = \sqrt{\frac{n\sum X^2 - (\sum X)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ S.D. คือ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 $\sum X$ คือ ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 n คือ จำนวนข้อมูล

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

รายงานผลการใช้ชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย ผู้ศึกษา ได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นตอนการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

N	แทน	จำนวนผู้เรียนในกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	แทน	คะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
E ₁	แทน	ประสิทธิภาพของกระบวนการเรียนโดยใช้ชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
E ₂	แทน	ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ จากการใช้ชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
E.I.	แทน	ดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
t	แทน	ค่าสถิติในการวิเคราะห์เพื่อทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน และหลังเรียน
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ลำดับขั้นการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้รายงานเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 4 ตอนที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การศึกษา ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงประสิทธิภาพของชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามเกณฑ์ 80/80

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ตอนที่ 3 ผลวิเคราะห์ข้อมูลการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนเรียน และหลังเรียน

ตอนที่ 4 ผลวิเคราะห์ข้อมูลระดับความพึงพอใจของนักเรียนต่อชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงประสิทธิภาพของชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามเกณฑ์ 80/80 ปรากฏผล ดังนี้

ตาราง 3 คะแนนจากการทดสอบประสิทธิภาพของชุดการสอนเผชิญประสบการณ์จากการทดสอบ
 ประสิทธิภาพแบบเดี่ยว กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา
 ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (N = 3)

	คะแนนระหว่างเรียน	คะแนนหลังเรียน	
หน่วยประสบการณ์	ชุดการสอนเผชิญประสบการณ์	ชุดการสอนเผชิญประสบการณ์	E_1/E_2
	(E_1) ร้อยละ	(E_2) ร้อยละ	
1	84.85	83.30	84.85/83.30
4	82.58	80.00	82.58/80.00
9	84.09	83.30	84.09/83.30
14	85.61	80.00	85.61/80.00
15	84.02	80.00	84.02/80.00
รวมเฉลี่ย	84.23	81.32	84.23/81.32

จากตาราง 3 พบว่าประสิทธิภาพชุดการสอนเผชิญประสบการณ์กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หน่วยประสบการณ์ที่ 1, 4, 9, 14 และ 15 จากการทดสอบ ประสิทธิภาพแบบเดี่ยว มีประสิทธิภาพ 84.85/83.30, 82.58/80.00, 84.09/83.30, 85.61/80.00, 84.02/80.00 และภาพรวม 84.23/81.32 ตามลำดับ

ตาราง 4 คะแนนจากการทดสอบประสิทธิภาพของชุดการสอนเผชิญประสบการณ์จากการทดสอบ
 ประสิทธิภาพแบบกลุ่ม กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา
 ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (N = 6)

	คะแนนระหว่างเรียน หน่วยประสบการณ์ ชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ (E ₁) ร้อยละ	คะแนนหลังเรียน ชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ (E ₂) ร้อยละ	E ₁ /E ₂
1	84.47	81.60	84.47/81.60
4	82.56	81.66	82.56/81.66
9	86.36	85.00	86.36/85.00
14	87.88	83.30	87.88/83.30
15	86.36	83.30	86.36/83.30
รวมเฉลี่ย	85.52	82.97	85.52/82.97

จากตาราง 4 พบว่าประสิทธิภาพชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หน่วยประสบการณ์ที่ 1, 4, 9, 14 และ 15 จากการทดสอบ ประสิทธิภาพแบบกลุ่ม มีประสิทธิภาพ 84.47/81.60, 82.56/81.66, 86.36/85.00, 87.88/83.30, 86.36/83.30 และภาพรวม 85.52/82.97 ตามลำดับ

ตาราง 5 คะแนนจากการทดสอบประสิทธิภาพของชุดการสอนเผชิญประสบการณ์จากการทดสอบ
 ประสิทธิภาพภาคสนาม กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา
 ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (N = 36)

หน่วยประสบการณ์	คะแนนระหว่างเรียน	คะแนนหลังเรียน	E ₁ /E ₂
	(E ₁) ร้อยละ	(E ₂) ร้อยละ	
1	83.33	82.50	83.33/82.50
4	87.96	83.30	87.96/83.30
9	86.78	82.59	86.78/82.59
14	86.36	83.30	86.36/83.30
15	87.54	81.11	87.54/81.11
รวมเฉลี่ย	86.39	82.56	86.39/82.56

จากตาราง 5 พบว่าประสิทธิภาพชุดการสอนเผชิญประสบการณ์กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หน่วยประสบการณ์ที่ 1, 4, 9, 14 และ 15 จากการทดสอบ ประสิทธิภาพภาคสนาม มีประสิทธิภาพ 83.33/82.50, 87.96/83.30, 86.78/82.59, 86.36/83.30, 87.54/81.11 และภาพรวม 86.39/82.56 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้ โดยการใช้ชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ตาราง 6 แสดงดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 36 คน

จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	ผลรวมคะแนน		ค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I.)
		ทดสอบก่อนเรียน	ทดสอบหลังเรียน	
36	50	1,116	1,620	0.7368

จากตาราง 6 พบว่า ดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีค่าเท่ากับ 0.7368 กล่าวคือ การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิผลร้อยละ 73.68 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการศึกษาที่กำหนดดัชนีประสิทธิผลไว้ที่ร้อยละ 50

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนเรียนและ หลังเรียน

ตาราง 7 คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนด้วย ชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

คะแนนเต็ม	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	n	\bar{X}	S.D.	t
50 คะแนน	ก่อนเรียน (pretest)	36	12.87	2.15	30.233*
	หลังเรียน (posttest)	36	36.87	4.44	

* $p > .05$ $t (.05, df 35) = 1.684$

จากตาราง 7 พบว่า ผลการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 12.87 และ 2.15 ตามลำดับ ส่วนหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 36.87 และ 4.44 ตามลำดับ เมื่อทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยระหว่างก่อนเรียนและหลังการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ชุดการสอน พบว่า หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = 30.233^*$) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการศึกษา

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความพึงพอใจของนักเรียนต่อชุดการสอนเผชิญ
ประสบการณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา
และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ตาราง 8 แสดงคะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อ
การเรียนรู้โดยใช้ชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา
และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1
ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

	ข้อคำถาม	ระดับความพึงพอใจ		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
1	ชุดการสอนทำให้นักเรียนมีความรู้และความเข้าใจเรื่อง พระพุทธศาสนามากขึ้น	4.55	0.55	มากที่สุด
2	ชุดการสอนมีเนื้อหาที่น่าสนใจ และมีประโยชน์	4.47	0.60	มาก
3	นักเรียนต้องการเรียนเนื้อหาเรื่องพระพุทธศาสนาให้ มากกว่านี้	4.59	0.50	มากที่สุด
4	ชุดการสอนช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้ดีกว่าฟังครูอธิบาย หรือบอก	4.53	0.56	มากที่สุด
5	กิจกรรมมีความเหมาะสมการเรียน เรื่อง พระพุทธศาสนา	4.50	0.60	มากที่สุด
6	เวลาที่ใช้ในแต่ละชุดการสอนมีความเหมาะสม	4.55	0.55	มากที่สุด
7	ชุดการสอนแต่ละชุดมีกิจกรรมที่หลากหลายส่งเสริม การเรียนรู้ด้วยตนเอง	4.50	0.60	มากที่สุด
8	ชุดการสอนสะดวกในการนำมาใช้	4.58	0.50	มากที่สุด
9	นักเรียนรู้สึกภูมิใจในตนเองและผลงาน	4.57	0.50	มากที่สุด
10	ความรู้ที่ได้รับสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน	4.53	0.51	มากที่สุด
	รวมเฉลี่ย	4.54	0.41	มากที่สุด

จากตาราง 8 พบว่า ระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้โดยใช้ชุดการสอน
เผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา
ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$)

เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่าข้อที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ นักเรียนต้องการเรียน
เนื้อหาเรื่องพระพุทธศาสนาให้มากกว่านี้ ($\bar{X} = 4.59$) รองลงมาได้แก่ ชุดการสอนสะดวกในการนำ
มาใช้ ($\bar{X} = 4.58$) นักเรียนรู้สึกภูมิใจในตนเองและผลงาน ($\bar{X} = 4.57$) ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ
ชุดการสอนมีเนื้อหาที่น่าสนใจ และมีประโยชน์ ($\bar{X} = 4.47$)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้เป็นรายงานผลการใช้ชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย ซึ่งผู้ศึกษา ได้สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษา

1. เพื่อพัฒนาชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อหาประสิทธิผล ชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

1. ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย จำนวน 6 ห้องเรียน จำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 186 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย จำนวน 36 คน ได้มาโดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)
3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่

3.1 ชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 5 ชุด

3.2 แผนการจัดการเรียนรู้ ด้วยชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 2 เล่ม

3.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งก่อนและหลังเรียน ด้วยชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 50 ข้อ

3.4 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปวิเคราะห์ข้อมูลตามความมุ่งหมายของการศึกษาและสมมุติฐานการศึกษา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ใช้สถิติ ดังนี้

1.1 หาความเที่ยงตรงเชิงพินิจ โดยการพิจารณาจากค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of consistency : IOC)

1.2 ค่าความยากง่าย (Difficulty) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

1.3 ค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

1.4 ค่าความแปรปรวนของเครื่องมือ

1.5 ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2. ชุดการสอนเผชิญประสบการณ์กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สถิติที่ใช้ในการหาประสิทธิภาพชุดการสอน ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. แบบสอบถามความพึงพอใจ ใช้สถิติ ดังนี้

3.1 หาความเที่ยงตรงเชิงพินิจ โดยการพิจารณาจากค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of consistency : IOC)

การวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อทดสอบสมมติฐานได้แก่

1. สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนใช้สูตรในการคำนวณค่า E_1 และ E_2
2. การวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนด้วยชุดการสอน การวิเคราะห์ข้อมูลร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าที
3. การวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยชุดการสอนเผชิญประสบการณ์กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศิลปกรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการศึกษา

รายงานผลการใช้ชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศิลปกรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย สรุปผลการศึกษาได้ ดังนี้

1. ชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศิลปกรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพ 86.39/82.56 เป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้
2. ชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศิลปกรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิผลร้อยละ 73.68 ตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้
3. ชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศิลปกรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศิลปกรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.54

การอภิปรายผล

รายงานการสร้างและการพัฒนาชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สามารถอภิปรายผลในประเด็นต่างๆ ได้ดังนี้

1. ชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 86.39/82.56 หมายความว่านักเรียนได้คะแนนเฉลี่ยจากการวัดกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนระหว่างเรียน คิดเป็นร้อยละ 86.39 และคะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน คิดเป็นร้อยละ 82.56 แสดงว่าชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ที่ผู้ศึกษาพัฒนาขึ้น มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่พัฒนาขึ้นได้ผ่านกระบวนการขั้นตอนในการจัดทำอย่างมีระบบและวิธีที่เหมาะสม โดยศึกษาหลักสูตร วิเคราะห์หลักสูตร มาตรฐานการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง แนวทางการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ เทคนิคการสร้างชุดการสอนจากเอกสาร ตำราที่เกี่ยวข้องแล้วดำเนินการสร้างตามขั้นตอน และได้ผ่านการตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่อง ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพ และความเหมาะสมกับวัย ความสามารถของนักเรียน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมยิ่งขึ้น จึงนำไปทดลองใช้สอนกับกลุ่มตัวอย่าง นอกจากนี้ผู้ศึกษา ได้มุ่งเน้นการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ ให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง และร่วมมือกันแลกเปลี่ยนการเรียนรู้และประสบการณ์ ภายในกลุ่มด้วย วิธีการแบ่งกลุ่มนักเรียนตามสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน โดยจัดแบ่งนักเรียนออกเป็น 6 กลุ่ม สมาชิกแต่ละกลุ่มจำนวน 5 - 6 คน จัดนักเรียนคละกัน คือ เก่ง กลาง อ่อน อยู่ในกลุ่มเดียวกัน ทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นไปตามขั้นตอน และกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ นักเรียนได้ฝึกทักษะกระบวนการเรียนรู้ระหว่างเรียนและเป็นผู้ลงมือปฏิบัติจริงด้วยตนเองอย่างเหมาะสม ทำให้ชุดการสอนเผชิญประสบการณ์มีประสิทธิภาพและเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่ทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้ศึกษาได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองตามขั้นตอนแผนการจัดการเรียนรู้ ที่ใช้เทคนิควิธี คิด-คู่-ร่วม (Think-Pair - Share) แบบสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry Method : 5E) แบบกลุ่มสัมพันธ์ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายที่เปิดโอกาสให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง ด้วยการศึกษาค้นคว้า และแสวงหาจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น การถ่ายทอดความรู้จากครูผู้สอน จากชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ มัลติมีเดีย กิจกรรมฝึกปฏิบัติ มีการระดมความคิดเห็นร่วมกันอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ยอมรับความคิดเห็นภายในกลุ่ม และระหว่างกลุ่ม โดยให้นักเรียนทุกคนในกลุ่มมีโอกาสได้หมุนเวียน

บทบาท หน้าที่เป็นประธาน เลขาธิการกลุ่ม และสมาชิกในการทำกิจกรรมใหม่ทุกครั้งสอดคล้องกับการเสนอแนะของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2542 : 7) ว่าการเรียนรู้ควรจะเป็นกระบวนการที่สร้างสรรค์บรรยากาศการทำงานกลุ่ม ที่ให้นักเรียนมีอิสระในการแสดงความรู้สำนึกคิด มีบทบาทในการรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเองโดยมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้จะช่วยให้มีการเรียนรู้มีชีวิตชีวาและช่วยกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ จนทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความเข้าใจในเรื่องที่เรียนอย่างชัดเจน จดจำได้ดีมีความรู้ที่คงทน นำไปสู่การพัฒนาบุคลิกภาพทุกด้านและสามารถนำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ในการดำรงชีวิต อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข สอดคล้องกับงานวิจัยของ หอง ลันโรสง (2551 : 98) ได้พัฒนาชุดการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่องหลักธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาชุดการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่องหลักธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานเท่ากับ 87.02/84.53 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พงษ์ศักดิ์ ปัญญาดี (2550 : 92) ได้สร้างชุดการสอนวิชาพระพุทธศาสนา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างชุดการสอนวิชาพระพุทธศาสนา ที่มีประสิทธิภาพ ผลการวิจัยพบว่า ชุดการสอนทุกชุดโดยภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมาก ชุดการสอนมีประสิทธิภาพ 81.68/76.15

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องมาจากประสบการณ์หลักและประสบการณ์รองที่ได้กำหนดไว้ในแผนเผชิญประสบการณ์เป็นตัวช่วยกำหนดให้นักเรียนได้เผชิญประสบการณ์ตามภารกิจและงานจากการสังเกตพบว่า นักเรียนได้ศึกษารายละเอียดในแผนเผชิญประสบการณ์ ที่ผู้ศึกษาได้กำหนดไว้ ทำให้นักเรียนได้รู้แนวทาง หรือเส้นทางในการเผชิญประสบการณ์ตามภารกิจ และงาน ปฏิบัติภารกิจ และงานตามที่กำหนด ส่งผลให้นักเรียนมีความมั่นใจในการปฏิบัติ สามารถทำงานได้และทำคะแนนได้ดี การเรียนด้วยชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ช่วยให้นักเรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง มุมแสดงผลงาน ช่วยให้นักเรียนได้มีโอกาสนำผลงานที่สร้างเสร็จแล้วมาแสดงให้เพื่อนได้ดูเพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจมากขึ้น จากการสังเกตพบว่านักเรียนมีความตื่นตัวและสนใจกับชิ้นงานของเพื่อนๆ ที่นำมาแสดงและเกิดการวิพากษ์ชิ้นงานระหว่างกัน ทำให้นักเรียน มีความพยายามที่จะสร้างชิ้นงานให้ดีขึ้น แล้วเกิดความภูมิใจในชิ้นงานที่ได้ทำ ส่งผลให้คะแนน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ วาสนา ทวีกุลทรัพย์ (2541) ได้กล่าวว่า สภาพแวดล้อมทางการสอนที่เหมาะสมกับวิธีการสอนที่เน้นประสบการณ์ ควรมีการจัดสถานที่สำหรับเรียนรู้ประสบการณ์ ได้แก่ แหล่งเรียนรู้ที่เป็นห้องเรียน

ห้องคอมพิวเตอร์เพื่อให้นักเรียนได้ ลงมือปฏิบัติจริง มุมวิชาการเพื่อเป็นแหล่งความรู้ และมีสิ่งอำนวยความสะดวก และมุมแสดงผลงาน เพื่อเป็นการแสดงผลงานของนักเรียนทำให้เห็นความสามารถ ความสนใจของนักเรียนจากการเผชิญประสบการณ์ ทำให้นักเรียนนำความรู้ไปใช้ประโยชน์และ สร้างสรรค์ความรู้ของตนเอง มุมแสดง แผนภาพและผลงานช่วยให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจในงานของตนเอง ประมวลสาระที่เป็นสื่อหลักในการถ่ายทอดเนื้อหาประจำแต่ละหน่วยประสบการณ์ ช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาสาระได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งครอบคลุม แผนผังแนวคิด แผนการสอนประจำ หัวเรื่อง ประกอบด้วย หัวเรื่อง แนวคิดและวัตถุประสงค์รายละเอียดของเนื้อหา สาระตามหัวเรื่อง พร้อมภาพประกอบ และส่วนสรุปซึ่งตรงกับหลักการที่ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2545 : 52) กล่าวว่า ประมวลสาระช่วยให้นักเรียนสามารถศึกษาหาความรู้ได้ด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ และพึ่งพาความช่วยเหลือจากผู้สอนน้อยที่สุด ช่วยให้นักเรียนได้รับความรู้ครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้เป็นอย่างดีและมีระบบการประเมินที่จะประกันคุณภาพของนักเรียนในแต่ละวิชา ประมวลสาระช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาได้เป็นอย่างดีนำไปสู่การเผชิญประสบการณ์ได้ การเรียนกับเพื่อนหรือ PDL เป็นรูปแบบการเรียนของชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ ที่ผู้รายงาน ได้ออกแบบไว้ช่วยทำให้นักเรียนมีทักษะในการทำงานเป็นกลุ่มโดยมีการ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยผู้รายงานได้ปฏิบัติ ดังนี้ (1) แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มเก่ง กลุ่มปานกลาง และกลุ่มอ่อน และให้นักเรียนเลือกจับกลุ่มเอง โดยกลุ่มเก่งคู่กับกลุ่มอ่อน และกลุ่มปานกลางคู่กับกลุ่มปานกลาง (2) จากการสังเกตพบว่า นักเรียนกลุ่มเก่งที่คู่กับนักเรียนกลุ่มอ่อน มีพฤติกรรมการเรียน โดยการศึกษาเนื้อหาสาระ และขั้นตอนการสร้างชิ้นงานจากสื่อต่างๆ ไปพร้อมกันและทำงานด้วยกัน นักเรียนกลุ่มปานกลาง มีคู่กับนักเรียนกลุ่มปานกลาง มีพฤติกรรมการเรียน โดยต่างคนต่างศึกษา เนื้อหาสาระและขั้นตอน การสร้างชิ้นงานจากสื่อต่างๆ แล้วมา แลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกันพร้อม ทั้งช่วยกันสร้างชิ้นงานตามที่กำหนดจากการทำงานกลุ่มของ นักเรียนทั้ง 2 รูปแบบผู้รายงานพบว่า นักเรียนแต่ละกลุ่ม ได้ลงมือฝึกปฏิบัติกันทุกคน ส่งผลให้คะแนน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน สูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2545) ที่กล่าวว่า การเรียนกับเพื่อน เป็นการเรียนรู้แบบ มีนักเรียนเป็นศูนย์กลาง เนื่องจากนักเรียนทุกคนเป็นผู้มีบทบาทในกิจกรรมการเรียนการสอน ทำให้นักเรียน มีความรู้แน่นยามากขึ้น และได้ทบทวนบทเรียน เพิ่มขึ้นอีกครั้ง ในขณะที่ช่วยสอนให้เพื่อน และนักเรียนที่ได้รับการสอนจะได้รับประโยชน์สามารถ ให้ข้อมูลป้อนกลับได้ทันทีและนักเรียนรู้จัก ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และการเรียนเป็นกลุ่มช่วยให้นักเรียนมีโอกาสปฏิบัติงาน เนื่องจาก การเรียนกับเพื่อนด้วยวิธีการสอนแบบกลุ่มกิจกรรม และการฝึกปฏิบัติ ช่วยทำให้นักเรียนมีโอกาสได้เรียนรู้ ร่วมกัน ช่วยเหลือกัน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ทำให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง ส่งผลให้นักเรียน สามารถทำงานได้อย่างมีความสุข จากเหตุผลดังกล่าว ทำให้คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ นักเรียนสูงขึ้น ชิ้นงานที่นักเรียนสร้างในระหว่างการเผชิญประสบการณ์พบว่า นักเรียนได้คะแนนสูง

ทั้งนี้เนื่องจากชิ้นงาน ที่นักเรียนสร้างนั้นนักเรียนได้ปฏิบัติตามภารกิจและงานทุกขั้นตอนที่ผู้รายงานได้ออกแบบไว้ จึงส่งผลให้คะแนนในภาคปฏิบัติหลังเผชิญประสบการณ์สูงด้วย และจากการประเมินชิ้นงานของครูในแบบประเมินชิ้นงาน พบว่า ทั้ง 5 หน่วยประสบการณ์นักเรียนได้ คะแนนค่อนข้างสูง อยู่ในเกณฑ์ระดับดีเหตุผลดังกล่าว จึงส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้นซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรุณา นิชรรัตน์ (2551 : 85) การพัฒนาชุดการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่องประวัติศาสตร์เมืองอุบลราชธานี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 36 คน ผลการวิจัยพบว่า ชุดการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้มีประสิทธิภาพ 82.30/82.00 เป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ชุดการสอนมีค่าดัชนีประสิทธิผล 0.60 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. จากผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เหตุที่เป็นเช่นนี้ อาจจะเป็นเพราะว่า การเรียนด้วยชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ ช่วยให้นักเรียนนำความรู้ไปใช้ในสถานการณ์จริงได้ ทั้งนี้เป็นเพราะในสถานการณ์จำลอง ผู้รายงานได้สมมติให้นักเรียน เรียนจากสถานการณ์ในการเผชิญประสบการณ์ที่ผู้รายงานได้กำหนดไว้ ทำให้นักเรียนรู้สึกเหมือนว่าได้อยู่ในสถานการณ์จริง เพราะนักเรียนได้ฝึกปฏิบัติและได้ลงมือทำจริง จึงทำให้นักเรียนมีความคิดเห็นว่าการเรียนด้วยชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ ช่วยให้นักเรียนนำความรู้ไปใช้ในสถานการณ์จริงได้ ซึ่งสอดคล้องกับ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2545) กล่าวว่า การเรียนด้วยชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ ทำให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรง สามารถนำความรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิต และการทำงาน โดยมุ่งให้ “ทำได้” มากกว่า “มุ่งให้รู้” การเรียนด้วยชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ช่วยให้นักเรียนมีความรู้เรื่องพระพุทธศาสนา เพิ่มขึ้นสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรุณจิต บัดจัตรัส (2558 : 85) ได้ทำการวิจัย เรื่องการพัฒนาชุดการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาชุดการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณชนก แปงอินตะ (2550 : 98) ได้ทำการวิจัย เรื่องการพัฒนาชุดการสอน เรื่องอาณาจักรอยุธยา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านค่างปิ้งใจ จังหวัดแพร่ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักเรียน

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านค้ำปิ่นใจ อำเภอวังชิ้น จังหวัดแพร่ จำนวน 16 คน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยชุดการสอน อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นชุดการสอนที่มีประสิทธิภาพ ผู้สอนสามารถนำไปใช้สอนได้หรือเป็นตัวอย่างในการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในรายวิชาพระพุทธศาสนา หรือรายวิชาอื่นที่มีธรรมชาติของวิชา หรือเนื้อหาสาระลักษณะเดียวกัน ในระดับชั้นอื่นๆ ได้

1.2 ผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์และผู้เกี่ยวข้อง ควรสนับสนุนให้ครูผู้สอนพัฒนาชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ และแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพอย่างกว้างขวาง โดยใช้เนื้อหาอื่น วิชาอื่น และในระดับชั้นอื่นๆ

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาในครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยการใช้ชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ ด้วยการบูรณาการกับสาระอื่นๆ

2.2 ควรมีการศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีผลเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยชุดการสอน จะได้แก้ปัญหาตรงประเด็น

2.3 ควรออกแบบชุดการสอน ที่มีลักษณะน่าสนใจให้มีความแตกต่างจากเอกสารทั่วไป มีเทคนิคการเรียนที่ทันสมัยสร้างสื่อต่างๆ ไว้ในชุดการสอน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2545). *คู่มือการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2545). *แนวทางการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน*.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545*.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2546). *ชุดการศึกษาด้วยตนเองการแนะแนวกับการศึกษาขั้นพื้นฐานฉบับที่ 1*.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การขนส่งพัสดุภัณฑ์.
- กรองแก้ว อยู่สุข. (2542). *พฤติกรรมองค์การ*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม*
(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุ.
- _____. (2548). *คู่มือการจัดการเรียนการสอนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2551). *คู่มือการจัดสาระการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสตร์และ
วัฒนธรรม*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กิดานันท์ มะลิทอง. (2546). *เทคโนโลยีการศึกษาและนวัตกรรม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*.
กรุงเทพฯ : ชวนพิมพ์.
- กุลยา ตันติผลลาชีวะ. (2543). *การสอนแบบสติปัญญา*. กรุงเทพฯ : เอ็ดดิสัน เพรสโปรดักส์.
- จันทร์โชติ รอดโพธิ์ทอง. (ม.ป.ป.). การผลิตชุดการเรียนการสอน. ใน *เอกสารการประชุมสัมมนา*
เชิงปฏิบัติการการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ระดับมัธยมศึกษา (หน้า 1). ม.ป.ท.
- จำเนียร เดชคำภู. (2548). *การพัฒนาชุดการสอน รายวิชากฎหมายนำรู้เรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ*
ชุมชน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- จินดา ทองทา. (2557). *การพัฒนาคุณธรรมบุคลากรของบรรณารักษ์ในห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา*
เอกชน. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศ
ศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จิราภรณ์ บุญเจือ. (2551). *การพัฒนาชุดการสอนเรื่องการค้าเงินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง*
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัย
ราชภัฏอุบลราชธานี.

- จุฬารัตน์ ณ พิบูล. (2552). การใช้ชุดการสอนกิจกรรมการปลูกฝังคุณธรรมตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนอนุบาลแม่ฟ้าหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- ชวาล แพรัตกุล. (2552). เทคนิคการวัดผล. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์วิบูลย์การปก.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และวาสนา ทวีกุลทรัพย์. (2551). ชุดการเรียนการสอนในประมวลสาระชุดวิชาการพัฒนาหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน หน่วยที่ 14 (พิมพ์ครั้งที่ 2). นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2545). กระบวนการสันทนการและระบบสื่อการสอน : เอกสารการสอนชุดวิชาเทคโนโลยีและสื่อการศึกษา หน่วยที่ 1- 8. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- _____. (2545). การวางแผนการสอนและเขียนแผนการสอน : เอกสารประกอบการสอนชุดวิชาการสอนหน่วยที่ 8-15 (พิมพ์ครั้งที่ 7). นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ชาติรี ต่างสมปอง. (2557). การสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เรื่อง ฆราวาสธรรม 4 สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ. (2545). หลักการและทฤษฎีแนวปฏิบัติ (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- ช่อนกลิ่น เพียรภักดิ์. (2551). การพัฒนาชุดการสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทย เรื่องอาณาจักรสุโขทัย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ณชนก แปงอินตะ. (2550). การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยใช้วัตกรรมการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง (Independent study : IS) เรื่อง พัฒนาการอาณาจักรอยุธยา วิชาประวัติศาสตร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.
- ดำรง ตุลาสิบ. (2547). การพัฒนาความมีวินัยในตนเองด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนเมืองปานวิทยา. ลำปาง : โรงเรียนเมืองปานวิทยา.
- ทวีศักดิ์ กาญจนสุวรรณ. (2546). Multimedia ฉบับพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : ไทยเจริญการพิมพ์.
- ทวีศักดิ์ หันคา. (2541). วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ เล่ม 1. นครราชสีมา : โชคเจริญ มาร์เก็ตติ้ง.

- ทองคำ สารวงษ์สุทธิ. (2545). *การใช้ชุดการสอนแบบสื่อประสมในการสอนรายวิชา ค.011 เรื่อง พหุนาม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสามชุกรัตนโกสินทร์. สุพรรณบุรี : โรงเรียนสามชุกรัตนโกสินทร์.*
- ธนา ภาพทองดี. *การพัฒนาชุดการสอนเรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ระดับชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 ของโรงเรียนบางลายพิทยาคม อำเภอบึงนาราง จังหวัดพิจิตร. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, 2558.*
- ธनिया ปัญญาแก้ว. (2541). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในงานของข้าราชการครูในจังหวัด เชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.*
- ธัญสินี ฐานา. (2546). *การพัฒนาชุดกิจกรรมคณิตศาสตร์เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องทางด้านทักษะ กระบวนการคิดคำนวณของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1. สารนิพนธ์การศึกษา มหาบัณฑิต, การมัธยมศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.*
- นวลจิต เขาวีรติพงศ์. (2544). *การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพฯ : สำนักงานปฏิรูปการศึกษา.*
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวัดผลและการประเมินผลทางการศึกษา. มหาสารคาม : ปริดา การพิมพ์.*
- _____. (2546). *การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาสน.*
- _____. (2548). *การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาสน.*
- ประหยัด เนตรหาญ. (2546). *การใช้ชุดการสอนแบบสื่อประสมในการสอนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง การแยกตัวประกอบของพหุนามสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนคาเชื่อน แก้วชนูปถัมภ์ จังหวัดยโสธร. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.*
- พงษ์ศักดิ์ ปัญญาดี. (2550). *การสร้างชุดการสอนวิชาพระพุทธศาสนา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 เรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.*
- พิสนุ ฟองศรี. (2550). *วิจัยทางการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ : พอเพอร์ดี.*
- ภพ เลหาไพบุลย์. (2542). *แนวการสอนวิทยาศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.*
- โรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย. (2557). *รายงานประจำปีของสถานศึกษา 2557. ระยอง : โรงเรียน มกุฎเมืองราชวิทยาลัย.*

- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2543). *เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ล้วน สายยศ. (2543). *เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- วนิดา เดชตานนท์. (2540). *การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์*. นครราชสีมา : ม.ป.ท.
- วัชรีย์ มูลทองสุข. (2555). *การพัฒนาชุดการสอนแบบอิงประสบการณ์เรื่องโปรแกรมตารางทำการ สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพให้มีประสิทธิภาพ*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ปทุมธานี.
- วัฒนาพร ระวังบุกข์. (2542). *แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : แอล ที เพรส.
- วารินทร์ รัศมีพรหม. (2555). *การออกแบบและพัฒนาระบบการสอน*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วารีย์ ธีระจิตร. (2534). *การพัฒนาการสอนสังคมศึกษาระดับประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วาโร เพ็งสวัสดิ์. (2546). *การวิจัยในชั้นเรียน*. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- วิชัย ดิสสระ. (2546). *การพัฒนาหลักสูตรและการสอน* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- วิทย์ เที่ยงบูรณธรรม. (2541). *พจนานุกรมแพทยศาสตร์*. กรุงเทพฯ : รวมสาสน.
- วิรุฬ พรรณเทวี. (2542). *ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของหน่วยงาน กระทรวงมหาดไทย ในอำเภอเมืองจังหวัดแม่ฮ่องสอน*. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการเมืองและการปกครอง, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วีระ ไทยพานิช. (2545). *57 วิธีสอน* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2549). *เอกสารประกอบการอบรมครู คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทางสถานีโทรทัศน์เพื่อการศึกษา (ETV)*. กรุงเทพฯ : เซเวนพรีนติ้งกรุ๊ป.
- สมบัติ มหาเรศ. (2554). *เอกสารการสอนภาษาไทยในโรงเรียนประถม*. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมหาสารคาม.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2557). *สรุปรายงานการใช้หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎีกา. (2550). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 พ.ศ. 2550-2554*. กรุงเทพฯ : สุทรไพศาล.

- สุทธิวงศ์ ตันตยาพิศาลสุทธิ. (2544). *พุทธศาสนสุภาษิตจากพระไตรปิฎก*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ธรรมสภา.
- สุมาลี คล้ายศิริ. (2549). *การพัฒนาชุดการสอนแบบอิงประสบการณ์กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสตร์ และวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2*. ม.ป.ท.
- สุรัชย์ ขวัญเมือง. (2545). *วิธีสอนและการวัดผลวิชาคณิตศาสตร์ในชั้นประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ : เทพนิมิตการพิมพ์.
- สุรัชย์ บุญญาบุลลิต. (2544). *แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ อาน-เขียนระดับมัธยมศึกษา*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- สุรเชษฐ์ เวชพิทักษ์ บุญเลิศ อรุณพิบูลย์ ปรัชญนันท์ นิลสุข และสมควร เพียรพิทักษ์. (2546). *การพัฒนาสื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอนและเว็บไซต์เพื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ*. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- สุวิทย์ มูลคำ และคณะ. (2549). *การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการคิด*. กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์.
- เสาวนีย์ ลิกขาบัณฑิต. (2538). *เทคโนโลยีทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- ทอง ล้นไธสง. (2551). *การพัฒนาชุดการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสตร์และวัฒนธรรม เรื่อง หลักธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- อรญา นิษรัตน์. (2551). *การพัฒนาชุดการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสตร์ และวัฒนธรรม เรื่อง ประวัติศาสตร์เมืองอุบลราชธานี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์บัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- อรุณจิต บัดจัตรัส. (2558). *การพัฒนาชุดการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสตร์และวัฒนธรรม เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6*. สกลนคร : โรงเรียนกุสุมาลย์วิทยาคมสกลนคร.
- อรุณศรี ดำบรรณ. (2548). *การสร้างแบบฝึกวิเคราะห์โจทย์ปัญหาเศษส่วนโดยการใช้ตัวแทนสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีผลการเรียนต่ำ*. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- อัญญา โพธิ์ลากร. (2545). *การพัฒนาชุดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ที่เน้นทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ด้วยการเรียนแบบร่วมมือ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการมัธยมศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2546). *หลักการสอน (พิมพ์ครั้งที่ 3)*. กรุงเทพฯ : โอ.เอส. พริ้นติ้งเฮาส์.

เอมอร จันทระเสาวพัทธ์. (2547). *การพัฒนาแผนและชุดการสอน เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา รายวิชาพระพุทธศาสนา ส0112 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. การศึกษาค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.*

Bloom, B. (1976). *Human characteristics and school learning*. New York : McGraw-Hill.

Mac Donald, P. J. (2001). Integrating multimedia technology into continuing nursing education: Examining the effectiveness. *Masters Abstracts International, 39*(4), 965.

Martinez, J. W. (2002). Relationship between the use of instructional media package: Group activities and the preferences of student toward the school study course. *Dissertation Abstracts International, 36*, 109-A.

Maslow, A. (1970). *Motivation and personality*. New York : Harper and Row.

Philpotts, A. E. (2001). The effects of interactive multimedia in geographic education or dyslexic students. *Dissertation Abstracts International, 62*(3), 1158-A.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความร่วมมือในการศึกษา

ที่ ศธ๐๔๒๔๘.๔๓/๕๐๑

โรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย
๑๙๐ หมู่ ๑ ต.บ้านนา อ.แกลง
จ.ระยอง ๒๑๑๑๐

๓ สิงหาคม ๒๕๕๘

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน ดร.โกวิท สรวงท่าไม้

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการศึกษาค้นคว้า จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วยนางสาวนิศากร ยมหา ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๑๘ ได้จัดทำรายงานรายงานผลการใช้ชุดการสอน แผนิญประสพการณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส๒๓๑๐๓ สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี มีความประสงค์ขอความอนุเคราะห์จากท่านผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการศึกษาที่สร้างขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดพิจารณาตรวจสอบเครื่องมือ การศึกษาดังกล่าวเพื่อประโยชน์ทางวิชาการและขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายรณภพ ตรีภักกิจ)

ผู้อำนวยการโรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย

งานธุรการ

โทร. ๐-๓๘๖๗-๑๑๒

โทรสาร. ๐-๓๘๖๗-๗๐๓๐

ที่ ศธ ๐๔๒๔๘.๔๓/๔๐๑

โรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย
๑๙๐ หมู่ ๑ ต.บ้านนา อ.แก่ง
จ.ระยอง ๒๑๑๑๐

๓ สิงหาคม ๒๕๕๘

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน ดร.ชรัส ไทยอุทิศ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการศึกษาค้นคว้า จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วยนางสาวนิศากร ยมหา ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๑๘ ได้จัดทำรายงานรายงานผลการใช้ชุดการสอน แผนภูมิประสบการณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส๒๓๑๐๓ สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี มีความประสงค์ขอความอนุเคราะห์จากท่านผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการศึกษาที่สร้างขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดพิจารณาตรวจสอบเครื่องมือ การศึกษาดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการและขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายรณภพ ตรีภักกิจ)

ผู้อำนวยการโรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย

งานธุรการ

โทร. ๐-๓๘๖๗-๑๑๒

โทรสาร. ๐-๓๘๖๗-๗๐๓๐

ที่ ศธ ๐๔๒๔๘.๔๓/๔๐๑

โรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย
๑๙๐ หมู่ ๑ ต.บ้านนา อ.แก่ง
จ.ระยอง ๒๑๑๑๐

๓ สิงหาคม ๒๕๕๘

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน ดร.เพลินพิศ กอบตระกูล

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการศึกษาค้นคว้า จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วยนางสาวนิศากร ยมหา ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๑๘ ได้จัดทำรายงานรายงานผลการใช้ชุดการสอน แผนภูมิประสบการณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส๒๓๑๐๓ สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี มีความประสงค์ขอความอนุเคราะห์จากท่านผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการศึกษาที่สร้างขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดพิจารณาตรวจสอบเครื่องมือ การศึกษาดังกล่าวเพื่อประโยชน์ทางวิชาการและขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายรณภพ ตรีภักกิจ)

ผู้อำนวยการโรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย

งานธุรการ

โทร. ๐-๓๘๖๗-๑๑๒

โทรสาร. ๐-๓๘๖๗-๗๐๓๐

ภาคผนวก ค

ผลการวิเคราะห์หาค่าประสิทธิภาพจากการทดสอบก่อนเรียนหลังเรียน
ด้วยชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103
สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ผลการวิเคราะห์หาค่าประสิทธิภาพจากการทดสอบก่อนเรียนหลังเรียนด้วยชุดการสอน
 เฉติญประสภารณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา
 ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ตาราง 9 ผลการวิเคราะห์หาค่าประสิทธิภาพจากการทดสอบก่อนเรียนหลังเรียนด้วยชุดการสอน
 เฉติญประสภารณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
 วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม
 จริยธรรมชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

เลขที่	ผลการทดสอบ			
	คะแนนก่อนเรียน (50 คะแนน)	คะแนนหลังเรียน (50 คะแนน)	คะแนนผลต่าง (D)	คะแนนผลต่างยกกำลังสอง (D ²)
1	30	40	10	100
2	32	42	10	100
3	31	41	10	100
4	30	40	10	100
5	33	43	10	100
6	34	40	6	36
7	30	42	12	144
8	32	43	11	121
9	33	42	9	18
10	34	44	10	100
11	30	40	10	100
12	29	40	11	121
13	30	42	12	144
14	32	44	12	144
15	35	43	8	64
16	34	42	8	64
17	32	40	8	64

ตาราง 9 (ต่อ)

เลขที่	ผลการทดสอบ			
	คะแนนก่อนเรียน (50 คะแนน)	คะแนนหลังเรียน (50 คะแนน)	คะแนนผลต่าง (D)	คะแนนผลต่างยกกำลังสอง (D^2)
18	30	44	14	196
19	31	42	11	121
20	33	45	12	144
21	30	40	10	100
22	32	42	10	100
23	31	41	10	100
24	30	40	10	100
25	33	45	12	144
26	34	44	10	100
27	30	42	12	144
28	32	43	11	121
29	33	42	9	81
30	34	44	10	100
31	30	40	10	100
32	29	39	10	100
33	30	42	12	144
34	32	44	12	144
35	35	43	8	64
36	34	42	8	64
รวม	1,144	1,512	$\sum D = 368$	$\sum D^2 = 3,787$
N=36	$\bar{X} = 31.77$	$\bar{X} = 42.00$	$\bar{X} = 10.22$	
S.D.	1.75	1.28	2.21	

ภาคผนวก ง

- แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้วยชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

- แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้วยชุดการสอนเผชิญประสบการณ์
 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
 วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชาส23103
 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
 ก่อนเรียน (pre -test) หลังเรียน (post-test)

คำชี้แจง 1. แบบทดสอบนี้มีจำนวน 50 ข้อ

2. ให้ผู้เรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด แล้วกาเครื่องหมาย X ลงในกระดาษคำตอบ

1. กษัตริย์ของอินเดียพระองค์ใดที่เลื่อมใสในพระพุทธศาสนาในช่วงศตวรรษที่ 3 และทำให้พระพุทธศาสนาเผยแผ่ไปทั่วโลก
 - ก. พระเจ้ากนิษกะ
 - ข. พระเจ้าพิมพิสาร
 - ค. พระเจ้าปุชยมิตร
 - ง. พระเจ้าอโศกมหาราช
2. สาเหตุที่ทำให้ชาวอินเดียตื่นตัว และตระหนักในความยิ่งใหญ่ของพระพุทธศาสนา คือข้อใด
 - ก. การค้นพบโบราณวัตถุ
 - ข. จากหนังสือประทีปแห่งเอเชีย
 - ค. การแสดงธรรมจากภิกษุชาวลังกา
 - ง. การเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา
3. คณะสงฆ์ในประเทศศรีลังกา ปัจจุบันมีชื่อว่าอย่างไร
 - ก. สยามวงศ์ อุบาลีวงศ์
 - ข. สยามวงศ์ เถรวาทวงศ์
 - ค. เถรวาทวงศ์ อุบาลีวงศ์
 - ง. อาจิริวาทวงศ์ อุบาลีวงศ์
4. ปัจจุบันประเทศเนปาลกำลังฟื้นฟูพระพุทธศาสนานิกายใด
 - ก. นิกายเซน
 - ข. นิกายตันตระ
 - ค. นิกายเถรวาท
 - ง. นิกายมหายาน

5. ปัจจุบันชาวจีนส่วนใหญ่นับถือพระพุทธศาสนาควบคู่ไปกับลัทธิหรือศาสนาใด
 - ก. เซน เต๋า
 - ข. ซินโต เต๋า
 - ค. ขงจื้อ เต๋า
 - ง. ซินโต ขงจื้อ
6. สมณทูตชุนเตา มีบทบาทสำคัญอย่างไรต่อพระพุทธศาสนาในประเทศเกาหลี
 - ก. เป็นผู้ก่อตั้งมหาวิทยาลัยดงกุก
 - ข. เป็นผู้ก่อตั้งนิกายเซนผสมลัทธิขงจื้อ
 - ค. เป็นผู้นำพระพุทธศาสนาจากจีนเข้ามาเผยแผ่
 - ง. เป็นผู้นำในการฟื้นฟูพระพุทธศาสนาในเกาหลี
7. วัดไทยแห่งแรกในทวีปยุโรป คือวัดใด
 - ก. วัดพุทธรังสี
 - ข. วัดพุทธปทีป
 - ค. วัดพุทธอาศรม
 - ง. วัดพุทธสมาคม
8. นักเรียนคิดว่าการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในประเทศญี่ปุ่นตรงกับข้อใด
 - ก. พระเจ้าอโศกมหาราชส่งสมณทูตไปเผยแผ่พระพุทธศาสนา
 - ข. เริ่มจากชนชั้นสูงก่อนแล้วค่อยแพร่หลายไปในหมู่ประชาชน
 - ค. การรวมกลุ่มของบุคคลในองค์กรชาวพุทธหลายองค์กรนี้กำลังความสามัคคี
 - ง. สมณทูตจากเกาหลีมีบทบาทสำคัญในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาให้กับชาวญี่ปุ่น
9. การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในประเทศอังกฤษกับประเทศเยอรมนีมีความคล้ายคลึงกันอย่างไร
 - ก. การเทศนาสั่งสอน การใช้อินเทอร์เน็ต
 - ข. การสั่งการและการวางตนเป็นแบบของคนชั้นสูง
 - ค. การพิมพ์หนังสือเผยแพร่ การก่อตั้งสมาคมของชาวพุทธ การสร้างวัด
 - ง. ผู้นำประเทศเห็นความสำคัญของพระพุทธศาสนาและทุกคนต้องปฏิบัติตาม

10. กลุ่มพุทธศาสนิกชนกลุ่มแรกที่ยกกันจัดตั้งศูนย์พุทธศาสนาในสหรัฐอเมริกา คือ ข้อใด
 - ก. คนไทยในโตเกียว
 - ข. คนไทยในกรุงเทพฯ
 - ค. คนอังกฤษในลอนดอน
 - ง. คนอเมริกันเชื้อสายญี่ปุ่นและจีน
11. ลักษณะพระพุทธรูปอยู่ในอิริยาบถนั่งขัดสมาธิ พระหัตถ์ซ้ายหงายวางบนพระเพลา พระหัตถ์ขวาวางที่พระชานุ เป็นลักษณะพระพุทธรูปปางใด
 - ก. ปางลีลา
 - ข. ปางสมาธิ
 - ค. ปางมารวิชัย
 - ง. ปางปฐมเทศนา
12. พระพุทธเจ้าเสด็จกลับลงมายังโลกมนุษย์หลังจากเสด็จไปจำพรรษา ณ สวรรค์ชั้นดาวดึงส์ ทำให้เกิดเป็นพระพุทธรูปปางใด
 - ก. ปางลีลา
 - ข. ปางรำพึง
 - ค. ปางไสยาสน์
 - ง. ปางห้ามญาติ
13. พระพุทธรูปปางถวายเนตร เป็นพระพุทธรูปประจำวันใด
 - ก. วันศุกร์
 - ข. วันเสาร์
 - ค. วันอาทิตย์
 - ง. วันพฤหัสบดี
14. พระพุทธรูปปางใด เป็นพระพุทธรูปประจำวันของผู้ที่เกิดวันอังคาร
 - ก. ปางสมาธิ
 - ข. ปางไสยาสน์
 - ค. ปางมารวิชัย
 - ง. ปางอุ้มบาตร

15. ความขัดแย้งเป็นสาเหตุทำให้เกิดพระพุทธรูปปางห้ามญาติ นักเรียนคิดว่าน่าจะมาจากปัญหาใด
- การแย่งดินแดนขยายอาณาเขต
 - การแต่งงานที่คู่แต่งงานฐานะไม่เหมาะสม
 - ฝนแล้งไม่มีน้ำเพียงพอสำหรับการเพาะปลูก
 - การวางระเบียบวินัยในการปฏิบัติของพระสงฆ์
16. ความแตกต่างของคนในโลกที่มีสติปัญญาไม่เท่าเทียมกัน เป็นที่มาของพระพุทธรูปปางใด
- ปางรำพึง
 - ปางสมาธิ
 - ปางมารวิชัย
 - ปางถวายเนตร
17. ขณะที่พระพุทธเจ้าเสด็จประทับเสวยวิมุตติสุข พระองค์ทรงนั่งขัดสมาธิวันนั้น เกิดฝนตกพรำพญานาคมูจลินท์ทำขนดล้อมพระวรกาย 7 ชั้น แผ่พังพานใหญ่ปกคลุมเบื้องบนเหมือนเศวตฉัตรป้องกันฝนและลมไม่ให้ต้องพระวรกาย เป็นที่มาของพระพุทธรูปปางใด
- ปางสมาธิ
 - ปางมารวิชัย
 - ปางนาคปรก
 - ปางห้ามสมุทร
18. สุชาดาได้บูชาพระปางรำพึง มา 1 องค์ ซึ่งเป็นพระประจำวันเกิด สุชาดาเกิดวันใด
- วันพุธ
 - วันศุกร์
 - วันเสาร์
 - วันอาทิตย์
19. พระพุทธรูปปางใด เป็นการรำลึกถึงการเสด็จปรินิพพานของพระพุทธเจ้า
- ปางรำพึง
 - ปางสมาธิ
 - ปางเลไลย์
 - ปางไสยาสน์

20. คุณตาของสายสุณีย์ เกิดวันพุธ หลานๆ ทุกคนตกลงร่วมกันชื่อของขวัญวันเกิดให้คุณตา เป็นพระบูชาประจำวันเกิด นักเรียนคิดว่า พวกหลานควรบูชาพระพุทธรูปปางใด
- ปางรำพึง
 - ปางสมาธิ
 - ปางไสยาสน์
 - ปางอุ้มบาตร
21. บุคคลใดเตรียมตัวเพื่อการบริหารจัดการได้ดีที่สุด
- แก้ว บริหารร่างกายมาก่อน
 - ก้อย มีศรัทธาตัดความวิตกกังวล
 - แก้ว นอนหลับพักผ่อนมาก่อนเพื่อเตรียมใจให้พร้อม
 - เก๋ ถวายสังฆทานเพื่อเป็นอามิสบูชาก่อนที่จะปฏิบัติบูชา
22. ข้อใดคือความหมายของคำว่า “อานาปานสติ”
- การฝึกจิตด้วยการระลึกถึงศีลที่ตนรักษา
 - การฝึกจิตด้วยการระลึกถึงคุณของพระพุทธรูปเจ้า
 - การฝึกจิตด้วยการระลึกถึงคุณที่ตนได้บริจาคแล้ว
 - การฝึกจิตด้วยการตั้งสติกำหนดลมหายใจเข้าออก
23. ข้อใดคือคำเริ่มต้นของบทสรรเสริญพระสังฆคุณ
- สะวากขาโต ภะคะวะตา ธัมโม
 - อะระหัง สัมมาสัมพุทโธภะคะวา
 - สุปะฏิปันโนภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ
 - อิติปิโสภะคะวา อะระหัง สัมมา สัมพุทโธ
24. วิธีคิดแบบทฤษฎีวงแหวนหรือสัมพันธ์ภาพ คือการคิดแบบใด
- คิดแบบอริยสัจ 4
 - คิดแบบแยกประเด็น
 - คิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย
 - คิดแบบแยกแยะตัวประกอบ

25. ประโยชน์ของการบริหารจัดการในระดับชีวิตประจำวัน คือข้อใด
- บรรลุมรรคผลได้
 - สามารถละนิวรณ์ได้
 - สำเร็จงานในระดับสูง
 - สามารถทำงานได้ดี มีคุณภาพ
26. ข้อใดคือความหมายของคำว่า “อะกาลิโก”
- เป็นสิ่งที่ไม่จำกัดกาล
 - เป็นสิ่งที่ต้องมาดูให้เห็นด้วยตนเอง
 - เป็นสิ่งที่ควรน้อมนำมาปฏิบัติด้วยตนเอง
 - เป็นสิ่งที่ผู้ศึกษาและปฏิบัติพึงเห็นได้ด้วยตนเอง
27. ข้อใดไม่ใช่การคิดแบบโยนิโสมนสิการ
- คิดแบบแยกประเด็น
 - คิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย
 - คิดแบบแยกแยะส่วนประกอบ
 - คิดทบทวนเหตุการณ์ที่ผ่านมา
28. เพราะเหตุใดก่อนการฝึกสมาธิจึงต้องตัดปลิโพธิ
- เพื่อให้จิตบริสุทธิ์
 - เพื่อให้การฝึกสมาธิสำเร็จไปด้วยดี
 - เพื่อรำลึกถึงคุณพระพุทฺธ พระธรรม พระสงฆ์
 - เพื่อส่งความปรารถนาดีไปยังสรรพสัตว์ทั้งหลาย
29. ข้อใดคือแหล่งเกิดปัญญาในทางพระพุทธศาสนา
- ทาน ศีล ภาวนา
 - ฟัง คิด ลงมือปฏิบัติ
 - ศรัทธา ความพยายาม ความอดทน
 - ความเอาใจใส่ ความพยายาม ความอดทน
30. นักเรียนคิดว่าขณะที่ทำสมาธิควรปฏิบัติตามข้อใด
- นั่งหลับตา
 - การนั่งสมาธิ
 - การกำหนดสติ
 - การภาวนาพุท-โธ

31. คำสำคัญที่เกี่ยวข้องกับความหมายของการทำบุญบ้านคือคำใด
- ก. สวดพระพุทธรูป
 - ข. สวดพระพุทธรูปมนต์
 - ค. เจริญพระพุทธรูป
 - ง. เจริญพระพุทธรูปมนต์
32. องค์ประกอบของที่บูชาพระที่ถูกต้องคืออะไร
- ก. พระพุทธรูป ดอกไม้ ธูปเทียน
 - ข. พระพุทธรูป ดอกไม้ สายสิญจน์
 - ค. พระพุทธรูป สายสิญจน์ ธูปเทียน
 - ง. พระพุทธรูป บาตรน้ำมนต์ สายสิญจน์
33. อาสนะพระสงฆ์ควรจัดอย่างไรจึงจะถูกต้อง
- ก. จัดอยู่ด้านซ้ายโต๊ะหมู่บูชา
 - ข. จัดอยู่ด้านขวาโต๊ะหมู่บูชา
 - ค. จัดอยู่ด้านหลังโต๊ะหมู่บูชา
 - ง. จัดอยู่ด้านหน้าโต๊ะหมู่บูชา
34. เครื่องใช้สำหรับพระสงฆ์สิ่งใดที่เจ้าภาพไม่ต้องจัดถวาย
- ก. เสื่อ
 - ข. แก้ว
 - ค. ตาลปัตร
 - ง. กระจง
35. ขั้นตอนแรกของการเตรียมสถานที่การทำบุญบ้านต้องดำเนินการในข้อใด
- ก. การปูลาดอาสนะ
 - ข. การจัดโต๊ะรับแขก
 - ค. การจัดโต๊ะหมู่บูชา
 - ง. การทำความสะอาด
36. อาหารที่ทำจากเนื้อสัตว์ชนิดใดที่พระพุทธเจ้าทรงห้ามพระสงฆ์ฉัน
- ก. เนื้อวัว
 - ข. เนื้อหมู
 - ค. เนื้อสุนัข
 - ง. เนื้อควาย

37. ในการจัดภัตตาหารถวายพระสงฆ์ในการเลี้ยงพระตอนเช้าควรเป็นอาหารประเภทใด
- ข้าวต้มและผลไม้
 - ข้าวสวยและเครื่องต้ม
 - ข้าวต้มและขนมหวาน
 - ข้าวสวยและขนมหวาน
38. ขั้นตอนที่ควรปฏิบัติหลังจากพระสงฆ์ฉันภัตตาหารแล้วคือข้อใด
- การรับพระ
 - การกรวดน้ำ
 - การอาราธนา
 - การถวายเครื่องไทยธรรม
39. การกล่าวรับคำสมาทานศีลจากพระภิกษุสงฆ์ข้อแรกว่าอย่างไร
- มุสาวาทาเวระมะณีสิกขาปะทัง สะมาதியามิ
 - ปาณาติปาตาเวระมะณีสิกขาปะทัง สะมาதியามิ
 - อะทินนาทานาเวระมะณีสิกขาปะทัง สะมาதியามิ
 - กาเมสุมิฉาจาราเวระมะณีสิกขาปะทัง สะมาதியามิ
40. ในการทำบุญบ้านการกรวดน้ำจะเริ่มรินและรินน้ำให้หมดในข้อใด
- เมื่อพระสงฆ์ขึ้นบทสวด อรหัง...และรินน้ำให้หมดเมื่อพระสงฆ์จบคำว่า พุทธัง
 - เมื่อพระสงฆ์ขึ้นบทสวด ยถา...และรินน้ำให้หมดเมื่อพระสงฆ์จบคำว่า สัพพีติโส
 - เมื่อพระสงฆ์ขึ้นบทสวด อเสวนา...และรินน้ำให้หมดเมื่อพระสงฆ์จบคำว่า เขมมัง
 - เมื่อพระสงฆ์ขึ้นบทสวด นะโม...และรินน้ำให้หมดเมื่อพระสงฆ์จบคำว่า นะโมครั้งที่ 3
41. เมื่อถึงวันมาฆบูชา นักเรียนควรฟังธรรมในข้อใด จึงถือว่าปฏิบัติตนได้สอดคล้องกับวันสำคัญดังกล่าว
- อริยสัจ 4
 - โอวาทปาฏิโมกข์
 - อนัตตลักขณสูตร
 - ธรรมจักกัปปวัตนสูตร

42. วันวิสาขบูชา มีความสำคัญอย่างไร
- ก. เป็นวันที่พระพุทธเจ้าแสดงปฐมเทศนา
 - ข. เป็นวันที่เจ้าชายสิทธัตถะเสด็จออกผนวช
 - ค. เป็นวันคล้ายวันประสูติ ตรัสรู้ ปรีชาญาณ
 - ง. เป็นวันที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงโอวาทปาฏิโมกข์
43. ข้อใดไม่เกี่ยวข้องกับวันวิสาขบูชา
- ก. วันพระพุทธ
 - ข. วันเข้าพรรษา
 - ค. วันธรรมสวนะ
 - ง. วันสำคัญสากลของโลก
44. วันอาสาฬหบูชา มีความสำคัญต่อชาวพุทธอย่างไร
- ก. พระพุทธเจ้าตรัสรู้
 - ข. พระพุทธเจ้าประสูติ
 - ค. พระพุทธเจ้าออกผนวช
 - ง. พระพุทธเจ้าแสดงปฐมเทศนา
45. วันอาสาฬหบูชา เรียกได้อีกอย่างตามข้อใด
- ก. วันพระสงฆ์ (วันที่เริ่มเกิดมีพระสงฆ์)
 - ข. วันพระธรรม (วันที่เริ่มเกิดมีพระธรรม)
 - ค. วันพระพุทธ (วันที่เริ่มเกิดมีพระพุทธเจ้า)
 - ง. วันพระเทศน์ (วันที่เริ่มมีการแสดงธรรม)
46. ข้อใด ไม่ใช่ พิธีกรรมที่กระทำในวันอาสาฬหบูชาโดยทั่วไป
- ก. เวียนเทียน
 - ข. เจริญภาวนา
 - ค. ฟังธรรมเทศนา
 - ง. ถวายเทียนพรรษา

47. นักเรียนคิดว่าควรปฏิบัติอย่างไรในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา
- ก. พักผ่อนอยู่กับบ้านให้เวลากับครอบครัว
 - ข. ไปเที่ยวตามวัดที่สำคัญๆ ทางพระพุทธศาสนา
 - ค. ไปวัดนมัสการพระสงฆ์ที่ตนเคารพนับถือและถวายอาหาร
 - ง. ชำระกาย วาจา ใจ ให้บริสุทธิ์ผ่องใส และระลึกถึงความสำคัญของวันนั้นๆ
48. ในวันออกพรรษา พระสงฆ์จะทำปวารณาต่อกัน มีผลดีต่อพระสงฆ์อย่างไร
- ก. มีโอกาสสร้างมิตรและศัตรู
 - ข. ได้ปรับปรุงข้อบกพร่องของตนเอง
 - ค. เตือนตนเองให้มีความเพียรมากขึ้น
 - ง. ถือโอกาสกราบลาพระสงฆ์ที่มีพรรษาแก่กว่าก่อนสึก
49. วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและเทศกาลใดเกี่ยวเนื่องกัน
- ก. วันธรรมสวนะ - ทอดกฐิน
 - ข. วันเข้าพรรษา - การทอดผ้าป่า
 - ค. วันออกพรรษา - ตักบาตรเทโว
 - ง. วันอาสาฬหบูชา - การแห่เทียนพรรษา
50. ข้อใดคือความหมายของธรรมสวนะ
- ก. การปฏิบัติธรรม
 - ข. การสนทนาธรรม
 - ค. วันถวายผ้าพระกฐิน
 - ง. วันกำหนดประชุมฟังธรรมของพุทธบริษัท

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียนหลังเรียน

ข้อที่	คำตอบ	ข้อที่	คำตอบ
1	ง	26	ก
2	ก	27	ง
3	ก	28	ข
4	ค	29	ข
5	ค	30	ค
6	ค	31	ง
7	ข	32	ก
8	ข	33	ก
9	ค	34	ค
10	ง	35	ง
11	ค	36	ค
12	ก	37	ก
13	ค	38	ง
14	ข	39	ข
15	ค	40	ข
16	ก	41	ข
17	ค	42	ค
18	ข	43	ข
19	ง	44	ง
20	ง	45	ข
21	ข	46	ง
22	ง	47	ง
23	ค	48	ข
24	ค	49	ค
25	ง	50	ง

แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอนเผชิญประสบการณ์
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103
สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามความพึงพอใจฉบับนี้เป็นแบบสอบถามความพึงพอใจในการเรียนจากชุดการสอนแบบเผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 10 ข้อ
2. ให้ผู้เรียนทำเครื่องหมาย/ลงในช่องทางขวามือหลังข้อความที่ตรงกับความรู้สึกที่แท้จริงของผู้เรียนเพียงช่องเดียว คำตอบที่ผู้เรียนตอบนั้นไม่มีถูกหรือผิด เพราะแต่ละคนย่อมมีความรู้สึกแตกต่างกันไป
3. ในแต่ละช่องที่แสดงความพึงพอใจ มีความหมาย ดังนี้

พึงพอใจมากที่สุด	หมายความว่า	ผู้เรียนเห็นด้วยกับข้อความนั้นมากที่สุด
พึงพอใจมาก	หมายความว่า	ผู้เรียนเห็นด้วยกับข้อความนั้นมาก
พึงพอใจปานกลาง	หมายความว่า	ผู้เรียนเห็นด้วยกับข้อความนั้นปานกลาง
พึงพอใจน้อย	หมายความว่า	ผู้เรียนเห็นด้วยกับข้อความนั้นน้อย
พึงพอใจน้อยที่สุด	หมายความว่า	ผู้เรียนเห็นด้วยกับข้อความนั้นน้อยที่สุด

รายการ	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ชุดการสอนทำให้นักเรียนมีความรู้และความเข้าใจเรื่องพระพุทธศาสนามากขึ้น
2. ชุดการสอนมีเนื้อหาที่น่าสนใจ และมีประโยชน์
3. นักเรียนต้องการเรียนเนื้อหาเรื่องพระพุทธศาสนาให้มากกว่านี้
4. ชุดการสอนช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้ดีกว่าฟังครูอธิบายหรือบอก
5. กิจกรรมมีความเหมาะสมการเรียน เรื่องพระพุทธศาสนา
6. เวลาที่ใช้ในแต่ละชุดการสอนมีความเหมาะสม
7. ชุดการสอนแต่ละชุดมีกิจกรรมที่หลากหลาย ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง
8. ชุดการสอนสะดวกในการนำมาใช้
9. นักเรียนรู้สึกภูมิใจในตนเองและผลงาน
10. ความรู้ที่ได้รับสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ภาคผนวก จ

- การหาคุณภาพของชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
- การหาคุณภาพของแผนการสอนเผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
- ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในการจัดการเรียนรู้ ด้วยชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
- ค่าดัชนีความสอดคล้องสอดคล้อง(IOC) ของแบบสอบถามความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้ ด้วยชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ตาราง 10 การหาคุณภาพของชุดการสอนตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ

รายการที่ประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. คู่มือการใช้ชุดการสอน			
1.1 คำนำมีความชัดเจน	4.65	0.56	เหมาะสมมาก
1.2 คำชี้แจงสำหรับครู นักเรียนในการใช้ชุดการสอน	4.70	0.60	เหมาะสมมาก
1.3 สิ่งที่ต้องเตรียมพิเศษ	4.60	0.65	เหมาะสมมาก
1.4 การจัดชั้นเรียนมีความเหมาะสมชัดเจน	4.86	0.55	เหมาะสมมาก
1.5 บทบาทของครูและนักเรียนชัดเจน	4.80	0.75	เหมาะสมมาก
1.6 แบบฝึกปฏิบัติครอบคลุมเนื้อหา	4.75	0.62	เหมาะสมมาก
2. เนื้อหา			
2.1 ความชัดเจนในการอธิบายเนื้อหา	4.65	0.57	เหมาะสมมาก
2.2 ความเหมาะสมของการจัดลำดับเนื้อหาในการนำเสนอ	4.75	0.60	เหมาะสมมาก
3. รายการสื่อการเรียนการสอน			
3.1 สื่อการสอนนำเสนอน่าสนใจ	4.65	0.63	เหมาะสมมาก
3.2 สื่อมีรูปแบบทันสมัย	4.70	0.65	เหมาะสมมาก
3.3 สื่อการสอนสร้างความสนใจของผู้เรียน	4.68	0.72	เหมาะสมมาก
4. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้			
4.1 ความเหมาะสมของเวลาในการจัดกิจกรรม	4.65	0.58	เหมาะสมมาก
4.2 ความยากง่ายของกิจกรรมเหมาะสมกับผู้เรียน	4.72	0.56	เหมาะสมมาก
4.3 กิจกรรมสามารถพัฒนาทักษะต่างๆ ของผู้เรียน	4.65	0.58	เหมาะสมมาก
5. การใช้ภาษาและตัวอักษร			
5.1 ความชัดเจนของคำชี้แจงในการใช้สื่อการสอน	4.70	0.58	เหมาะสมมาก
5.2 ความเหมาะสมของรูปแบบและขนาดตัวอักษรในชุดการสอน	4.68	0.56	เหมาะสมมาก
5.3 ความเหมาะสมของภาษาในชุดการสอน	4.72	0.60	เหมาะสมมาก
5.4 ความถูกต้องในการใช้ภาษา	4.76	0.65	เหมาะสมมาก
6. แบบทดสอบท้ายกิจกรรม			
6.1 ความสอดคล้องของแบบทดสอบกับจุดประสงค์	4.75	0.58	เหมาะสมมาก
6.2 ความเหมาะสมของจำนวนข้อสอบของแบบทดสอบ	4.72	0.60	เหมาะสมมาก
6.3 ความเหมาะสมของคำถาม	4.70	0.55	เหมาะสมมาก
รวมเฉลี่ย	4.70	0.60	เหมาะสมมาก

ตาราง 11 การหาคุณภาพของแผนการสอนตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ

รายการที่ประเมิน	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. สาระสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้	4.65	0.56	เหมาะสมมาก
2. จุดประสงค์การเรียนรู้	4.72	0.62	เหมาะสมมาก
3. สมรรถนะของผู้เรียน	4.78	0.70	เหมาะสมมาก
4. คุณลักษณะอันพึงประสงค์	4.68	0.60	เหมาะสมมาก
5. สาระการเรียนรู้	4.74	0.65	เหมาะสมมาก
6. กระบวนการเรียนรู้	4.68	0.60	เหมาะสมมาก
7. สื่อและแหล่งเรียนรู้	4.74	0.65	เหมาะสมมาก
8. การวัดและการประเมินผล	4.77	0.70	เหมาะสมมาก
รวมเฉลี่ย	4.72	0.61	เหมาะสมมาก

ตาราง 12 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ในการจัดการเรียนรู้ด้วยชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา
ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส23103
สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ข้อ	คะแนนผู้ทรงคุณวุฒิ			IOC	ข้อ	คะแนนผู้ทรงคุณวุฒิ			IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
1	1	1	1	1	26	1	1	1	1
2	1	1	1	1	27	0	1	1	0.66
3	1	1	1	1	28	1	1	1	1
4	0	1	1	0.66	29	1	0	1	0.66
5	1	1	1	1	30	1	1	1	1
6	1	1	1	1	31	1	1	1	1
7	1	0	1	0.66	32	1	1	1	1
8	1	1	1	1	33	1	1	1	1
9	1	1	1	1	34	1	1	1	1
10	1	1	1	1	35	1	1	1	1
11	1	1	1	1	36	1	1	1	1
12	0	1	1	0.66	37	1	1	1	1
13	1	1	1	1	38	1	1	1	1
14	1	1	1	1	39	1	1	1	1
15	1	1	1	1	40	1	1	1	1
16	1	1	1	1	41	1	1	1	1
17	1	1	1	1	42	0	1	1	0.66
18	1	1	0	0.66	43	1	1	1	1
19	1	1	1	1	44	1	1	1	1
20	1	1	1	1	45	1	1	1	1
21	1	1	1	1	46	1	1	1	1
22	1	1	1	1	47	1	1	1	1
23	1	1	1	1	48	1	1	1	1
24	1	1	0	0.66	49	1	1	1	1
25	1	1	1	1	50	1	0	1	0.66

ตาราง 13 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้ ชุดการสอน
 เழுติญประสพการณั กลุ่มสาระการเรียนรูัสังคคศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรค
 วิชาสังคคศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรค รหัสวิชา ส23103 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรค
 จรียธรรคชั้นมัธยมศีกษาปีที่ 3

ข้อที่	ผู้ทรงคุณวุฒิ			IOC	ระดับความเหมาะสม
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1	1	1	1	1	ใช้ได้
2	1	1	1	1	ใช้ได้
3	1	0	1	0.66	ใช้ได้
4	1	1	1	1	ใช้ได้
5	1	1	1	1	ใช้ได้
6	0	1	1	0.66	ใช้ได้
7	1	1	1	1	ใช้ได้
8	1	1	1	1	ใช้ได้
9	1	1	0	0.66	ใช้ได้
10	1	1	1	1	ใช้ได้

ภาคผนวก ฉ

ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ตาราง 14 ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก
1	.55	26	.43
2	.70	27	.45
3	.62	28	.61
4	.59	29	.55
5	.43	30	.56
6	.58	31	.41
7	.51	32	.39
8	.42	33	.50
9	.73	34	.48
10	.47	35	.50
11	.33	36	.67
12	.52	37	.45
13	.67	38	.53
14	.65	39	.43
15	.67	40	.60
16	.62	41	.63
17	.63	42	.35
18	.52	43	.68
19	.38	44	.54
20	.52	45	.68
21	.40	46	.57
22	.61	47	.59
23	.66	48	.60
24	.49	49	.50
25	.48	50	.62

ค่าความเชื่อมั่น .90

ภาคผนวก ข

หลักฐานการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

ที่ศธ ๐๔๒๔๘.๔๓/๓๙๙

โรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย

๑๙๐ หมู่ ๑ ต.บ้านนา อ.แก่ง

จ.ระยอง ๒๑๑๑๐

๓ มกราคม ๒๕๕๙

เรื่อง การเผยแพร่เอกสารทางวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนแก่ง “วิทย์สถาวร”

สิ่งที่ส่งมาด้วย บทคัดย่อ จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วยนางสาวนิศากร ยมหา ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๑๘ ได้จัดทำรายงานผลการใช้ชุดการสอน เழுญประกอบการณ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส๒๓๑๐๓ สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ได้ผ่านการหาคุณภาพและทดลองใช้จนมีประสิทธิภาพ จึงขอเผยแพร่เอกสารทางวิชาการดังกล่าว มายังโรงเรียนของท่าน เพื่อใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทางวิชาการต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายรณภพ ตรีภักกิจ)

ผู้อำนวยการโรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย

งานธุรการ

โทร. ๐-๓๘๖๗-๑๑๒

โทรสาร. ๐-๓๘๖๗-๗๐๓๐

ที่ ศธ ๐๔๒๔๘.๔๓/๓๙๙

โรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย

๑๙๐ หมู่ ๑ ต.บ้านนา อ.แก่ง

จ.ระยอง ๒๑๑๑๐

๓ มกราคม ๒๕๕๙

เรื่อง การเผยแพร่เอกสารทางวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนระยองวิทยาคม

สิ่งที่ส่งมาด้วย บทคัดย่อ จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วยนางสาวนิศากร ยมหา ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๑๘ ได้จัดทำรายงานผลการใช้ชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส๒๓๑๐๓ สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ได้ผ่านการหาคุณภาพและทดลองใช้จนมีประสิทธิภาพ จึงขอเผยแพร่เอกสารทางวิชาการดังกล่าวมายังโรงเรียนของท่าน เพื่อใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทางวิชาการต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายรณภพ ตรีภักกิจ)

ผู้อำนวยการโรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย

งานธุรการ

โทร. ๐-๓๘๖๗-๑๑๒

โทรสาร. ๐-๓๘๖๗-๗๐๓๐

ที่ ศธ ๐๔๒๔๘.๔๓/๓๙๙

โรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย
๑๙๐ หมู่ ๑ ต.บ้านนา อ.แกลง
จ.ระยอง ๒๑๑๑๐

๓ มกราคม ๒๕๕๙

เรื่อง การเผยแพร่เอกสารทางวิชาการ
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดป่าประดู่
สิ่งที่ส่งมาด้วยบทคัดย่อ จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วยนางสาวนิศากร ยมหา ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๑๘ ได้จัดทำรายงานผลการใช้ชุดการสอนเผชิญ
ประสบการณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา
และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส๒๓๑๐๓ สาระที่ ๑ ศาสนา ศิลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓
ได้ผ่านการหาคุณภาพและทดลองใช้จนมีประสิทธิภาพ จึงขอเผยแพร่เอกสารทางวิชาการดังกล่าว
มายังโรงเรียนของท่าน เพื่อใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทางวิชาการต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายรณภพ ตริภากิจ)

ผู้อำนวยการโรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย

งานธุรการ

โทร. ๐-๓๘๖๗-๑๑๒

โทรสาร. ๐-๓๘๖๗-๗๐๓๐

ที่ ศธ ๐๔๒๔๘.๔๓/๓๙๙

โรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย

๑๙๐ หมู่ ๑ ต.บ้านนา อ.แก่ง

จ.ระยอง ๒๑๑๑๐

๓ มกราคม ๒๕๕๙

เรื่อง การเผยแพร่เอกสารทางวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนชำนาญสามัคคีวิทยา

สิ่งที่ส่งมาด้วยบทคัดย่อ จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วยนางสาวนิศากร ยมहा ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๑๘ ได้จัดทำรายงานผลการใช้ชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส๒๓๑๐๓ สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ได้ผ่านการหาคุณภาพและทดลองใช้จนมีประสิทธิภาพ จึงขอเผยแพร่เอกสารทางวิชาการดังกล่าวมายังโรงเรียนของท่าน เพื่อใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทางวิชาการต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายรณภพ ตรีภักกิจ)

ผู้อำนวยการโรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย

งานธุรการ

โทร. ๐-๓๘๖๗-๑๑๒

โทรสาร. ๐-๓๘๖๗-๗๐๓๐

ที่ ศธ ๐๔๒๔๘.๔๓/๓๙๙

โรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย

๑๙๐ หมู่ ๑ ต.บ้านนา อ.แก่ง

จ.ระยอง ๒๑๑๑๐

๓ มกราคม ๒๕๕๙

เรื่อง การเผยแพร่เอกสารทางวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนนิคมวิทยา

สิ่งที่ส่งมาด้วยบทคัดย่อ จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วยนางสาวนิศากร ยมหา ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๑๘ ได้จัดทำรายงานผลการใช้ชุดการสอนเผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส๒๓๑๐๓ สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ได้ผ่านการหาคุณภาพและทดลองใช้จนมีประสิทธิภาพ จึงขอเผยแพร่เอกสารทางวิชาการดังกล่าวมายังโรงเรียนของท่าน เพื่อใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทางวิชาการต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายรณภพ ตรีภักกิจ)

ผู้อำนวยการโรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย

งานธุรการ

โทร. ๐-๓๘๖๗-๑๑๒

โทรสาร. ๐-๓๘๖๗-๗๐๓๐

ที่ ศธ ๐๔๒๔๘.๔๓/๓๙๙

โรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย
๑๙๐ หมู่ ๑ ต.บ้านนา อ.แก่ง
จ.ระยอง ๒๑๑๑๐

๓ มกราคม ๒๕๕๙

เรื่อง การเผยแพร่เอกสารทางวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนปลวกแดงพิทยาคม

สิ่งที่ส่งมาด้วย บทคัดย่อ จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วยนางสาวนิศากร ยมหา ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๑๘ ได้จัดทำรายงานผลการใช้ชุดการสอน เผล็ญประสบกการณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส๒๓๑๐๓ สาระที่ ๑ ศาสนา ศิลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ได้ผ่านการหาคุณภาพและทดลองใช้จนมีประสิทธิภาพ จึงขอเผยแพร่เอกสารทางวิชาการดังกล่าว มายังโรงเรียนของท่าน เพื่อใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทางวิชาการต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายรณภพ ตรีภักกิจ)

ผู้อำนวยการโรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย

งานธุรการ

โทร. ๐-๓๘๖๗-๑๑๒

โทรสาร. ๐-๓๘๖๗-๗๐๓๐

ที่ ศธ ๐๔๒๔๘.๔๓/๓๙๙

โรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย
๑๙๐ หมู่ ๑ ต.บ้านนา อ.แกลง
จ.ระยอง ๒๑๑๑๐

๓ มกราคม ๒๕๕๙

เรื่อง การเผยแพร่เอกสารทางวิชาการ
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวังจันทร์วิทยา
สิ่งที่ส่งมาด้วยบทคัดย่อ จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วยนางสาวนิศากร ยมหา ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๑๘ ได้จัดทำรายงานผลการใช้ชุดการสอน เழுยประสพการณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส๒๓๑๐๓ สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ได้ผ่านการหาคุณภาพและทดลองใช้จนมีประสิทธิภพ จึงขอเผยแพร่เอกสารทางวิชาการดังกล่าว มายังโรงเรียนของท่าน เพื่อใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทางวิชาการต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายรณภพ ตรีภทากิจ)

ผู้อำนวยการโรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย

งานธุรการ

โทร. ๐-๓๘๖๗-๑๑๒

โทรสาร. ๐-๓๘๖๗-๗๐๓๐

ที่ ศธ ๐๔๒๔๘.๔๓/๓๙๙

โรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย
๑๙๐ หมู่ ๑ ต.บ้านนา อ.แก่ง
จ.ระยอง ๒๑๑๑๐

๓ มกราคม ๒๕๕๙

เรื่อง การเผยแพร่เอกสารทางวิชาการ
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนเขาชะเมาวิทยา
สิ่งที่ส่งมาด้วย บทคัดย่อ จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วยนางสาวนิศากร ยมหา ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๑๘ ได้จัดทำ รายงานผลการใช้ชุดการสอน
เผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา
และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส๒๓๑๐๓ สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓
ได้ผ่านการหาคุณภาพและทดลองใช้จนมีประสิทธิภาพ จึงขอเผยแพร่เอกสารทางวิชาการดังกล่าว
มายังโรงเรียนของท่าน เพื่อใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทางวิชาการต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายรณภพ ตริภักกิจ)

ผู้อำนวยการโรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย

งานธุรการ

โทร. ๐-๓๘๖๗-๑๑๒

โทรสาร. ๐-๓๘๖๗-๗๐๓๐

ที่ ศธ ๐๔๒๔๘.๔๓/๓๙๙

โรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย
๑๙๐ หมู่ ๑ ต.บ้านนา อ.แกลง
จ.ระยอง ๒๑๑๑๐

๓ มกราคม ๒๕๕๙

เรื่อง การเผยแพร่เอกสารทางวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนมาตาบุดพันพิทยาคาร

สิ่งที่ส่งมาด้วย บทคัดย่อ จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วยนางสาวนิศากร ยมหา ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๑๘ ได้จัดทำ รายงานผลการใช้ชุดการสอน เผล็ญประสพการณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส๒๓๑๐๓ สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ได้ผ่านการหาคุณภาพและทดลองใช้จนมีประสิทธิภาพ จึงขอเผยแพร่เอกสารทางวิชาการดังกล่าว มายังโรงเรียนของท่าน เพื่อใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทางวิชาการต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายรณภพ ตริภากิจ)

ผู้อำนวยการโรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย

งานธุรการ

โทร. ๐-๓๘๖๗-๑๑๒

โทรสาร. ๐-๓๘๖๗-๗๐๓๐

ที่ ศธ ๐๔๒๔๘.๔๓/๓๙๙

โรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย
๑๙๐ หมู่ ๑ ต.บ้านนา อ.แก่ง
จ.ระยอง ๒๑๑๑๐

๓ มกราคม ๒๕๕๙

เรื่อง การเผยแพร่เอกสารทางวิชาการ
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนระยองวิทยapakน้ำ
สิ่งที่ส่งมาด้วยบทคัดย่อ จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วยนางสาวนิศากร ยมหา ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๑๘ ได้จัดทำ รายงานผลการใช้ชุดการสอน
เผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา
และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส๒๓๑๐๓ สาระที่ ๑ ศาสนา ศิลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓
ได้ผ่านการหาคุณภาพและทดลองใช้จนมีประสิทธิภาพ จึงขอเผยแพร่เอกสารทางวิชาการดังกล่าว
มายังโรงเรียนของท่าน เพื่อใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทางวิชาการต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายรณภพ ตรีภักกิจ)

ผู้อำนวยการโรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย

งานธุรการ

โทร. ๐-๓๘๖๗-๑๑๒

โทรสาร. ๐-๓๘๖๗-๗๐๓๐

ที่ ศธ ๐๔๒๔๘.๔๓/๓๙๙

โรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย
๑๙๐ หมู่ ๑ ต.บ้านนา อ.แก่ง
จ.ระยอง ๒๑๑๑๐

๓ มกราคม ๒๕๕๙

เรื่อง การเผยแพร่เอกสารทางวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวิทยาคม นิคมอุตสาหกรรม

สิ่งที่ส่งมาด้วยบทคัดย่อ จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วยนางสาวนิศากร ยมหา ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๑๘ ได้จัดทำรายงานผลการใช้ชุดการสอน เผลี่ยนประสพการณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส๒๓๑๐๓ สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ได้ผ่านการหาคุณภาพและทดลองใช้จนมีประสิทธิภาพ จึงขอเผยแพร่เอกสารทางวิชาการดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายรณภพ ตรีภักทกิจ)

ผู้อำนวยการโรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย

งานธุรการ

โทร. ๐-๓๘๖๗-๑๑๒

โทรสาร. ๐-๓๘๖๗-๗๐๓๐

ที่ ศธ ๐๔๒๔๘.๔๓/๓๙๙

โรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย
๑๙๐ หมู่ ๑ ต.บ้านนา อ.แก่ง
จ.ระยอง ๒๑๑๑๐

๓ มกราคม ๒๕๕๙

เรื่อง การเผยแพร่เอกสารทางวิชาการ
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนห้วยยางศึกษา
สิ่งที่ส่งมาด้วย บทคัดย่อ จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วยนางสาวนิศากร ยมหา ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๑๘ ได้จัดทำรายงานผลการใช้ชุดการสอน
เผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา
และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส๒๓๑๐๓ สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓
ได้ผ่านการหาคุณภาพและทดลองใช้จนมีประสิทธิภาพ จึงขอเผยแพร่เอกสารทางวิชาการดังกล่าว
มายังโรงเรียนของท่าน เพื่อใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทางวิชาการต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายรณภพ ตรีภักกิจ)

ผู้อำนวยการโรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย

งานธุรการ

โทร. ๐-๓๘๖๗-๑๑๒

โทรสาร. ๐-๓๘๖๗-๗๐๓๐

ที่ ศธ ๐๔๒๔๘.๔๓/๓๙๙

โรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย
๑๙๐ หมู่ ๑ ต.บ้านนา อ.แก่ง
จ.ระยอง ๒๑๑๑๐

๓ มกราคม ๒๕๕๙

เรื่อง การเผยแพร่เอกสารทางวิชาการ
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนสุนทรภู่พิทยา
สิ่งที่ส่งมาด้วย บทคัดย่อ จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วยนางสาวนิศากร ยมหา ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๑๘ ได้จัดทำรายงานผลการใช้ชุดการสอน
เผชิญประสบการณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา
และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส๒๓๑๐๓ สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓
ได้ผ่านการหาคุณภาพและทดลองใช้จนมีประสิทธิภาพ จึงขอเผยแพร่เอกสารทางวิชาการดังกล่าว
มายังโรงเรียนของท่าน เพื่อใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทางวิชาการต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายรณภพ ตริกหากิจ)

ผู้อำนวยการโรงเรียนมกุฏเมืองราชวิทยาลัย

งานธุรการ

โทร. ๐-๓๘๖๗-๑๑๒

โทรสาร. ๐-๓๘๖๗-๗๐๓๐

ที่ ศธ ๐๔๒๔๘.๔๓/๓๙๙

โรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย
๑๙๐ หมู่ ๑ ต.บ้านนา อ.แก่ง
จ.ระยอง ๒๑๑๑๐

๓ มกราคม ๒๕๕๙

เรื่อง การเผยแพร่เอกสารทางวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านฉางกาญจนกุลวิทยา

สิ่งที่ส่งมาด้วย บทคัดย่อ จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วยนางสาวนิศากร ยมหา ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๑๘ ได้จัดทำรายงานผลการใช้ชุดการสอน เฝิชูประสพการณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รหัสวิชา ส๒๓๑๐๓ สาระที่ ๑ ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ได้ผ่านการหาคุณภาพและทดลองใช้จนมีประสิทธิภาพ จึงขอเผยแพร่เอกสารทางวิชาการดังกล่าว มายังโรงเรียนของท่าน เพื่อใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทางวิชาการต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายรณภพ ตรีภักกิจ)

ผู้อำนวยการโรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย

งานธุรการ

โทร. ๐-๓๘๖๗-๑๑๒

โทรสาร. ๐-๓๘๖๗-๗๐๓๐

ประวัติย่อของผู้รายงาน

ชื่อ - สกุล	นางสาวนิศากร ยมหา
วันเดือนปีเกิด	19 ตุลาคม 2506
สถานที่เกิด	อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	190/3 หมู่ที่ 1 ตำบลบ้านนา อำเภอกแกลง จังหวัดระยอง
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ครูชำนาญการพิเศษ
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนมกุฎเมืองราชวิทยาลัย ตำบลแกลง อำเภอกแกลง จังหวัดระยอง
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2523	ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปว.ช.) วิทยาลัยเทคนิคระยอง จังหวัดระยอง
พ.ศ. 2526	ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปว.ส.) คหกรรมศาสตร์ วิทยาลัยอาชีวศึกษาชลบุรี จังหวัดชลบุรี
พ.ศ. 2530	การศึกษาระดับบัณฑิต วิชาเอก คหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตบางเขน กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2548	รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.) สาขาการบริหารทั่วไป มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี

